

מבשר עלוני השבת

כי תבוא	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	6:03	7:14	7:33	7:55
בני ברק	6:19	7:16	7:30	7:52
חיפה	6:10	7:16	7:32	7:54
אשדוד	6:19	7:17	7:31	7:53
בית שמש	6:02	7:15	7:32	7:54
קרית גת	6:20	7:16	7:32	7:54

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00 | דוא"ל: g5337722@gmail.com

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

פרשת כי תבוא תשע"ט

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	6:03	7:14	7:55	תל אביב	6:19	7:16	7:51
אשדוד	6:19	7:17	7:53	אנטוורפן	7:28	8:34	8:15
מנשסטור	6:58	8:04	8:24	וינה	6:43	7:42	8:39
מונטריאול	6:41	7:39	8:07	טורונטו	7:04	8:00	8:08
לייקוואד	6:43	7:37	8:09	בלטימור	6:52	7:46	8:02
לוס אנג'לס	6:38	7:29	8:04	סאן פאולו	5:44	6:36	7:28

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

כי תבוא	הנין	החמה	סו"ש	סו"ו	הצות	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעת החמה
ירושלים	6:22:07	9:27	10:28	12:32:19	1:03	4:08	5:25	6:42:01	
תל אביב	6:28:10	9:31	10:31	12:34:07	1:04	4:07	5:23	6:39:35	
חיפה	6:27:11	9:30	10:31	12:33:14	1:04	4:07	5:23	6:38:47	
אנטוורפן	7:26:13	10:30	11:32	1:35:29	2:06	5:11	6:27	7:43:46	
לונדון	6:44:23	9:48	10:50	12:53:43	1:24	4:29	5:46	7:02:03	
מנשסטור	6:52:22	9:57	10:58	1:02:14	1:33	4:38	5:55	7:11:01	
וינה	6:39:15	9:43	10:44	12:47:52	1:19	4:23	5:39	6:55:34	
ציריך	7:10:40	10:14	11:15	1:19:03	1:50	4:54	6:10	7:26:34	
מונטריאול	6:39:45	9:43	10:44	12:47:22	1:18	4:22	5:38	6:54:11	
טורונטו	7:03:20	9:23	10:39	1:10:36	1:41	4:45	6:01	7:17:07	
ניו יארק	6:42:22	9:45	10:46	12:49:10	1:20	4:23	5:39	6:55:18	
לייקוואד	6:43:16	9:46	10:47	12:49:58	1:21	4:24	5:40	6:56:01	
בלטימור	6:52:59	9:56	10:57	12:59:34	1:30	4:33	5:50	7:05:30	
שיקאגו	6:36:40	9:39	10:41	12:43:36	1:14	4:18	5:34	6:49:50	
לוס אנג'לס	6:40:17	9:43	10:43	12:46:03	1:17	4:19	5:36	6:51:17	
סאן פאולו	5:57:22	8:58	9:58	11:59:36	12:30	3:32	4:47	6:02:10	
מלבורן	6:12:17	9:13	10:13	12:13:26	12:44	3:45	5:00	6:15:11	

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי מעילה	דף היומי ירושלמי שבת	משנה יומית פרק, משנה אבות	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	כא אלול	ד	יש	ד, יח-יט	תקעב-ג, ד-א	חלק ג' קסז.	נוקי ממון א'
א'	כב אלול	ה	כ	ד, כ-כא	תקעד, ב-ד	חלק ג' קסז:	נוקי ממון ב'
ב'	כג אלול	ו	כא	ד-ה, כב-א	תקעד-ה, ה-ב	חלק ג' קסח.	נוקי ממון ג'
ג'	כד אלול	ז	כב	ה, ב-ג	תקעה, ג-ה	חלק ג' קסח:	נוקי ממון ד'
ד'	כה אלול	ח	כג	ה, ד-ה	תקעה, ו-ח	חלק ג' קסט.	נוקי ממון ה'
ה'	כו אלול	ט	כד	ו, ז-ז	תקעה, ט-יא	חלק ג' קסט:	נוקי ממון ו'
ו'	כז אלול	י	כה	ה, ח-ט	תקעה, י-יב, א	חלק ג' קע.	נוקי ממון ז'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

כ"א אלול	ר' ניב יהודה בן אליהו פרץ
כ"א אלול	ר' יעקב צבי ב"ר אברהם מנטל
כ"א אלול	מרת נחמה פסיה ב"ר נחום הלוי
כ"א אלול	מרת עטל ב"ר שלמה
כ"א אלול	מרת רחל בת אברהם אבינו פרץ
כ"ב אלול	ר' אהרן ב"ר פנחס מןוס
כ"ב אלול	ר' אלעזר דוב ב"ר שלמה מאיר קופלר
כ"ב אלול	ר' יודא ב"ר ראובן יואל הרפנס
כ"ב אלול	ר' יצחק אייזיק ב"ר חנניה יו"ט ליפא
כ"ב אלול	מרת הענא בלומא ב"ר יחיאל שרגא רוט
כ"ב אלול	הילד דוד ב"ר יהודה שמואל סופר
כ"ג אלול	רבי יצחק מנחם ב"ר שמואל צבי מאלעכסנדר
כ"ג אלול	ר' אברהם ב"ר אייזיק
כ"ג אלול	ר' אליקים געציל ב"ר נתן פייטל
כ"ג אלול	ר' ברוך מנחם ב"ר מרדכי
כ"ג אלול	ר' שמחה ב"ר שמואל רוט
כ"ה אלול	ר' בן ציון ב"ר זאב וולף מוטצין
כ"ה אלול	ר' יהושע זאב ב"ר יעקב אלטר
כ"ה אלול	מרת בילה ב"ר צבי הירש
כ"ו אלול	ר' חיים ב"ר יהוקאל
כ"ו אלול	ר' נח ב"ר יעקב שכטר
כ"ו אלול	מרת ראכל יוטא ב"ר אפרים גרשון
כ"ז אלול	הג"ר יהודה אריה ב"ר יחיאל צבי "אור לוי" ליבוביץ
כ"ז אלול	רבי יחיאל מיכל מהורדנקה בהג"ר מרדכי יוסף משה מסוליצא
כ"ז אלול	ר' זאב ב"ר שמעון
כ"ז אלול	ר' יואל ב"ר יצחק אלי קאהן
כ"ז אלול	ר' יוסף ב"ר שלמה
כ"ז אלול	מרת רחל ב"ר יצחק

תורמים למען חסד של אמת וזוכים לישועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדֵרָה הַמְּבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּת פְּרָכֵי "שֶׁבֶת טִישׁ" בַּחֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 369

שנה 7

פרשת כי תבוא, כ"א באלול תשע"ט

שֶׁבֶת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

וְהָיָה כִּי־תִבְנוּ אֶל־הָאָרֶץ (כו, א) - מובא בספרים, שקוראים את פרשת התוכחה בסוף השנה, כדי שתכלה שנה וקללותיה, ואם נגזר חס ושלום שלא בטוב, יוצאים אנו ידי חובה בקריאת הדברים ויתחכמו כלם לברכה. שתי תוכחות נאמרו בתורה, בפרשת בחקתי ובפרשת פירתבוא, וראשי התבות שלהם כתב, שדי בכתיבתם ואין צריך לקימן. (מועדי קדושי)

אין והיה אלא לשון שמחה, והיא שמחה של מצוה, ובזכות השמחה יזכה לתבוא ראשי תבות תורה ונגדלה במקום אחד. (אהבת ישראל)

ראשי התבות כִּי־תִבְנוּ אֶל־הָאָרֶץ בגימטריה משיח בן דוד בא, במקרה נזכה לכהן. (בית מאיר)

לאבתינו לתת לנו (כו, ג) - סופי התבות בגימטריה ופר עינה, רמז לדברי הגמרא כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עין. (שם)

תבנה את מצוה (כו, ו) - המצוה מרמז על ענוה ושפלות, כמובא במסכת סוטה, פמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה, שבשעה שבית המקדש קים אדם מקריב עולה, שכר עולה בידו. מנחה, שכר מנחה בידו. אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הקתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כלם, שנאמר זבחי אלקים רוח נשברה. ומרמז בראשי תבות אלו שהם אמת, ראשי תבות אפר, מה, תולעה, שנאמרו אצל אברהם משה ודוד בלשון ענוה, "ואנכי עפר ואפר", ונחננו מה, "ואנכי תולעת ולא איש", והמתנהג בענוה נחשב לו כקרוב. (מתוק לחי)

הסבת ושמע ישראל (כו, ט) - בתבות אלו יש רמז למצות שנעשות בעמידה. ה - הלל. ס - סכה (ברכת לולב). כ - פהנים. ת - תפלה. ו - ודוי. ש - שופר. מ - מגלה. ע - עמר. (הרשב"ץ)

ויש שמצאו רמז לכהן בפסוק עצת ה' לעולם תעמוד, עצת - עמר, יציות, תפלו. לעולם - לבנה, עמר, לולב, מילה. (עטרת זקנים)

ברוך טנאד ומשארדת (כו, ה) - ראשי תבות טוב, רמז לתורה שנאמר בה "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אי-תעבור", ועל ידי למוד התורה זוכים לנשמי ברכה ולשפע. (לב אהרן)

ספורים בפרשה

בערתי הקדש מרהבית (כו, יג)

אחד מבני צפת, שברשותו היו ספרי הזהר הקדוש, הלך פעם ומכרם כדי להרויח את שוים. באותו לילה, חלם האיש חלום מוזר ובחלומו ראה בני אדם בלתי מקרים הצועקים עליו: "צא מאן, בהמה!" וביניהם התלחשו ואמרו זה לזה: "האם ראיתם בהמה זו?" התעורר האיש בבוקר ואמר לעצמו 'חלומות שוא ודברו'. בליקה השני חזר החלום ונשנה, וכך קרה הדבר במשך חמשה לילות רצופים, ושנתו נדדה מעיניו. נהג האיש והלך אל האר"ז כדי לבקש את פתרון החלום ומה עליו לתקן, וכשנשאל מה עשה בימים האחרונים, נזכר האיש במקירת ספרי הזהר. אמר לו האר"ז "זו היתה פונתם של אלו שראית בחלומותיך, שכן בהמה ראשי תבות 'בערתי הקדש מרהבית', ובגלל שעשית דבר זה והוצאת ספרי קדש מבידתך שלא בדרך כבוד, צערו אותך בחלום". מיד פנה האיש ורכש שוב את ספרי הזהר, ומאז הפסיקו החלומות להטריד את מנוחתו.

יכבה ה' בשעונו ובעורו ובתמהון לבב (כח, כח)

בימיו של רבי בונים מפשיסחא, היה בחור אחד שנקנס בו שעונו לא עלינו, ובמחשבתו נקבע ששור הצבא של העיר הוא אליהו הנביא, ושר העיר הוא מלך המשיח. התבישו בני ביתו בו ונטלוהו לרבי בונים שהיה ידוע בפקחותו. מיד עם הקנסו, ספר הבחור לרבי על 'גלויה', והרבי שאלו "ומי אני?" והלה השיב: "אתה הרבי". שאלו רבי בונים: "אם אני הרבי, גם אני הרי יודע מי הם אליהו הנביא והמלך המשיח, אבל אני שותק ואף אתה צריך לנהג כן". הבטיח הנער שלא יגלה הדבר, ובזמן קצר הבריא משעונו.

תחת אשר לא עבדת אתי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל (כח, מז)

במוצאי צום גדליה אחד, ישב הסבא משפולי בביתו ועמו התועדו פמה מצדיקי ודורו. קם הרבי ר' זושא מאניפולי ואמר לרבי ליב מוכיח מפולגא שזודע בדרשותיו הנוקבות והמפורות: "מעכב אתה את ביאת המשיח בדברי התוכחה והמוסר שלך, שכן תולך אתה את הקולר במעשיהם ואין אתה מלמד זכות עליהם. אלו היית מהפך בזכותם היו ישראל נגאלים זה מכבר". נענה הסבא משפולי ואמר: "צודק הוא רבי זושא. נשבע אני שאין ישראל חוזרים למוטב על ידי תוכחות ויסורים, אלא מרב כל. וכן נאמר בפרשת פירתבוא, 'תחת אשר לא עבדת אתי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל, מכאן שרק על ידי רב כל, אפשר לעבד את ה'".

פאשריש ה' עליכם להיטיב אתכם... בן ישיש ה' עליכם להאביד (כח, סג)

מספר, שבאשר הגיע ה"אבן עזרא" לפסוק זה, קרא את הפסוק בתהלים: "באשר שמענו בן ראינו". היו הדברים תמוהים באזני השומעים, עד שבא חכם אחד ובאר את פונת ה"אבן עזרא", וכך צריך להטעים את הפסוק: "באשר - שמענו, בן - ראינו, ובזנתו היתה כד: "באשר" - את החלק הראשון בפסוק "באשריש ה' עליכם להיטיב אתכם", זאת רק שמענו אבל לא ראינו ולא זכינו שנתקנים בנו עד עתה. אולם "בן" - את החלק השני בפסוק "בן ישיש ה' עליכם להאביד אתכם", זאת ראינו לצערנו והתקנים בנו בשנות הגלות המרה, ובמהרה נזכה להגאל בתשועת עולמים.

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 6.03 צאת השבת 7.14 רבנו תם 7.55

לקבלת הגיליון ותנחומות
0527777777@gmail.com :וא"ל

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

היה היה

בדרך אחד יצאו אליה ובשבעה דרכים ינוסו לפניך

מאז ומתמיד היה ירושלים כאבן שואבת לדמיונות ומסורות ומעניינות, אשר עליהן מתהלכות עד היום אגדות רבות ומרתקות ויותר מקרטוב של אמת בהן. אחד מהם היה ר' שלום המעורר, מדמיונות ירושלים לפני למעלה ממאה שנה, אשר גוונים רבים היו לאישיותו כמו הפנויים הרבים שדבקו בו. כנויו הרונח היה פאמור המעורר, ר' שלום ועקער, שכן מנהג היה לו לעורר באשמרת הבקר את בני ירושלים לעבודת הבורא, ובכולו האדיר שהיה פשאנת ארי, היה מסובב בעיר העתיקה, וקורא בנעימה מעוררת: "עורה, למה תישן? הקיצו לעבודת הבורא, כי לך נוצרתם", עד שכלם השכימו לעמל יומם. בירושלים המליצו עליו את הפסוק, "ונתתי שלום בארץ, ושכבתם ואין מחירד אותם משנתם... כנוי נוסף היה לו, "ר' שלום תהלים זאנער" - אומר התהלים, בהיותו הראשון בירושלים שפסד 'הברת תהלים' לילדי העיר מדי שבת בצעהרים, אותם היה מכנס בבית הכנסת הגדול שב'הרבה', כשהוא קורא את פסוקי התהלים בנעימה מיוחדת ובקול רם שנשמע עד הרחוב. הילדים היו עונים אחריו במקלה, וסמוך לתפלת מנחה היה מחלק להם ספריות שרכש בכספו. רבים היו מכינים אותו 'שלוש גבור' על שם גבורתו הבלתי מצויה וקומתו הגבוהה, אולם שמו האמתי היה שלום פרידמן ואת פרנסתו מצא כחיט שעסק במכירת בגדים ישנים מכל הסוגים.

מנהג ותיק נהגו בירושלים, שלא להלין בה את המת. אנשי החברה קדישא היו עושים את מלאכתם בנאמנות ובמסירות, והיו יוצאים לקבורת נפטרים גם באישון לילה, בלילות חשוכים, סגרירים וסוערים. מהעיר העתיקה, היו יוצאים המלוים דרך השער הקטן שידוע יותר בשמו 'שער האשפות', הולכים במוך במוך לחומה עד הגיעם להר הזיתים. והנה החלו יהודי ירושלים לסבל מנחת זרועם של פרנחיי הערבים, שמאז ומתמיד התנכלו לתושבים היהודים, והם החלו לסקל באבנים את מלוי הנפטרים ולעפרם בעפר. פגיעתם של אלו היתה כה רעה, עד שלעתים נאלצו נושאי המטה להותיר את הנפטר ולברך על נפשם. ארע פעם, וסמוך לאחת הלילות עברה משפחתו של הברון רוטשילד, והללו נבעתו לראות כיצד נאלצים המלוים לנטש את המת הפקר לחיות האדם ומהרו לספר זאת לברון עצמו. הלה נדהם לשמע על מעשה הנבלה והוא מהר אל השלטונות התרמיים בדרישה להעמיד משמר על כל לניה של איש גלמוד, פאשר המלוים מעטים הם ובני הבליעל מנצלים הזדמנות זו, הברון בטח על משענת הקנה הרצוף, אך עד מהרה הפסיקו השלטונות לשלח את חיליהם ללוות את הנפטרים והפועים שבו להתנבל למלוים.

התכנסו אפוא בני החברה קדישא בראשות רבי יוסף חיים זוננפלד, לימים רבה של ירושלים, ששמע פנשיא החברה קדישא, כדי לטפס עצה בענין. באותה עת, שהה ר' שלום גבור בבית הדין של 'הרבה', שם היתה לו 'חזקה' באחת מפנות המסדרון לשמירת הבגדים הישנים שהיה מוכר, וכששמע כי המתכנסים דנים בהתנכליות של צעירי הערבים על מלוי המתים, נגש לרבי חיים והציע את עצמו לפתר את הענין. "ביצד תוכל לסייע לנו?" תהה רבי חיים, ור' שלום ענה: "אעשה את עצמי כמות, אלבש תכריכים לבנים ואשפיי את עצמי על גבי האלנקה. החברים יוציאו אותי דרך השער הקטן, וכאשר הערבים יתנפלו עליהם וירגמו אותם באבנים, יניחו אותי ארצה ואני כבר אעשה בהם שפטים ואטעימם מנחת זרועי". המצאתו של ר' שלום מצאה חן בעיני רבי חיים, וכבר למחרת נערכה 'הלוייתו' של המת-החי. ר' שלום שכב ללא ניע על המטה כשהוא לבוש בתכריכים צחורים ומכסה בטלית, והחברים שנשארו את מותו, עשו עצמם פאבלים כשהם קוראים את פסוקי 'ישב בסתר' פנהוג. מיד פאשר החל מטר האבנים לנחת עליהם, נמלטו מלוי המת-החי וברחו על נפשם. שעה קלה נותר ר' שלום שוכב, וכאשר התקרבו הפרחחים, קם לפתע בתכריכו הלבנים והחל להכות בהם באגרופיו האמיצים, כשהוא זורע בהם הרים וחרבן. אימה ופחד נפלו על הערבים, שבוטחים היו כי המת קם לתחייה כדי לנקם את נקמתו על כבודו שחלל, והם נמלטו מהמקום ביללות, אולם ר' שלום גבור רץ אחריהם וכלה בהם את חמתו. לזה עקר שנים, לשני מעד את אפו, לשלישי שבר את ידו ולרביעי הלם בחזקה בגבו. המקום היה לחודת אלקים ודמה לשדה קטל, אולם ר' שלום יצא שלם מכל התגרה. בדרך אחד יצאו הפרחחים אליו ובשבעה דרכים נסו מלפניו. כבר למחרת, נזעקו כמה מנכבדי הערבים אל ביתו של רבי חיים זוננפלד, ובדמעות התחננו לפניו להרגיע את רוחו של המת כדי שלא ישוב להתנקם בהם. בשבועה חמורה נשבעו, כי מעתה ואילך ישמרו הם בעצמם על בניהם לבל יתנכלו למלוי הנפטרים, ואמנם מאותו יום שקטה הארץ והערבים לא העזו יותר להציק ליהודים בדרךם אל הר הזיתים.

ר' שלום גבור האריך ימים, ובפטירתו בשנת תער"ב, סמוך לפרץ מלחמת העולם הראשונה, היה בן מאה ושבע שנים. בנו, ר' אפרים קאלאכער - הפיד, המשיך במנהגו של אביו ואף הוא היה מעורר את יהודי ירושלים בעיר העתיקה והחדשה, אלא שהוא נפטר ערירי ולא היה מי שימשיך את מנהגו. תושבי ירושלים מאז זוכרים עדן את החדר הראשון של ה'שטיבלך' במאה שערים שהתנדב על ידו, והיה נקרא על שמו ר' אפרים קאלאכער שטיבלך.

מאורות

רבות היונתן איבישיץ ז"ל
ליום ההולא כ"א באול תכב"ד

מגדולי גאוני ישראל המפרסמים, בקי בתורה בכל מקצועותיה בנגלה ובנסתר, פוסק הלכה, דרשן נפלא ומחבר קרוב למאה חבורים שהפכו לנכסי צאן ברזל בעולם התורה. שנינותו ופיקחותו היו לשם דבר, וספורים רבים נותרו לדורות מתשובותיו השנונות למרשיעי ברית ושוניא ישראל להם השיב מנה אחת אפים והוקחה את שניהם. נולד בשנת תני"ו בעיר פיניטשוב שבפולין, לאביו המקבל רבי נתן נטע, מצאצאי ה'מגלה עמקות'. התינתם בילדותו מאמו, ועבר לעיר איבישיץ שם התמנה אביו לרב, ומאז נקרא שם משפחתו על שם העיר. מעטתיו נברו בו כשנונות מיוחדים, זכרון מפלא כבוד סוד שאינו מאבד טפה, והיו בו שתי הסגלות כאחד סיני ועומר הרים. בגיל י"ט כבר התמנה לדרשן בעיר פרג, ודרשותיו היו בנויות לתלפיות ופרסמו את שמו הטוב. בדרךיו יסר את העם על מעשיהם ותקן תקנות לטובת הכלל מקרב היה למלכות, ובזכות השתדלותו הגדולה קבל אשר מיוחד להפסט הש"ס, לאחר האסור שהטיל השלטון האוסטרי על פה. המלך חבבו מאד והיה רגיל להתכבב אהו וליהנות מתשובותיו החריפות. פעם, נגשו קרובו וקשאלו להיכן פניו מועדות, השיב איני יודע. קעם המלך וצוה לחובשו בבית האסורים, וכששכבה חמתו תמה בפניו על השובתו. השיב לו רבי יהונתן: "הרי צדקתי בדברי, כי אין אדם יודע לאן רגליו מוליכות אותו. הלכתי לבית המודש והגעתי בסופו של דבר לבית האסורים..."

יוסיף דעת

על הפסוק שבפרשתנו "גם פליחלי וכלימפה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת", שגור הפתגם: "וכל מכה אשר לא כתוב, זו מיתת צדיקים". אולם לפתגם זה, כמו לעשרות רבות של פתגמים אחרים השגורים בני כל אין מקור בדברי חז"ל והוא התפתח בתקופות מאוחרות יותר. כך מסופר על רבי ישעיה פיק בעל ההוספות ל'מסורת הש"ס', שהיה מפורסם בידענותו הכבירה, וכשנשאל היכן מקור לפתגם זה, אמר: "זו גופא מכה אשר לא כתוב, שכן נאמר כזה אינו מגוי בש"ס כולו". בפסיקתא זוטרא מובא הנוסח: "וכל מכה אשר לא כתוב, זו מיתת בנים" ולא צדיקים. הנודע ביהודה ביאר פתגם זה, שבכל ספר בתורה נזכרת מיתת צדיקים. בראשית מיתת האבות, שמות מיתת יוסף, ויקרא מיתת נדב ואביהוא, במדבר מיתת אהרן, אך בספר דברים לא נזכרת מיתת צדיקים עד לתוכחה, ופטירת משה נאמרה רק בסוף הספר. יש שביצאו מקור לדברים אלו במדרש איכה, שם נדרש הפסוק בישעיה "לכן הני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא", ש"קשה טילוקן של צדיקים לפני הקב"ה יותר ממאה תוכחות חסר שתיים", והכוונה לתוכחה כי תבוא שבה יש צ"ח קללות, ומכיוון שהטילוק קשה יותר מהתוכחה ולא נכתב 'בספר התורה הזאת' אלא נלמד מתוך דברי ישעיה, לכן זו מכה שלא כתוב בספר התורה. בספרו של מורה" ענייל על ה'אבני נזר' ביאר פתגם זה, בכר שאצל הקב"ה מתעוררת שמחה בנור עליו נפש נקי וצדיק, אולם לבני הדור זו מכה גדולה, ולכן לא התפרשה המכה בתורה. היו שדרשו את הפתגם, שבטילוק הצדיק נאבדים מהעולם גם דברי תורתו "אשר לא כתוב" ונותרו בעליפה. על רבי יוסף שאול נתנון מסופר, שפעם נכח בלוייתו של אחד מחשובי העיר וראה את אחד המספידים שקורא את הספדו מתוך הכתב. נענה ואמר "דבר פלא הוא, שהרי מקובלים אנו כי מכה אשר לא כתוב זו מיתת צדיקים, וכאן רואה אני להיפך, מיתת צדיקים אשר היא מכה אשר כתוב..."

היה היה

יפכה ה' בשגעון...

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ואמרו ושמע בטנא - ירמוז שצריך כל מפעלות הטובות שעשה יהיו על פי דבריהם, כאמרו עליפי התורה אשר יורו ועל המשפט וגו', והתורה והמשפטים בארו אותם חכמים בששים מסכתות כמנין טנא, שזולת זה הגם שעשה כל מצות שבועותם ישרה הוא זהם:

וה' האמיר וגו' - אמרו להיות לו לעם סגלה שהגם שבתא אמה אחרת ותיטיב מעשיה והשתדל להדיק בשכינה לא ישנינו מדרגת ישראל, וקחינה זו סגלה זו היא גדלתם, ואמרו באשר דבר-לך, במעשה הר סיני דכתיב והייתה לי סגלה מכל-העמים:

או ירצה, שהגם שיהיה זמן שיביעו ישראל את הנבוא, אפי-על-פירכן לא ימיר אותם באמה אחרת. ואמרו באשר דבר באומנם ז"ל בפסוק ונפלינו אני ועמך, שבקש משה מה' שלא ישרה שכינתו על האמות, ופרשנוהו במקומו שהפנה היא הגם שתכשר מעשיה אמה מאמות ישראל עוברי רצונו, והסכים ה' ודבר לעשות כדברי משה:

ולשמו כל מצותיו - יש להעיר בדבר, הלא דבר זה הוא מתנאי הכבוד שרשם במעשה ישראל לה' כמו שכתוב בפסוק את ה' האמרת, ומה מקום להזכירו בדברים שמה' לישראל. ואולי, כי תפארת ישראל היא מה שהעלה ורומם אותם בתת להם כל המצות, מה שלא עשה בן לאשונים, שהגם שנתן מצותיו יתברך לאדם ולנח ולהאבות, לא נתן אלא שנים שלשה דורות, אבל לישראל נתן שמירת כל מצותיו יתברך. ויש לה' לדעת, כי כל המצות אינם אלא שמירה מהתעוב ומלכלוד הנפש, ובהשלמת שמירת המצות יהיה האדם שלם מקל מום ומקל לכלוד:

דברי הימים

כ"ב באלול הוא אחד המועדים המזכירים במגילת תענית בזמן בית המקדש השני, כאשר לאחר שגברה די חשמונאי הורגה את היוונים שהיו שריונים בארץ ישראל ולא רצו לעשות תשובה.

יום זה, נחגג בעבר כ'פורים' באחת הקהילות בתורכיה, לאחר נס ההצלה שהיה להם ביום זה.

בכ"ד באלול ג'ת"ח, התנבא חגי הנביא לזרובבל בן שאלתיאל להתחיל לחדש את בית המקדש השני.

כ"ה באלול הוא היום הראשון ליצירה ותחילת בריאת העולם לדעת רבי אליעזר. ביום זה, ברא הקב"ה את העולם, את האש והמים, השמים והארץ והאורה. ששת ימי המעשה מסתיימים בראש השנה, ובו התחילה ספירה חדשה של שנה ראשונה לבריאת העולם. הסיבה שראש השנה נקבע לא' בתשרי ולא לכ"ה באלול, כי בא' בתשרי נברא האדם ואילו בכ"ה באלול נברא העולם, ומכיוון שכל תכלית בריאת העולם היא האדם, אשר נבחר להיות שותף למעשה הבריאה ומטרתו לעשות את רצון הבורא ולהיטיב עם בראויו, לכן נבחר א' בתשרי להיות ראש השנה, שהוא היום החשוב ביותר בו.

ביום זה שלח נח את היונה שנית, והיא שבה לעת ערב והגה עלה זית טרף בפיה. ביום זה נשלמו חומות ירושלים בשנת ג'ת"ו בידי נחמיה בן חכליה.

בכ"ז באלול שע"ד, גורשו יהודי פרנקפורט דמיין, הידועה בכינוי פפד"מ, והיתה אחת הקהילות היהודיות הגדולות והמפוארות באשכנז, ובה התגוררו יהודים כבר מתקופת הגאונים. קטנה ממנה היא פפד"א - פרנקפורט דאדר על נהר אודר.

ר' פינחס, תושב העיר בלז ומבאי ביתו של ה'שר שלום, רבה של העיר. ביש מזל היה ובכל אשר שלח ידו השתלחה המארה, עד שבאו מים עד נפש והוא נמלך בדעתו לשנות את מקומו בתקוה שגם מזלו ישתנה לטובה. נדר ר' פינחס נדודים רבים, עד שנכנס לרוסיה הגדולה והשתקע באחת האחוזות הנרחבות שהיתה בבעלות פריץ נכרי טוב מזג, אשר משלש מאות משפחות מאחינו בני ישראל מצאו את פרנסתם בענפי המשק השונים שבאחוזתו. בדיוק באותה עת, תר הפריץ אחר חוכר לבית המזינה שבאחזה, ומאחר שר' פינחס מצא חן בעיניו, החכירו לו בשכר נאה בצדו. ראה ר' פינחס החוכר ברכה בעמלו, בית המרוח שקק חיים וקפחו התמלאה מדי יום בפדיון נאה. עברו ימים ונקפו ירחים, במהלכם רכש ר' פינחס את אמונו של הפריץ עד שהיה מתניעץ עמו לעתים בדברים העומדים על הפרק. יום אחד, ראה ר' פינחס כי פני הפריץ אינם פתומול שלשום. על פניו ארשת של תוגה ועננה קודרת מטרידה את שלותו. התענין ר' פינחס אצל מיטיבו על הקורה עמו, והפריץ השיח בפניו את אשר על לבו. "בן יחיד ליי", ספר בעצב, "ותקנתי היתה גדולה לראותו יורש את אחוזותי, אולם זו תקופה ארפה שבני זה לקה בנפשו, מתנהג הוא בשגעון ועושה מעשה נערות. תחלה, העלמתי עין ממעשי התענועים שלו ותליתי אותם בתהפוכות נפשו הצעירה, אולם לאחרונה באתי לכלל מסקנה פי שגעון של ממש קנה שבייתה בנפשו של בני, ואני אנה אני בא? את מיטב הרופאים והמכשפים הבאתי לבני, אולם לשוא היה כל עמלם והוא נותר בשגעונו".

לבו של ר' פינחס נחמץ בקרבו בראותו את אדונו בצרתו, וברצונו להעלות את קרנו בעיניו, אמר: "בעיר בלז, בה התגוררתי לפני, מתגורר 'ראבין' גדול שבכחו לרפא חולים. הבה ונסע אליו עם בנד והוא ירפא את בנד על נקלה". נאחו הפריץ בדבריו פטובע הנאחו בקש, ועד מהרה יצאו יחד למסע ארץ עד העיר בלז. עם הגיעו, נכנס ר' פינחס אל הרבי וספר לו על אסונו של אדונו הפריץ, אך לאכזבתו מאן ה'שר שלום' לקבל את פני הפריץ ואמר: "לשם מה הבאת אלי איש נכרי לטפל בו? וכי לא די בכך שאני מטריח בלפי מעלה למען בני ישראל, שחפץ אתה להטריחני גם לאלו שאינם מבני בריית?!" יצא ר' פינחס מלפני ה'שר שלום' בפחי נפש, והפריץ דרש ממנו לשמע את תשובת הצדיק. נסה ר' פינחס להתחמק, אולם הפריץ הבין חיש מהר כי הצדיק מסרב לרפא את בנו, והוא התמלא חמה עזה. "אם אין ה'ראבין' שלך רוצה לרפא את בני, בגלל שאין אני בן עמו", אמר הפריץ בפנים סמוקות, "אזי גם אני אנהג כן, ואת כל שלש מאות המשפחות היהודיות שמתפרנסות מאחוזותי ונהנות אצלי מחיי שלום וכבוד, אגרש עד מהרה מגבולי. ילכו בלם לארבע רוחות השמים ויחפשו לעצמם מקור אחר לדור בו, אצלי לא תדרוך יותר פה רגל של שום יהודי. ובך בחרתי ראשון מכל המשפחות שבאחוזתי, אל תעלה שוב על מרבתני אלא ברגליך תלך, ועל אם הדרך תמצא את בני משפחתך, אותם אגרש מיד בשווי לביתי". בהלה אחזה את ר' פינחס, ונכנס שוב אל ה'שר שלום' בזעקה: "רבי! תייגען וגורלן של שלש מאות משפחות מ'ישראל מנחות על פה המאזנים! הכיצד יטלו בלם את מקל הגדודים ויצאו לחזר על הפתחים?!" כששמע הרבי שבצרת רבים עסקינו, אמר לו' פינחס: "את פני הפריץ איני חפץ לראות, אולם צא וצוה עליו לצאת לדרך לביתו. בדרבו, ימנה את פתי התפלה שיקרו בדרבו, ובאשר יגיע אל בית התפלה השביעי, יכנס אל הכפר, וממנו תבוא ישועת בנו המשגע".

כששמע הפריץ את הבטחתו של הרבי, נרגע מעט מפעסו ועלה על מרפבתו יחד עם ר' פינחס, כשפניהם מועדות חזרה לביתם. כל הדרך ישב הפריץ ומנה בדריכות את המנזרים ובתי התפלה שנקרו בדרבם, והנה הגיעו אל הכפר השביעי, בו התגורר כמר מרשע שהיה שונא ישראל מבהק. יהודי המקום סבלו מרודות מהכפר, וזה מכבר באו אל ה'שר שלום' ובקשו ממנו להתפלל בעדם ולהסיר מעליהם פגע רע זה, והנה הגיע יום נקם ושלם. עם הכנס הפריץ אל הכפר, בספרו לו על מסרת בואו ועל שליחותו של ה'ראבין' מבלז אליו לרפא את בנו שלקה נפשו, התמלא הכפר חמה וזעם. הוא פער את פיו בדברי גזופים ונאצה על כל היהודים באשר הם ושפך את חמתו על הרב היהודי שהעז להתל בו. מרגע לרגע, הלכו קללותיו של הכפר והתרבו, עד שהקצף החל לעלות על פיו, הטרופ אחז בו והוא החל לקפץ ולנתר מתוך שגעון וטשטוש דעת. בהלה אחזה בפריץ למראה הכפר המטרף, והוא מהר להמלט באמרו "החסר משגעים אני! אולם למרבה התדהמה, באשר הביט הפריץ על בנו, גלה כי הלה נרגע לחלוטין ובארח פלאי שב הנער להיות כאחד האדם.

את שמחתו של הפריץ לא נתן לתאר והוא צוה על הרב להפך את המרכבה לכיוון בלז, "אני חוזרים אל ה'ראבין הצדיק כדי להודות לו", אמר הפריץ בקול צוהל. בקול רעש גדול הגיע אל מעונו של ה'שר שלום', אך הרבי סרב לקבל את מנחתו של הפריץ, ורק לאחר תחנונים רבים הסכים להרשות לו לחלק סכומי כסף ל'יושבים' בבית מדרשו. אותו יום, היה יום חג ומועד לכאי הסכים בית מדרשו של הצדיק, כל אחד מהם קבל מתת יד נבגדה מידי הפריץ, והוא אף רכש בעבורם מלבושי כבוד ומנעלים משפחים. גם כל המשפחות שהיו תחת חסותו של הפריץ, נהגו מאז מיחסו הטוב, בהפירו טובה לצדיק שרפא את בנו משגעונו ונתן את הכפר תחתיו.

משפחה

מטעים

ולקחת מראשית | כל-פרי האדמה (כ"ב)

כתב ה"אור החיים" הקדוש, שגני ישראל נצטוו כאן ארבע מצוות. אשר ה' אלוקיך נתן לך - להכיר שלא בכחם באו לארץ אלא במתנת ה'. וירשתה - לגרש את תושבי הארץ. וישבת בה - ישיבה ומגורים בארץ שהיא מצוה בפני עצמה. ולקחת מראשית - הבאת במורים שהיא המצוה הרביעית, ורמז לזה שהתבות מראשית | כל-פרי האדמה שבבכורים, מטעמות בטעמי מנח רביעי, לרמז שהיא המצוה הרביעית שהתורה לישראל. (שמן ראש)

וענית ואמרת לפני ה' אלוקיך (כ"ג)

כתב הש"ד הקדמון, "בוא וראה כמה פתחון פה לעושי מצוה, כי מי שישילו עסק עם המלכות, נותן כמה ממון עד שמגיע אצל המלך, וספק עושה שאלתו. אבל במצוה, אדם יורד לתוך שדהו ובא ועומד באמצע הקהל ואומר השקופה, ואינו זז משם עד שתעשה צרכי". ורמז לזה, בטעמים קדמא ואזלא על התבות וענית ואמרת, שכל בן ישראל יכול להקדים וללכת אל ה' בכל עת שיחפץ וילקח ממנו מה שירצה. (כ"ג יס"ה)

והיית (כ"ד)

פטמים נאמר והיית בפסוק, וישיבת התבות בטעם אזלא גרש, לרמז לשתי הגליות שיצאו ישראל אחר חרבן בית ראשון ואחר חרבן בית שני. (קול דוד)

אציל הרוח ועדין הנפש ביחסו עם הבריות, היה המקבל רבי עזרא הררי-רפול מארם-צובא. דמותו האצילה ויחסו לבני אדם, הננתו לנפש האלת, דאגתו הפנה והעמקה לנצרכים ותלמידי חכמים, התאמהו לכהן כנבאי בני עדת ארם-צובא בירושלים, תפקיד בו ראה יעוד להרמת כרן העדה בחזקו וברוח פאחד. כל אדם יכול היה להסיח לפניו את דאגותיו, דבריו הנלכבים היו משיבי נפש, ועצתו הטובה ועודו לבטחון בה' היו כסם מרפא לשומעיו. ביתו היה בית ועד לחכמים, וכלם השפיעו לפתחו, בהם גדולי תורה, סוחרים ובעלי מלאכה, לבקש עצה או עזרה, ויצאו מלפניו שבעי רצון. אף הרנין לב אלמנות והקדיש זמן רב בעבורו לעמוד לימינו ולסיע לזה בכל הנצרך. את עניני העדה נהל בתבונה, וכאשר היה פורץ סכסוך בין סוחרים, היו הללו משפיעים לפתחו, וכששמעו את חזון דעתו יצאו הצדדים טובי לב. משאו ומתנו היה באמונה והיה מקדש שם שמים במעשיו. תקופה מסקמת בחייו עסק בפרקמטיא, וכאשר בשעת המלחמה האמירו המחירים מאד, אפשר היה להשיג את הסחורה בחנוהו באותם מחירים כפי שהיו לפניו. שכיני הנכריים היו משתוממים על הגינותו והיו מכנים את חנותו בשם 'חנות הצדק והישר'. פעם נגש אחד אליו ובקש את ערבותו על הלואה בסכום גדול. במועד הפרעון, כשלא היה ללוה מה לפרע, נגש המלוה אליו ותבע ממנו לעמוד בהתחייבות לשמש פערב נאמן להלוואה, ולפרע את החוב בלו. לא עברו רגעים מספר, ורבי עזרא שלף את הסכום בלו מתוך צרור שהיה חבוי אצלו, ושלם בבת אחת את החוב בלו. השתומם המלוה ושאל: "מהיכן היה לך סכום זה גדול ובמדיק, כדי לפורעו מיד?" השיב רבי עזרא: "כאשר קבלתי עלי להיות ערב, מיד הכנתי אצלי את כל סכום ההלוואה, ושמרתי עליו לעת מצא, שמא יבוא יום הפרעון והלוה לא יפרע את חובו, ומיד אמצא כמה לתי את התחייבותי".

מדת הטובה של רבי יונה מרצבא, רבה של דרמשטט ומראשי ישיבת 'קול תורה', הייתה טבעית וכנה, עקב ענוה יראת ה', יראה שלמה שהתבטאה בכל ארחות חייו. בוחל היה בתארי כבוד מפלגים שהכתיר בהם בהזדמנויות שונות, וברח מפניהם כמפני האש. לא תמיד הצליח למנוע את פרוסם שמו בצרוף תארים שלא לרוחו. פעם בקש ממארגני ארוע אליו הזמן להשתתף, שלא יפרסמוהו עם תאר רבני מפרז ויסתפקו בתאר 'הרב', וכאשר נוכח לדעת לאחר מכן כי הכתירוהו בפרסומים בתאר חשוב יותר, נמנע מלהופיע בארוע. פעם הכתירוהו באחד הארועים בתאר הרב הגאון, ואחד מתלמידים התמימים שחשב שהדבר ישמח את לבו, הראה לו בעתון את המודעה המבשרת את השתתפותו של הרב הגאון רבי יונה מרצבא, כשהתלמיד מטעים בקריאתו את התאר הגאון. חיד רבי יונה ואמר: "הרי העתון אינו מנקה, ולכן משתבשת הקריאה הנכונה, שכן צריך לקרוא הגאון... גם כן טרב שיחארוהו כ'ראש ישיבת קול תורה', ובאחת ההזדמנויות בהם הכתירו אחד הנואמים בתאר זה, הגיב בשנינותו: "מדוע הטרפת את הישיבה?" ולתמימה בן שיחו הסביר: "הרי ידוע ששני ראשים נחשבים לסמן טרפה, והרי יש כבר ראש אחד לישיבה, ומה לך להטריף אותה עם ראש נוסף?"

הרב מטשבוין, למד בצעירותו מפי רבי חיים אלעזר וקס מקליש בעל 'נפש חיה', גישבו בורשה, לאחר שנטש את פסא ורבותו בעיר קליש, בה ישב שנים רבות. כתוצאה מעמידתו האיתנה שלא להזיז מאומה ממנהגי ישראל המקבילים מדור-דור. באמצע השעור שלמד רבי חיים אלעזר לתלמידיו, נכנס פנימה איש בלתי מבר משפוחי העם ונכנס בדברי הרב, התפלפל והקשה, אולם מרב דבורים הגיע לידי גחוד והשמיע דברי בורות משונים, עד שהתלמידים לא יכלו יותר להתאפק ושאקו עליו. לבסוף פנה האיש לדרבו, אולם ה'נפש חיה' חרד ויצא אחריו ללוותו בכבודים מתוך התרגשות רבה, עד שהגיע אל הרחוב. התפללא התלמידים מה ראה על ככה, אך בשבוב אמר להם:

"הצלתי אתכם עכשו מענש חמור, שהרי נכשלתם בהלקנת פנים של בן ישראל, אבל מכיון שכפדתיו ביוחרת הכבוד, הסכים להתפייס והתרצה לכם. אך דעו לכם מעתה כמה צריך להזהר בכבודו של האלתי".

רגיל היה רבי חנוך הניד מאלכסנדר לומר: "בנעורי חשבתי, שאין יותר בקי בהלכה ממשמשו של הרב, שהרי רגיל הוא בהוראה ומצוי כל העת בביתו של הרב. וגם אין ירא שמים כמו הקב"ן המתעסק עם הנפטרים ונוקר תמיד ביום המוות. ואף אין טהור ונקי יותר מהבן המצוי תמיד בבית המרחץ ויכול להטהר כל אימת שירצה. אולם כשגדלתי ראיתי, שלא כל הנוצץ זהב, ואם אין האדם מכניס את הדברים בלבו, לא נכנס בו מאומה. שכן ראיתי אנשים המצויים בבית הרב, ואינם יודעים הלכה מה טיבה; אחרים היושבים כל מיהם ליד קבר פתוח ושוכחים את יום המיתה, ואלו השוחים במקוה טהרה ודואגים לטהרתם של ישראל, אך הם עצמם אינם יודעים טהרה מהי..."

מדגש

על הקללות שבפרשת מיתבוא מובא במדרש 'הוא הוא דתית, רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו ה'". בספרים רבים מביאים רמז לבאור הדברים, שפרשת התוכחה מכילה תרע"ו תבות כמנין רעות, ומזכר בה שם ה'ה"ב כ"ו פעמים, שבצרוףם עליוני כ"ו כפול כ"ו שנה תרע"ו, ובכח שם ה' להפך את הקללות לכרבות, וזה פרוש הפסוק, רבות רעות צדיק - הקללות שהן כמנין רעיו"ת, ומכלם יצילנו ה' - השם ה'ה"ה המזכר בפרשה שהוא כמנין תרע"ו, יציל מכל הקללות. וכן מספרים בשם הרבי מאוסטרובוצא, שבאשר החלה בשנת תרע"ד חרם על תוצרת יהודית, הביא רמז לזה מהתוכחה שעד התבות "ואין קוננה" יש כרע"ד תבות כמנין השנה. אולם הדברים המוחים מאד, כי מניתי את תבות התוכחה והן הרבה יותר ועומדות על תשע"ה תבות, ומכלן יצילנו ה'.

ממלח

בעיר סטמר התמנה פעם שופט חדש, שזנא ישראל מבנה. התראו יהודי העיר לשחדו, אולם רבי יואל מסטמר בקש להפגש עמו, וכשהזו אמרו: "ראיתי אותו ויש לו שתי ידים, והרי מבטחים אנו ש'הידים ידי עשו' ומשתוקקות הן לקבל מנחה מיטקב. ודאי יעלה בידכם לשחדו", והוסיף בצהות: "לכן אומרים בהנהגה 'הקב"ה מצילנו מידים', הקב"ה מציל אותנו מהנויים, בזכות ידם - השחד שאנו נוהגים בידיהם". ומצאו לכה רמז בפרשתנו, "גוי עו פנים אשר לא-ישא פנים", אך לא נאמר בו גם "לא תכיר פנים ולא-תקח שחד", שכן אפילו גוי עו פנים נוטל שחד...

הסדרה המושלמת
עכשיו במחיר מבצע

חדש כ"ה

ספר מלא וגדוש בספרים, עבודות, פרפראות ומנינים מחולק לפי פרשיית השבע והמדינים לענף רותני, חוביית ומלכה. חוסי יתון להשיג בכל חנויות הספרים ברובי הארץ

מהו סוף התוכחה? "והתמרתם שם לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קננה". כי בעקבתא דמשיחא יתקמו דברי חז"ל "אין בן יוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס", ואין קוננה, ואי תישע יהודה בבוא משיח צדקנו. (לקוטי בתר לקוטי)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת כי תבא תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי אבד אבי (כו, ה)

פירש רש"י: בקול רם. יש לפרש על פי מה דאיתא במסכת ברכות שאסור להגביה קולו בתפלתו, לפי שנראה מקטני אמנה שסובר שאין הקב"ה עונה לחש ובוהן לבבות ומחשבות חס ושלום. והנה לפי זה אם אדם אומר בתפלתו דבר שנודע מזה לכל העולם שהקב"ה בוהן לבבות ויודע מחשבות, אזי רשאי להתפלל בקול רם.

והנה כאן הוא אומר "ארמי אבד אבי" שלבן ביקש במחשבתו לעקור את הכל, וה' הצילנו מיידו, שהיה יודע את מחשבתו, ובוהן את לבבו. ואם כן בכהאי גוונא רשאי לומר בקול רם. וזה הוא שפירש רש"י וענית ואמרת בקול רם וקשה הלא אסור להגביה קולו בתפלתו לזה אמר ארמי אבד אבי משום הכי מותר להגביה את קולו. (הנוכת התורה)

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי (כו, יג)

איתא במדרש (פר' עקב) שפעם בא רבי פנחס בן יאיר לעיר אחת ושאלוהו אנשי העיר עצה על העכברים שאוכלים להם את התבואה בכמויות מופרזות, וענה להם שכנראה אינם זהירים בהפרשת תרומות ומעשרות, ואכן תיקנו את דרכם ונפסק המכה.

עוד יש בגמ' (הוריות יג, א) שהאוכל ממה ששיירו העכברים משכח את תלמודו. לפי"ז הפשט בפסוק, "לא עברתי ממצותיך" – דהיינו שהקפדתי לעשר כמו שנדרש. ולכן "ולא שכחתי" כי הרי לא הגיעו אלי העכברים...

(מפרשים)

השקיפה ממעון קדשיך (כו, טו)

כתב רש"י "השקיפה ממעון קדשך - עשינו מה שגזרת עלינו, עשה אתה מה שעליך לעשות שאמרת אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם", מדוע הביא רש"י דוקא את הברכה של ונתתי גשמיכם?

ואפשר לומר על פי מה שאמרו חז"ל במסכת תענית "בעוון צדקה, שפוסקים ואינם נותנים, גשמים נעצרים", לכן, כאשר אמר "עשיתי ככל אשר צויתני" שקיימתי מצות מתנת עניים, אם כן סרה הסיבה של עצירת גשמים, לכן מבקשים שיעשה הקב"ה מה שהבטיח ונתתי גשמיכם בעתם.

(ילקוט הגרשוני)

והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות ה' אלקיך אשר אנכי מצוך היום לשמו ולעשות (כח, יג)

צריך להבין למה כפל הכתוב לומר שלא תהיה למטה, הרי כבר אמר והיית "רק" למעלה? עוד יש לדקדק שהמילים "כי תשמע וכו'" מיותרים לכאורה שהרי כל הפרשה עוסקת בעושיין רצונו של מקום?

ואפשר לבאר לפי דברי הגמרא (ברכות ה, א) "לא כל אדם זוכה לשת"י שלחנות" (להיות תלמיד חכם ועשיר), והטעם, כי רצה ה' לזכות את ישראל שלא יאכל עולמו בחייו בעוה"ז, ולכן מי שהוא למעלה בענייני עוה"ב מוכרח על פי הרוב שלא יהיה לו במעלה בענייני עוה"ז, כדי שלא יקופח קצת משכרו, וכדברי חז"ל (קידושין לט, ב) "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא",

אמנם, מצאנו בפסוק "ובאו עליך כל הברכות", שמשמע שיש כן שכר בעוה"ז, אלא שמה שמשלם ה' שכר לאדם הוא בעד מה שהוא עתיד לעשות מצוה, על ציפיתו לעשיית המצוה, ועדיין לא עשאה, שכר זה ניתן גם בעוה"ז. אי"כ יש די בשכר זה שיהיה גם בענייני עוה"ז למעלה, ושכר המצוה עצמה לא יקופח, וזה שהבטיח והיית רק למעלה בכל ענייניך, ולא תהיה למטה כלל אפילו בענייני עוה"ז, ולכן ממשיך הכתוב ואומר שאם תשאל איך יתכן שיקבל שכר בעוה"ז, זה יהיה "כי תשמע" לשון עתיד, שעדיין לא עשית את המצוה.

ומדוקדק בזה מה שסיים "אשר אנכי מצווך היום לשמור" מלשון "ואביי שמר" שימתין האדם תמיד מתי תבוא מצוה זו לידי ואקיימנה, ובזה

נתרבה שכרו יותר על העתיד ויספיק המעט השכר שהוא לכל טוב עוה"ז ויזכה לב' שלחנות.

(עפ"י ערבי נחל)

ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה (כח, ג)

ברוך אתה בעיר - שיהא בית הכסא סמוך לשולחן (בבא מציעא קז ע"א) רבי שלום שבדרון זצ"ל מספר, שפעם ישב חסיד סלונים בתוך חבורת משכילים. הם דברו על הצורך החיוני ללמוד לימודי חול באוניברסיטה, והביאו ראיה לדבריהם, שהרי אפילו הרמב"ם היה בקי גם בחכמות חיצוניות.

החסיד שמע את הדברים, חי"ך ואמר: אמשול לכם משל למה הדבר דומה: היה פעם יהודי עני ואביון, בכל אשר פנה - ההצלחה לא האירה לו פנים. עז היה רצונו להתפרנס בכבוד, אך מה יעשה ומשמים גזרו אחרת. באין בידו תעסוקה אחרת להעסיק את עצמו, הלך לבית הכנסת והצטרך לשיעור דף היומי הנמסר על ידי רב המקום.

אחרי כמה ימים, הגיעו לדברי הגמרא במסכת שבת (כה ע"ב): "תנו רבנן: איזה עשיר? נו, איך נעשים עשירים? התעורר מיודעינו, ואז הוא שומע את הרב מקריא מתוך הגמרא: "... רבי יוסי אומר: כל שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו".

בשמעו דברים אלו שמח בלבו - הנה, יש תקוה! הלא גם לו יש את היכולת להתקין בית הכסא סמוך לשולחנו...

רץ הביתה ואמר לאשתו: "קחי את הילדים לגן ותחזרו מחר"... הביא פועלים, אשר חפרו חור בתוך הבית באמצע הסלון, כיסה אותו במכסה דק - והנה שירותים בתוך הבית!

אשתו חוזרת לבית, רואה את השירותים החדשים ושואלת אותו: "מה זה?"

אמר לה בעלה: "את יכולה ללכת ללוות כספים, תוך שבוע אנחנו עולים על דרך המלך, עשרינו מובטח!"

תוך יומיים אשתו והילדים ברחו מהבית... אחרי שלושה ארבעה ימים כל השכנים עזבו. אבל הוא החזיק מעמד כי הבין שבשביל כסף צריך להקריב הרבה, אבל כשהמצב החמיר עוד יותר ונעשה בלתי נסבל - גם הוא עזב.

ואז הוא פנה לרב בתלונה: "הלא שמעתי ממך בשיעור שמי שיש לו בית הכסא בבית הוא עשיר!"

אמר לו הרב: "שוטה שבעולם, לא כתוב שכך נהיים עשירים. כתוב שמי שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו זה סימן שהוא עשיר, ויש ברשותו בית רחב ידים, מרווח, עם ארבעה וחמישה חדרים, שאת אחד מהם יכול הוא בקלות להפוך לבית הכסא, אבל אם הוא דלפון, אין באפשרותו לעשות בית הכסא בביתו, כי יצטרך לעשות זאת באמצע הסלון, כמוך, וזה דבר בלתי נסבל".

וכך, אמר החסיד לאותם משכילים: "אתם מדברים על הרמב"ם? אצלו ידיעת החכמות החיצוניות היא סימן לעשירות של תורה, אבל אתם, כיון שהנכם עניים בתורה - אין בלבכם מקום לחכמות חיצוניות, ואם בכל אופן תתעקשו לעסוק בהן - סופכם שחכמתכם כולה תהא מסרחת ונאבדת".

(ומתוק האור)

ארור מכה רעהו בסתר (כז, כד).

ביאר רש"י: "על לשון הרע הוא אומר". ידוע הסיפור על הגאון מוילנא זצ"ל, מהתקופה בה ערך גלות, שפעם נסע עם בעל עגלה גוי, והחמור, בהנהגת בעליו, נכנס לשדה פרטי שבצד הדרך ואכל מהתבואה שבה. הגוי, שראה לפתע את בעל השדה מתקרב נמלט והתחבא בסביבת מקום, בעל השדה ניגש אל הגאון שישב בעגלה והפליא בו את מכותיו, הגאון לא גילה שהגוי הוא זה שגנב משום שלא רצה לדבר לשון הרע על בעל העגלה הגוי, שהיה אשם בנזק שגרם החמור.

יש מימרא בטעות שעל הר גריזים רואים שהוא מבורך באילנות, ולא הר עיבל, וכ"כ בחומש רש"י, וזה לא נכון, כי עיני ראו ולא זר שהר עיבל יותר מבורך מהר גריזים, וכדברי החת"ס. וכן נאמר בנביא ספר שופטים שהיה צדיק גדעון, ושם נאמר שעלה על גריזים ודיבר דברי תוכחה, וכ' הכלי יקר בני"ך שכשעומדים על הר גריזים מסתכלים על עיבל ומברכים אותו, וכן להיפך.

(הגרמ"י רייזמן)

מאוצרות המגידים

מצוות ביכורים

רבותי, תפתחו משנה בביכורים, תפתחו רמב"ם בהלכות ביכורים, מה היה סדר הביכורים?

אדם היה רואה תאנה שבכרה, היה קושר עליה גמי, היה רואה רימון שבכר, היה קושר עליו גמי. אבל האדם הזה, אם הוא היה גר בצפת, או גר באחד המושבים בצפון, אם הוא היה צריך לעלות לירושלים, הוא היה משבית את עצמו ממלאכה שבועיים ימים, או לפעמים חודש ימים, כי אסור ללכת לירושלים, יותר משתי ידות ביום. הולכים בכנופיה, כל אנשי מעמד, מתכנסים לעירו של מעמד, יש שור שהולך לפניהם, חליל מנגן, וכל הדרך שרים {תהילים קכ"ב, א} שמחתי באומרים לי בית ה' נלך אדם שיש לו בחצר, כמה עצים, עצים של רימונים, עצים של תאנים, הוא אפילו לא חקלאי, משבית עצמו ממלאכה.

הוא עובד בתור חייט, בתור סנדלר, הוא סוגר את העסק שלו לחודש ימים, עולה לירושלים עם כמה רימונים או תאנים, וכשאלתו של האלשיך הקדוש – מה כל החרדה הגדולה הזאת, על מה שאדם מביא פחות משווה פרוטה, ומשבית עצמו ממלאכה חודש ימים, למה?

כי עיקר המצוה של הבאת ביכורים, באה לבטא את ענין הכרת הטובה. אדם בא להכיר טובה, על תאנה ורימון. אדם כזה ידע להגיד תודה רבה, על השפע הגדול שהקב"ה נתן לו.

אומר הגאון ר' עקיבא איגר, בביאורו לפסוק שאנחנו אומרים אותו {תהילים נ, כג} **זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישע אלקים.**

זובח תודה – אדם שיודע להגיד תודה, על מה שהוא מקבל מהקב"ה, הוא שם לעצמו דרך, שיראה בישועת ה'. הקב"ה יושיע אותו.

לכן, כשאדם מביא ביכורים, הוא יכל לבוא ולעמוד בעזרה ולהגיד – ריבוננו של עולם, אני לא זז מפה, עד שתעשה את צרכי היום. למה??

זובח תודה – אדם שיודע להגיד תודה, אדם כזה יכל לבוא ולדרוש מהקב"ה, כי הקב"ה אומר שם **דרך אראנו בישע אלקים**, אדם כזה, מובטחת לו הישועה מהקב"ה.

כותב רבינו יונה {שערי תשובה, שער רביעי} – וכן בענין ההודאה על הטובה נאמר {תהלים נב} אורך לעולם כי עשית ואקוה שמך כי טוב נגד חסדיך. פירושו – אורך על הטובה שעשית עמדי. ובעבור זה אקוה להתמדת טובתך. ונאמר {שם קטז} כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא {שם} צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא.

אם אלה פני הדברים, נוכל להבין יסוד נפלא, בסדר העבודה שלנו, שנתחיל לומר אותם, בע"ה החל מראש השנה, ועד למוצאי יום הכיפורים.

סדר התפילה שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה, להוסיף בתפילה, בימים הנוראים ובעשרת ימי תשובה, כמה וכמה תוספות. יש תוספות שמעכבות, שזה "המלך הקדוש", אם לא אמר, חוזר, ומשם ואילך, לא חוזר. "המלך המשפט" לא חוזר, וארבעת התוספות הנוספות, לא חוזר.

מי ששם לב, הסדר של הבקשות מתחיל בהתחלה במינימום – זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים למענך אלקים חיים, מבקשים את המינימום – חיים.

אמנם זה לא מינימום, אלא מקסימום, אבל מבקשים את המינימום שבחיים. משם ואילך, באה הבקשה – מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים. מקודם ביקשתי רק חיים, איזה חיים?

יש כל מיני סוגים של חיים – יש בני-אדם שנקראים חיים, אבל רח"ל הם צמחים, אבל זה חיים מינימליים.

אז אנחנו מבקשים – ריבוננו של עולם, אני מבקש ממך מינימום של חיים, אבל חיים ברחמים.

רחמים, פירוש הדבר, שאני יוכל ללכת על הרגלים, שאני יוכל לאכל לבד, לשנות לבד, ואני יוכל ללמוד לבד – זה חיים ברחמים.

ובסוף התפילה, פתאום הוא אזור אומץ – **וכתוב לחיים טובים כל בני ברייתך.** הוא כבר דורש! לא רק חיים ברחמים, אלא חיים טובים!

ריבוננו של עולם, אולי אני יסביר למה אני מתכוון 'טובים' – "ובספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות..."

מאיפה פתאום אתה מקבל כאלה שרירים? לפני עשרים דקות, ביקשת רק קצת לנשום בלי בלון, פתאום יש לך רשימה, ואם זה לא מספיק, יש אחרי זה, עוד 44 'אבינו מלכנו', מאיפה בא לך האומץ הזה???

התשובה פשוטה מאוד – בהתחלה, אתה רק מבקש, אחרי שאתה אומר מודים אנחנו לך על חיינו המסורים בידך...

הרי הדברים מבהילים! כל תורתו העצומה של הגאון מוילנא לא היתה מצילה אותו מדינה של גיהנום אם רק היה אומר שלוש מילים: "זה לא אני!!" ובסך הכל לגאון היתה סיבה טובה לומר זאת בכדי להינצל ממכותיו של בעל השדה, ומה גם שמדובר על גוי.

מה נענה אנן, יושבים סתם כך בארוחת ערב ומדברים דברי גנאי על הזולת! הרי אנחנו לא נמצאים בחשש שיכו אותנו, ובכל זאת מדברים! ועל יהודי! נורא נוראות!

(יחי ראובן)

תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל (כח, מז)

יש מדרש על פסוק זה "זהו עונג שבת", וצריך ביאור. מובא בשם הרה"ק מאוסטרופולי, על הפסוק "עין תחת עין" שדרשו בזה חז"ל שצריך לתת ממון, וביאר שזה מרומז בפסוק שתחת האותיות "עין" אחרי הע' – פ'. אחרי הי' – כ'. ואחרי הני' – ס'. אותיות כסף. כעין זה כתב כאן בספה"ק "אגרא דכלה", שנרמז בזה שלא קיימו עונג שבת כמו שצריך, ונרמז בפסוק תחת אשר – האותיות שאחרי "אשר" אחרי הא' – ב'. אחרי הש' – ת'. ואחרי ר' – ש'. אותיות שבת.

בשם הרה"ק **מקאצק ז"ע** מובא, שפירש "לא עבדת את ד' אלוקיך – בשמחה". שעשית את העבירות בשמחה עם 'גישמאק', וזה העוון החמור.

והשיבך ה' מצרים באניות (כח, מח)

נשאל הגר"ח קנייבסקי שליט"א, מהי ההדגשה "באניות"?

והשיב, שיש במדרש איכה (פר' ד' סי' כ') "פעם אחת באו שונאין על ישראל, ושלחו ישראל שלוחים אצל פרעה נכה, כשהוא מפרש בים הגדול (פרעה נסע אז באניה בים הגדול). רמז הקב"ה לשלוחיהן של המתים הטבועים בים (שיצופו על פני המים), והיו שטין על פני המים, (כשראו זאת המצרים) אמרו המצרים שבספינות אלו לאלו: מה טיבן של שלדות הללו? אמרו להם: אבותיהם של בני ישראל אלו, תחת אבותיכם המצרים עמדו, ועמדו (בני ישראל) והטביעו אותם במים. אמרו שרי הצבא המצריים: וכך עשו בני ישראל לאבותינו ואנחנו הולכים ומסייעין להם! מיד חזרו" (המצרים בספינותיהם למצרים) ע"ש. וזוהי הקללה, שהרי אפשר ליקחן למצרים גם שלא דרך הים, ו"באניות" היינו דרך הים, כדי שיהיה הנ"ל.

(דרך שיחה)

גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת (כח, טא)

איתא במדרש, "גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתובה בספר התורה הזה – זה מיתת צדיקים", (הובא ביערות דבש ח"א דרוש ד') והיכן זה נרמז? תירץ על זה הגאון רבי בצלאל ראנשבורג מוילנא שהכוונה כי בכל ספר מחמשה חומשי תורה תמצא מיתת צדיקים, בספר בראשית – מיתת האבות הק', ועוד. בספר שמות – ימית יוסף וכל אחיו. בספר ויקרא – מיתת נדב ואביהו. בספר במדבר – מיתת אהרן ומרים. אבל בספר דברים לא נזכרה מיתת שום צדיק.

והגם שנאמר בסוף התורה "וימית שם משה" ב' תשובות בדבר: א' שבעת שאמר משה הפסוק "גם כל חלי" עוד היה חי. ב' הלא מרע"ה אשר הי' עניו מאד, בטח לא החזיק עצמו לצדיק... וזה שאמר גם כל חלי אשר לא כתוב בספר התורה "הזאת" כלומר בספר דברים, זה מיתת צדיקים.

(מגד ירחים)

עוד יש מפרשים בזה, שהנה כתיב (ישעי' סג, ט) "בכל צרתם לו צר", ויש בזה "קרי" ו"כתיב", שה"קרי" הוא לו צר, וה"כתיב" זה לא צר. ובדרך כלל הרי הולכים לפי ה"קרי" שהקב"ה משתתף בצרותיהם של ישראל.

אבל במיתת צדיקים, הרי "יושב בערבות שש ושמח בבא אליו נפש נקי וצדיק", וזה צער רק לנו ולא לשכינה. א"כ לגבי מיתת צדיקים זה הולך לפי ה"כתיב" שלא צר. וזה הפשט "מכה אשר לא כתיב" שהולכים לפי ה"כתיב" "אשר לא צר" – זה מיתת צדיקים.

(מפרשים)

אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים (כז, יב)

כתב השלה"ק דבפ' כי תבא למדנו שהברכות ניתנו על הר גריזים והקללות על הר עיבל, והמזבח בנו על עיבל, ושם הקריבו שלמים ושם נאמר 'ושמחת לפני השם אלקיך', ומצות שלמי שמחה ביום טוב נלמד בגמ' חגיגה מזה הפסוק 'וובחת שלמים ואכלת', והקשה החזקוני איך עושים יום טוב על הר הקללות ולא על הר הברכות? ותירץ שהוא לחזק את ששת השבטים שנתנו להם לעלות בהר של הקללות, לראות נחמה וליישב דעתם. ולכן 'ובנית שם מזבח', ללמד ששכינה נמצאת גם ביניהם.

והחת"ס תירץ באופן אחר, כי הקללות שהיה על הר עיבל, היינו שמדברים לדור של צדיקים שרוב הציבור הם כראוי, ורק כמה יחידים עוברים עבירות בסתר, כנ"ל שכל אלו הי"א הם עבירות בסתר, מתי עוברים עבירות בסתר, כשכל הציבור הם יראים ושלמים, אך הר גריזים נותנים ברכה ליחידים שהם עובדי ה', ברוך אשר לא יכה את רעהו בסתר, כי רוב הציבור עוסק עם לשון הרע, רק יחידים הם בסדר גמור, כי הר גריזים שם הטמין יעקב אבינו את העבודה רזה, תחת האלה, כמ"ש תוס' בחולין שהכותים מצאו שם יונה תחת הר גריזים, נמצא שהר גריזים טמון בו ע"ז, משא"כ בר עיבל, רוב הציבור הם יראים וכשרים, לכן בנו שם את המזבח ואכלו שלמים בשמחה.

ענין הכרת הטוב נלמדת מפרשתנו כמו שכתב רש"י מהספרי "ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה".

בספר ציוני תורה מביא, ישנה שאלה מפורסמת, לפי דברי ה'חנינוך' שכתב במצוה שלא לנקום זהו לשונו: "שלא לנקום, כלומר שנמנענו מלקחת נקמה מישראל. והענין הוא כגון ישראל שהרע או ציער לחבירו באחד מכל הדברים. משרשי המצוה, שידע האדם ויתן אל לבו כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע, הוא סיבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא, ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא, על כן כשיצטרפו או יכאיבוהו אדם ידע בנפשו כי עוונותיו גרמו והשם יתברך גזר עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקום ממנו כי הוא אינו סיבת רעתו, כי העוון הוא המסבב, וכמו שאמר דוד עליו השלום (שמואל ב' ט"ז, י"א) הניחו לו ויקלל כי אמר לו השם יתברך, תלה הענין בחטאו ולא בשמעני בן גרא. ועוד נמצא במצוה תועלת רב להשביח ריב ולהעביר המשטמות מלב בני אדם, ובהיות שלום בין אנשים יעשה השם שלום להם".

לפי דברי החינוך, צריך להבין למה חלה עלינו חובת הכרת הטוב כלפי האדם המטיב לנו? הרי הוא רק שליח להביא את הטובה? אלא, שיש לדעת שמידת "הכרת הטוב" היא מהדברים שאפשר להגיע איתם גבוה עד לרקיע. שהמסגל את נפשו להכיר טובה לחבירו על כל טובה וטובה שמקבל ממנו, הוא נוכח יותר ויותר בכל פרט קטן שהשני עושה בשבילו, ומודה לו.

מסופר (מובא באוצרות התורה) על מרן הסטייפלר זצ"ל שהיה נוהג פעמים רבות לנסוע לפתח תקוה ולבקר אצל אדם אחד זקן, כשנשאל מדוע עושה זאת ולא חס על זמנו? השיב: בצעירותי שלמדתי בישיבה, אותו אדם היה מעיר אותי בחצות אם הייתי נרדם וחייב אני לו הכרת הטוב...

וכן היה לו קביעות לנסוע אל אדם אחד שהיה לו יד בעלייתו לארץ ישראל בכל ערב ראש השנה, ולאחל לו שנה טובה, וכפי שידוע זמנו היה יקר לו יותר מכל הון שבעולם, ואע"פ כן עשה זאת משום שחייב הכרת הטוב אין ערכה פחות מזה...

ישנו סיפור פלאי בירושלמי (מסכת תרומות מד, ב) שיהודי אחד הזמין את הרב לאכול אצלו סעודה. בהגיע הרב לסעודה הופתע מאוד לראות שאת מי בחר היהודי להושיב על יד הרב? לא פחות ולא יותר מאשר את... כלבו! הרב, שכמובן הרגיש מאוד מבזוה פנה אל היודי ושאל אותו: וכי הזמנת אותי כדי לביישני? ענה לו היהודי: שהרב יבין אותי, כלב זה, אינו "סתם כלב"... מה הכוונה? מספר היהודי לרב: "אשתי נשארה בבית לבדה ובאו נכרים לתופסה, והכלב התנפל עליהם פצע אותם והבריח אותם, ובכך ניצלה. וכעת אני משלם "הכרת הטוב" לכלב, ומכבדו לשבת ע"י הרב. ע"כ.

ומאידך, המקשה את ליבו שלא להכיר בטובה שמקבל מחבירו יכול להתדרדר עד עמקי שאול של רשעות וכפיות טובה.

כמו שמספרים על אחד הצדיקים שעשה טובה לאיזה יהודי, ולאחר מכן שיגר לו אבן קטנה, שאל היהודי למה שלח לו אבן? ענהו, שכשתרצה לזרוק עלי אבן בעבור הטובה שיהיה לפחות אבן קטנה...

כמו"כ היה פעם איזה צדיק שהגיע לעיר אחת, וזרקו עליו אבן גדולה, אמר "איני מבין מי זרק ולמה זרק, שהרי איני זוכר שעשיתי לאחד מהעיר טובה גדולה כזאת..."

ישנו סיפור ידוע על עיירה מסויימת שהתגורר בה עני מרוד בשם "שמערל", שמערל זה, היה מקבץ נדבות ואוכל לחם חסד, עד שהתרגל רק לקבל מאחרים. ביום מן הימים פנה אליו יהודי אחד מתושבי המקום עם הצעה, וכך אמר לו: "אני מוכר כרטיסי הגרלה, ההגרלה נערכת פעם בחודש בעיר הגדולה, ואני משמש כנציג של "מפעל הפיס", קונים אצלי כרטיסים ואני מביא את הכרטיסים להגרלה הגדולה, אולי תנסה את מזלך ותקנה כרטיס במחיר 5 זלוטי, ואולי תזכה".

שמערל שהתרגל רק לקחת, כמובן לא הסכים לבזבז 5 זלוטי על זה. המוכר ריחם עליו ואמר לו "תראה שמערל, אני מוכן להלוות לך את ה-5 זלוטי, ונעשה הסכם כזה: אם לא תזכה, הכסף יהיה על חשבוני ולא תצטרך להחזיר לי, ואם כן תזכה תחזיר לי את ה-5 זלוטי", לזה כבר הסכים שמערל. אחרי חודש, נסע המוכר לעיר הגדולה, שם נערכה ההגרלה, וכמובן מי זכה? שמערל העני!

המוכר לקח את כל הכסף, ונסע בחזרה לעיירה, כשבליבו הוא חושב איזה "רעידת אדמה" הולכת להיות בעיירה כשיודע דבר זכיתו של שמערל "העני". עד שהגיע המוכר אל העיר, כבר ירדה החשיכה, וכבר נהיה מאוחר בלילה. אולם, המוכר החליט שאינו יכול לחכות עם הבשורה עד מחר, וילך עתה בלילה לבשר לשמערל על הזכייה.

הימים היו ימי חורף, בחוץ היה שלג וגשם וקור עז, המוכר השתרך לקצה העיירה לבקתתו של שמערל. הסתובב וחיפש עד שמצא את הבקתה העלובה, נקש בדלת, ולא קיבל מענה, נקש שוב ושוב, יותר ויותר חזק, עד שלבסוף ענהו שמערל ושאל מה הוא רוצה, צעק לו המוכר "יש לי הודעה משמחת מאוד עבורך, אבל קודם כל תעשה טובה ותפתח את הדלת כי אני עומד לקפוא", שמערל לא זע ממקומו. המוכר מתחנן איליו שוב, והוא בשלו "אני יושן עכשיו!", צועק לו המוכר: "שמערל תדע לך שזכית בהגרלה הגדולה!", כאן, כבר שמע את פסיעותיו של שמערל מתקרבות את הדלת.

אדם שידוע להגיד 'תודה רבה', ולהשתחוות לקב"ה, אם אדם בא בצורה הזאת, זה כמו שהוא הביא ביכורים.

מביא ביכורים ואומר "איניני זו מכאן, עד שתעשה בקשתי היום". למה? כי אתה יודע להגיד 'תודה רבה'.

אדם שידוע להודות לקב"ה, אדם כזה יכל לבקש!

לכן, רבותינו בישיבה, תמיד היו אומרים, שכל אחד ואחד, כשמגיעים העשרה ימים האחרונים לפני ראש השנה, כל אחד צריך לשבת עם עצמו, לא לחכות לסדר הפילה, שעה ביום לפחות, ולעשות חשבון נפש עם עצמו. הקב"ה נתן לך שנה שלמה ב"ה, אתה חי ב"ה, פרנסה, בריאות... על כל דבר ודבר אפשר להודות.

ואילו פינו מלא שירה כים ולשונונו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע אין אנו מספיקין להודות לך ה' אלקינו... כמה בן-אדם צריך להודות! ב"ה יש לו פרנסה, יש לו אישה, ילדים, נחת...

הרי על כל רגע, אנחנו צריכים להודות ולהלל, ולכן, העשרה ימים האלה שנותרו לנו עד ראש השנה, ודאי שכל אחד צריך לתפוס את עצמו, כמה דקות ביום, 10-20-30 דקות, לשבת ולהודות לקב"ה, לא רק בסדר התפילה! (ברוך שאמר)

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (כח, י) מה פירושה של ברכה זו?

אומרת על כך הגמרא (ברכות ו, א): "תניא, רבי אליעזר אומר אלו תפילין שבראש".

מסופר שבאחד הימים, כאשר רבינו הגר"א ז"ל היה שרוי בעיצומה של הגלות שערך, הנתנפלו שודדים על בעל הבית שבו התארח. הוא שמע צעקות נוראות ומיהר לצאת מחדרו, לברר את פשרו. כשראו השודדים את התפילין, תיכף ומיד הניחו לבעל הבית וברחו בבהלה מרוב פחד.

לאחר שנרגע, שאל בעל הבית את הגאון: "מה הוא הדבר שעשית? איך גרמת להם שיברחו מרוב פחד?". האכסנאי הוא עדיין לא ידע עם מי יש לו עסק, הוא לא הבין שמדובר ברבן של כל בני הגולה, וחשב שהוא סתם אורח, ולכן הקשה: "איך זה יכול להיות?".

אמר לו הגאון: "הרי זה מפורש בכתוב 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'..."

עכשיו בעל הבית בכלל לא הבין, והוא חזר והקשה: "אם כן למה מהתפילין שלי הם לא נבהלו? מה יש בתפילין שלך שהבריח אותם?".

השיב לו הגאון: "רבי אליעזר הגדול לא אמר: 'אלו תפילין שעל הראש', אלא: 'אלו תפילין שבראש', הם לא התיירו מהתפילין שעל ראשי, אלו אינן שונות משלך, הם נבהלו ונרעשו מהתפילין שבתוך הראש שלי".

תפילין שבראש צריכים להיות כמו שאומרים ב"לשם יחוד" שלפני הנחת תפילין: "ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמחתי עם שאר חושי וכוחותי, כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך". כשבתוך הראש מונחים התפילין, כשהמח כולו משועבד לעבודתו יתברך - עמי הארץ רואים זאת ומתייראים.

מסופר על הרב מפוניבז' זצ"ל, שנסע פעם עם ה"חזון איש" זצ"ל במונית באחת הערים בארץ. בימים ההם עוד לא היה חשש כל כך גדול מנסיעה בשכונות ערביות, ואכן, בדרכם חלפו שני גדולי הדור באחת מן השכונות הללו. אלא שבדיקו אז טמנו כמה פרחים מארב למונית, והחלו לידות לעברו אבנים. הנהג חשש מאוד מפניהם, אבל ה"חזון איש" ביקש ממנו לעצור. הוא פתח את הדלת, ונהג המונית נזעק בבהלה: "הרב, הזהר נא, הרי הם עלולים לפגוע בכם". אולם החזון איש לא שמע לאזהרותיו, הוא יצא ונעמד מול הנערים הפוחזים, ומיד כשראו אותו - ברחו משם כולם כל עוד נפשם בם.

שמעתי מרבי אליקים שלזינגר מלונדון, שהיה מקרה עם בת ממשפחה חילונית שחפצה לחיות חיי תורה. היא הוטרדה בפנימיה של מוסד לבנות, והשלטונות ראו בכך ענין חמור מאוד, ממש כמו חטיפה, ממש כמו בפרשת יוס'ה שוכמכר הידוע.

במהלך החקירה, היו אמורים חוקרים להגיע לביתו של מרן החזון איש, כדי לחקור אותו בענין. הם חשדו בו שיש לו יד בכל הפרשה, וחשבו אפילו להאשים אותו בחטיפה.

סיפר רבי אליקים, שכאשר השוטרים היו בחוץ, הוא פנה אל החזון איש והודיעו על כך שהם שם.

אמר לו החזון איש: "צא ואמור להם שילכו מכאן". אולם רבי אליקים חשש מהם ואמר לחזון איש שהוא מפחד מפניהם. אמר לו החזון איש: "אתה מפחד, אבל אני לא מפחד". והוא בעצמו קם ויצא מביתו אל החצר.

ברגע שהם ראו אותו, לקחו השוטרים את רגליהם והסתלקו משם... פשוט ברחו מרוב פחד.

זהו זה. כך מתגשמת הברכה: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". וכדברי רבי אליעזר הגדול "אלו תפילין שבראש" שכשהתפילין בתוך הראש - הרואים מפחדים ומתייראים.

(יחי ראובן)

ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע (כו, ג)

שמעל פותח את הדלת, ופונה אל המוכר בכעס: "אינך מתיישר? את הגביר של העיירה אתה מעיז להעיר באמצע הלילה?!... הוא אשר דיברנו, שמי שאינו מכיר טובה לחבירו, מסוגל להגיע לכדי רשעות.

המלך שלח לקרא לצורף, וכשהלה הגיע אמר לו: "כעת אני מאמין לכל מה שאמר לי הסריף שלי אודותיכם... אתה סוחר מפולפל וערמומי, נתת לי עגיל אחד במתנה, כדי שאהיה חייב לקנות ממך בכסף מלא את העגיל השני".

התנצל הצורף: "אל נא יפיל עלי המלך אשמה. עגיל זה הוא עתיק יומין, ואין בעולם אמן שיעשה כדוגמתו. פעם כשהייתי ב'מכה' עם ידיד קרוב, הגיע צמד העגילים הלז אל ידינו ואנו שילמנו עליו מחיר עצום, חברי נטל עגיל אחד, ואני נטלתי את זה. אם ירצה המלך, אכתוב לשותפי השני שבמכה מכתב, והסריף, אשר פורח לשם בקפיצת הדרך מידי שבו, יוכל למסור לו את המכתב ולקבל את העגיל השני. ביום שישי בערב, לבטח כבר יהיה העגיל השני בידי המלכה".

המלך שמח על העצה, ובו במקום הורה לו לכתוב את המכתב, קרא לסריף ופקד עליו למסור את המכתב במכה ליהודי המיועד.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הוא התחקה אחר עקבותיו של הצורף, ומיד כשנכנס הלה לביתו, מיהר לנקוש על דלת הבית, נפל לרגליו ושאל: "מה עוללת לי?".

"עמוד על רגליך" – השיב לו היהודי – "עשיתי לך בדיוק כפי שמגיע לך על מה שעוללת ליהודי המדינה, הלעטת את המלך בכזבים, ואני אוכיח לו ולעולם כולו כי רק שקר דיברת!".

הסריף יבב וביקש את רחמיו. "המלך יהרגני, וההמון יסקלני", מלמל בין בכי לבכי.

"ולך היו רחמים על כל ההמון שאתה התכוונת בזדון להשליכו מן הבית? וכי הרהרת אודות הסבל שיהיה על הזקנים והטף לעבור בגללך?" הטיח בו היהודי.

הסריף הבוכה הכה על ליבו, הביע את חרדתו והבטיח לתקן אשר עיוות. הצורף ביקש ממנו לרשום כתב הודאה בו הוא מצהיר כי כל דבריו שקר וכזב הם, וכי מעולם לא דאג למכה ולא פגש מלאך.

תחילה ניסה הסריף להתחמק מן העניין, אולם הצורף הודיע לו כי לא יעשה שימוש בכתב הודאה זה, אם יצליח לשכנע את המלך, לבטל את רוע הגזירה, ולשמע הדברים נעתר הסריף ורשם את המכתב.

הצורף נתן בידו את העגיל, ולאחר שהסריף הודה לו בשם כל הקדוש והיקר לו, כתב את כתב ההודאה וחתם עליו בחותמו האישי, פנה הלה והלך לדרכו. באותו יום שישי אחר הסריף לשוב ממכה... כששב לבסוף, הודיע כי היה לו עניין דחוף להסדיר בשם המלך, ועד מהרה כבר הגיע לארמון המלוכה, כשהעגיל השני בידו, לשמחת המלך והמלכה.

"ומה אמר הנביא הפעם?" התעניין המלך, כשנרגע מעט.

"הפעם אמר לי כי לפני יומיים פגש בו אברהם העברי והפציר בו שייטיב עם בני העם היהודי, צאצאי יצחק בנו, ולכן הורה לי להורות לך, לבטל מיד את רוע הגזירה ולהיטיב להם ככל יכולתך".

המלך עשה זאת מיד – ויהודי מקנס נשמו לרווחה.

(ומתוק האור)

והיו בך לאות ולמופת (כח, מו)

בתוך הקללות מופיע פסוק זה, כדי לומר שגם באמצע המצבים הכי קשים רואים את יד ד' באותות ובמופתים.

מעשה כזה מובא בספר "בנאות דשא" (פרשת שמות) שכתב ששמעו בעצמו מבעל המעשה:

"את הסיפור הבא שמעתי מבעל המעשה עצמו, כאשר נקלעתי לסעודת הודי שערך בעיר פריז שבצרפת, בעבור נס פרטי שהיה לו בגיא ההריגה שבטרבלינקה.

היה זה בשלהי מלחמת עולם השנייה, כשכוחות הברית פלשו לשטחה של גרמניה, וימים ספורים נותרו לקץ המלחמה, שמשמעותה: שחרור מעט אסירי מחנות המוות שנתרו לפליטה.

מאן דהו, שזהותו אינה ידועה, פנה אל רב המרצחים שהיה אחראי על מחנה ההשמדה טרבלינקה, בהצעה, שיקבל ממנו הון עתק אם יענה לבקשתו, והיא: שבימים האחרונים שנתרו לפני שחרורם של האסירים היהודים, שיכלכל אותם במזון משובח ועשיר כיאות למוזי רעב. כמוכן שהרוצח הנ"ל לא סירב להצעה מפתה זו, ונטל ממנו את כספו הרב.

ונהנה כבר באותו יום, לאחר הצהריים, הגיע משלוח של לחמניות טריות אל המחנה.

בעל המעשה שהיה אסיר באותו המחנה מספר, שניחוח הלחמניות הוציא אותם מאדישותם העמוקה שהיתה נחלתם. ובפרט כאשר נקראו כל האסירים להתייצב בתור ארוך לקבלת הלחמניה, שהיה נראה בעיניהם כחלום תענועים.

כך לא נותר זמן רב למחשבה, והחלוקה התחילה. ומתוך שק גדול נשלפו הלחמניות בזה אחר זה, כשקצין נאצי מפקח על החלוקה.

אני, כשעמדתי כמעט בסוף התור, מספר בעל המעשה: הייתי מאוד פסימי. ולא האמנתי שאכן אזכה ללחמניה, מקוצר רוח. וה'אמונה' כבר הייתה ממני

והנה אחד היסודות בעבודת השם, הוא עניין הכרת הטוב שעל ידה מרגיש האדם חובה כלפי הקב"ה על כל טובותיו שבכל נשימה ונשימה וכל מה שמקבל ממנו ית' במתנת חנם, ואם יתברר אצל האדם עניין הכרת הטוב, ממילא ירגיש חובה בנפשו לעשות מצוות השי"ת וק"ו שלא לעבור עבירות ולהיות ח"ו כפי טובה.

אשר על כן, באו חז"ל ואמרו, הן אמנם שכל מה שמגיע אליך הוא מאת השי"ת ולכן אין לראות בשליח גורם מסויים ולכן אסור ג"כ לנקום כנ"ל. אבל לעניין הטובה, אמת שהמטיב הוא רק שליח, אבל מוטלת עליך החובה להכיר לו טובה אך ורק כדי להכשיר את נפשך אתה, ובשביל לחדד אצלך את מידת הכרת הטוב, בכדי שיועיל לך בענייני עבודת השי"ת.

ובזה מובן מאוד מה שמצאנו חובת הכרת הטוב כלפי דוממים, כמו שמצאנו אצל משה רבינו שלא הכה את הים, ונשאלת השאלה וכי הים מרגיש שגמלת לו רעה תחת טובה? אבל ביסוד הנ"ל מובן שכל הסיבה הוא בשבילך ולא בשביל המיטיב לך.

נקודה נוספת שמתבארת בזה, הוא, שאין לתבוע מהשני שיכיר לך טובה על מה שהטבת עמו. ישנם אנשים שמטיבים לזולתם ויושבים ומצפים לגמול שכן, ובאם הלה אינו מטיבם כפי מחשבתם, באים בטענה שלא יהיה השני "כפי טובה". ותביעה כזאת אינה מוצדקת בעליל. שכן מה שהגיע טובה לזולתם הוא בגלל שכך רצה הקב"ה, ויש לך להודות לד' שזיית שיהיה לך חלק בזה ומגלגלין זכות ע"י זכאי, אבל מה שההוא מחוייב להכיר לך טובה זה חשובנו הפרטי בלבד, וכאמור למעלה, שהרי לפי האמת יש לו להכיר טובה אך ורק להקב"ה ולא לשליח, אבל לצורך עבודת השם שלו יש לו להכיר טובה למטיבים לו. וא"כ, כמו שאינך מתעניין בעבודת התפילה שלו ובלימוד התורה שלו, כיוון שאתה מבין שזה חשובו שלו שלא קשור אליך, באותה מידה אינך אמור להתעניין ב"הכרת הטוב" שלו.

נקודה נוספת שמתבארת בזה, הוא, שאין לתבוע מהשני שיכיר לך טובה על מה שהטבת עמו. ישנם אנשים שמטיבים לזולתם ויושבים ומצפים לגמול שכן, ובאם הלה אינו מטיבם כפי מחשבתם, באים בטענה שלא יהיה השני "כפי טובה". ותביעה כזאת אינה מוצדקת בעליל. שכן מה שהגיע טובה לזולתם הוא בגלל שכך רצה הקב"ה, ויש לך להודות לד' שזיית שיהיה לך חלק בזה ומגלגלין זכות ע"י זכאי, אבל מה שההוא מחוייב להכיר לך טובה זה חשובנו הפרטי בלבד, וכאמור למעלה, שהרי לפי האמת יש לו להכיר טובה אך ורק להקב"ה ולא לשליח, אבל לצורך עבודת השם שלו יש לו להכיר טובה למטיבים לו. וא"כ, כמו שאינך מתעניין בעבודת התפילה שלו ובלימוד התורה שלו, כיוון שאתה מבין שזה חשובו שלו שלא קשור אליך, באותה מידה אינך אמור להתעניין ב"הכרת הטוב" שלו.

נקודה נוספת שמתבארת בזה, הוא, שאין לתבוע מהשני שיכיר לך טובה על מה שהטבת עמו. ישנם אנשים שמטיבים לזולתם ויושבים ומצפים לגמול שכן, ובאם הלה אינו מטיבם כפי מחשבתם, באים בטענה שלא יהיה השני "כפי טובה". ותביעה כזאת אינה מוצדקת בעליל. שכן מה שהגיע טובה לזולתם הוא בגלל שכך רצה הקב"ה, ויש לך להודות לד' שזיית שיהיה לך חלק בזה ומגלגלין זכות ע"י זכאי, אבל מה שההוא מחוייב להכיר לך טובה זה חשובנו הפרטי בלבד, וכאמור למעלה, שהרי לפי האמת יש לו להכיר טובה אך ורק להקב"ה ולא לשליח, אבל לצורך עבודת השם שלו יש לו להכיר טובה למטיבים לו. וא"כ, כמו שאינך מתעניין בעבודת התפילה שלו ובלימוד התורה שלו, כיוון שאתה מבין שזה חשובו שלו שלא קשור אליך, באותה מידה אינך אמור להתעניין ב"הכרת הטוב" שלו.

נקודה נוספת שמתבארת בזה, הוא, שאין לתבוע מהשני שיכיר לך טובה על מה שהטבת עמו. ישנם אנשים שמטיבים לזולתם ויושבים ומצפים לגמול שכן, ובאם הלה אינו מטיבם כפי מחשבתם, באים בטענה שלא יהיה השני "כפי טובה". ותביעה כזאת אינה מוצדקת בעליל. שכן מה שהגיע טובה לזולתם הוא בגלל שכך רצה הקב"ה, ויש לך להודות לד' שזיית שיהיה לך חלק בזה ומגלגלין זכות ע"י זכאי, אבל מה שההוא מחוייב להכיר לך טובה זה חשובנו הפרטי בלבד, וכאמור למעלה, שהרי לפי האמת יש לו להכיר טובה אך ורק להקב"ה ולא לשליח, אבל לצורך עבודת השם שלו יש לו להכיר טובה למטיבים לו. וא"כ, כמו שאינך מתעניין בעבודת התפילה שלו ובלימוד התורה שלו, כיוון שאתה מבין שזה חשובו שלו שלא קשור אליך, באותה מידה אינך אמור להתעניין ב"הכרת הטוב" שלו.

(ציוני תורה)

יתן ה' את אויביך הקמים עליך נגפים לפניך (כח, ז)

נס ההצלה של יהודי מקנס

בהתגשמותה של ברכה זו ראו בני מקנס שבמרקו, בזכותם בנס ובפלא שהתרחשו עבורם מן השמים, והוכיחו להם כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב.

כפי שמובא בהגדה"פ "אבותינו ספרו לנו":

צורף זהה היה באלכסנדריה, שהיה גם איש חסד וכן תורה. הוא גידל בביתו יתום כבן עשר, שאיבד את אביו ואת אמו בנסיבות טרגיות.

הצורף לימד את היתום את מלאכת הצורפות, ובלילות ישב ולמדו תורה, והלה עשה חיל בעמלו, עד שהפך לאיש תלמיד חכם ויודע ספר, ולצורף מומחה. אולם, כעבור שבע שנים, חש בעדינותו, בקינאת בני הצורף אליו, והחליט כי הוא מבוסס דיו, כדי לעמוד ברשות עצמו ולעזוב את בית מטיבו, ותוך זמן קצר שב למקנס, עיר הולדתו.

בבואו לשם מצא את העיר כולה נבוכה.

במקנס התגורר "סריף" שפירושו: 'חכם דת' ערבי, מצאצאי מוחמד, והיה האיש נכבד ונערץ על המוסלמים. במשך כל ימות השבוע נהג להתבודד במסגד, ובימי שישי, ימי השבתון שלהם, היה נעלם ואיננו, ורק לקראת הערב היה מתגלה לפתע בתוך ביתו, ומברך את כל נכבדי העיר.

למאמיניו סיפר, שמלאך בא ונטלו ל"מכה", שם הוא משתתף בתפילה המרכזית ב'כעבה', וזוכה להתגלות הנביא המדבר איתו פה אל פה.

בין המעריצים הרבים היה גם המלך, שהיה זוכה לשמוע מפיו תיאורים מדויקים ומפורטים אודות המתרחש במכה, כשהסריף מוסיף, כביכול, בשם הנביא, השמצות רבות על היהודים, שבמהלך השנים גרמו למלך להחליט על הטלת מיסים וארנונות, ענשים כבדים על כל מעשה קל, ולבסוף גם על גירוש של כל היהודים משל פני הממלכה.

הצעיר הצורף, ששמו היה 'יצחק אבן לחסן', שמע על הגזירה הנוראה מיד עם בואו ועד מהרה נצנץ רעיון במוחו.

הוא הסתגר בחדרו ויצר שני עגילים מזהב טהור. שני העגילים היו עשויים מלאכת מחשבת ומשובצים באבני חן לתפארת, עין לא ראתה כפיים.

לאחר מכן נטל יצחק עגיל אחד ועלה אל המלך להגישו כתשורה. המלך התפעל מאוד מן המתנה היפה והעניק את העגיל מתנה לאשתו המלכה. המלכה שהתלהבה גם היא מן המלאכה המיוחדת, העוותה לבסוף את פניה ואמרה: "מה אוכל לעשות בעגיל אחד? יש לי שתי אזניים, ועליך לרכוש עבורי גם את העגיל השני".

והלאה, ולא נותר בי אפ"י שביב של תקוה, ובכל רגע שהתקרבותי קמעה בתורי, חלפה בי המחשבה שוודאי, עד שאגיע אל השק, הוא יתרוקן סופית מהלחמניות הגאלות.

והנה קרה הנס! קיבלתי גם אני לחמניה טרייה וריחנית. החלטתי שאשמור אותה לשעות הערב, כדי שסוף סוף אלך לישון עם קיבה מליאה, ולא מתוך רעב מציק. בשביל התענוג הזה כדאי לסבול עוד קצת.

המציאות החדשה נטעה בי מעט בטחון, ואחרי שקלול קצר, אמרתי בליבי: מה יקרה אם אעמוד בתור פעם נוספת ואתגנב ליטול עוד לחמניה? והרי אחד מן השניים! או שאתפס כגנב ואחטוף כדור בראשי, וממילא אין לי מה להפסיד. כי טוב מותי מחייו!

ואם אצליח, הרווחתי עוד לחמניה. ובלא מחשבה נוספת עשיתי מעשה וזכיתי בלחמניה נוספת.

הפעם חשתי שזו משהו במוחי, ושכלל זאת יש במי להאמין. אולי בכל זאת הקב"ה אוהב אותי. נטלתי את זוג הלחמניות והסתרתי בתוך חולצת הפיג'מה שהייתי לבוש בה. הפעם באופטימיות זהירה, נפניתי אל אחת הפינות כדי לאכול לחמניה אחת. בטרם התיישבתי על רצפת המחנה חשתי חבטה קשה על כתפי. ראיתי אותך! גנב! שתי לחמניות, הא? מיד תביא אותם בטרם אפרק את גורך.

כמונן שמסרתי אותן מיד לאכזרי זה. בתחילה חשבתי שזהו חייל נאצי, אך התברר לי שהנ"ל היה חייל רוסי שנפל בשבי הגרמני, ופשוט שדד אותי.

מאותו רגע שקעתי ביאוש וכאן עמוק, ואמרת לי בליבי: כי אנני מאמין יותר ואפסה כל תקותי. וכל מאווי היה למות! פשוט למות.

שבתי אל הדרגש הקשיח, כדי לנום את שנת הלילה, אך הפעם עצוב יותר ומיואש יותר.

השחר הפציע, ומעט אור חדר אל הבלוק בו ישנתי. אם אפשר לקרוא לזה שינה, והעירני משנתי. אך הפעם הזו היה שונה מתמיד. שקט תעשייתי אפף את הבלוק כולו. לא שאגות של חיות הטרף הנאציות, ולא אוושת השותפים שלי לבלוק.

קמתי לראות מקרוב יותר, והנה כולם עדיין לא מגלים סימני קימה, למרות השעה המאוחרת.

ניסיתי להעיר את שכני אך לשווא. אין קול ואין עונה. ניסיתי לנענע מעט בידיו, אך חשתי שהן קרות ואינן מגיבות.

בדקתי אצל שאר השכנים, אך לפתע נגלה לפני מחזה נוראי. כל אנשי הבלוק שבקו חיים לכל חי.

מיד רצתי כאחוז אמוק אל עבר הבלוק השני, והנה גם שם כולם מתים. נפש חיה לא מתהלכת במחנה. לא אסיר ולא קצין נאצי.

מה קרה? שאלתי. האמריקאים כבר התקרבו למחנה וכל הנאצים ברחו. אבל למה מרתו כולם? התברר לי לאחר מכן ע"י הצבא האמריקאי, כי כל הלחמניות היו מורעלות בידי השטן הגרמני הימלר ימ"ש.

למרות שקיבל תבין ותקלין, הוא לא היה מסוגל להשאיר יהודי חי.

אז בעצם, רק אנוכי נותרתי לבדי חי. ובאורח ספונטני נפלטו ממני המילים בצעקה אדירה שפילחה את דממת המוות.

"אני מאמין באמונה שלימה בהקב"ה". ומני אז, בכל שנה עורך אני סעודת הודי על הנס הגדול שעשה לי ה'.

(ציוני תורה)

התוכחה ותוצאתה

נהגו שלא לעלות לתורה לקריאת התוכחה ("מגן אברהם" קכח, ח בשם מהרי"ל) אלא בעל הקורא הוא המברך תחילה וסוף ("משנה ברורה" שם, יז וב"באור הלכה" ד"ה בפסוקים), לפי ש"ברית כרותה לשפתים" (מועד קטן יח ע"א).

ויצוינו בענין זה דברי הגמרא (שבועות לו ע"א), שרב כהנא הקריא לפני רב יהודה דברי המשנה, שהאומר: "יככה ה'" (דברים כח, כב) זו היא אלא האמורה בתורה. אמר לו רב יהודה: "כנה". כלומר, אמור: יכה ה', שלא יתפרש שאתה אומר עלי, חלילה.

ובענין זה, נספר –

אברך פנה אל הגבאי בבית הכנסת "לדרמן" בבני ברק, וביקש עליה בשבת פרשת כי תבוא. יש לו יאהרצייט, יום זכרון לאביו.

השיבו הגבאי שנזכר מאוחר, יש כמה בר מצוות וכמה חיובים, ואין עליה פנויה.

אמר שמצדו מוכן הוא לעלות לקריאת התוכחה, אינו חושש. מקיים הוא בעליתו מצות כבד אב, שבפרוש שנינו: מכבדו בחייו ומכבדו במותו (קדושין לא ע"ב), ו"שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח, ה). [ויודעים דברי ה"נודע ביהודה" (קמא, אבן העזר י) שמתור ליבם אשה שמתו כל בעליה, "קטלנית", כי "שומר מצוה לא ידע דבר רע"].

אמר הגבאי: "נשאל את הרב".

שאל את הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שאמר: "בשום פנים ואופן", ולא העלוהו.

לאחר התפילה, נשאל: מדוע היה כה נחרץ? הרי זו באמת מצות כבוד אב. ואם הלה אינו חושש, מדוע נחשוש עבורו!

ענה: משום מעשה שהיה. וסיפר –

אברך בן תורה נזכר בשעתו שיש לו יאהרצייט אחר אביו, וכבר נקבעו כל העליות, והסכים לעלות לתוכחה. אמר שאינו מקפיד, ולא יקפידו עמו. שאלו את אביו, [הסטייפלר] זצ"ל. והסכים.

כעבור זמן, הודיעוהו שדודו נפטר בארצות הברית, ובהיותו עירי הוריש לו את כל הונו.

טס לארצות הברית, והתברר שמדובר בנכסים רבים והשקעות מסועפות. זכה ליועצים מהימנים שהדריכוהו ועזרוהו להתמצא בסבך ולהשתלט על המבוכים העסקיים. נשאב לעולם העסקים ועשה בו חיל. העביר את משפחתו לבורו פארק והיה לנגיד תומך תורה ביד רחבה, השיא צאצאיו בהרחבה והמשיכו לשקוד על שערי תורה בלא טרדה.

לימים ביקר בארץ הקודש, ונכנס אל אביו. מסר לו סכום גדול לתמיכה בלומדי תורה, והעיר שברוך השם, לא ארע לו דבר מעליתו לתוכחה. אדרבה, מצות כבוד אב עמדה לו, והתעשר עושר רב.

שמע אביו, וכל גופו הזדעזע: "ואז רעדט איהר, מה אתם מדברים! התוכחה לא השפיעה!?"

הרי לפניך הייתם בן תורה, ועכשיו אתם בעל הבית, סוחר פשוט!"

לכן, סיכם רבי חיים, לא הסכמתי... (והגדת)

החלב והפרה

עלי לדאוג לשבעה כוללי אברכים, ובהם מאות בני תורה הממיתים עצמם באהלה. שוחחתי עם גביר בארצות הברית, והתחמק באמרו שעליו לתמוך ביישיבות שבארצות הברית, בגדר "עניי עירך קודמין" (יורה דעה רנא, ג). כלומר, שהלא דברים קל וחומר: אם להם אינו נותן, לי על אחת כמה וכמה! אמרתי, שהפוסקים דנים, שיתכן ועניי ארץ ישראל קודמים לעניי עירו (יעוין חתם סופר חושן משפט יב, ולקוטי חת"ס כט), כי "לציון יאמר איש ואיש וילד בה" (תהלים פז, ה), כל ישראל נחשבים בני הארץ הקדושה. אבל לתורת ארץ ישראל ודאי יש קדימה, שהיר אין תורה כתורתה ולא חכמה כחכמתה (בראשית רבה טז, ד) ואיורה מחכים (בבא בתרא קנח ע"ב), ולכן בני ארץ ישראל עדיפים (תוספות פסחים נא ע"א). ואמרו (במדרש שם) שזהו שנאמר שהיא "ארץ זבת חלב ודבש" (ויקרא כ, כד), שנובעת היא חדושי תורה מתוקים מחלב ומדבש, כמו שנאמר: "דבש וחלב תחת לשונך" (שיר השירים ד, יא).

והיודעים אתם מה ענה לי?!

חוצפה שכזו!

אמר: "אמת שתורת ארץ ישראל משולה לחלב –

אבל הפרות הן כאן, באמריקה!"

עניתי: "אשרי מי שיודע מה תפקידו לכן אני כאן, כדי לחלוב אותן!

וכבר אמרו (פסחים קיב ע"א), שיותר משהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק"

–

התברר, שלא הפרה הזו...

"מה אומר לכם", השמיע את הפתגם השגור, "העסקים אינם מלבלבים בזמן האחרון!"

מצא את הכתובת. באמת, איני צוחק. אני מומחה בשיקום עסקים צולעים. בידי אמצעים בדוקים ומנוסים. והעצות, חנים. לקיים מצות: "כי ימוך אחיך ומטה ידו עמך, והחזקת בו" (ויקרא כה, לה).

אמרתי לו: "תביא גמרא, מסכת עבודה זרה".

לבני ארץ ישראל יש מה ללמוד מיהודי ארצות הברית. בארץ ישראל ארון הספרים נמצא בטרקלין, פרוץ לרוחה. לא כך שומרים אוצר. שם, באמריקה, אין בטרקלין אלא מזנון ותצוגת כלי כסף. הספרים שמורים בחדר פנימי, שלא תשלוט בהם עין הרע. יש לי חשד שגם עין סתם לא שולטת בהם.

הגמרא הובאה, ופתחתי בדף יט עמוד ב', הצבעתי, וקראתי: "אמר רבי יהושע בן לוי, דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים משולש בכתובים, כל העוסק בתורה נכסיו מצליחים.

כתוב בתורה, שנאמר: "ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם, למען תשכילו את כל אשר תעשו" (דברים כט, ח).

שנוי בנביאים, שנאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיק והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו, כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל" (יהושע א, ח).

משולש בכתובים, ככתוב: "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, וכל אשר יעשה יצליח" (תהלים א, ג-ג).

ראיתי שהתאכזב. הוא מחפש עצות מעשיות. אמרתי: "אז תביא מסכת ברכות".

אסף את המסכת האחת והביא את השניה. אח, תענוג לפתוח מסכת חדשה. פתחתי בדף לה עמוד ב'. הצבעתי ואמרתי: בוא נלמד שתי מימרות סמוכות, ונענין בשייכותן אהדי.

המימרה הראשונה: "בוא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים. דורות הראשונים עשו תורתם קבע ומלאכתם עראי, זו וזו נתקיימה בידם. דורות האחרונים שעשו מלאכתם קבע ותורתם עראי, זו וזו לא נתקיימה בידם".

ומיד לאחר מכן, המימרה השנייה: "בוא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים. דורות הראשונים היו מכניסים פרותיהם דרך שער הבית כדי לחיבם במעשר, דורות אחרונים מכניסים תבואתם דרך גגות כדי לפטרם מן המעשר" [באכילת עראי]

מה הקשר בין שתי המימרות?!
אומר לך –
הדורות הראשונים עשו תורתם קבע, לכן התקיימה בידם, ואף מלאכתם התברכה. שכך פרש הרע"ב במשנת "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ" (אבות פ"ג מ"ה). אבל דורות האחרונים שעשו מלאכתם קבע, לא שרתה בה הברכה.

אבל מדוע לא תשרה הברכה במלאכתם, אולי עושים הם מלאכתם קבע כי הם תומכי תורה, ונאמר: "שמח זבולך בצאתך" (דברים לג, יח), הצלח בצאתך לסחורה (רש"י) אם כונתך להחזיק יששכר באהלו!

אבל, הן עיינו הרואות שמכניסים הם תבואתם דרך גגות, כדי שלא יצטרכו לעשרה ולהתחלק בה עם הכהנים והעניים. ואיך ירצו שבגינם תשרה הברכה ביבולם!

"פרוש נאה", החמיא, והחזיר את הגמרא לכלאה...
ונתן?
איפה!

נשאלת השאלה – מה רצה עזרא הסופר להשיג, בקריאת הקללות בראש השנה?

אם הוא רצה להשיג יראת ה' – הוא השיג, שהרי כולם בכּו. אבל פתאום בא נחמיה ואומר: "חבר'ה לא לבכות, היום זה יום של שמחה!"

אם זה יום של שמחה, בשביל מה הוא הפחיד אותם?!

אבל, הן עיינו הרואות שמכניסים הם תבואתם דרך גגות, כדי שלא יצטרכו לעשרה ולהתחלק בה עם הכהנים והעניים. ואיך ירצו שבגינם תשרה הברכה ביבולם!

אומרת המשנה [מסכת אבות פ"ה, כ"ג] – בן הא אומר, לפום צערא אגרא. נשאלת השאלה – מה פירוש הדבר "לפום צערא אגרא"? כמובן שאדם שעמל קשה על עשיית מצוה, מקבל שכר:

אם לא זיכיתיו בתמיכה בתורה, זיכיתיו בדברי תורה. והלאו ובגינם יצליחו נכסיו!

יש אדם שעושה סוכה בחמש דק' – יש לו פרגולה ומעליה יש לו סוכך – הוא בסכ"ה לוחץ לחיצה בשלט, והסוכך מתקפל. הוא שם רק מחצלות – ויש לו סוכה!

תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה (כח, מז)
בסוף הפרשה, מסבירה התורה על מה מגיעות אותם מאה קללות חסר שתיים, שמוניות בפרשה: תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל.

מצד שני, יש לו שכן 'תפרן' – לוקח לו חמש שעות להכין את הסוכה – יש לו קרשים על הגג... מסמרים... חבלים... על הקרשים יש לו מספרים – אחד נכנס עם שתיים ושלוש נכנס בארבע – דופק עד שתיים וחצי בלילה – השכן שלו כבר קם לשחרית והוא עוד דופק

נשאלת השאלה – איפה כתוב בתורה, שצריכים לקיים מצוות בשמחה ???
אומרת הגמרא [מסכת מגילה לא, ב] – תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר עזרא תיקן להן לישראל שיהיו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבתורה קודם ר"ה מאי טעמא אמר אביי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה השנה וקללותיה.

אם ככה, אחד עבד על הסוכה חמש דק', ואחד עבד על הסוכה חמש שעות. באים חז"ל ואומרים: "לפום צערא אגרא" – לפי גודל הצער שהיה לו בעשיית המצוה, הוא יקבל שכר.

תפתחו ספר נחמיה {פרק ח}, שם מסופר שעזרא הסופר – בעצמו – הוציא את כל עם ישראל לרחוב, הוציא ספר תורה וקרא לפנייהם קללות בראש השנה!

הזמנת ארון אצל נגר. קבעתם מחיר של 4,000 ₪ – חתמתם חוזה. לאחר שבוע הוא מביא את הארון: "סליחה, אבל 4,000 ₪ לא בא בחשבון – תן לי 4,500 ₪!"

אנשים מפחדים מכל זיו של מנהג בראש השנה – תפוח בדבש... וגזר גמדי... ורוביא... וסילקא... וכרתי – לסימנה טבא !!! אם לא מצליחים להשיג ראש של כבש – "זהו, הלכה השנה!!!"

נשאלת השאלה – מדוע מתן השכר, נקבע לפי הצער שבמצוה?
הזמנת ארון אצל נגר. קבעתם מחיר של 4,000 ₪ – חתמתם חוזה. לאחר שבוע הוא מביא את הארון: "סליחה, אבל 4,000 ₪ לא בא בחשבון – תן לי 4,500 ₪!"

שמעתי היום אחד אומר לחבר שלו: "תשמע, לא היה ריאות באטליו היום – אולי אתה יודע מאיפה משיגים?" – חשבתם שהוא צריך לעבור השתלה "בשביל מה אתה צריך ריאות?", שאל אותו השני.

אם ככה, אחד עבד על הסוכה חמש דק', ואחד עבד על הסוכה חמש שעות. באים חז"ל ואומרים: "לפום צערא אגרא" – לפי גודל הצער שהיה לו בעשיית המצוה, הוא יקבל שכר.

"ראש השנה בלי ריאות, השתגעת ???" – מכאן למדתי מנהג חדש בס"ד. לפני שנתיים, הביא לי אחד התלמידים קופסת סרדינים – "כבוד הרב, קח שיהיה לך לראש השנה!"

הזמנת ארון אצל נגר. קבעתם מחיר של 4,000 ₪ – חתמתם חוזה. לאחר שבוע הוא מביא את הארון: "סליחה, אבל 4,000 ₪ לא בא בחשבון – תן לי 4,500 ₪!"

"למה זה?", שאלתי אותו.

נשאלת השאלה – איזה מין דבר זה – ממתי התעריף נקבע, לפי המכות והדקירות שכן אדם מקבל?! איפה מצאנו מושג כזה, שהשכר משולם לפי "לפום צערא אגרא"!

"לפני שתאכל תגיד: יהי רצון שיסור הדין = סר-דין" – כל אחד והמנהגים שלו...

אומר לנו ר' יצחק הוטנר – לקב"ה יש פרמטר של בדיקה, עד כמה האדם מחבב את המצוות. "לפום צערא אגרא" זה לא רק השכר על קיומה של מצוה, אלא זהו גם הפרמטר של הקב"ה לבדוק, עד כמה האדם אוהב את המצוות!

לפני שנתיים, הביא לי אחד התלמידים קופסת סרדינים – "כבוד הרב, קח שיהיה לך לראש השנה!"

אומר הקב"ה: "איך אני אדע עד כמה אתה אוהב את המצוות? ככל שתאמץ יותר בעשייתן, ככה אני אדע שאתה אוהב יותר את המצוות!"

לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו – פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף – "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'וינג ?!"

אדם חוזר מהעבודה – נכנס להתקלח. הוא יורד לבית הכנסת, להתפלל תפילת מנחה – אין מנין! הבית כנסת הקרוב ביותר שיש בו מנחה עכשיו, נמצא במרחק של חצי שעה הליכה – "איך אני אלך עכשיו חצי שעה בחום הזה – עכשיו התקלחתי?! אני יודע מה לעשות – יש לי בבית תמונה של הכותל המערבי – יש שם בדיקת תשעה אנשים – אני אשלים להם מנין!"

לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו – פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף – "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'וינג ?!"

אדם חוזר מהעבודה – נכנס להתקלח. הוא יורד לבית הכנסת, להתפלל תפילת מנחה – אין מנין! הבית כנסת הקרוב ביותר שיש בו מנחה עכשיו, נמצא במרחק של חצי שעה הליכה – "איך אני אלך עכשיו חצי שעה בחום הזה – עכשיו התקלחתי?! אני יודע מה לעשות – יש לי בבית תמונה של הכותל המערבי – יש שם בדיקת תשעה אנשים – אני אשלים להם מנין!"

לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו – פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף – "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'וינג ?!"

ברוך ה', יש לו פתרון
אומר הקב"ה: "זאת נק' המבחן!"

"לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו – פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף – "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'וינג ?!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל – מגיע במצב נוזלי – מתפלל מנחה וערבית וחוזר הביתה!

לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו – פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף – "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'וינג ?!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל – מגיע במצב נוזלי – מתפלל מנחה וערבית וחוזר הביתה!

לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו – פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף – "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'וינג ?!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל – מגיע במצב נוזלי – מתפלל מנחה וערבית וחוזר הביתה!

לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו – פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף – "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'וינג ?!"

אומר לנו ר' יצחק הוטנר – כמו שמצינו "לפום צערא אגרא", מצינו את אותם הדבר במצות השמחה:

אומר הקב"ה: "אני רוצה לבדוק: כשאתה עושה מצוות - אתה עושה אותם בשמחה או בכפייה?"

יש אדם שמגיע לבית הכנסת, כי לא נעים לו מהילדים שלו - הוא עושה מצוות, כי כך צריך - לא תראה עליו את השמחה בעשיית המצוה: "ברוך ה' זכיתי לקיים מצוה!"

אם ככה, אין מצוה לשמוח בעשיית המצוות, אלא אומר הקב"ה: "אני רוצה לראות עד כמה אתה נהנה מקיום המצוות שלי! כמה טוב לך שאתה עובד אותי!" - זהו פרמטר של הקב"ה, לבדוק עד כמה האדם אוהב אותו.

בא הספר דעת חיים [לגאון ר' חיים וואלקין - מאמר 'בנים' ו'עבדים'] ואומר רעיון נפלא:

בתפילת ר"ה מצלינן, "היום הרת עולם וכו', אם כבנים אם כעבדים". ויש להתבונן בשתי בחינות אלו דבנים ועבדים, מהו המכוון בכל אחת מהם, ומהו שורש ההבדל אשר ביניהם. ועוד צ"ב, דהנה בהמשך בעינינו, "אם כבנים, רחמנו כרחם אב על בנים. ואם כעבדים, עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא לאור משפטנו". והמתבונן ימצא שוני מהותי בדרך הבקשה, דהנה בחינת ה'בנים' גוררת בעקבותיה בקשה גמורה - כמעט דרישה, של רחמים - "אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים", ואילו בחינת ה'עבדים' לעומתה מביאה בעקבותיה רק בקשה נסתרת, הנראית יותר כתחינה ובכיה - "ואם כעבדים עינינו לך תלויות." וצ"ב מה הסיבה לכך.

אכן מעיון בדברי חז"ל עולה, כי שתי בחינות אלו מופיעות כבר בדבריהם. בגמ' מס' בבא בתרא [י, א] איתא: "וזהו שאלה ששאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע, אם אלוקים אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם. א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם. א"ל אדרבה זו שמחייבתן גיהנם, אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורים וצוה שלא להאכילו ולא להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקותו, כששמע המלך לא כועס עליו. ואתם קרויים עבדים, שנאמר [ויקרא כה, נה] 'כי לי בני ישראל עבדים'. א"ל ר"ע: אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורים וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקותו, כששמע המלך לא כועס עליו. ואתם קרויים בנים, ובזמן שאין אתם עושים רצונו של מקום אתם קרויים עבדים".

אבחנו זו - של בן לעומת עבד, מופיעה גם - אם כי בהקשר שונה מעט - בברכות [לד, ב]: "מעשה בר' חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל ר' יוחנן בן זכאי וחלה בנו של ריב"ז. א"ל חנינא בני בקש עליו רחמים ויחיה, הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים ויחיה. אמר ריב"ז אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו לא היו משגיחים עליו, אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך. אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך". וברש"י על אתר פי' מהו עבד: "בן בית נכנס ויוצא שלא ברשות". חזינן א"כ, בחינת עבד' (לעומת שר') מהי, רגיל הוא בבית המלך ובא בפניו בכל עת ובכל שעה, ולכך אף בשעת חרון אף יכול הוא להיכנס ולבוא אצלו.

אכן לעומת זאת איתא בחז"ל [תענית י"ט, א]: מעשה שאמרו לו לחוני המעגל בזמן שנעצרו הגשמים: "התפלל שירדו גשמים", אמר להם: "צאו והכניסו את התנורי פסחים [שהוכנו לצלות בהם את קרבנות הפסח] בשביל שלא ימוקו בשביל שלא יתמוססו בגשמים. התפלל חוני ולא ירדו גשמים. מה עשה? עג עוגה צר על גבי האדמה צורת עיגול ועמד בתוכה ואמר לפניו: 'יבש"ע, בניך שמו פניהם עלי כלומר, ביקשו ממני להתפלל על הגשם, מפני שאני כבן בית לפניך. נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתרחם על בניך ותוריד להם גשם". התחילו גשמים מנטפין, אמר חוני: לא כך (גשמים כאלו) שאלתי, אלא גשמי בורות שיחין ומערות גשמים בשפע, שימלאו את כל סוגי החפירות שאוגרים בהן מי גשמים. התחילו הגשמים לירד בזעף ככעס וככוח, אמר חוני: לא כך שאלתי אלא גשמי רצון, ברכה ונדבה (כלומר בעין יפה ובנחת). לאחר דברם אלו ירדו גשמים כתיקנן באופן רגיל עד שיצאו ישראל מירושלים שהוצפה במים להר הבית הגבוה יותר מפני הגשמים המרובים. באו העם ואמרו לו: כשם שהתפללת עליהם על הגשמים שירדו, כך התפלל שילכו להן וכו' שלח לו שמעון בן שטח לחוני דברים אלו: אלמלא חוני אתה גוזרני עליך נידוי מפני שהטרחת דברים כלפי מעלה ואמרת לפני ה' פעמיים: "לא כך שאלתי", והרי זה זלוזל בכבוד שמים, והמזלזל בכבוד שמים יש לנדונו, אבל מה אעשה לך שאתה מתחטט חוטא ומתנהג שלא כהוגן לפני המקום במה שאתה תובע גשמים בתקיפות ועושה לך רצונך כבן שאתה על אביו תובע צרכיך בתוקף ועושה לו רצונה, ושם [כג, א] הוסיף: "אבל מה אעשה לך שאתה מתחטט לפני המקום במה שאתה תובע גשמים בתקיפות ועושה לך הקב"ה רצונך כבן שמתחטט על אביו ועושה לו רצונו ואומר לו: אבא הולכיני למרחץ לרחצני בחמין; שטפני בצונן; תן לי אגוזים, שקדים ואפרסקים

ורמיזונים ונותן לו אביו את כל בקשותיו, ועליך הכתוב אומר {משלי כג כה} "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך..."

אם ככה, מה ההבדל בין 'בן' ל'עבד'?

האבא אומר לבנו: "מוישל'ה, תעשה טובה תכין לי כוס תה" - מוישל'ה הולך ומכין לאבא שלו כוס תה. אבל הוא מוסיף לכוס תה גם שתי עוגיות.

"מוישל'ה, אבא ביקש רק תה - בלי עוגיות!"

"כן, אבל כשאבא מבקש תה - הוא מתכוון גם לעוגיות!" - לבן יש רגישות כלפי האבא. כשהוא ממלא את בקשתו, הוא עושה את זה מכל הלב!

לא כך אצל העבד - כשהאדון מבקש ממנו להביא לו כוס תה - הוא מביא לו כוס תה בלבד! הוא לא מוסיף שום דבר מעצמו! - "מה שאדון אמר, כך אני עושה".

אם ככה, מה ההבדל בין 'בן' ל'עבד'?

הבן חושב איך להיטיב עם האבא. לעומתו העבד, חושב איך לעשות את ציווי אדונו - וכלום לא יותר!

אם ככה, בא הקב"ה בהנהגה של 'מידה כנגד מידה' ואומר: "רבותי, יש בשמים הנהגה של 'בן' ויש הנהגה של 'עבד'"

יש בן אדם שעושה בדיוק מה שאומרים לו - לא מוסיף שום דבר! - זו הנהגה של 'עבד'. לעומתו, יש בן אדם שתמיד מחפש כיצד להיטיב עם הקב"ה - כל הזמן מחפש איך לתת עוד - "אני אוהב אותך אבא!" - לזה יש בשמים הנהגה של בן!

אם אלה הדברים בס"ד, נוכל עכשיו להבין מה מונח כאן בדברי רבותינו:

אומר לנו הרמב"ם - להיות בשמחה, זו מצוה ואף דבר גדול מאוד. ומי שלא מקיים את המצוות בשמחה, ראוי להיפרע ממנו.

אין ציווי לעשות את המצוות בשמחה. אבל השמחה מהווה פרמטר, עד כמה אתה אוהב את הקב"ה!

ישאל השואל - על מה יש לנו 98 קללות בתורה - מה כבר עשינו ???

אומר לנו הרמב"ם - אני אומר לך מה עשית - {דברים כח-מז} תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב. ואז מה?

ואז אתה מקבל דין של 'עבד' - בדיוק כמו שמגיע לך !!!

אומר לנו הקב"ה - אתם יודעים איך תחסכו מעצמכם את כל 98 הקללות !! אם תעבדו אותי בשמחה, ואז תקבלו הנהגה של בנים - "אם כבנים, רחמנו כרחם אב על בנים!" - אין 98 קללות - לא בגלל שלא מגיע - מגיע, אבל האבא מרחם על הילדים!

הולך עזרא הסופר ומוציא ספר תורה בראש השנה וקורא בו את הקללות - כולם רועדים מפחד ומתחילים לבכות!

אומר להם עזרא: "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאיין נכון לו כי קדוש היום לאדנינו ואל תעצבו כי היא מעוזכם" - אתם רוצים להינצל מ- 98 קללות !! תבטחו ב- חדות ה' - תעשו מצוות בשמחה, ואז תינצלו!

(ברוך שאמר)

השקיפה ממעון קדשיך

הארכנו אתמול בהא דנתחדש בדברי הרמב"ם והחינוך שלאחר שמודה ומשבח ומהלל במקרא ביכורים, צריך להתפלל על התמדת הטובה. וביאר הכלי חמדה שנקור הדברים במדרש תנחומא שלאחר שהאדם מקיים מצוה יש לו כח לבקש רחמים על עצמו ועל כל ישראל ולבקש 'השקיפה ממעון קדשיך מן השמים', אע"פ שזה הפסוק מדבר במצות בוידוי מעשרות, כך הוא בכל מצוה, וזה שכתוב במקרא ביכורים 'זהשתחית' שהוא לשון תפילה, שלאחר ההודאה יש להתפלל. ר"מכמו ענין לו' שנוסח התפילה הוא כתפילת וידוי מעשרות 'השקיפה'. ומסיק דיוכל להתפלל מעומקא דלבא כלשונו ולאו דוקא בזה הלשון

ונתבאר בארוכה ע"פ דברי הטור והאב"ע ובמאור ושמע שכשאדם מודה ואינו ממשיך לבקש נפסק השפע, כמו שנאמר בלאה 'ותעמוד מלדת'. וכן אמרו רבוה"ק [הרבי החוזה מלובלין וכן אי' ברמתיים צופים בשם הרבי רבי בונים] שיהא אדם רגיל לבקש על המשכת הישועה לאחר ההודאה. ונתבאר שלא כהודאה לבשר ודם שאין ממשיכים לבקש, כהודאה להקב"ה שצריכים דווקא להמשיך לבקש. כי ההודאה לבשר ודם הוא רק הכרת הטוב על מה שכבר נתן, ואין זו הכרה על מה שהוא עתיד לקבל ממנו, שהרי הוא מוגבל, הן הנותן והן המקבל. משא"כ אצלו יתברך עבודת ההודאה היא הכרה שהוא הכל, ולא רק על ההטבה העכשוית שהרי א"כ היה צריך להודות רבות פעמים על כל נשימה, אלא שהיא הכרה שהכל בידו, וממילא תיכף ומיד שהוא מודה ומהלל, אם אינו ממשיך לבקש, הרי הוא כמחשב להסתדר מכאן והלאה לבדו, לאחר שיצא מחליו הוא מסתדר לבד ח"ו, לכן יש להבקש מהקב"ה שיתמיד השפע, ואין זה חסרון בהודאה במה שמבקש, כבבשר ודם, אדרבה זהו שלימות ההכרה שאין אנו יכולים כלום לבד, כי צריכים את השי"ת הן כשלא הולך כסדר והן כשהולך כסדר.

ותחילה נוסף דוגמא נאה לענין שלימות ההודאה ע"י המשך הבקשה, כפי מה שמעתי מאחותי תחי' בשם המורה תליט"א, דאי' בגמ' יבמות שרבי עקיבא

אם היינו שולחים את הילדים שלנו לשנה או שנתיים לחידר או לשיבה, כמו שהיה לפני מאה חמישים שנה, ולא היינו מקבלים שום מכתב ושום ידיעה מה שלומם, הרי היינו עומדים ומתפללים בכל לב מדי יום ביומו, שיצליח ה' דרכם בתורה ויראת שמים, בבריות גופא ונהורא מעליא. לאחר שאנו מקבלים ידיעות שב"ה הוא מצליח, צריכים עבודה מיוחדת וכחות לתפילה, כך רצה השי"ת בדורינו שאנו מקושרים תמיד עם הילדים. וב"ה יש הורים שעדיין הם מתפללים כי עדיין לא שמעו מהמורים על הצלחת הבנים, ובניתיים עם ממתנים שיוזכו כבר להודות... אין לבטל את הרגשי התפילה מלפני רגשי ההודאה, וכן אין לבטל רגשי ההודאה לפני עבודת התפילה.

אך לב יודע מרת נפשו שדרך האדם להתקרב מההכרה שהוא תלוי ועומד ברחמי ה' לאחר שהוא רואה הצלחה במעשיו, הרי לפני השיעור הראשון שהיינו צריכים לומר כאן, בוודאי היינו מתפללים באמת מעומק הלב שיצליח ה' דרכינו, ושלא ישתקל מילולי, ולא יאמר פי דבר שלא כרצונו, אך לאחר שנעשה רגילות, הוא כבר מרשה לעצמו לומר שיעור מבלי להתפלל על כך מקודם, הרי כתב הרמב"ם שהקב"ה 'מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח', ברגע אחד יכול בעל כשרון לאבד כשרונותיו, נדמה לאדם שיש לו כשרונות לדבר ולחשוב ולעשות, א"כ שיעור מספר אלפיים הוא בדיוק כמו שיעור מספר אחד, כי בכל רגע צריכים ישועה שלא יסיר ה' שפה לנאמנים. ונמצא שבתוך ההרגשה ששיעור מספר אלף הוא יותר קל ופשוט ובטוח משיעור מספר אחד, גנוז בתוכו כפירה טמונה של 'כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'. איך יהיה ניכר שהוא יצא מכפירה אחת, כשיכול להתפלל באמת בשיעור מספר אלפיים כבשיעור מספר אחד. ולכן צריך האדם להתפלל.

וזה שאמרו הראשונים שכשמודה ומהלל את ה' ימשיך תיכף להתפלל, ולא יטעה לחשוב שזה הכשרון הוא כבר רכוש נצחי שלו. שהרי אנו רואים מכל צד שהקב"ה אינו מסיר שפה לנאמנים, וכן בכל ענין ידע האדם שאין לו שום רכוש נצחי, הידיים והרגליים הם נס בכל רגע, דגדוג אחד ואין רגליים רח"ל, וכן החכמה בינה דעת אינו שייך לאדם, האדם בפני עצמו הוא גולם, וצריך לבקש מהקב"ה בכל יום חכמה בינה ודעת, אע"פ שאומרים עליו שיש לו IQ מספר כך וכך, טעות הוא. כי בכל יום צריך לבקש חכמה בינה ודעת, וכן כל שאר כחות הגוף והנפש, אין שום דבר מובן מאליו מכיון שכבר יש לו את זה, הכל נס וחסד.

וזש"כ הרמב"ם שלאחר שמודה ומשבח להשי"ת 'על האדמה אשר נתת לי השם' תיכף יבקש תפילה ובקשת צרכיו, לדעת שאע"פ שהוא מודה ומשבח על מה שיש לו, באמת אין לו כלום. וכן מצאנו בברכת השחר שלאחר שמברכים 'שעשה לי כל צרכי' שוב מברכים המכין מצעדי גבר, אע"פ שכבר בירך שיש לו כל צרכו, שוב עומד ומברך ומתפעל היתכן שהקב"ה נותן שאני יכול ללכת על הרגליים, פלא והפלא, וכן רוקע הארץ על המים, כובע על הראש עוטר ישראל בתפארה. כי לרגע קודם יש לי כל טוב ואני מודה ומהלל, ולרגע אח"כ כבר אין לי כלום, ואני עומד ומתפלל ומבקש.

לזאת אם רק עוסק בהודאה ולא בתפילה, משמע שהוא בטוח בטובה שהקב"ה משפיע עליו, כאילו היא שלו. וזש"כ המ"ב 'לעולם תהיה תפילת הצאצאים רגיל על לשונו' שיתפלל תמיד ונהיה אנחנו וצאצאנו וצאצאי צאצאינו וצאצאי כל עמך בית ישראל, כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. כי אין בנו בטוחים בכלל, רק עומדים ותלויים ועיינו צופיות לרחמי וחסדיו תמיד בכל יום בכל עת ובכל שעה. כי מה שהיצר הרע מדמה אותנו שהכשרונות של אתמול יהיה לי גם מחר, זהו כפירה ממש, כחי ועוצם לי את החיל הזה, שהרי כל חכמה וכל כשרון הוא גזרת הבורא בכל רגע ורגע, ולזאת אנו מבקשים שוב על כל הטובה שיש לנו, אין לנו מעצמנו לא חכמה לא בינה לא דעת, רק מבקשים וצועקים תמיד על לעתיד.

(הגרמ"י רייזמן)

בדרך הדרוש

כהן שרי להשתמש בתלמיד כהן, דאם לא כן אמאי לא הוכיחו בפשיטות דעל כרחק אלישע לאו כהן הוה, דהא עיקר הלימוד דתלמיד צריך לשמש את רבו ילפינן מהא דאמרין "גדולה שמושה יותר מלמודה", מדכתיב באלישע אשר יצק מים ע"י אליהו, למד לא נאמר אלא יצק וכו', וקשה איך היה אליהו רשאי לשמש באלישע אם היה כהן רק דאין מזה הוכחה משום דגם אליהו כהן היה לדעת האומר דפנחס זה אליהו. ועכ"פ מוכח דדעת רש"י ותוס' ראם הרב כהן שרי לשמש בתלמיד כהן והנה כל המפרשים נדחקו במדרש הנ"ל שאמר ר' מאיר בזכות מצות בכורים תזכו לכנס לארץ ישראל הא ביכורים אינו נוהג אלא בארץ ישראל אם כן מקודם שנגנו לשם איך יוכלו לקיים מצות בכורים בחוץ לארץ שיוזכו ע"י מצוה זו לכנס לארץ ישראל. אכן הכוונה ע"פ גמרא דכתובות הנ"ל דכל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו מקריב ביכורים דזה שייך גם בחוץ לארץ, והיינו דילפינן מאלישע. אכן לימוד זה לכאורה נסתר דאי אלישע כהן הוה יש לומר דהביא לו בכורים ממש כקושיא רש"י ותוס' רק דיש הוכחה

והיה כי תבוא אל הארץ (כו, א) כמדרש רבה, אומר היה ר"מ בזכות מצות בכורים תזכו לכנס לארץ ישראל. ודרכי תמיד לפרש כל מקום שאמר 'היה פלוני אומר' שדייק בזה הלשון לומר שמאן דאמר זה לשיטתו אויל במאי שאמר כבר במקום אחר, לכן נראה לי לפרש גם הכא בסניגין הזה. והנה איתא בגמרא דכתובות צ"א 'כל מה שהעבד עושה לאדונו גם התלמיד חייב לעשות לרבו', ואמרין עלה בירושלמי 'אבל אסור לשמש בתלמיד כהן וראיתי בכמה שו"ת שנסתפקו בזה באם גם הרב כהן אי שרי לשמש בתלמיד כהן, ואני הבאתי ראיה להיתר מהא דגרסינן סוף כתובות (קה ב) דכל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו מקריב בכורים, שנאמר ואיש בא מבעל שלישים ויבא להם בכורים לאלישע וכי אלישע אוכל בכורים היה אלא כל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו מקריב ביכורים, ועיי"ש שנדחקו רש"י ותוס' דלמא באמת אלישע כהן היה, ואם כן מזה יש ראיה גמורה, דעל כרחק סבירא לתו להתוס' ורש"י דאם גם הרב

(חוט המשולש)

אונזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "כת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פיעה"ק צפת ת"ו

פּרשׂת כּי תבּוא • תשע"ט ◊ גליון 325

אינטרעסאנט

מכת מיתת צדיקים

גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת. בספרים רבים מובא מדרש 'זו מיתת צדיקים'. מקור מדרש זה אינו בידינו¹.

באורים שונים נאמרו במדרש זה.

לא כתוב בספר דברים

יש שבארו² כי בכל ספר מחמשה חומשי תורה נמצא מיתת צדיקים, בבראשית מיתת האבות, בשמות יוסף וכל אחיו, בויקרא נדב ואביהו. במדבר אהרן ומרים. אבל בדברים לא נמצא.

הקב"ה לא מצטער

עוד יש מפרשים בזה, שכתוב "בכל צרתם לו צר" שהקב"ה מצטער בצערם של ישראל. אבל הכתיב הוא 'לא צר'. והנה בפטירת צדיק "רוכב ערבות שש ושמח בבא אליו נפש נקי וצדיק" והצער הוא רק לנו ולא לשכינה. וזהו "מכה אשר לא כתיב" שהולכים לפי הכתיב 'לא צר'.

פטור מתחנון

יש מבארים בדרך מליצה (ותוכחה...)⁴, כי יש שאין אומרים תחנון ביום הילולא של צדיק, ובכל יום מוצאים איזה הילולא של צדיק כדי להיפטר מאמירת תחנון, ובהגיע עת אמירת תחנון מכים על השולחן וצועקים 'קדיש', על מכה זו נאמר "מכה אשר לא כתובה בתורה", והיא על מיתת צדיקים.

1 לדוגמא ב'תקט"ו תפלות' לרמח"ל, קא; יערות דבש ח"ב ד"ב; דרושי הצל"ח ל, ועוד. 2 בשם הגאון רבי ישעי' פיק בעל ההוספות ל'מסורת הש"ס' אומרים בצחות, כי מדרש זה גופא היא "מכה אשר לא כתובה" ... 3 מובא בספר 'שלמה מול אדר' ששמע מהג"ר בצלאל ראנשבורג, שאמרה בשם ה'נודע ביהודה'. 4 איתאמרא בשם הרה"ק משינאווא ועוד..

והתחזקתם

מיחד בשבילי

העולם הזה מלאה מתננות טובות שפרא הקב"ה עבור ברואיו, יש מתננות גשמיות - פרנסה, בריאות, ילדים וכו' וכו'. ומתננות רוחניות - התורה ומצותיה, הזכות להתפלל ולדבר אל ה' וכו'. בכל מתננות אלו יכול אדם לחשב בטעות, כי אלו מיעדים רק לאנשים טובים וצדיקים, אף אני לא יכול לזכות בהם, כי אני כה וכה.

אבל מתנה אחת יש שבודאי לא יעדה לצדיקים, אלא דוקא בשבילי. היא לא נבראה בששת ימי בראשית, אלא קדמה לה. כשפא הקב"ה לברא את העולם כבר ידע עלי, וידע שאני יכול להכשל ולפול, לכן הכין לי מתנה נפלאה זו, ששמה "תשובה".

"אז תשמח בתולה במחול", בתולה היא מזל חדש אלול, ואומר הרה"ק רבי אלעזר מליצענסק, כי בחדש זה יש שמחה 'במחול' בזה שהקב"ה מוחל עונותינו. והענין מתבאר, כי ראש השנה הוא יום בריאת העולם, וחדש אלול מראה על קדם בריאת העולם, ושמחה גדולה היא לנו, שעוד קדם בריאת העולם חשב הקב"ה ברב טובו עלינו, והכין לנו את הדרך לנוס אליו חזרה.

רק כמה שעות לאחר בריאת העולם, כבר באה מתנה זו לשמוע, אדם הראשון נכשל בחטא, ושב בתשובה, והקב"ה גלה לו את רב רחמיו וחסדיו ומחל לו. ומזה יכול כל אחד ללמד קל וחמר, מה אדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה, נתקבלה תשובתו ונמחל לו, כל שכן אנו הבאים מכח התולדה, שהקב"ה ימחל לנו ויקרבנו אליו שוב.

ובזה מבאר ה'צמח צדיק' את הפסוק ולקחת מראשית כל פרי האדמה, מאדם הראשון שהיה 'ראשית' הבריאה, והיה 'פרי האדמה' שנוצר מן האדמה על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, וכששב בתשובה מייד מחל לו הקב"ה, מזה נקח אנו שכל שכן מייד כשנשוב, מייד יסלח וימחל לנו.

קורץ און שיאָרף

וְשִׂמַחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ. השמחה היא בזה שנתן לך ה' אלקיך, וזה כל הטוב שלך.

(מהר"ש מבעלזא)

את ה' האמת היוזם. אתה גורם להקב"ה שיאמר דיבורים להשפיע שפע טובה על ישראל, וזהו כשישראל הם במדריגה בבחינת היוזם - שבכל יום ויום יהיה בעיניהם כחדשים.

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגה כי תשמע בקול ה' אלקיך. שלא תצטרך להרחיק ממקומך כדי להרויח כספך, אלא ובאו עליך שזה ירדוף אחרריך והשיגה, ואז לא תצטרך להתבטל מתורה ועבודה, אלא כי תשמע בקול ה' אלקיך.

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגה כי תשמע בקול ה' אלקיך. הברכות והשפע יוצאים תמיד ממקור העליון לכל אחד ואחד, אך כשאיש מקלקל מעשיו יוצא השפע לאיש אחר, אבל כי תשמע בקול ה' אלקיך אז והשיגה הברכות ישיגו אותך דייקא ולא ילכו לאיש אחר.

והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויוזם ולא תאמין בחייה. האמת היא שחייה תלאים לך מנגד, שבראש השנה כבר קבעו לך את חייך ומזונותיך, אם כן מדוע ופחדת לילה ויוזם - אתה מלא דאגה, הסיבה היא ולא תאמין בחייה - שחסרה לך אמונה.

(מהר"י מבעלזא)

ושמרתם את דברי הברית הזאת. ושמרתם - שתהיו מצפים וממתנינים (מלשון 'זאביו שמר את הדבר'), את דברי הברית - מתי אזכה להתייחד ולכרות ברית עם יוצרי.

א טיפּע געדיאנק

כשבא לידי נסיון יחשב על טובות הקב"ה עמו ואהבת ה' לישראל

ולקחת מראשית כל פרי האדמה. פרי רש"י: 'אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שבפירה כורך עליה גמי לסימן'. יש לפרש בדרך רמז את דברי רש"י, 'אדם יורד לתוך שדהו' שאדם בא לעשות חשבון נפשו ולבדק פרטי מעשיו, והנה הוא מוצא בעצמו כי

ברצונו לעבור עברה חס ושלום, 'ורואה תאנה שבפירה' שהוא מוכן ומזמן לעברה, העצה לכך היא 'כורך עליה גמי' - 'גמי' ראשי תבות גדלים מעשי ' שיתבונן כמה גדולים מעשה ה' וחסדיו אשר גומל אתו 'ואמר הרי זו' - 'זו' בגימטריא 'אהבה' שמזכיר לעצמו גדל אהבת ה' לעמו ישראל, וזה יהיה לו 'לסימן' שלא יעשה את העברה, כי יתבייש מעצמו להכעיס את השי"ת המטיב עמו, ולעשות כנגד רצון הבורא האוהב אותו.

(לקט אמרי קודש בשם הרה"ק רבי שלום

מבעלזא [יא"צ כ"ז אלול])

פניני בת עין

בתקון המדות עושה דירה להקב"ה

בעולם הזה

ה' האמירך היוזם להיות לו לעם סגולה. עקר רצון הבורא בבריאת העולם היתה כדי שיהיה לו דירה בעולם התחתון, וזה על ידי שידבקו בני ישראל בדרך האבות הקדושים, דהינו לדבק במדת האהבה כאברהם, ובמדת היראה פיצחוק, ובמדת האמת פיעקב. והנה שלשה מדות הללו הם כנגד שלשת היסודות: אש - היא יראה, מים - היא אהבה, רוח - כנגד אמת, שהם ראשי תבות אמר. וזהו ה' האמירך' היוזם שהכניס בך את הפח להגיע למדות אלו הכלולות באמר, שעל ידי זה להיות לו לעם סגולה, תהיו משלמים כסגול שיש בה שלש נקודות הרומזות לשלשה אבות.

א טיין ווארט

ולקח הפהן הטנא מידה. כתוב בירושלמי שצריך להפריש ביכורים אחד משישים. קשה מאין למדו חכמים שיעור זה. ויש לומר כי הוא מרומז כאן. דאיתא במשנה מסכת כלים שטנא מחזיק חצי סאה, ואמרו בגמרא על הפסוק "ולשורקה בני אתונו" שכל אילן בארץ ישראל היה טעון בפירות משא שתי אתונות. ובמקום אחר אמרו שמשא האתון הוא ט"ו סאין, נמצא שכל אילן בארץ ישראל שטעון משא שתי אתונות יש בו ל' סאין. והתורה אמרה להביא

פעטה'לעך און פליצות

אחד מגדולי המשכילים נפגש פעם עם אחד מהרבנים, רצה המשכיל להראות את רוב חכמתו כי בקי הוא בדקדוק לשון הקודש, ואמר לרב הבה ונראה אם הרב יודע היכן יש תיבה בתורה המנוקדת ב-4 קמצים, לא ידע הרב מה לענות, אמר לו המשכיל בנימה של שחץ וגאווה: אומר לך, ושים לב היטב לזכור זאת שמא זה יבא לך לשימוש, הפסוק הוא "את הַרְחֵמָה". אמר לו הרב, עכשיו אשאל אותך הבקי וחכם גדול היכן יש בתורה תיבה שיש בה 4 פת"חים, לא ידע המשכיל לענות, אמר לו הרב בפסוק **יִפְכַּח ה'**... **וּבְקִדְחָת**, והוסיף ואמר לו: שים נא אדוני לב לזה, כי אני מקוה שזה (הקדחת...) יבוא לך לשימוש...

קודם פטירת הבעל שם טוב מהאי עלמא, דרש ואמר: **וְהִתְמַכְרְתֶם שָׂם** - בלבך **לְאִיבֶיךָ**, שתחשוב בכל עת בלב נשבר, שאתה מכור ביד אויביך היצר הרע, **לְעַבְדִים וְלִשְׂפָחוֹת** שכל מה שעשית היה על מנת לקבל פרס בבחינת עבד ושפחה, אם תחשוב תמיד כך, אז **וְאֵין קִנְיָה** לא תהיה נקנה ולא תפול ביד היצר ולא ישלוט עליך שום רע ותהיה דבוק בחי החיים. ע"כ. ובתבות אלו יצתה נשמתו בטהרה. (יצוין שגם רשב"י יצתה נשמתו בתיבת 'חיים').

ה'חידושי הרי"ם' אמר שאותות ומופתים אין בהם די כדי לקרב יהודים לעבודת השי"ת, ואילו היה כן הייתי נוסע עכשיו לגרמניא (שבאותה תקופה היו בה רבים שהיו רחוקים מן התורה) ועושה שם מופתים אשר לא היו כהנה כדי לקרבה לתורה. אבל בתורה אנו רואים שלא כן הוא, כי משה אמר לישראל **הַמְסוֹת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ הָאֵלֶּת וְהַמּוֹפְתִים הַגְּדֹלִים הָהֵם**, ועם כל זאת **וְלֹא נָתַן ה' לָכֶם לֵב לְדַעַת ... עַד הַיּוֹם הַזֶּה**, ופי' רש"י שמעתי שאותו היום שנתן משה הספר תורה לבני לוי, הרי לך שאחרי כל המופתים הגדולים והנוראים לא היה להם לב לדעת עד היום הזה יום קבלת הספר תורה.

"טנא" של ביכורים שמחזיק חצי סאה שהוא אחד מששים של שלשים סאה, לרמוז שאף מי שיש לו רק אילן אחד צריך להביא חצי סאה.

(פנינים יקרים בשם ספר עליות אליהו)

וְשָׂמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אוֹתָם. כתב רש"י: בת קול מברכתו הבאת בכורים היום תִּשְׁנָה לשנה הבאה. הקשה אאמ"ו מאור הגולה (החתם סופר), אם הבטחה היא שכל מי שהביא בכורים היום מובטח לו שיביא גם בשנה הבאה, אם יחיה האדם לעולם, וצ"ע. ונראה לפרש על פי מה דאיתא במדרש על הפסוק **בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶיךָ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ**, וכבר פירש דוד המלך ע"ה 'ה' ישמר צאתך ובואך", שצריך להבין מה כוונת המדרש בזה. אלא כיון שאמרו במדרש שהברכה בבואך ובצאתך היא ברכה יציאתו וביאתו בפרקמטיא שיהיה לו ברכה בסחורתו, אם כן יש חשש שמא מרוב עושר יבא חלילה ל"וישמון ישורון ויבעט", על כן אמר המדרש שעל זה פירש דוד 'ה' ישמר צאתך ובואך" שיהיה שמור מה' שלא יבוא לבעוט. וכזה יש לפרש גם פסוק דידן, שלאחר שקיים את כל המצוות של ביכורים ומעשר, מובטחת לו עשירות, ועל זה יוצאת בת קול ומברכתו שאל יחשוש שמא יבעט חלילה ולא יביא יותר ביכורים ומעשר, אלא 'הבאת ביכורים היום תשנה לשנה הבאה' שתהיה זריז במצוה כמו בשנה זו. (כתב סופר)

גַּם כָּל חֲלָי וְכָל מִכָּה אֲשֶׁר לֹא כְּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעֲלֶם ה' ע"יך. דרשו חז"ל: זה מיתת צדיקים. ויש להכין מנין למדו זאת. עוד יש לדקדק מה הכונה "בספר התורה הזאת", די היה לו לכתוב 'בספר התורה'. ויש לומר דהנה מהפסוק **בְּחֹזֶן תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נֹשֵׂה בּוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת הַעֲבוֹתָ** (פרשת כי תצא), למדו חז"ל שבעל חוב משלם בזיבורית (מקרקע גרועה), נמצא שמ"ספר התורה הזאת" דהיינו חומש דברים לומדים שנפרעים בדברים פשוטים וזולים, וכאן אמר שהקב"ה יפרע ב"אשר לא כתובה בספר התורה הזאת" היינו שיפרע על ידי שיקח את העידית והמשוכה, מכאן למדו שזה מיתת צדיקים, ומט"מ.

(ילקוט הגרשוני מן השמועה)

אין די צפתי'ע געסאלער

רבי גבריאל טשאק זצוק"ל {ג}

פרקים מתולדות התישבות החסידים בצפת

קצור פרק 'הצדיק הנמלט': רבי שלום מקאמינקא שמע מרבו השר שלום על נשמה גבוהה הנמצאת בלעמבערג, יצא לחפש אחריו, שם שמע מסוחר ספרים על ספר קבלה נדיר שנרכש על ידי מאן דהו.

הסוחר אף הביע בפניו את פליאתו כי רוכש הספר לא היה תלמיד חכם מבהק, או גביר חובב ספרים עתיקים, אלא שואב מים פשוט.

הדברים ששמע הציטו אצלו את המחשבה פי שמא עומד הוא לפני הגלוי לשמה בא ללעמבערג. הוא ברר וחקר אצל מוכר הספרים כדי לבנות ממנו תבנית ודמות אותו שואב מים, משפחות או יותר היתה הדמות מסדרת במוחו, יצא אל באר המים לחפש את האיש המבקש.

שם בין שואבי המים הבחין בו רבי שלום, אמנם כלפי חוץ לא היה נפר הבלל לבין חבריו, הוא דבר בקולי קולות כמנהג האנשים הפשוטים, אף רבי שלום בקדשתו ידע הטיב להפיר כי מאחוריו מסתתרת נפש גדולה. נגש אליו רבי שלום ורצה לקשר עמו שיחה, אבל מיד כשהבחין ברבי שלום, תפס שואב המים את רגליו ונמלט מהמקום.

הדבר רק בטל את שאריות הספק מלבדו ומעתה היה בטוח כי הוא הוא האדם המבקש, מיד נגש לשואבי המים והחל מברר אודות אותו שואב שנמלט, ואלו ספרו לו כי איש מאד גס הוא ונבער מדעת, וכשנוגעים בכליו הוא נושא את קולו בזעקות. וזאת ידעו לספר לו, כי שכר חדר בביתו של חיט המתגורר בירפתי העיר.

הלך רבי שלום אל החיט, ונכנס שם כמתענג בקניית לבוש, כשעיניו בולשות למצוא את החדר הצדדי בו מתגורר שואב המים. משמצא את החדר נצל דקה אחת שהיה החיט עסוק בבדי סחורתו, ונכנס לחדר שם הבחין במדף עליה מנחים ספרי קבלה, ביניהם גם הספר שראה אצל מוכר הספרים.

החיט הפיר שרבי שלום נעלם וחפש אותו, כשראה שהוא נמצא בחדרו של שואב המים אחז בו

והוציאו מן החדר, וספר לו כי פעם אחת נכנס לכאן אחד בלי רשות ומשמש בספרים, כשבא הדיר בלילה הרגיש כי מאן דהו בקר כאן, וכעס עלי מאד ולא נרגע מחרונו עד שהבטחתיו כי לא אתן יותר לאדם לדרוך בחדרו.

הלך רבי שלום וחזר באישון לילה, מרחוק הבחין בשלהבת הנר המרצדת בחדר, ובלט נגש אל החלון כדי לראות את שואב המים בעבודתו. אף כשהתקרב יותר מדי נכפה הנר. התרחק רבי שלום מהר מן המקום, ומרחוק ראה כי הנר נדלק שוב, ורבי שלום החליט שוב להתקרב, כשהוא נזהר מאד שלא ישמע שום רחש בהתקרבו, אבל שוב כשקרב יותר מדי שב ונכפה הנר. הבין רבי שלום כי לא יוכל כף לעקב אחריו, ושם לאכסנייתו בהחלטה לחזר בעלות השחר בעת צאת השואב, אז יוכל לעקב אחר תהלוכותיו.

כשחזר רבי שלום בעלות השחר, ראה אותו החיט ואמר: אתה הוא זה שהיית כאן בערב ונכנסת לחדר! בלילה מיד בשובו הרגיש הדיר כי מישוהו נכנס וכעס עלי מאד, לפני כמה שעות ארז את כל מטלטליו, ועזב את המקום. הצטער רבי שלום מקאמינקא כי לא זכה להפירו, אף שמח שלפחות זכה לראותו.

וכאן אנו חוזרים אל רבי גבריאל טשאק. רבי גבריאל בעיניו הזכות ידע היטב להפיר בנשמות גבוהות שהיו מופיעות בצפת בין העולים שבאו להעביר את סוף ימיהם על אדמת הקדש. ביום אחד הבחין באחד שהיה נראה איש פשוט והמוני, אף פנימיותו מקרינה אור גדול, נגש אליו רבי גבריאל ונסה לקשר עמו שיחה, אף הלה דחה אותו ואמר לו: בהיותי צעיר יותר הייתי מתגורר בלעמבערג, ומאחר שהרגשתי שהרב מקאמינקא עוקב אחרי, נאלצתי לברח. כעת אין פחי במתני ואני מבקש ממך אנא הנח לי ואל תנסה לבדוק אחרי, כי קשה עלי לנוס עוד.

אחרית ימיו

אין לנו פרטים רבים על שארית ימיו. אף מצאנו כי במפקד שהתקיים בצפת בשנת תקצ"ט, נזכר שמו גבריאל אשפלת. כמו כן נמצא חתום באגרת המסמיכה את רבנו הקדוש מאווריטש להיות ממנה על הכספים שיגיעו למפי השללות ורעידת האדמה. בסוף ימיו עבר לטבריה ושם נטמן.

ליקוטים נפלאים פרשת כי תבוא

"והיה כי תבוא אל הארץ... (כו, א)

"כי תבוא" ביחיד, ולא "כי תבואו", ללמדנו, שמצות העלייה לארץ ישראל חובת גברא היא על כל יחיד ויחיד בישראל, ואל יאמר יהודי היושב בגולה, אמתין עד שאחרים "יעשו עליה", אלא יזדרז לעלות בעצמו. הספרי מפרש "והיה כי תבוא אל הארץ..." - עשה מצוה זו שבשכרה תיכנס לארץ. אומר על כך המלבי"ם, שעצם הדבר, שבני ישראל קיבלו על עצמם מראש, התחייבות עצמית לקיים את המצוה הזו לכשייכנסו לארץ, שימש בידם כזכות לסייע בידם, שיוכלו להיכנס לארץ.

"וירד מצרימה ויגר

שם במתי מעט"

(כו, ה)

בעצם היה הכתוב צריך לומר להיפך: "וירד מצרימה במתי מעט ויגר שם"?

מסופר בירושלמי שהראה אחד החכמים לחברו בית - כנסת מפואר ומהודר, נענה וקרא את הכתוב: "וישכח ישראל עושהו ויבן היכלות" (הושע ח, יד) - לפי שבחוץ לארץ אין להקים בנייני - פאר גדולים, כי אם לנהל חיים צנועים. זהו איפוא פשוטו של הפסוק: "ויגר שם במתי מעט" - יעקב התגורר במצרים באורח - חיים צנוע תוך צמצום. (בשם אדמו"ר רא"מ מגור זצ"ל)

"ועתה הנה הבאתי" (כו, י)

ועתה - לשון מיד, הנה - לשון שמחה, הבאתי - משלי (מדרש). שלושה תנאים הם בעשיית מצוה: שלא לדחותה לזמן יותר מאוחר, אלא לעשותה לאלתר בזריזות - "מיד"; לעשותה בשמחה, כמו שכתוב: "ששים ושמחים לעשות רצון קונם" - "בשמחה"; ולעשותה אפילו במזון הדרוש לו לאדם בשביל עצמו ולא להמתין עד שיהיה לו מזון מיותר - "משלי". (דברי שערי חיים)

מסביר בעל "תפארת שלמה": תהיה לך השמחה מפאת הנותן. משל למה הדבר דומה. לאדם שמקבל מתנה מאת המלך. כמה שהוא שמח על עצם ערכה של המתנה, שמחתו כפולה ומכופלת על כך שהמלך הוא שנתן לו את המתנה הזו. חשיבותו של הנותן הוא העיקר בשמחתו. "ושמחת בכל הטוב"

- לא רק משום שהוא טוב, אלא בעיקר משום "אשר ה' אלוקיך נתן לך", כיוון שה' הוא הנותן.

באותו דרך מפרש ר' משה ליב מסאסוב: מתי אתה יכול לשמוח "בכל הטוב"? בשעה שה' הוא הנותן לך מפרי עבודתך, ואינך נזקק למתנת בשר ודם.

כמו כן, יש לפעמים שה"טוב" הוא לרעת בעליו, בבחינת "עושר שמור לבעליו לרעתו". אלא, כאשר יודע האדם כי עושרו הוא מתת ה', אזי משתמש בעושרו למטרות צדקה וחסד - ואז שרויה ברכה ושמחה בכל הטוב. אך אם אין האדם מכיר בערך זה

שהכל מתת ה', הופך הטוב והעושר לרועץ.

"לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי" (כו, יג)

לשם מה הכפילות? אלא יכול אדם לקיים כל המצוות ולשכוח את ה' - "מצוות אנשים מלומדה". על כן מעיד על עצמו - לא שכחתי את ה'.

"ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה" (כו, טו)

יש לדייק מדוע כל הארורים נאמרו בלשון הווה כמו 'ארור מקלה אביו ואמו' 'ארור משגה עור בדרך' וכו', ורק לגבי פסל ומסכה כתוב לשון עתיד אשר יעשה, ולא כתיב 'ארור עושה פסל ומסכה'.

יש ליישב עפ"י מה שאמרו חז"ל (חולין קמב) שבמחשבת עבודה זרה החמיר הקב"ה והחשיב מחשבה כמעשה, ומעניש גם על המחשבה, וא"כ מובן שהתורה כתבה כאן 'ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה' אפילו שחושב לעשות ולא עשה נכנס בגדר ארור אשר יעשה.

(ר' שמשון מאוסטרופולי)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"ושמחת בכל הטוב

אשר נתן לך ה'

אלוקיך" (כו, יא)

ליקוטים נפלאים פרשת כי תבוא

**"והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העיוור
באפלה ולא תצליח את דרכיך" (כה, כט)**

אמר רבי יוסי: כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה 'והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העיוור באפלה', וכי מה איכפת ליה, לעיוור בין אפלה לאורה? עד שבא מעשה לידי. פעם אחת הייתי מהלך באישון לילה ואפילה, וראיתי סומא שהיה מהלך בדרך ואבוקה בידו. אמרתי לו: "בני, אבוקה זו למה לך?" אמר לי: כל זמן שאבוקה בידו - בני אדם רואין אותי, ומצילין אותי מן הפחתין ומן הקוצין ומן הברקנין" (מגילה כד:).

כשעיוור בא לקנות דבר בחנות - אומר ה"עיני יצחק" - כיצד ידע אם הפריט תקין או לקוי? הוא שואל מישהו. אך אם חשוך וגם אחרים אינם יכולים לראות את החפץ הנקנה, לא נותרה לו ברירה אלא למשש את הפריט. זו, אם כן, הקללה הכתובה כאן, שתמשש בצהרים כמו שעיוור ימשש באפילה, ואף על פי כן לא תצליח דרכיך! מדוע? אומר הפנים יפות: הכוונה לאלו שהופכים את המצוות לעבירות, ואת העבירות למצוות. שואלים אותנו: מדוע אתה מדבר לשון הרע? והוא עונה: "על אדם זה? מצוה לדבר לשון הרע?!..." "ומדוע אתה מציק לפלונני?" "אותו מצוה לקבור..." אדם כזה לא ניתן להוכיח, כי כל כולו פועל לשם שמים... על כך אמר דוד המלך: "אלוקים זדים קמו עלי ועדת עריצים בקשו נפשי ולא שמוך לנגדם" (תהלים פו, יד) מה הכוונה "ולא שמוך לנגדם"? - הם אומרים שהקב"ה אינו נגדם במהלך זה, הם רואים את מעשיהם כמצוה לכל דבר... עתה מובן היטב: "כאשר ימשש העיוור באפילה", מעבר לעובדה שהוא עיוור, הוא נמצא באפילה, ואחרים אינם יכולים לסייע לו, כי הוא סבור שהינו עוסק בקיום מצוה.... (עיני יצחק)

"והשיבך ה' מצרים באניות" (כה, מב)

יש לדקדק מהו שאמר הכתוב באניות דווקא. ונראה, דאיתא במדרש איכה (פ"ד ס"ו כ) פעם אחת באו שונאין (של ישראל) ושלחו אצל פרעה נכה כשהוא מפרש בים הגדול, רמז הקב"ה לשלדותיהן (של המצרים שטבעו בים) והיו שטיין על פני המים, אמרו (המצרים שבספינות) אלו לאלו, מה טיבן של שלדות הללו, אמר להם אבותיהם של בני ישראל אלו, תחת אבותיכם עמדו והטביעו אותם במים, אמרו וכך עשו לאבותינו ואנחנו הולכים ומסייעין להם (לישראל), מיד חזרו (המצרים בספינות למצרים). הה"ד 'הנה חיל פרעה היוצא להם לעזרה שב לארצו אל מצרים' (ירמיה לז).

מעתה י"ל דזהו הקללה שנאמרה כאן שהרי אפשר ליקחן למצרים גם שלא דרך הים, ומ"מ יקחם ה' באניות בכדי שיתקיים בהם דבר זה שיפנו המצרים הבאים לסייע להם וישובו עם אוניותיהם למצרים. (דרך שיחה)

**"אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות
אותם" (כו, כו)**

מי שאומר כי מצוות התורה אין צורך לקיימן דווקא למעשה, אלא די אם יורד אדם לעומק מובנן ולבו מרגיש את קדושתן, בהסתמכו על דברי חכמינו: "רחמנא ליבא בעי" - אפיקורסים שכמותו הם בכלל "ארור". (כתב סופר)

הרמב"ן מביא על הפסוק הזה מאמר חז"ל: "אמר רב אסי בשם רבי נתנחום בר' חייא: אפילו למד ולימד ושמר ועשה, והיה סיפק בידו להחזיק (לומדי - תורה) ולא החזיק, הרי זה בכלל ארור". (ירושלמי סוטה)

**"ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך כי
תשמע בקול ה' אלוקיך" (כה, ב)**

צריך ביאור מדוע הקללות נאמרו בשפע רב צ"ח קללות, ואילו הברכות מעט מאוד?

יש לומר דעונש על חטאים אין נותן הקב"ה לאדם קודם שחטא, רק לאחר החטא, אולם שכר טוב על המצוות מקדים ה' ונותן עוד קודם פעולת המצוה. וזה הסיבה שבקללות נאמר "ובאו עליך כל הקללות האלה... כי לא שמעת", לשון עבר, ואילו בברכות נאמר "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע", לשון עתיד. דקללות באות רק לאחר עשיית החטא, ואילו הברכות באות עוד קודם פעולת המצוה, וגם לאחר המעשה. אמנם השכר שונה, דקודם עשיית המצוה השכר קטן מהשכר שלאחר עשיית המצוה, השכר שדיבר כאן הכתוב הוא על קודם עשיית המצוה, ולכן לא נאמר ברכות מרובות. אולם השכר לאחר עשיית המצוה, אין לו סוף ותכלית "עין לא ראתה אלוקים זולתך", ולפי זה מבואר את הכתוב "ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהילים סב) וכבר דשו רבים מהו החסד שה' משלם לאדם עבור מצוותיו? אלא החסד הגדול שהקב"ה משלם לאדם על מעשיו הטובים עוד קודם שעשה אותם "כמעשהו" כאילו כבר עשה בפועל, ועוד גדלה מידת טובו להפליא לשלם לו לאחר מעשהו. (בינה לעתים)

**"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו
ממך" (כה, י)**

אלו תפילין שבראש (מנחות לה) דוק! "תפילין שבראש" ולא תפילין שעל הראש. כשיחוד ה', אהבתו ויראתו מונחים בתוך הראש, ולא רק מבחוץ, זה מה שגורם שייראו ממך.

סיפורים נפלאים פרשת כי תבוא

נטלה מצה ופוררה אותה לצלחתו של הרבי. "זה טוב", אמרה. הנהן הרבי כנגדה, גחן ואכל! הבחין בהזדעזעותם של החסידים, ואמר: "אכילת 'שרויה' אינה איסור מדאורייתא, ואף לא מדרבנן, מנהג הוא, מנהג קדוש מקדמת דנא, אבל מנהג. לעומת כיבוד אם, שהיא מצות עשה מדאורייתא. והמזלזל בה, חלילה, עובר על "ארור מקלה אביו ואמו", שמזלזל בהם, מלשון קלון (רש"י וראב"ע) היש ספק כיצד לנהוג?!... (והגדת)

"ברוך פרי בטןך ופרי אדמתך ופרי בהמתך" (כח, ד)

בפסוקים הבאים חוזר הקב"ה שנית על אותה ברכה, ואומר (שם, יא): "והותירך ה' לטובה בפרי בטןך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך...". ואכן, בעם ישראל תמיד נחשב ריבוי הילדים כברכה וכמקור לשמחה, בשונה מן התפיסה המקבלת אצל שאר העמים, הרואים בכך טרחה ויגיעה, וכלל אינם רוצים בכך. בהגדה של פסח "מעשה רב" כותב הרב ולך בהקשר לכך, כי באחד הימים נסע רבי שאול בראך מקאשוי לארץ ישראל לבקר את אמו הזקנה. כשעמד בנמל והמתין לאנייה, נגשה אליו נסיכה מבית המלכות האנגלי ואמרה לו: "אני מכבדת מאד את התנ"ך ואף עם התנ"ך יקר בעיני - אך דבר אחד מוזר בעיני ואינני מצליחה לקלוט אותו: מדוע יש לכם, היהודים, כל כך הרבה ילדים?" אם את מכבדת את התנ"ך - השיב לה הרב תשובה ניצחת - בוודאי הנך יודעת אודות מה שנאמר בפרשת נח; האלוקים צווה את נח להכניס לתיבה מכל החיות שנים שנים, אך מן הבהמה הטהורה אמר להכניס שבעה שבעה... לפיכך אנו, הטהורים שבאומות, איננו מסתפקים בהולדת שנים שנים, אלא מבקשים לכל הפחות שבעה שבעה...

"ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך" (כח, ו)

בין הברכות הנמנות בפרשתנו נאמר: "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". מביא על כך רש"י במקום בשם חז"ל: "שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם".

וצריכים אנו להבין כיצד מברכים אדם לזכות בדבר שכזה, הלא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואם ישמור עצמו מן החטא לא יזדקק לברכה, ואם לא - מה תועיל לו הברכה? חז"ל אומרים במדרש "ה' צלך על יד ימינך". דהיינו, שכל מה

"ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה" (כו, י)

פעם עלתה על דעתו של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א לקיים מצות הבאת בכורים, על דרך שאמרו חז"ל "כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו מקריב בכורים", מה עשה, קנה כבשה ושחט אותה, את הבשר חילק לעניים לשבת קודש, ומהצמר נתן לאיש חסיד אחד שהיה תמים ומופשט מענייני העולם הזה, שיטווה ממנו כרך אחד של ציצית, ושכר שליח מיוחד ושם את כרך הציצית במקום המשתמר בבגד העליון של השליח, וחיברו שם לבגד, ושלחו להביא את כרך הציצית אל הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א.

השליח עשה שליחותו ומסר לצדיק מצאנז דברי הקדוש רבי מרדכי שהוא רוצה לקיים מצות בכורים, וכי הביא לו לשם כך כרך ציצית, נהרו פניו של הרבי מצאנז ונטל בעצמו את הדורון ממקום חיבורו אל הבגד בחשיבות גדולה, והשליח סיפר שגם הנייר שעוטף את הציצית כרך הרבי מנדבורנא בעצמו, לקח הרבי מצאנז את הנייר והטמינו בחשיבות רבה במקום מיוחד.

"ארור מקלה אביו ואמו" (כו, טז)

בחור בא לפני ה"חזון איש", הוא מבית פושר, ה' זיכהו להתחזק, הוא לומד בשיבה, אבל כשהוא חוזר הביתה, יש לו בעיה, אמו לא מכסה ראשה, ואסור לומר דברים שבקדושה כנגד שערותיה המגולות של

אישה נשואה. מה יעשה, איך ישיר זמירות, ויברך ברכת המזון? ענהו ה"חזון איש": במשנה ברורה (עה, ה) מבואר, שדי בעצימת עינים. תסתכל בסידור, ודי. אבל לבו של הבחור נקפו: "אולי מוטב צידוד כל הגוף, שלא תהיה מולי?!". החזון איש הזדעזע: "אם ההלכה מתירה, רצונך להחמיר על חשבון כבודה של אמן?! להתריס, להפנות אליה גב?! ואם היא תקום ותטרר להגיש לשלחן, ותסתובב סביב, אתה תשיר "אשת חיל" ותסתובב כנגדה כסביבון?!". זו "חומרה" שתצית אש בבית, ואש גדולה ממנה בגיהנום!

ידוע כמה מקפידים בבעלזא על המנהגים ובפרט בפסח, ובפרט על מנהג רווח כהימנעות מאכילת "שרויה".

ה"שר שלום" מבעלזא זצ"ל הסב לשולחן ליל הסדר, ואימו הישישה לצידו. בהגיעם ל"שולחן עורך" הוגש המרק, נטלה האם מצה, ופוררה אותה במרק, לעיניהם המתפלצות של החסידים. אבל הרבי שותק, שתקו גם הם. אכלה, ונהנתה.

"אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז)
הרה"צ רבי אשר פריינד התרחק והורה להתרחק מפינוקים. כאשר נכדו רצה להבריא ממנו יתושים, אמר לו: "יוגער מאן (אברך), צריך לסבול קצת בחיים..."
(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת כי תבוא

לבין עם ישראל, וכשהם נתקלים בקדושה זו, הם נאלמים דום, וגם מלאך רע עונה בעל כרחו אמון. מעשה שהיה, שהגיע רבי שמואל בירנבוים זצ"ל לקליוולנד, להשתתף בחתונה, והתארח אצל תלמיד לשעבר, ששמש כאחד הר"מים בישיבת טעלוז. מיד ביציאתם של רבי שמואל ובנו רבי אריה ליב זצ"ל מבית הנתיבות, הם נכנסו אל הרכב, פתחו ש"ס והתחילו ללמד. אחריהם צעד תלמיד, שהוביל את מזוודתם לתא המטען, לפתע הבחין בשני נוכרים המתבוננים בשני היהודים הלומדים, ואחד מהם אמר לחברו ברצינות: "האם אתה רואה את שני אלו? הם אינם מן העולם שלנו, הם שייכים לעולם אחר...". אותו תלמיד אף נוכח באירוע אחר, בו היה רבי שמואל, וכמה גויים צילמו אותו, כשהם ממלמלים: "הוא איש קדוש...".

"ובאו עליך כל הקללות האלה" (כח, טו)

יהודי אחד נכנס לבית הכנסת 'לדרמן' בשיכון חזו"א בב"ב, וביקש לברר היכן מתגורר הגר"ח קנייבסקי. המתפללים, שהבחינו שהוא בא ממרחקים, ויש לו משאלה חשובה מאוד, ניסו לדובב אותו כדי לשמוע מה מציק לו. 'אני רוצה לבקש מהרב קנייבסקי 'קללה'... השיב האיש. סתם ולא פירש. כיון שעל פניו נראה היה שמדובר ביהודי טוב, ושומר מצוות, הביאוהו המתפללים לביתו של הגר"ח, ומשהגיע תורו, חזר על המשאלה המוזרה. 'באתי לבקש מהרב 'קללה'... לפני מספר חודשים, סיפר האיש, עליתי ארצה עם אחי, לאחר שההורים שלנו נפטרו, הרכוש המשפחתי היה גדול מאוד, והגיע ל 5 - מיליון דולרים. הכסף היה אצל אחי, וכיון שסמכתי עליו במלוא המובן, ובדמיונותי השחורים ביותר לא חלמתי שהוא ינסה לעשוק אותי, לא חתמתי אתו על שטר, לראיה שהכסף אצלו. והנה, משהגענו ארצה, ובקשתי מאחי שייתן לי מחצית מהסכום הנ"ל, התעלם האח לגמרי מכל העניין, ואמר שמעולם לא היה אצלו כסף, בוודאי לא סכום גדול שכזה... האח לא רק התעלם ממני, אלא הלך כבר ועשה מעשה, והשקיע את כל הכסף בשיפוץ בית מלון באילת. אני רוצה שהרב יקלל את האח שלי, סיים היהודי את דבריו.

הגר"ח השיב, שמעולם לא הוציא מפיו קללה על שום יהודי, וגם עכשיו לא יעשה זאת, 'אבל אני מוכן לברך אותך שהכסף המגיע לך, יחזור אליך'.

סופו של המעשה היה, שבאחת השריפות הגדולות שהתחוללו באילת, עלה באש כל בית המלון המשופץ, ולא נותר ממנו כי אם עיי חרבות. האח ששיפץ את המקום, לא עשה עדיין ביטוח, כך שהוא איבד בן - לילה את כל הכסף שהשקיע.

הסוף הטוב של הסיפור היה שמשרד התיירות החליט להחזיר למשפץ מחצית מסכום ההשקעה שלו, בסך שנים וחצי מיליון דולרים, כאות הוקרה על 'הדאגה שגילה לעיר אילת'. האח, שראה בכך את יד ה', והבין שההפסד קרה בגלל עושקו את אחיו החליט להחזיר את הסכום שקיבל, לאחיו, ואף התעורר מכל העניין לתשובה שלימה. (עלינו לשבח)

שהאדם עושה הקב"ה עושה אחריו, בדיוק כמו שהצל של האדם מחקה את תנועותיו. ממילא יהודי שרוצה שהקב"ה יחון עליו וילמד עליו זכות וכתוצאה מזה יכתבהו לשנה טובה, צריך גם הוא ללמד זכות על אחרים.

משל לכפרי אחד בור וגס - המשיל הגה"ק רבי יוסף חיים, ה"בן איש חי" - שהגיע לאחותו שגרה בעיר הגדולה לביקור. ככפרי, הוא לא טרח שהחולצה תהיה במכנסיים והשיער יהיה מסורק, ומראהו היה מרושל ומוזנח. לאחר שאכל ושתה, הגיעה העת לישון. "אתה רואה את החדר האחרון משמאל?" מראה לו אחותו, "זה החדר שלך. לך לישון ואם אתה צריך משהו, תרגיש חופשי".

הבחור נכנס לחדר, והפלא ופלא... מיד כשהוא פותח את הדלת, בקיר מולו נפתחת דלת נוספת. הוא נכנס לחדר ומולו נכנס בחור נוסף. אבל הבחור הזה נראה נורא, שיער מבולגן, לבוש מרושל, ומראה מוזנח... הכפרי שלנו כועס ושואל בקול חד, כשכף ידו מסתובבת בצורת שאלה: "מי אתה? מה אתה עושה בחדר שלי?" להפתעתו הרבה, החוצפן אולי לא אומר בקול את מחשבתו, אבל עושה לו את אותה התנועה ביד, וגם עם השפתיים. ממש מרגיש בעל הבית... הבחור מנופף לאיום באצבעו ואומר: "תשמע חביבי, אני מזהיר אותך, אל תתעסק איתי. זה לא ייגמר בטוב!"... והליצן ממול מחקה אותו בנוגשלוטיות, כאילו הוא יודע מה תהיה התנועה הבאה.

אתם כמובן צוחקים על הטיפש שמימיו לא ראה מראה. אבל מיודענו החליט שלפני שהוא נלחם חזיתית, הוא יברר עם אחותו מי זה הטרדן שבא להציק לו.

הוא הולך ומספר לה את הסיפור, והיא הבינה שמוחו של האח ה'מוצלח' שלה לא יקלוט בצורה רגילה. אז היא אמרה לו "עזוב! למה לריב? לך תתפייס אתו ואני מבטיחה לך שיהיה בסדר"...

שמע האח בקולה וחזר לחדר. "ערב טוב"... הוא פונה לבחור בחיוך רחב. והבחור פתאום נהיה בנאדם, ענה לו בחיוך. הכפרי התלהב ושאל אותו בתנועות ידיים ושפתיים: "מה קורה איתך? הכל בסדר? חסר לך משהו?" והשני גם הוא התעניין אם הוא צריך משהו... פלאי הבראה... משראו שניהם שהכל בסדר והם לא צריכים כלום, פנו יחד לישון...

אם נלמד זכות האחד על רעהו, "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", גם הוא יחייך אליך מהמראה וישמח איתך... והחשוב מכל: אבא האוהב שבשמים - ה' צילך על יד מיניך - ילמד עליך זכות ויכתוב אותך לשנה טובה ומתוקה, שהרי כל מה שאתה עושה, עושה גם הצל שלך...

כך נוכל לפרש את הכתוב בו פתחנו: "ברוך אתה בבואך", אם בבואך לדון את הזולת על מעשה שעשה, אתה דן אותו לכף זכות ומשתדל להסתכל עליו בצורה חיובית ו"ברוכה", אזי כאשר תעזוב את העולם ידונו אותו לכף זכות, "וברוך אתה בצאתך". (במחשבה תחילה)

"וראו כל עמי הארץ" (כח, י)

על אף גסות לבם של הגויים, גם הם מצליחים לחוש בברור, שישנו הבדל תהומי בינם

סיפורי צדיקים

גליון 378
שנה ח' תשע"ט

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

בעל תשובה

יקום איש צרורות היה בן אחותו של יוסי בן יועזר איש צרדה ונשתמד. יצאה גזירה על יוסי בן יועזר איש צרדה להיצלב, היו טוענים לפניו את הקורה לצלבו עליה, יקום איש צרורות בן אחותו היה רוכב על הסוס באותה שעה וזה היה ביום שבת, אמר יקום איש צרורות לדודו יוסי בן יועזר, ראה את סוסי שהרכיב אותי עליו אדוני וראה סוסך שהרכיב עליו אדונך, אמר לו ר' יוסי בן יועזר אם כך למכעיסיו קל וחומר לעושי רצונו, אמר לו יקום איש צרורות האם יש אדם שעושה רצונו של מקום יותר ממך? אמר לו ר' יוסי אם לעושי רצונו כך קל וחומר למכעיסיו. נכנסו הדברים בלבו של יקום איש צרורות כארס של נחש, ונתחרט על מעשיו וחזר בתשובה. הלך יקום איש צרורות וקיים בעצמו ארבע מיתות בית דין סקילה שרפה הרג וחנק, יצאה נשמתו וקבלוה בתשובה. נתנמנם ר' יוסי בן יועזר וראה את מטתו של יקום איש צרורות פורחת באויר, אמר ר' יוסי לשעה קלה קדמני זה לגן עדן. (לפי בראשית רבה פרשת תולדות)

פרשת השבוע

ראו כי אני איש צעיר לימים בעל כח וגבורה יותר מכם, שהרי אתם נראים זקנים. ענה לו הגאון, לא מפני הכח הגופני שלי ברחו, אלא מפני עוון של תפילין שבראשי ברחו, וכן אמרו חז"ל (ברכות ו') מנין שהתפילין עוז הם לישראל, דכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ותניא רבי אליעזר הגדול אומר, אלו תפילין שבראש, לכן כאשר ראו את אור קדושת התפילין שלי ברחו. אמר לו העגלון רבינו ילמדנו דעת, הלא גם אנכי הייתי לבוש בתפילין על ראשי ולמה לא יראו מפני סגולת תפילין שלי? ענה לו הגאון, הלא חז"ל אמרו אלו תפילין שבראש ולא אמרו תפילין שעל ראש, כי קדושת מצות תפילין צריכה להיות בפנימיות הראש, האדם צריך להניח את התפילין כדין ובכוונה של מצוה, אמנם אצלך היו התפילין רק על הראש כמצוות אנשים מלומדה, בלי שום כוונת המצוה, ולכן לא יראו הגזלנים ממך.

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (כ"ח - י) מסופר: כאשר הגה"ק רבי אריה לייב בעל ה"שאגת אריה" זיע"א היה רב בעיר וואלוזין, הוא נסע פעם לדרך, והיה יושב תחת אוהל העגלה מעוטר בטלית ותפילין, ולמד שם. גם העגלון היה לבוש בתפילין והתפלל. כשנסעו בדרך ליד יער אחד, יצאו פתאום מתוך היער חמישה גזלנים עם כלי זיין בידם, עצרו את הסוסים ואמרו לעגלון תן לנו את המעות הנמצאות בידך. בעל ה"שאגת אריה" אשר העמיק בלימוד לא שמע ולא ראה אותם, עד שהתחיל העגלון לצעוק, רבי, אוי נא לנו כי בסכנה גדולה אנחנו, הגאון הטח את ראשו מתחת אוהל העגלה והביט עליהם לראות מי המה, כשראו אותו הגזלנים, מיד נפלה עליהם אימה ופחד וברחו כולם לתוך היער. לאחר שחלפה הסכנה, פנה העגלון לרבי אריה לייב ושאל אותו, רבי, הגידו לי, מפני מה יראו מפניכם יותר ממני? הלא לפי ראות עינם

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 7:14 ת"א: 7:16 ר"ת: 7:52

פרשת כי תבוא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:03 ת"א: 6:19

לְזִכּוֹת בַּמְצוּה גַם אֶת אַחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מסופר על הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א (יומא דהילולא בשבת קודש כ"א אלול) שבעת נשואיו הבטיח לו חתנו העשיר נדוניא של שלושת אלפי זהובים, כדי שיוכל לשבת באהלה של תורה ללא הפרעה. כך ישב לו ר' יהונתן על התורה ועל העבודה יומם ולילה עם החברותא שלו בקדושה ובטהרה. אכן כידוע, בעת שהקדושה מתפשטת הטומאה אינה סובלת אותה, ותיכף היא באה ללחום כנגדה, וגם כאן, קדושתו וטהרתו של ר' יהונתן אשר השפיעו על כל סביבתו הפריעו לכח הטומאה, והערלים החליטו להקים "בית טיפלה" דווקא על יד בית מדרשו של ר' יהונתן. החלטה זו כמובן הרעישה את לבבות כל המתפללים והלומדים שם בבית המדרש, והיה אחד שלא היה יכול להתאפק, היה זה החברותא של ר' יהונתן אשר ראה עד כמה מפריע הדבר לר' יהונתן, ולפיכך לבש קנאות, קם ועשה מעשה, בחצות הלילה, בחסות החשיכה, עלה לגג "בית הטיפלה", ונתן את הצלם שניצב שם בגאון.

אך דא עקא, הגויים שידעו שחמתם של היהודים עלתה למעלה ראש, והבינו שבמוקדם אן במאוחר יקום יהודי שיעשה מעשה, לכן החביאו שומרים ב"בית הטיפלה", וכאשר עלה החברותא של ר' יהונתן אל הגג וניתן את הצלם, מיד תפסו אותו השומרים, והעלימו אותו. כמובן שכל הקהילה היהודית החלה מיד לחפש אחריו, אך הם העלו חרס בידם, ולא מצאו אפילו קצה חוט שיוכל ללמד היכן הוא הוחבא. כך נמשכו החיפושים, עד שבאחד הימים בא שומר "בית הטיפלה" לאחד מפרנסי הקהל וסיפר לו דברים כהווייתן, איך שתפסו את אותו יהודי בעת שעלה על הגג ושבר את הצלם, ואף סיים ואמר שהוא כבר נשפט על ידי הכמורה ונידון לשריפה. השומר הוסיף וסיפר, שהיהודי נמצא במקום סתר בתוך "בית הטיפלה", וכי הוא יודע היכן הוא, ולפיכך הצעה בפיו, הוא מסכים להבריחו ממקום מסתורו אל החופש תמורת שלושת אלפי זהובים, אפילו לא זהוב אחד פחות. אנשי הקהילה ששמעו את גודל הסכום, נרתעו מעט, אך מה לא עושים כדי לפדות יהודי מבין הגויים? ובפרט שמדובר בת"ח שנידון לשריפה רח"ל מיד יצאו היהודים לאסוף תרומות בכדי לשחררו.

כשהגיעה השמועה לרבי יהונתן חשש פן יועבר חברו ממקומו קודם שיאסף הסכום הגדול, או שיוציאו אותו להורג בנתיים ח"ו, לפיכך נכנס לביתו, לקח את כל הנדוניא שהיתה לו בסכום של שלושת אלפי זהובים, הלך לשומר ומסר לו את הכסף, והשומר אכן הבריח את היהודי למקום מבטחים. מכיון שהדבר נעשה בחשאיות גדולה לא ידע איש מהנעשה, המתרימים המשיכו במלאכתם, אך כאשר באו אל ר' יהונתן לתת בידו את סכום הכסף שהצליחו לאסוף, אמר ר' יהונתן: כבר אין

צורך, אני בעצמי נתתי את כל הכסף, השבוי כבר נפדה ושוחרר, ואין צורך בכסף שנאסף. מששמעו הגבאים שר' יהונתן נתן את כל הסכום, טענו כלפיו שיקח לכה"פ את מה שהם אספו עד עתה, אעפ"י שאין זה אלא חלק קטן מהסכום, באמרם: "גם אנו בני הקהילה חפצים לקחת חלק במצוה הגדולה של פדיון שבויים!". אך ר' יהונתן השיב שהוא כבר נתן מה שנתן, ואין הוא רוצה לקחת ממון אחרים. הגבאים יצאו את ביתו בעצב על כך שלא זכו הם והתורמים להשתתף במצוה רבה זו של פדיון שבויים, ובפרט כאשר היה מדובר בשבוי ת"ח גדול כזה, אך אם הרב פסק כפי שפסק מה יכולים לעשות?

עבר זמן מה, ור' יהונתן מתחיל לחשוב מה יקרה כאשר אשתו תגלה שהוא נתן את כל הנדוניא למצות פדיון שבויים... הלא ודאי תקצוף היא עד מאוד, והוא לא יכול לרצותה, שכן אין מרצין לאדם בשעת כעסו. מה עשה? עמד והחליט שיסע מביתו לכמה ימים, כדי שעד שיחזור מן הסתם תגלה אשתו את חסרון הכסף, וכבר תספיק להירגע, ואז כשישוב יוכל לרצותה ולהסביר לה את חשיבותה של מצות פדיון שבויים, ואת הסיבות שמחמתן החליט לתת את כל הסכום ולא להמתין עד שיאספו התרומות מכל בני העיר.

בינתיים התגלה דבר הבריחה, הכמרים גילו שהנידון למוות נמלט, עד מהרה הגיעו למסקנה שבוודאי ידו של השומר במעל והוא זה שהבריח את היהודי אל מחוץ לכלא, וברוב זעמם החליטו אנשי הכמורה לעשות לשומר את מה שזממו לעשות ליהודי. השומר, שהבין שטבעת החנק הולכת ומתהדקת סביב צווארו החליט שעליו למהר ולברוח מהר ככל האפשר, אך מכיוון שהיה שומר וותיק בכנסייה במשך עשרות שנים, והספיק במרוצת הזמן לגנוב הרבה כסף ויהלומים מרכוש "בית הטיפלה", לא ידע מה יעשה עתה בכל רכושו הרב... הרי לא יכול לסחוב עמו את כל רכושו...

בצר לו, הלך ולקח את כל רכושו, כסף ויהלומים ושלושת אלפי הזהובים שקיבל זה אתה בכלל, הכניסו לחבית אחת, נכנס לביתו של ר' יהונתן, ושאל את אשתו: איפה הרב? האישה ענתה שהוא לא יהיה בבית כמה ימים, ולכן בלית ברירה, מכיון שפחד השומר להשתחות אף לרגע עמד וסיפר לה כל מה שקרה, ושעליו למהר עתה ולהימלט על נפשו, ואמר "אינני מוכן בשום אופן להשאיר את רכושי הזה לכמרים שרוצים להרוג אותי!! לא ולא!!! לא אשאיר להם מאומה מכל זה!!!". וכאן התחיל הוא להעריך שבחים על ראשו של ר' יהונתן, והמשיך: "גלית יהודי אציל כזה המוכן לתת מכספו שלשת אלפי זהובים בשביל להציל את חבריו!! אני בטוח שהוא אדם ישיר ונאמן, ולפיכך: דבר ראשון אני מחזיר לכם במתנה את שלשת אלפי הזהובים שנתן לי בעלך, ומלבד זאת אני מפקיד בידיכם את כל שאר רכושי שנמצא בחבית הזו.

משל ונמשל

תורה ומעשים טובים מלווים את האדם
עד לפני כיסא הכבוד

משל נפלא בשם ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א (יומא דהילולא כ"ד אלול) לאדם אחד שהיו לו שלושה ידידים, ראובן, שמעון ולוי. את ראובן הוא אהב מאד ונראה היו לו כי האהבה היא הדדית, גם שמעון נחשב בעיניו לידיד טוב, אם כי לא ידיד נפש כמו ראובן, עם לוי היו לו יחסים רופפים יותר מאשר עם שאר ידידיו, ומעולם לא החשיב במיוחד את הקשרים ביניהם. יום אחד נקרא האיש להתייצב לפני המלך. סיבת הקריאה אל המלך לא היתה ידועה לו, והאיש נבהל מאד וחש מפני הצפוי לו. אולי הלשינו עליו וצפוי חלילה לעונש מוות. בצר לו פנה אל חבריו בבקשה לבוא עמו אל המלך ולהמליץ טוב בעדו, לתדהמתו הרבה סירב ראובן, שאותו החשיב לידידו הנאמן לבוא עמו. גם שמעון חברו השיב את פניו ריקם, הוא אמנם הסכים לבוא עמו כברת דרך, אולם מראש אמר לו כי הוא מוכן ללוותו רק עד שער המלך, כי הוא חושש להיכנס פנימה. בלית ברירה פנה האיש ללוי, למרות ששני הידידים הגדולים סרבו להיכנס עמו אל המלך, ניתן היה לצפות שהשלישי בוודאי לא יסכים, והנה, להפתעתו הרבה נענה לוי ברצון, הסכים לבוא עמו אל המלך ואף הבטיח לעשות כל מאמץ כדי ללמד עליו סנגוריה. בסופו של דבר, ראובן כלל לא הטריח עצמו ללוות את ידידו, שמעון ליווה אותו עד פתח ארמון המלוכה כפי שהבטיח, אולם לא נכנס פנימה, ולוי נכנס אל המלך, המליץ טוב בעדו והצילו. אז התברר שהידיד האמיתי אשר מוכן להושיט יד ולסייע בעת צרה, הוא דוקא אותו אדם שמתחילה לא חשבוהו לאוהב מסור כמו האחרים.

והנמשל: הממון החביב על האדם ביותר דומה לראובן, במשך כל ימי חייו מתחזה הממון כידיד דגול של האדם ומוליכו שולל, לאדם נדמה כי על ידי העושר הוא מבטיח את עצמו מפני צרות וסבל, אולם יום המוות שהוא שעת מבחן לידידות אמת, חושף את המציאות האמיתית, וכמאמר התנא: בשעת פטירתו של אדם אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד (אבות פ"ו), הכסף אינו עומד לימינו של האדם בעת צרה קשה זו והוא אפילו אינו מלווה אותו בדרכו האחרונה. בני המשפחה והידידים משולים לשמעון במשל הנ"ל, הם אמנם לא נוטשים את האדם בעת פטירתו, הם מבכים אותו ומלווים אותו עד לקבר, אך שם הם נפרדים ממנו ועוזבים אותו לנפשו, תורה ומעשים טובים בלבד, כלשון המשנה במסכת אבות, הם הידידים הנאמנים הממשיכים ללוות את האדם עד לפני כיסא הכבוד.

והיה אם אחזור בשלום בודאי יחזיר לי בעלך הצדיק את כל הסכום, ואם לא אזי מעדיף אני שישאר כל הכסף אצל אדם כמותו, אשר לבטח יידע לעשות בכסף דברים טובים!!" כך קרה שהאוצר הגדול נותר בביתו של ר' יהונתן, ואילו שומר "בית התפילה: יצא לדרכו, וברח הרחק מהכנסייה, אכן לאחר זמן מה הגיעה השמועה שהכמרים שלחו אחריו שליחים להשיגו, אלה רדפו אחריו ותפסוהו, ותיכף הטביעוהו בנהר

עתה כבר ידעה אשתו של ר' יהונתן את כל סיפור המעשה, והבינה שהקב"ה שילם להם על המעשה הטוב והנאצל שעשה בעלה הגדול, ולא זו בלבד שכספם הושב להם, אלא אף זכו לעושר שהוא עשרת מונים רב יותר ממה שהיה להם קודם. היא כמובן התמלאה ששון ושמחה, וכתה בציפיה דרוכה שר' יהונתן אשר לא ידע מאומה מהנעשה יחזור, בכדי שתוכל לבשרו את הבשורה הגדולה. בינתיים ר' יהונתן יצא לדרכו חזרה אל ביתו, ומשהגיע סמוך לביתו עמד וחשב: מה יאמר לאשתו? כיצד יגלה ויספר לה מה קרה עם שלשת אלפי הזוהבים? וכך כשהוא שהולך תפוס במחשבותיו יוצאת אשתו לקראתו, שמחה וצוהלת, וקוראת לעומתו: "אני כבר יודעת הכל! הקב"ה כבר גמל לנו בכפל כפלים!", כך עמדה וסיפרה לה את כל הסיפור, כשהיא בטוחה שבודאי ישמח גם הוא על הטובה שבא להם מן מהשמים?

אבל לא כך היה. מששמע ר' יהונתן את דבריה, פרץ בבכי עז! הוא בוכה ומילל וזוג' עומדת ותמהה: "למה זה תבכה? הלא הרבש"ע כבר שילם לנו שכר גדול עבור המצוה!". ענה לה ר' יהונתן ואמר: "דוקא מפני כך אני בוכה! מכך שרואה אני שמייהרו לשלם לנו על המצוה, מכך אני מבין שמשליכים לי את המצוה בפנים! אילו היו מרוצים בשמים ממצוה זו היו מניחים לי אותה לעולם הבא, שכן ידוע שאין מתן שכרם של מצות בעולם הזה! רק מצוה שאינה נרצית משתלמת בעוה"ז, כביכול אומרים לו לאדם כך: קח לך". רבי יהונתן עמד ובכה ללא הפוגה בלא שהיה מסוגל להירגע, עד שהחליט לצום שלשה ימים רצופים ואחרי כך לעשות שאלת חכם, ולבקש לדעת על מה ולמה לא רוצים את המצוה שלו. כך עשה, ומן השמים השיבו לו: "אמנם כן, צדקת בבכיך, לא חפצו בשמים במצוותך! והכול מפני שלא זיכית גם את הגבאים ואת שאר הציבור, ולא אפשרת להם ליטול חלק מהמצוה הזו! רצית את כל המצוה לבד בבקשה, קח לך!".

צ"ן אדם לחברו

כיבוד אב במסירות נפש

מסופר על הרה"ק מסטריקוב זיע"א, שהלך פעם ברחוב, והבחין באברך הנושא את אביו על כיסא גלגלים, ואגלי זעה ניגרים על פניו מן השמש הקופחת, ניכר עליו שמשקיע מסירות נפש במצוות "כיבוד אב", כשפגש בו אח"כ באברך, אמר לו הרבי, "המלאכים טובלים עצמם בנהר דינור, החסידים טובלים עצמם במקוה, והטבילה שלך, מוצאת חן בעיני יותר משל שניהם.

שומעים חרפתם ואינם משיבים הרה"צ רבי אבוש רבה של פרנקפורט היה גאון עולם וצדיק תמים, הוא היה מחזור על הפתחים פתחי בתים ופתחי חנויות ומעשה לדברים שבצדקה. פעם אחת בימי אלול בא לעשיר אחד, סוחר מעיר אחרת לגבות ממנו צדקה, הסוחר לא הכיר את רבי אבוש וראה אותו כקבצן שהקבצנות אומנותו, ולפי שהיה הסוחר טרוד באותה שעה בחשבונותיו, גער בו ברבי אבוש בנויפה "צא מכאן אין לי פנאי" רבי אבוש שמע חרפתו ולא השיב, נפטר מן הסוחר ויצא. כשיצא, שפש הסוחר ולא מצא את מקלו, אמר חזקה לאותו קבצן שגנב את מקלי. רדף אחריו בחוץ והשיגו, התחיל שופך עליו קיתון של זלזולים: רמאי, גנב, השב לי את מקלי, וכי בשביל שנתבעתי ולא נתתי לך ראוי אני שתגנוב

את מקלי? חלילה לי, עונה רבי אבוש לא שלחתי ידי במקלו. נתמלא הסוחר כעס והתחיל מכה את רבי אבוש. קיבל רבי אבוש את המכות בשתיקה ולא גלה מי הוא ומה שמו. בשבת שובה דרש הרב בבית הכנסת כנהוג בתפוצות ישראל, הלכו כל בני העיר לשמוע את דרשתו של הרב, הסוחר האורח אף הוא הלך לבית הכנסת. כשכנס כבר היה בית הכנסת מלא קהל צפוף והרב עומד על הבימה ודורש, נדחק הסוחר בין הקהל ונתקרב אל הבימה כדי לשמוע יפה, כשוקף את עיניו וראה את תואר פני הרב, חשכו עיניו ונתעלף. מיד הוציאוהו לפרוודור והשיבו את רוחו אליו, התחיל הסוחר גועה בבכיה אוי לי וי לי, את רבנו מרא דאתרא בזיתי והכיתי, העומדים מסביב הפיסו את דעתו והשיאו לו עצה לילך אל הרב ולרצותו, וחזקה על צדיק כמותו שלא יקום ולא יטור אלא יתרצה ויתפייס. עשה הסוחר כן, לאחר שסיים הרב את דרשתו וכל הקהל נדחק אליו לאמר לו יישר כח, נדחק אף הסוחר עמהם לרצות את הרב ולבקש מחילתו. כשראה אותו רבי אבוש אמר: על עסקי המקל בא זה, הלך לקראתו והתחיל מרצה ומפייס אותו בפני כל עם ועדה: יסלח לי כבודו שגרמתי לו צער, מעיד אני עלי במקום קדוש זה שלא שלחתי ידי במקלו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"א אלול רבינו יעקב סג"ל מולין ב"ר משה (מהרי"ל - ה"א קפ"ז) הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ ב"ר נתן נטע (אורים ותומים - תקכ"ד) הרה"ק רבי דב בעריש מאלעסק ב"ר שלמה לוצקער ב"ר צבי אלימלך (תר"י) יום ראשון כ"ב אלול הרה"ק רבי מרדכי דוב מהורונסטייפליע ב"ר משולם זושא (תרס"ג) הרה"ק רבי פינחס מקינצק ב"ר נתן דוד משידלאווצא (תרס"א) יום שני כ"ג אלול הרה"ק רבי יוסף משה משאלויץ ב"ר אלקנה (ברית אברם - תקע"ה) הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ב"ר פינחס (תקפ"ו) יום שלישי כ"ד אלול הרה"ק רבי יוסף באב"ד ב"ר משה (מנחת חינוך - תרל"ד) הרה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"ר אריה יהודה לייבוש (הפץ חיים - תרצ"ג) יום רביעי כ"ה אלול הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק מולאטשוב (תקמ"א) הרה"ק רבי דוד הלברשטאם מקשאנוב ב"ר חיים מצאנו (תרנ"ג) יום חמישי כ"ז אלול הרה"ק רבי שמואל אבא מויכלין ב"ר זעליג (תרל"ט) יום שישי כ"ז אלול הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון (רבו של החתם סופר - ק"ס) הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי מנעשוזי (תקצ"ז) הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר (תרט"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפרום יוסף הורו"ם על המצוות.

הלכות מוקצה (ט"ו)

- א) סכין שאינו חד, ולא ראוי לחתוך בו, אינו מוקצה, דאפשר להשתמש בו תשמישים אחרים. (ספר גם אני אודך חלק ב' סימן קל"ד)
- ב) אין לטלטל עט שיש עליו שעון. (גם אני אודך ח"ב סימן קל"ה)
- ג) אדם שמשתמש בטלית של ימות החול גם בשבת, ושכח להוציאו מערב שבת מנרתיק התפילין, מותר לו בשבת להוציא הטלית מנרתיק התפילין. (גם אני אודך ח"ב סימן קל"ו)
- ד) מצוי היום עט, שיוצא מתוכו דף שרשום עליו ברכת המזון, או קריאת שמע שעל המיטה, או מנחה ומעריב, ואין לטלטלו בשבת. (גם אני אודך ח"ב סימן קל"ז)

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב בארץ ובחו"ל 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור 701 בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת כִּי תָבֵא - אֶל תְּאֲמִין בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ

"וּנְתַנְךָ ה' לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב... לֹא תִסּוּר מִכָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם יְמִין וּשְׂמֹאל" (דברים כח, יג-יד)

באחרית ימיו הידרדר לשאול תחתית ונהיה לצדוקי הכופר בתורה ובתחיית המתים!

ללמדך, שאפילו הצדיק הגמור עלול להידרדר עד פי התהום, והתורה צריכה להזהיר מפני עבודת אלילים.

וכן מובא בגמרא (שבת קה ע"ב): "תניא רבי שמעון בן אלעזר: המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו- יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, שכך אומנתו של יצר הרע: היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה- והולך ועובד".

הרי לנו, שהיצר הרע משתמש בתחבולות. הוא כמובן לא מנסה להסית את הצדיק הגמור שילך לעבור עבירה חמורה, שכן ברור לו שלא יעלה הדבר בידו.

לפיכך, הוא מסית אותו לעבור עבירה קלה, לסור מעט 'ימין ושמאל' מן המצוות, וכך בעקביות צעד אחר צעד, הוא מוביל אותו להידרדרות נוראה- עד כדי עבודה זרה!

ומכאן עלינו להפנים וללמוד, עד כמה אנחנו צריכים לבדוק את עצמנו מדי יום ביומו ולפשפש ולמשמש במעשינו, ולערוך חשבון נפש על כל דבר.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

לכאורה צריך להבין, מאחר והתורה הקדושה מבטיחה את כל הברכות למי שהוא צדיק גמור כפי שכתוב: "וְהָיָה אִם שָׂמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹקֶיךָ לְשָׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם" (דברים כח, א). אם כן מדוע צריכה התורה להזהיר: "לֹא תִסּוּר מִכָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם" (דברים כח, יד).

כלום יעלה על דעתנו שצדיק גמור יסטה מן התורה עד שיעבוד עבודה זרה? האם תיתכן סטיה קיצונית כזו- מצדיקות גמורה לשפלות גדולה של עובד עבודה זרה?

ביארו בעלי המוסר, אכן כן. גם הצדיק הגדול ביותר צריך להתיירא פן יגרום לו יצרו הרע להתדרדרות נוראה, אשר תביא אותו מפסגת המעלה אל השפלות הגדולה ביותר, מהצדקות הגמורה- אל העבודה זרה!

כבר אמרו רבותינו: "וְאֵל תְּאֲמִין בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ" (אבות פ"ב, מ"ד). ובגמרא (ברכות כט.) מובא: "יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי".

הרי לנו דבר נורא, יוחנן כהן גדול שימש שמונים שנה בכהונה גדולה, ובמשך כל אותם שנים היה נכנס מדי שנה בשנה אל קודש הקודשים!

ברור שיצא חי מאותו מקום, כי באמת היה בדרגה גבוהה של צדיק גמור, ולא היה בו אפילו שמץ של חטא. אולם

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימיו וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימיו תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימיו בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה רפאל אלחנן בן איריס ויליד אורי חיים בן שלי

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוראל בו אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר ויליד אלחנן רפאל בן איריס ויליד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

זמני לבה		
701	כנסת לבה 3 אר לבה	רבני חס
18:04	19:14	19:58
18:21	19:12	19:54
18:23	19:13	19:56
18:23	19:14	19:56

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק ז'

האם צריך להפריש תרומות ומעשרות לחומרה ומה הדין כאשר קונה תוצרת חקלאית מדוכנים בצידי הדרך?

! ? אסא :

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

! תשובה :

בחנויות ודוכנים לממכר פירות וירקות, שיש להם השגחה, צריך להציג תעודת כשרות ברת תוקף וחותרמת של הגוף הנותן כשרות, שאכן הופרשו תרומות ומעשרות כדין. או שהסחורה מגיעה מהשוק הסיטונאי, ושם יש משגיח, הממונה על כך מטעם הרבנות המקומית.

יש שחוששים ומפרישים גם מפירות וירקות, שקנו בחנות, שיש להם כשרות, מפני חשש לתקלות שונות הקורות מעת לעת. אך מעיקר הדין, אין צורך לחשוש למקרים חריגים, ולפיכך - ניתן לסמוך על כל סימון כשרות אמין, המעיד על כך, שהופרשו כדת וכדין. **הערה:** בספר דרך אמונה (פ"ה ממעשר ה"א בביאור הלכה) כתב: ובד"כ ראוי לכל ירא שמיים לחזור ולעשר בלי ברכה כל מה שקונים אפילו ממקום, שיש משגיח טוב ובקי וירא שמיים. כי בכל דבר ציבורי קורות תקלות כמה פעמים, כנודע מתוך הניסיון רבות כאלה, ובפרט אם הבעל הבית אינו ירא שמיים - ורק סומכים על המשגיח, אלא אם כן יודעים בביטחון, שנתעשר - אז אפשר לסמוך. עכ"ל. אולם הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ט (עמוד שכח). ובספרו חזון עובדיה - תרומות ומעשרות (עמוד קלה) כתב בזה"ל: הלוקח פירות מן השוק ויש ספק, אם הופרשו מהם תרומות ומעשרות, כיוון שיש כיום השגחה משלוחי הרבנות הראשית להפריש מן הפירות בשוק הסיטונאי, מן הדין - אין צריך להחמיר ליטול מהם תרומות ומעשרות, מפני שיש ספק ספיקא להקל. ואם רצה להחמיר ליטול מהם תרומות ומעשרות בלא ברכה, רשאי לתרום עליהם שלא מן המוקף. עכ"ל. וביאר (שם) כיון שיש לנו ספק, שמא הופרש ממנו מעשרות. וספק שמא סחורה מן הגוי לאחר מירוח, שפטור ממעשרות. ע"ש.

תוצרת חקלאית, הנרכשת מגויים בדוכנים הנמצאים בצידי הדרך, אם אכן הפירות גדלו ונארזו על ידי גויים, פטורים מתרומות ומעשרות. אלא שצריך לברר, שהגוי לא מוכר תוצרת של יהודים וחייב במעשר.

גינה או חצרשגדלו בהם פירות, דינם כדין שדה שמותר לאכול בהם אכילת עראי, ואין צריך להפריש מהם תרומות ומעשרות. **מקורות:** רמב"ם (פ"ד מה' מעשר הט"ו), שו"ע (יו"ד סימן שלא ספ"ט). אלא אם כן טיפס על העץ - יכול לאכול כמה פירות.

הוה דן כל האדם לכף זכות

להלן סיפור המעובד מתוך גיליון 'ניב שפתיים', ויש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו באמת ובתמים לדון את הזולתו לכף זכות. לעיתים יתכן מצב בו אנו במו עינינו רואים את המעשה ואף על פי כן, אם נבחון, נבדוק ונדרוש את הדברים לעומקם - לעיתים עלולים אנו לגלות שהאמת, שונה בתכלית, ממה שחשבנו בראיה ראשונה, וייתכן מאוד, שנגרום נזק בלתי הפיך, ונצטער רבות על כך ששפטנו את הזולת ללא בירור מעמיק.

באחת משיחותיו סיפר הגאון ר' יעקב אידלשטיין זצ"ל מעשה שהיה, הממחיש עד כמה גדולה החובה להתאמץ לדון לכף זכות גם כאשר אין פני הדברים נראים כך. לבחור מסוים הוצע שידוך. לאחר בירורים רבים התרשמו ההורים, כי מדובר אכן בהצעה טובה, בבת בעלת יראת שמיים ומידות טובות ערכית, אחראית, רצינית וכו'. אולם, הם החליטו להוסיף ולברר אצל אחת מהשכנות בבניין.

כשפנו אל אותה שכנה, סיפרה, כי לבת ישנה בעיה - **התפרצויות!** היא סיפרה, כי מדי פעם הבת מתפרצת ומתחצפת אל אמא שלה בצורה נוראה, מדברת אליה בגסות, "איזו אימא את!" וכו'. הורי הבחור התרשמו, שאותה שכנה אינה משקרת - ואין לה שום עילה לעשות כן. הם אומנם התפלאו - אם כן, כיצד ניתן להסביר את הסתירה בין המידע הזה לבין המידע החיובי, שקיבלו מהמורות והחברות?

לאחר מחשבה מעמיקה הם הגיעו למסקנה, כי יכול להיות שיש לה בעיה נפשית. אומנם בביה"ס היא טובה מאוד - עושה שיעורים, חברה טובה. אבל ככל הנראה, בבית יש התפרצויות זעם, שאינן ניכרות בחוץ. וכמובן, ההצעה ירדה מן הפרק. הדבר נודע לאחת המורות. המורה סירבה להאמין וביקשה לברר, האם אכן כך הם פני הדברים. התברר, שהבת הייתה משתתפת בהצגה לקראת החופש.

הבת קיבלה את התפקיד של הבת המתחצפת לאימא שלה. וכדי להכין את עצמה לתפקיד, היא צעקה את המשפט: "איזו אמא את!". אבל כמובן לא לאמא שלה - אלא לקיר... אבל השכנה, שלא ידעה על ההצגה ושמעה את הצעקות וזיהתה את הקול של הבת, מיד חשבה, שהיא חוצפנית וילדה רעה, ואפילו סובלת ממחלת עצבים. אם היו דנים לכף זכות, השידוך היה יכול לצאת לפועל. עלינו לזכור, אדם שיודעים שכל ההתנהגות שלו בסדר גמור, ויש לו מידות טובות, אפילו אם רואים בעיניים, שעבר עבירה, צריך ללמד ולדון אותו לכף זכות, שיש סיבה ראויה להתנהגותו.

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כְּמִלְאָכִים - האדמו"ר הרב דוד הלברשטאם זצ"ל מְכַשָּׁנוּב

האדמו"ר הרב דוד הלברשטאם זצ"ל מכשאנוב - נולד ברודניק בשנת ה'תקע"ח (1817) כבן שני. נקרא ע"ש זקינו הרה"ק ר' דוד מטרניגראד (חותנו של הגאון הצדיק רבי אריה ליבוש מטארניגראד אביו של הרה"ק מצאנז). משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נוצר ואהבתו לתורה הקדושה ניכרה לעין כל. נודע כגאון וכגדול בתורה. אביו כינהו: "המאור הגדול, החריף ובקי, חסידא ופרישא". חי במידת הסתפקות והתפשטות מתענוגי העולם הזה, ולא לעס את האוכל. למד בהתמדה עצומה עד שאמרו עליו בהגזמה שלמד 25 שעות ביממה (כוונתם שניצל כל שניה ללימוד התורה הקדושה). בנוסף היה לו מנהג שאם היה מתעורר משנתו, לא משנה באיזה שעה, ואפילו במקרה שזמן מועט לפני כן הלך לישון, לא היה חוזר לישון שוב וממשיך בשקידתו בלימוד התורה הקדושה. בחתונות אפילו אצל יוצאי חלציו, היו לוקחים אותו רק ברגע האחרון כשהכול היה מוכן, כדי שלא יצטרך לבטל זמן מלימוד התורה הקדושה אפילו רגע אחד. אף על פי כן היה נאנח כשהיה מגיע לחתונה והיה צריך להמתין מספר דקות ואף ביום חתונתו היה שקוע כל כך בלימוד התורה והיו צריכים לקרוא לו לחופתו.

הגאון ר' שמואל אנגל מראדמישלא העיד עליו כי לא עבר מעת לעת בכל ימי חייו שלא למד ח"י שעות ביום. האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל סיפר עליו שהיה זוכר כל רש"י בתנ"ך ובש"ס בלשונו והיה נחשב בימי עלומיו ללמדן גדול. לימודו היה ביגיעה עצומה ובזיעה, לפעמים ראו אותו שורף ידיו באמצע הלימוד כדי שלא ירדם. תפילתו הייתה ברטט קודש, בהשתפכות הנפש ובדביקות עילאית. משנת ה'תרי"א (1850) התמנה לרבה של כשאנוב והחל לשמש כאדמו"ר בה. לאחר פטירת אביו לאחר הפצרות חוזרות ונשנות נעתר להרשות לחסידים מסביבות קראקא-כשאנוב לבוא אליו לפרקים. **התפרסם כצדיק גוזר וכפועל ישועות שברכותיו חוללו פלאות. בעל רוח-הקודש. אליהו הנביא התגלה אליו.** מתנגדים רבים היו לרבינו והם ירדו לחייו, ולא בחלו בשום אמצעי כדי להצר את צעדיו. נפטר בכ"ה אלול ה'תרנ"ג (1893). ציונו בפולין. חי כ-76 שנים.

סבא (מצד אביו): ר' אריה ליבוש. **אביו:** האדמו"ר הרב חיים מצאנז (ה'דברי חיים'). **אימו:** מרת רחל פייגא. **נשותיו:** מרת עכסה גיטל (בזיווג ראשון- בת ר' יוסף זאב מטארניגראד. לאחר לידת שני בנים נפטרה), מרת לאה זיסל צינץ (זיווג שני- נכדת מח"ס 'יד הקטנה'). **מרבותיו:** האדמו"רים אביו- ר' חיים, ר' צבי הירש מרימנוב, ר' יששכר דב מרדושיץ ור' אשר ישעיה מראפשיץ. **ילדיו (מזיווג ראשון):** ר' יוסף זאב (דומ"ץ כשאנוב), ר' אריה לייבוש (אב"ד דוקלא). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' משה מכשאנוב, ר' נפתלי מכשאנוב, מרת בריינדל (נישאה לר' אלעזר מרישא), מרת מרים (נישאה

לר' יחיאל הורביץ מפאקאוויצא), מרת הינדא (נישאה לר' משה יוסף ט"ב אב"ד אוהעל), מרת נחמה (נישאה לר' שלום שפירא מפרשיטיק), מרת שרה גיטל (נישאה לר' שמעון אלטר פרנקל-תאומים אב"ד פאדגורזע).

○ יפר הרה"צ הרב מיאסלא על סבתו, הרבנית מרת שרה גיטל ע"ה מפודגורזא, שחלתה ברגליה ל"ע במחלה אנושה. הרופאים בעיירה לא מצאו מזור למחלתה, ושלחו אותה להיבדק אצל פרופ' מומחה בשם פריינסקי מקראקא שהיה רופאו האישי של ה'דברי חיים'. כשהגיעה לקראקא וניסתה לקבוע תור אצל הפרופ', נוכחה לדעת כי עקב העומס הרב, קשה מאוד להתקבל למרפאתו והיא תאלץ להמתין כמה חודשים עד שתצליח להיכנס. בצר לה, פנתה אל בתו של רבינו בבקשה שתסייע בעדה ותשתדל עבורה. הרבנית נענתה לבקשתה ועלה בידה להשיג תור בהקדם אצל הרופא המפורסם, ואף ליוותה אותה כשהגיע התור. הפרופסור המומחה לא נזקק לבדיקה ארוכה כדי לקבוע נחרצות כי ברגלי החולה מקוננת מחלה חמורה ל"ע, וכי **קיים צורך דחוף לקטע את הרגל החולה ואם חלילה לא יעשו כן, הרי שקיימת סכנה ממשית לחייה של אותה אישה.** הוא אף הזדרז וקבע תור לשבוע הבא, אז יבצע את הניתוח ההכרחי להצלת חייה.

כששמעה החולה את דברי הפרופסור, חשה כי עולמה חשך בעדה, מכיוון שבדבריו נגזר עליה להפוך לנכה מעתה ועד סוף חייה ולהיות תלויה בחסדי אנשים שיעזרו לה להתנייד ממקום למקום. הרבנית הלכה עימה אל אביה רבי דוד, לשפוך שיחתה לפניו על מר גורלה, ולבקש ממנו דבר ישועה ורחמים, והרבי ציווה לבתו שתסוך את רגלי האישה בשיירי ה'כוס ברכה' שלו. עשתה הבת כדברי אביה הרבי, ומיד ניכר לעין שיפור משמעותי ברגל החולה. **כשהגיע התור לקטיעת הרגל אחרי שבוע, שבו השתיים למרפאת הרופא וטרם ביצוע הניתוח הוא בדק את המקום הנגוע, והנה פלא, החולה נרפאה כליל ולא נותר זכר מהמחלה הקשה.** התפלא הפרופסור שהכיר את המחלה כחשוכת מרפא, מעודו לא נתקל בתופעה מעין זו, ושאל בתימהון: **"איזה מעשה כשפים נעשה כאן כדי שתתרפאי?".** הוא פטרה לשלום כשהיא הולכת על שתי רגליה בבריאות איתנה. (מעובד מתוך 'דרכי דוד')

○ יפר הגאון ר' ישראל גרוסמן זצ"ל: לאבא של אימי קראו רבי יעקב כשאנובער והוא התגורר בכשאנוב, והיה מאוד בידידות עם הרה"ק מכשאנוב ופעם ביקש ממנו שיראה לו את אליהו הנביא, והסכים הרה"ק מכשאנוב, כעבור כמה ימים יצא עימו הרה"ק מכשאנוב לטייל בשדה חוץ לעיר, ובאמצע ניגש אליהם קצין שרכב על סוס, והרה"ק מכשאנוב נתן לו שלום והראה גם לזקיניו שיתן לו שלום, והוא אכן נתן לו, ואח"כ שוחח הרה"ק מכשאנוב עם הקצין ביחידות זמן מה, ונפרדו בידידות, ואח"כ אמר לו הרה"ק מכשאנוב, **שזה היה אליהו הנביא, והוא קיים לו את הבטחתו, ואשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום.**

מעשה בנכדו שהיה חולה הולך על משענתו, ובכה לפניו בליל פסח שצריך רפואה. הסתכל עליו רבינו וסיפר לו: "כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זיע"א הציץ פעם בעיניו הקדושות בפני חולה, ומתוך הבטתו עליו התרפא האיש תיכף כליל". שמע הנכד את דברי זקינו, ומיד הרגיש כי החלים לגמרי. אבל זקינו ציווה עליו ואמר לו: **"תלך עדיין עם משענותיך לביתך למען לא יתפרסם הדבר חלילה".**

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?!"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הַפֶּרֶת הַטוֹב

אחד מגבירי פולין נשדד ונבזז ע"י הגרמנים ימ"ש.

בחסדי שמיים היא הצליחה להינצל ולהחלץ בנסי ניסים ואף זכתה לעלות לארץ ישראל ולהקים משפחה לתפארת. כל ימיה לא שכחה להודות לה' על כל חסדיו עימה.

בכל אירוע משפחתי היא העלתה על נס את חובת 'הכרת הטוב' שלה לה' יתברך. במשך השנים עשתה לה למנהג לנסוע למירון עם כל נכד ונכדה שהגיעו לתקופת השידוכים, להעתיר בציונו של התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי זיע"א, במשך כשעה-שעתיים. כך עשתה עם כל נכדיה ונכדותיה, למרות שהתברכה בלי עין-הרע במספר רב של נכדים ונכדות.

כאשר הגיעה הנכדה האחרונה לתקופת השידוכים, נסעה איתה הסבתא, כמנהגה, למירון, כדי להתפלל שם כמו שנהגה עם כל הנכדים.

כשיצאו מהציון בדרך אל האוטובוס שיסיע אותם בחזרה לבית, פנתה הסבתא אל הנכדה ושאלה אותה: "הואילי נא בטובך לומר לי על מה התפללת?".

התחילה הנכדה למנות את כל הפרטים ופרטי הפרטים, שהעלתה בתפילתה: "שאזכה בעזרת ה' בחתן תלמיד חכם, שאזכה להקים משפחה לתפארת ולצאצאים צדיקים ויראים, ושבייתי יהיה מעון לשכינה ועוד בקשות מעין אלו".

עתה הגיע תורה של הנכדה לפנות אל הסבתא. בדחילו ורחימו שאלה היא בעדינות: "האם יורשה גם לי לדעת על מה התפללת?". היא הוסיפה ואמרה: "סבתא, אני רואה שעניןך אדומות מאוד, ומן הסתם ביקשת הרבה דברים".

הסבתא הצדקנית פרצה אז בבכי נסער, ותוך כדי זה השיבה לנכדתה: "אומר לך את האמת, לפני שיצאנו לדרך, הכנתי רשימה ארוכה של משאלות אשר עליהן ברצוני להתפלל, אבל לא הגעתי לאף אחת מהן".

הנכדה תהתה: "מה הפריע לך סבתא לבקש?". והיא ענתה: "כיוון שהייתי עסוקה כל העת בהודאה לה' יתברך, על כל החסדים שעשה עימי מאז ועד עתה".

"נגד עיניי עלו וצפו כל המאורעות הקשים, שעברו עלי בשואה האיומה, והחסדים הגדולים, שעשה איתי הקב"ה כשעליתי לארץ".

"בורא עולם זיכה אותי להקים משפחה לתפארת. זיכה אותי בילדים, זכיתי גם לראות את הדורות הבאים אחריהם, על כל אלה הודיתי בפרטות, כך שלא הספקתי להגיע אל הבקשות, שרציתי לבקש".

כידוע, אחד היסודות המרכזיים שהתורה הקדושה מבקשת להקנות לנו הוא העניין של 'הכרת הטוב'. אם נתבונן, נראה, שעל כל צעד ושעל יסוד זה נמצא בחיי היום-יום.

כאשר האדם מתעורר, הדבר הראשון, שעליו לעשות, כאשר הוא פוקח את עיניו עוד לפני שיקום מהמיטה הוא לומר את המשפט: "מוֹדָה אֲנִי לַפְּנֵיךָ, מֶלֶךְ סִי וְקָיָים, שְׁהַחֲזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחַמְלָה, רַבָּה אֲמוּנָתְךָ".

וכן לפני שהאדם מכניס דבר מה לפיו, עליו לברך את בורא העולם ולהודות לו. וכן ברכה אחרונה, וכן כשמברך ברכות הריח וכיו"ב והלשון פותחת ב-"ברוך אתה ה' " כדי שיתרגל האדם לברך ולהודות.

למעשה, עלינו להיות אסירי תודה לבורא עולם, שכן ממנו אנו מקבלים בכל רגע ורגע את הכול: בריאות, רפואה, חיים, פרנסה, האפשרות לדבר, לאכול, להתפלל, לקום, לשבת, לחשוב, לצעוק וכו' וכן את כל הפעולות אותם אנו עושים אף ללא מחשבה.

גם אצל רבותינו ניתן היה לראות את 'הכרת הטוב': להלן סיפור, המעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא' אותו סיפר הגאון רבי יצחק זלזניק זצ"ל, אחד מחשובי מרביצי התורה בדורנו: לפני עשרות שנים ראה אחד התלמידים את מרן ראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, כשהוא הולך מחוץ לבני ברק, והיה ניכר בו, כי הוא ממהר להגיע למקום מסויים.

לשאלת התלמיד, סיפר הרב כי הוא כעת בדרכו לגבעתיים להלוויית יהודי יקר, שהכירו עוד בהיותו בחור בישיבת סלבודקה. אולם היות ואין לו פרוטה בכיסו, מתוך שהיה שרוי באותם ימים בעניות ודחקות רבה – לא הייתה לו בררה אלא לצעוד ברגל.

תמה התלמיד: "מדוע תטרחו כל כך ללכת להלוויית אדם שהכרתם לפני שנים כה רבות, ועוד רגלית?". השיב לו הרב תשובה מאלפת:

"בבחרתי, בימים בהם למדתי בישיבת סלבודקה, הייתי הולך ברגל ללון בלילות בעיר קובנא הסמוכה. המנוח הזה, שהנני בדרך להלווייתו, היה נותן לי את מעילו כדי שאתכסה בו בדרכי לקובנא. וכי קלה בעיניך מידת הכרת הטוב?!... – התפלא הרב שך.

להלן סיפור נוסף, המעובד מתוך 'קול ברמה' המלמד כיצד עלינו להטמיע יסוד זה:

מדובר על אישה מבוגרת, שחוותה ל"ע על בשרה את כל איימי השואה, ואיבדה בשנים ההן את כל היקר לה. כל משפחתה נרצחה לעיניה, והרכוש הרב של אביה, שהיה

<p>לע"נ</p> <p>תנצב"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה רפאל בן אסתר ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'ה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל הרב שבת בן אסתיא אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כתון ע"ה מרים בת בלה ע"ה דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחא ז"ל לטיף בן פרחא ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה</p>	<p>ולד יחיא בן יוסף ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל שרה בת נקיס ע"ה אביגדור בן גולוי ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל שלום בן אסתר ז"ל מרים בת שרה ע"ה אביבה לושי ע"ה כל נשמות עם ישראל</p>
---	--	--	---	--

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "כי תבוא"

"ארור אשר לא יקיים את דברי התורה הזאת" [כו, נו].

מעשה שהיה כך היה: בחור ירא שמים הלך ברחוב, ולפתע עצרו יהודי זקן שישב על הספסל: "בחור יקר, אני מתאכסן בבית האבות שממול, האם תוכל לעשות עמנו חסד גדול?", הבחור השיב בחיוב, והזקן המשיך: "מידי בוקר, מתאספים בבית הכנסת שבבית האבות תשעה מתפללים בלבד, וחסר לנו עשירי למניין. צער נורא נגרם לנו מביטול מצוות תפילה בציבור, קדיש קדושה וקריאת התורה. אנא יקירי, האם תוכל לעשות מאמץ ולהצטרף אלינו?". "בשמחה רבה", השיב הבחור, "כבר מחר אגיע למניין בלי נדר". וכך היה. הבחור לא זיכה אותם רק בתפילה במניין, אלא גם קיים חסד עצום, משום שגרם לישישים קורת רוח ושמחה. והנה, ספר התורה בבית הכנסת (של בני אשכנז), היה גדול וכבד מאוד, כך שלא היה שייך שאף אחד מהישישים יקיים 'הגבהה' לאחר קריאת התורה. ניגש אפוא אחד הזקנים (שמשמש כגבאי המקום) אל הבחור, וכיבדו בהגבהת הספר תורה. וכאן הבחור (שהינו בן ספרד) הסתבך מאוד, משום שמעולם לא הרים ספר תורה שכזה. הוא ניסה כך וכך, אך לא הצליח. רק לאחר כמה דקות הצליח סוף סוף להרימו, אך מאחר ועדיין הספר לא הוחזק בצורה יציבה, נאלץ שלא להסתובב עמו, אלא הורידו בחזרה מחשש שיפול חלילה. בתום התפילה, לאחר שכל הזקנים יצאו, פנה הגבאי הישיש אל הבחור: "ידידי היקר, דע לך שהבעיה שלך אינה חולשה, אלא ה'טכניקה' של ההגבהה של הספר תורה והביטחון העצמי. גש נא והוצא את הספר תורה אל הבימה, ועתה, כשאינך לחוץ מחמת עיני המתפללים הנעוצות בך, אלמדך בדיוק כיצד להגביהו. לאחר כמה אימונים אתה תראה שתוכל להגביה את הספר בקלות..."

ניגש אפוא הבחור אל ארון הקודש, אך כשאחזו בספר התורה, לפתע אחזתהו רעדה... "רק רגע, וכי מותר להוציא את הספר תורה הקדוש ולהתאמן עליו?!". "זה בסדר יקירי", אמר הזקן בביטחון, "הלא אם לא תלמד לא יהיה אף אחד אחר שיעשה הגבהה..."

אך טענה זו לא שכנעה את הבחור, והוא ביקש לגשת ולעשות 'שאלת רב'. ובכן, מה הדין במקרה שכזה, האם מותר להתאמן בעשיית הגבהה על הספר תורה, כדי שתתקיים במניין מצוות הגבהה, או שמא אין לנהוג כן, משום שיש בכך ביזיון לספר תורה, שמוציאים אותו שלא בזמן הקריאה בו, ועורכים עליו תרגולים, והרי אנו חייבים לנהוג בספר תורה כבוד גדול (כלשון השו"ע ב'יור"ד רס"ג רפ"ב)?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: שמעתי ממורי חמי, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל לאיסור, כי הוא ביזיון לספר תורה שהופך להיות 'מכשיר של אימונים'! ויש לבאר דבריו, שמאז מתן תורה עד היום הזה, למדו המגביהים היטב להגביה מבלי להתאמן על הספר תורה, ולכן אין לנהוג כן.

והנה, כתב החתם סופר (יור"ד סי' רע"ו), שמצוות הגבהה הספר תורה כדי להראות חזותו לעם, היא 'קרובה לדאורייתא', וכמו שכתב הרמב"ן על הפסוק "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת" (דברים כ"ז, כ"ו): "ולי נראה, על החזן שאינו מקים ספר תורה על הציבור, להראות פני כתיבתו לכל, כמו שמפורש במסכת סופרים שמגביהים אותו ומראה פני כתיבתו לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפנינו ולאחריו, שמצוה לכל אנשים והנשים לראות הכתוב ולכרוע ולומר וזאת התורה אשר שם משה וגו', וכן נוהגים..."

ומבואר שאי קיום ההגבהה חמורה כל כך, עד שכאשר אין מקיימים אותה, מקוללים חלילה ב'ארור'. ולכן, אם מדובר באופן שאין בציבור אף אחד שיכול להגביה את הספר תורה, עליהם לחפש ולהביא אדם שיוכל להגביה. ואם אין זה אפשרי, נוכל ליעץ למתפללי בית הכנסת, שיוציאו את הספר תורה כדי ללמוד בו, או לקרוא בו 'שניים מקרא', ויקרא הבחור הנ"ל כמה פסוקים מתוך הספר תורה, ולאחר מכן יוכל להגביה, ולמחרת ישוב ויעשה כך. ואמנם שמעתי ממו"ח זצ"ל שאין לבחורים צעירים להוציא את הספר תורה כדי להתלמד בהגבהה, אפילו באופן כזה כשקוראים בו תחילה, מכל מקום נראה שבנידון דגן שאין אדם אחר שיכול להגביה, אין בזה ביזיון לתורה, ומותר לבחור לנהוג כך. ואז יאמר עליו 'אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד'! (והערב נא).

"אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלוהיך" [כה, נח]. אל מול הקרח.

חסיד אמיתי היה ר' יידל, מן הזן השופע יראת שמיים ו"ברען" חסידי, עמקות ופלפול וחוכמת חיים מתובלת בהומור יהודי. אחד מאותם אלפים הצובאים על בית רבו בעל התניא. חסיד אחד מני רבבות אנשי קודש, בני עלייה. ברם, מעלה אחת גדולה מכולם הייתה לר' יידל. כשרי יידל היה מתפלל, היו הכל נעצרים מי מלימודו ומי מעיסוקיו האחרים, ומביטים רק בו. טיפות זיעה היו ניגרות ממצחו ומיוזע שרתם לעבודת הגוף כולו, עבודת הלב. דמעות חמות היו ניתכות כגשם עז מעיניו העצומות, וכל גופו מתנוענע בדבקות ובהתלהבות. בחורי החמד משיחים היו ביניהם, כי מבגדיו של ר' יידל לאחר התפילה, אפשר לייצור אגם או לכל הפחות שלולית עמוקה.

כשהיה רוצה אי מי מהמשגיחים בשיבה להוכיח בחור על תפלה לא ראויה, היה שולח אותו לעמוד ולו דקה אחת ליד ר' יידל השקוע בתפלה. חזקה היתה כי רושם זה לא ימחה עוד לעולם מליבו של הבחור.

ר' יידל היה יהודי של עליה. עמידה היא ירידה, היה הפתגם החסידי שגור על לשונו וכשחש ר' יידל כי אינו מתקדם עוד במעלותיו בתפילה ומין קרירות משתלטת במעט על ליבו, לא התמהמה וכנס אל הקודש פנימה כדי לקבל הדרכה רוחנית מעשית. חש אני בהתקררות מסויימת בזמן התפילה. תינה את צערו לפני הרבי הקדוש בעל התניא.

ומה החזיק אותך בהתלהבות זו עד כה? שאלו רבו בחוס אבהי.
עצם ר' יידל את עיניו ואמר, סיפור ששמעתי בילדותי הוא שעמד לי בכל העיתים והזמנים.
ז'אן היה חייל קוזקי מצבאו האדיר של הצאר ניקולאי. יחד עם עוד אלפי חיילים נשלח ז'אן אל ארץ הגזירה סיביר. תפקיד אחד היה לו, לשמור על מחסן הנשק הגדול בערבות סיביר. שעות ארוכות ניצב היה ז'אן על משמרתו, הקרה הצליפה בפניו באכזריות נוראה, אך חזקה על ז'אן מצוות הקיסר ולא רצה להמרות את פיו. מידי שעה יוצא היה משמר לפיטרוול הסביבה ולבדיקת טיב השמירה על מחסן הנשק הגדול.

אותו יום היה קר במיוחד גם במושגיה הקפואים של סיביר. ז'אן עמד על משמרתו כבכל יום וחש איך כוחותיו נוטשים אותו לאיטם. הוא ניסה לנער את עצמו, לשפשף את אבריו הקפואים ולפקוח את עיניו בחוזקה אך מאום לא עזר. אבריו החלו לקפוא בזה אחר זה. וקומתו התמירה של ז'אן החייל כשלה ונפלה. המשמר המפטרל עמד לסיים את סיורו, כשראה אחד מהחיילים כתם כהה מונח על השלג הצח. ז'אן היה מוטל כאבן שאין לה הופכין, חציו חי וחציו מת. מיהרו החיילים להכניס את חברים הקפוא אל ביתן השמירה הזעיקו רופא ועשו ככל אשר לאל ידם על מנת להושיבו לחיים. דומה היה כי ידו של המוות תגבר. ז'אן גסס. ואז בשניות שנראו כאחרונות אל סיפו של המוות, פקח ז'אן את עיניו ונשמתו החלה להיות סדורה, ורגועה יותר. יומיים לאחר מכן שב ז'אן למשמרתו.

אלא שבכך לא הסתיים סיפור קפיאתו, צו מלכותי הורה לו להתייצב בעוד כחודש בבית דין למשפט בגין התרשלות בביצוע תפקיד. עיניו יצאו מחוריהן וזעם אדיר הציף את כל ישותו היש להם עוד שאלות על אדם שקפא כמעט למוות?
יום רביעי נקבע ליום המשפט. בצעדים יציבים ובוטחים עלה ז'אן לדוכן הנאשמים, ועוד לפני שניתנה האות פרץ בזעקה, איך אתם מעיזים לדרוש מאדם הקפוא למוות הנושם את נשימותיו האחרונות ורואה את המוות הקרב למולו בצעדי ענק להמשיך לעמוד על משמרתו? וזעקתו היתה נוקבת וקשה.

השופט כבר רצה לחתום את גזר דינו לטובה, ולסיים את דיוני המשפט המגוחך הזה. איך באמת אפשר לדרוש מאדם מת לעמוד על משמרתו כראוי? אך הקטגור לא הרפה:

יאמר לי כבוד השופט, האם זה לא התרשלות בתפקיד, איך יכול חייל לקפוא, והרי מפקד הקיסר ירום הודו ומיראת רוממתו היה צריך כל גופו להתחמם ולהזיע ממוראו. כיצד יתכן לעמוד ולשרת את הקיסר ובאותה עת ממש לקפוא מקור? (נצוצות).
"וחלים רעים ונאמנים" (כח, נט).

מעשה בראובן שחש שלא בטוב, סחרחורות כאבי ראש ובחילות. הרופא נתן לו מרשם לתרופה שב"ה תועיל ותיטיב את מצב בריאותו, וראובן פנה אל בית מרקחת פרטי שבעלות שמעון. שמעון הגיש לו את התרופה, ונקב במחיר של מאתיים שקלים. ראובן התפלא מעט, "התרופה כל כך יקרה?!", ושמעון הסביר: "היא אינה כלולה בסל-התרופות, ובשל כך מחירה כה גבוה".
ראובן הגיע לביתו, פתח את חבילת התרופה, וטרם בליעתה, החליט לעיין בעלון לצרכן המצורף לתרופה. האיש השתומם לגלות שהתרופה נועדה לסובלים ממחלה קשה מאוד.

התקשר אל שמעון, וביקש לברר האם אכן התרופה מתאימה לו. הלה מיהר לעיין שוב במרשם שראובן מסר לו, וכמעט שאחזו השבץ כשגילה שטעה ומסר ללקוח תרופה אחרת, שהיתה עלולה לסכנו!

שמעון הרבה להתנצל על טעותו המרה, והוסיף: "מעולם לא קרתה לי תקלה שכזו... תחזור אלי בבקשה ותשיב את התרופה כדי שאניחנה בגמ"ח התרופות שבביתי, וכמובן שאתן לך את התרופה הנכונה ואחזיר את ההפרש במחיר..."

ראובן רתח מזעם, וניתק את השיחה. הוא אמר לעצמו, 'מעולם לא אדרוך יותר בבית המרקחת של שמעון, ומשכך הניח את התרופה שקיבל באחת המגירות, ואת התרופה אותה היה אמור לרכוש, השיג בבית מרקחת אחר.

בחלוף חודשיים, ראובן פותח את העיתון במדור "מכתבים למערכת", בו מובאים מכתבי הקוראים למערכת העיתון ופניות לציבור לשם קבלת עזרה וחסד. עיניו מיד נפלו על מודעה ממוסגרת שנכתב בה: "אני זקוק באופן נואש לתרופה פלונית שאזלה לגמרי מהשוק; אם למאן-דהו מהקוראים יש את התרופה הזו, אהיה אסיר תודה אם יואיל בטובו ליתנה לי".

ראובן קורא את הדברים, ואורו עיניו; הלא התרופה המדוברת היא לא אחרת מאשר התרופה שקיבל בשעתו "בטעות"... ממחשבה למעשה, לצלל אל מפרסם המודעה, ובתוך זמן קצר האיש הגיע כשכולו מתנשם ומתנשף... הוא התמוגג משמחה לקבלת חבילת התרופה, "החייטיני - אמר לראובן - לולא התרופה הזו חיי אינם חיים...". בצאתו, מסר לראובן לא פחות מאשר... אלפיים דולר! "איני מוכן לקבל אגורה עבור המצוה שקיימתי" אמר ראובן, אך הלה התעקש, "התרופה הזו שווה לי הרבה יותר".

ומי מגיע כעת לבית ראובן? - שמעון! כפי הנראה גם הוא הבחין במודעה בעיתון, והגיע על מנת לדרוש את התרופה שלו. ראובן סיפר שכבר מסרה לבעל המודעה, וכאן תובע ממנו שמעון: "התרופה נמסרה לך מתוך טעות, וכמו בכל "מקח טעות" המוצר הרי היה ונשאר ברשות המוכר, וממילא עשית סחורה במוצר שלי וכל מה שקיבלת בעדו שייך לי".

ראובן לא הסכים ליתן לו את הכסף, עד שלבסוף החליטו השניים להגיע לדין תורה... עם מי הדין?
השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: הלכה בידינו (בשו"ע חו"מ סי' רל"ג), שכאשר מוכר סיפק לקונה מוצר אחר מהמוצר שביקש לקנות, אין כאן מכירה, ושניהם יכולים לחזור בהם מהמקח (אפילו לאחר זמן רב). לפי זה, גם בשאלתנו נצטרך לומר שמכיון שיש גם למוכר זכות לבטל את מכירת התרופה [שנתנה בטעות לקונה], וכפי שראינו הוא אכן דרש לקבלה בחזרה, ממילא התרופה נותרה ברשותו, וראובן לא היה רשאי למוסרה לאחרים, ואם בכל זאת מסרה, יתכן שהכסף שניתן עבורה שייך לרוקח.

אמנם, למעשה נראה לטעון שראובן אכן זכה בתרופה, וזאת משום שבמשך החודשיים שחלפו, לא שמענו מהרוקח מאומה, והוא לא העיז לפנות אל ראובן. מדוע? - מכיוון שהבין שפשע באופן חמור ביותר, וטעותו הנוראית עלולה היתה להסתיים באסון, ומשכך החליט להשאיר את התרופה אצל הלקוח ולהסכים לקיים את המקח, לאחר שמלוא דמי התרופה כבר היו בידו. [ובוודאי שלא העלה על דעתו את האפשרות לזכייה באלפיים דולר בעקבות נתינת התרופה].

ורק כעת, כשראה הרוקח את המודעה, הקיץ פתאום משנתו הארוכה, משום שכפי הנראה חשב שיוכל לגרוף לכיסו רווח נאה מנתינת התרופה, והחליט לנסות לקבלה בחזרה... ולכן התרופה היתה שייכת לראובן, וממילא הכסף שקיבל ממפרסם המודעה שייך לו (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קדסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטר עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

חז"ל (תענית י ע"א), אומרים שְׁכַל הָעוֹלָם שׁוֹתֶה מִתְמַצִּית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקַבֶּלֶת אֶת כָּל הַשְּׂפָע מִשָּׁמַיִם, וּמִשְׁפִּיעָה עַל כָּל הָעוֹלָם.

כֵּן גַּם שְׁבַעַת הַמִּיָּנִים, שֶׁבָּהֶם נִתְבָּרְכָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִשְׁפִּיעִים מִבְּרַכַּת ה' עַל כָּל הַפְּרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם.

לְפִי הַסֵּבֵר זֶה "מֵרֵאשִׁית" - הַפְּנִיָּה לְשְׁבַעַת הַמִּיָּנִים, שֶׁהֵם מִשְׁפִּיעִים עַל כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה, עַל כָּל הַפְּרוֹת.

(ישמח משה)

"וְשִׂמְחָת בְּכָל הַטּוֹב"

"כִּי תִכְלֶה לַעֲשׂוֹר אֶת כָּל מַעֲשֵׂר תְבוּאָתְךָ" (כו, יא-יב)

וְשִׂמְחָת בְּכָל הַטּוֹב - בְּמִדְרָשׁ כְּתוּב: אֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה, לְפִיכֵךְ הַזֵּהִיר מִשֶּׁה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת.

מָה הַשְּׂיִכוּת בֵּין תוֹרָה לְמַעֲשָׂרוֹת?

חז"ל אומרים בְּמִסְכַּת שֶׁבַת (קלג ע"ב) עַל הַפְּסוּק "זֶה קְלִי וְאִנּוּהוּ" (שְׁמוֹת ט"ו ב') - עֲשֵׂה לָךְ סִפָּה נְאֻה, לְוֹלֵב נְאֻה. אָבָא שְׂאוּל אֹמֵר: מָה הוּא רְחוּם וְחַנוּן, אִף אֲתָה רְחוּם וְחַנוּן.

אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּין שְׁתֵּי הַדְּרָשׁוֹת יֵשׁ לְהַסְבִּיר, כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה נְאֻה, עֲלוּל לְהִסְתַּפֵּק בְּכֵךְ, וְלֹא לְקַיֵּם גַּם מִצְוַת חֶסֶד. לְכֵן אֹמְרִים לוֹ לְהִיּוֹת רְחוּם וְחַנוּן כְּמוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִקְיֵם גַּם מִצְוַת צְדָקָה, וְאִינוּ יָכוֹל לְהִסְתַּפֵּק בְּמִצְוָה הַנְּאֻה שְׁעֲשֵׂה.

וְזֶה מְרַמֵּז גַּם בְּפְסוּק זֶה. "וְשִׂמְחָת בְּכָל הַטּוֹב" - אֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה, וְחז"ל אֹמְרִים שְׁמִי שְׁכּוֹתֵב סֵפֶר תוֹרָה, נִחְשָׁב כְּאִלוֹ קַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה כְּלָה, וְאֵז יֹאמֵר אָדָם לְעַצְמוֹ, דֵּי לִי בְּזֶה, וְעֲלוּל לְחוֹשׂ שִׁיעָצָא יְדֵי חוֹבְתוֹ. לְכֵן מְזַהֲרִים אוֹתוֹ שְׁעֲלִיו לְקַיֵּם גַּם אֶת מִצְוַת הַמַּעֲשָׂר.

(מהר"א - רבי יהודה אסאד)

"הַשְּׂקִיפָה מִמְּעוֹן קְדֻשָּׁךְ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְרַךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל" (כו, טו)

לְכַאוּרָה נִרְאֶה שֵׁישׁ בְּפְסוּק כֶּפֶל לְשׁוֹן - "מִמְּעוֹן קְדֻשָּׁךְ" מִן הַשָּׁמַיִם. מִדּוּעַ לֹא כְּתִיב הַתּוֹרָה רַק "הַשְּׂקִיפָה מִן הַשָּׁמַיִם"?

חז"ל אומרים (תְּהִלָּה יב ע"ב) שְׁקִימִים בְּשָׁמַיִם שְׁבַעַה רְקִיעִים. הַרְבִּיעִי נִקְרָא "מְעוֹן", וְבוֹ נִמְצְאִים הַמְּלֹאכִים שְׂאוּמְרִים שִׁירָה בְּלִילָה, אִךְ בְּיוֹם הַם שׁוֹתְקִים מִפְּנֵי כְבוֹדֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. עִם יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים שִׁירָה בְּיוֹם, וְהַמְּלֹאכִים שׁוֹתְקִים בְּזִמְנָן זֶה, וּמִשְׁתַּיְקָה זֶה הַמַּגִּיעָה מִן הַרְקִיעַ "מְעוֹן", נִתֵּן לְלַמֵּד שְׁעַם יִשְׂרָאֵל חֲשׁוּבִים יוֹתֵר מִן הַמְּלֹאכִים.

מִכִּיּוֹן שְׁעַם יִשְׂרָאֵל חֲשׁוּבִים יוֹתֵר, אֵין רְאוּי שְׁהַמְּלֹאכִים יִבְרְכוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל.

לְכֵן אָנוּ מְבַקְשִׁים מֵה': "הַשְּׂקִיפָה מִמְּעוֹן קְדֻשָּׁךְ" - מִן הַרְקִיעַ שְׁבוּ מוֹכַח שְׁעַם יִשְׂרָאֵל חֲשׁוּבִים יוֹתֵר מִהַמְּלֹאכִים, "וּבְרַךְ אֶת עַמְּךָ" - וְלָכֵן רְאוּי שְׂאֲתָה, ה', תְּבָרְכֵךְ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמָךְ, וְלֹא עַל יְדֵי מְלֹאכִים.

(בן איש חי)

"וְלִקְחַת מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תְּבִיא מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ וְשִׂמְחָת בְּטֹב וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְשִׁכְּוֹ שְׁמוֹ שָׁם" (כו, ב)

פַּעַם אַחַת, גְּזַרְה מַלְכוּת רוּמִי הִרְשָׁעָה גְזַרְת שְׁמִד עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא יִבִּיאוּ עֲצִים לְמַעַרְכָּה, וְשְׁלֹא יִבִּיאוּ בַּכּוּרִים לִירוּשָׁלַיִם. וְהוֹשִׁיבוּ פְּרוּזְדָּאוֹת - מִשְׁמֵרוֹת שֶׁל תְּחִלִּים עַל הַדְּרָכִים, כְּדֶרֶךְ שְׁהוֹשִׁיב יִרְבָּעָם בֵּן נָבֵט כְּדִי שְׁלֹא יַעֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל.

מָה עָשׂוּ כְּשֵׁרִים וְיִרְאֵי חָטָא שְׁבֹאוֹתוֹ הַדּוֹר? הִבִּיאוּ סִלֵּי בַּכּוּרִים וְחַפּוּם בְּקִצְיֵעוֹת - תְּאֵנִים מִיְּבֹשׁוֹת. מַעַל גְּבֵי פְּרוֹת הַבַּכּוּרִים

הִנִּיחוּ אֶת הַתְּאֵנִים הַמִּיְּבֹשׁוֹת, וְעַל כְּתִפְיָהֶם נִשְׂאוּ עֲלֵי - מִקָּל שְׁבוּ הָיוּ כּוֹתְשִׁים פְּרוֹת מִיְּבֹשִׁים, וְשֶׁאֵר מִיְּבֵי מְאֻכְלִים.

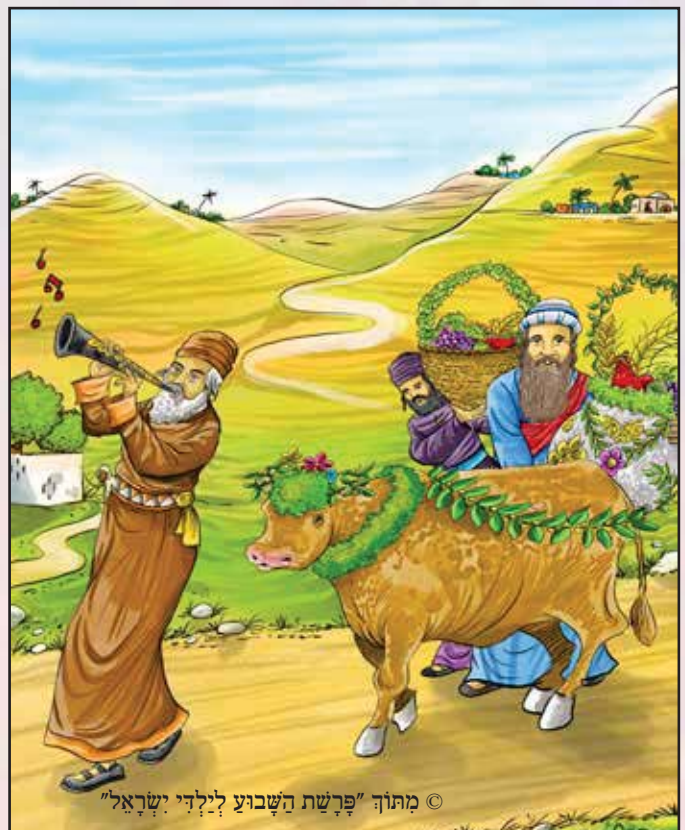
בִּיּוֹן שְׁהִגִּיעוּ הָעוֹלָם לְרַגֵּל אֶצֶל הַפְּרוּזְדָּאוֹת, שְׁאֵלוּם הַתְּחִלִּים: "לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִים?" וְהָיוּ עוֹנִים לָהֶם: "לְעֲשׂוֹת שְׁנֵי עֲגוּלֵי דְבִלָּה בְּמִכְתָּשֶׁת שְׁלִפְנֵינוּ, וּבְעֲלֵי שְׁעַל כְּתַפְנוּ". אָנוּ הוֹלְכִים אֶל הַמִּכְתָּשֶׁת הַמִּצְוִיָּה בְּסִמּוּךְ לְכָאן, לְכַתֵּשׁ בַּה אֶת הַתְּאֵנִים הַמִּיְּבֹשׁוֹת בְּעֲלֵי שְׁעַל כְּתַפְנוּ, כְּדִי לְעֲשׂוֹתָן לְשְׁנֵי עֲגוּלֵי דְבִלָּה. מִשְׁשִׁמְעוּ כֵּךְ אֲנִשִּׁי הַמִּשְׁמֵר, הִנִּיחוּ לָהֶם לְעִבֵר, וּמִשְׁחַלְפוּ עוֹלֵי הַרְגֵּל עַל פְּנֵיהֶם וְהִתְרַחְקוּ מֵהֶם, עֲטְרוּ אֶת פְּרוֹת הַבַּכּוּרִים שְׁבִסְלִיָּהֶם, וְהִבִּיאוּם לִירוּשָׁלַיִם.

(תענית דף כח עמוד א)

"וְלִקְחַת מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה" (כו, ב)

"מֵרֵאשִׁית" - מְסִבִּיר רַש"י שְׁאֵין הַפְּנִיָּה לְ"כָל רֵאשִׁית" - לְכָל הַפְּרוֹת, אֶלָּא רַק לְשְׁבַעַת הַמִּיָּנִים. רַק מִמִּיָּנִים אֵלוּ נִתֵּן לְהִבִּיא בַּכּוּרִים.

אִךְ הַמְּלִים "כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה" אֵינָן מִתְאִימוֹת לְהַסְבִּיר זֶה, שְׁהֵרִי "כָּל פְּרֵי" - מִשְׁמַע שְׁנִתֵּן לְהִבִּיא מִכָּל הַפְּרוֹת?

© מתוך "פרשת השבוע לילדי ישראל"

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

**השרף מסטרליסק
 (כג אלול תקפ"ו)**

רבי אורי פנה בפני כל: "השרף מסטרליסק". וזאת משום דרבו בעבודת ה' שהיתה נוראה ונפלאה, ותפלותיו שהיו בהתלהבות ובסערת הנפש, עד שנדמה היה כמלאך ה'.

עני מרוד היה רבי אורי. אשתו יצאה מדי בקר אל השוק, קנתה מעט ירקות ואחר סובבה בבתים והציעה את מרפולתה. מהפרוטות המעטות שהרויחה, כלכלה בדחק את בעלה הצדיק וילדיה.

אך רבי אורי מעולם לא בא בטרוניה על מצבו. שמח היה וטוב לב, מודה להקב"ה על מה שיש ועל מה שאין, יושב בפנתו הקבועה בבית המדרש ועוסק בתורה ובעבודת חסידות.

והנה שמחה באה בביתו של רבי אורי. בן זכר נולד בשעה טובה ומצלחת.

בבקר יום השמיני ללידתו, פנה רבי אורי לאחד מגבירי העירה, רבי לייב, שהיה גם תלמיד חכם ובעל יחוס, ובקש ממנו שאות לשמש כסנדק בביתו של בנו.

רבי לייב נענה להזמנה בחפץ לב ובמאור פנים, ויחד עם עוד מספר יהודים התלנה לרבי אורי לביתו, שם התקיים שמחת הברית.

לאחר הליכה קצרה הגיעו האורחים לבית ישן ועלוב בפאתי העיר. רבי אורי הוביל אותם בגרם מדרגות רעוע לעבר מרתף טחוב ואפל.

"הזהו ביתו של רבי אורי?" השתוממו האורחים, "מעולם לא ידענו שחי פה, חיי עני קשים". המרתף היה חשוף, הרהיטים ישנים ושבורים, ועל השלחן השבור למחצה אין כל זכר לסעודת הברית שאמורה להתקיים בעוד שעה קלה.

מן החדר הסמוך שמעו האורחים את אשתו של רבי אורי מתפצחת חרש: "ראה נא בעלי, פה בכתה, אין לנו במה לכבד את האורחים, ואפלו יין לכוס של ברכה איננו בנמצא".

רבי אורי נסה לעודדה: "אשתי היקרה, וכי בגלל כל זאת לא נקים את המצוה היקרה שנפלה בחלקנו, להכניס את בגנו בביתו של אברהם אבינו? הבה נשמח על זכות גדולה זו".

רבי לייב התעשת ראשון. הוא הוציא מכיסו סכום כסף, ושלח

את אחד מהנוכחים אל השוק לרכש את כל הדרוש לסעודת הברית.

בינתיים יצא רבי אורי אל האורחים כשתינוקו הרה בזרועותיו, ושמחה גדולה על פניו.

לאחר הברית כבר הגיע השליח עם סלים מלאים כל טוב, וחישי קל נערה השלחן, עליו הנחו מיני מאפה וכל מטעמים, ברבורים ושליו ודגים. אך רבי אורי לא חש בכל זאת. הוא נטל ידיו והתשוב בראש השלחן. כשעיניו עצומות החל לשוח בדברי תורה קדושים וטמירים, משלכם זה בזה ומקשרם לשמחת הברית.

רבי לייב הגביר נוכח לדעת כי איש קדוש יושב למולו.

לאחר הסעודה פנה לרבי אורי ושאל: "אמר לי רבי יהודי, ממה הנכם מתפרנסים?"

"מתפרנסים אנו משני קיע'ך" השיב רבי אורי

"אהה, שתי פרות (קיע'ך באידיש). זהו מקור פרנסתם. הרהה רבי לייב בלבו, "נו, מעתה ואלה אצוה למשרתי לרכוש חלב אך ורק אצל רבי אורי. אולי כה תשתפר פרנסתם".

למחרת בבקר נקשה המשרתת של רבי לייב על דלת מרתפו של רבי אורי, ושני בדים גדולים בידה.

"שתי פרות? אנחנו מגדלים?" התפלאה אשתו של רבי אורי מששמעה את מבוקשה של המשרתת.

"שובי לרבי לייב ומסרי לו כי מזה שנים רבות לא טעמנו בביתנו טפת חלב. אין לנו פרות, לא בבית ולא בחצר".

רבי לייב, שהפתע מאד לשמע דברי המשרתת, מהר לבית המדרש. הוא המתין עד שרבי אורי סים את סדר למודו, ונגש אליו ביראת כבוד:

"רבי, הלא אמרתם לי שאתם מתפרנסים מ"שני קיע'ך", ולפרות חולבות הלא התפנתם, ואלו הרבנית אומרת כי לא היו דברים מעולם?"

חיה רבי אורי וענה: לא לפרות חולבות היתה כנתי. התכנתי שמתפרנסים אנו מ"שני קיע'ך" - שני "כי": "כי בו ישמח לבנו", "כי בשם קדשו בטחנו".

מאותו יום ואלה החל רבי לייב להעביר מדי שבוע סכום כסף לאשתו של רבי אורי עבור פרנסת ביתם בכבוד. אך משנודע על כך לרבי אורי לא היתה דעתו נוחה, והוא אמר לאשתו:

"רואה אני אמנם כי משמים לא רוצים שנהיה עוד עניים, אך אינני רוצה שהכסף יגיע דרך הגביר. משמים ישלחו לנו את הכסף"

למחרת ארזו רבי אורי ואשתו את מטלטליהם ועברו לעיר סטרליסק.

ברבות הימים התפרסם שמו פאיש קדוש ונשגב, ויהודים רבים מפל רחבי גליציה שחרו לפתחו.

השנה מספרת לי

6 כרכים באריזת מתנה

- (חגי תשרי
- (כסלו - חנוכה
- (המגלה מספרת לי
- (ההגדה מספרת לי
- (סיון - שבועות ומגילת רות
- (בין המצרים

להשיג בחניות הספרים ובמספר הנ"ל

עלון שבועי מבית 'בני אמות' וכל מאמיניהם

פרשת כי תבא

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמות

וכך היה מעשה בחתם סופר: רגיל היה הוא מדי בקרן לסעד את לבו בפרוסת עונה לצד כוס קפה שהגישו לו על ידי משמשו. משמשו זה עני מרוד היה. פעם, כשגבר עליו הרעב, לא התאפק ואכל את העוגה במקום להגישה לרבו, כשהוא אומר בלבו כי בודאי לא ירגיש הרב בחסרונו, לרב שקיעותו בתורה.

מה רבה היתה תדהמתו כאשר בצהרי היום שאל אותו החתם סופר מפני מה לא הגיש לו את העוגה כמנהגו? כאשר נסה השמש להתפכח ולטעון כי בודאי שכח הרב כי אכל את העוגה, דחה החתם סופר את דבריו מיד ואמר: "אם אכלתי או לא אכלתי - אינני זוכר, אך אם ברכתני או לא ברכתני, זוכר אני היטב..."

לקוטי 'הנהגה': 'מחוקק האור' הגש"פ עמ' 813

'שהחיינו' על מצוה חדשה

"היום הזה ה' אלקינו מצוה לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ונשיית אותם בכל לבבך ובכל נפשך" (כו טו)

"בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאלו בו ביום נצטוו עליהם" (רש"י, ע"פ תנחומא א.)

על פי דברי רש"י: "ישב הייטב לב' את שיטת הפוסקים שאין לברך 'שהחיינו' על מצוה שאדם מקיים הראשונה בתו" (ראה ש"ך י"ד כח ה). ולכאורה יש לתמוה: אם מברכים 'שהחיינו' על פרי או על בגד חדש, מדוע לא לברך קודם על מצוה חדשה, וכי גדולה שמחת הבלי העולם משמחת קיום המצוות?

לדברי המדרש מבאר, שאם נברך 'שהחיינו' רק בפעם הראשונה שנקיים את המצוה, תהיה בכך סתירה לצווי: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" - שבכל פעם שאנו מקיימים מצוה, עלינו לחוש כאלו היתה זו הפעם הראשונה.

'ציר' במחשבה לפני התפלה

"הסכת ושמע ישראל" (כו ט)

"הסכת - ציר במחשבתך" (ספרנו).

כתב האדמו"ר רבי שמואל מסוכצ'וב:

עלינו ללמד מצויו זה, שבכל עת שאנו באים לעבד את ה' בתפלה ובלמוד התורה, שומה עלינו לציר תחלה במחשבתנו את מהות הדבר הגדול שאנו עומדים לעשות ואת הלשונות שתצמח לנו מן, כפי שאמרו לכתמים (ברכות ב): "חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין, כדי שיכוננו לבם לאביהם שבשמים".

שם משואל

בודאי אין פגנת המברך להתפאר בכך שלא שכח לברך, וכי מדוע שישכח?! אלא פנתו להשתבח שמעולם לא 'שכח' והסתפק אם ברוך או לאו, שכן דקדק לברך בכבוד ראש וזכויה יתרה.

מבאר אמות

מקורות על מעלת עניית אמן

זוכה לענות אמן בעולם הבא

"וענו כל העם ואמרו אמן" (כו טו)

במדרש (דברי א): "אמר רבי יודן כל מי שעונה אמן בעולם הזה, זוכה לענות אמן לעתיד לבא".

רבי אליהו האייתרי בעל 'שבט מוסר', פרש מדרש זה בשלושה אפנים:

"יש לפרש דרך דרש, עם מה שכתב הרב המקובל האלקי כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זצ"ל (ע"י הדעת טובי כי תצא) שאדם בא לעולם לקיים איזה מצוה שחסר, ובא להשלים אותה המצוה. ואותו אדם שמתעסק תדיר במצוה אחת בידוע ששל אותה מצוה בא. ונראה שזהו רמזו בדברי המדרש... 'כל מי שעונה אמן בעולם הזה', כלומר: שכל התעסקותו הוא לענות אמן, 'זוכה לענות אמן לעתיד לבא', שידוע שזה מורה שבא לעולם זה, על זה דמצוה לקימה, ובזה הולך שלם לעולם הבא..."

עוד יש לפרש במאמרם ז"ל (ליקוטי שיעורי חכמי) דלעתיד לבא הרשעים עונים אמן מגיהנם על קדיש שאומר ז'בבל בן שאלתיאל גנו עדן, והקדוש ברוך הוא שומע קולו ועל ידי זה מסלקין להם מגיהנם... נראה בזה, שמה שחדש רבי יודן הוא זה שיכל העונה אמן בעולם הזה, כלומר: 'כל האומר' - אפילו רשע גמור במשמע, 'זוכה לענות לעתיד לבא', משום שאף שיהיה בגיהנם - משם יזכה לענות.

עוד יש לפרש בתשובה שהביא הרב בעל 'שי למורא' (סי טו), שמי שיטמע קדיש וקדשה - איזה מהם קודם? והשיב שהאמן קודם, עין שם בראיתו. ונראה דזה גם כן פסק כן רבי יודן ואמר: 'כל העונה אמן בעולם הזה זוכה לענות לעתיד לבא', כלומר: 'כל העונה' - אפילו שפסק עניו אחר מלענות, שהוא הקדשה, אל יחשב שהקדשה גדולה מעניית אמן..."

חובי של חסד' עקב

'אלקי אבותינו' ו'אלקי אברהם'

"כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו" (כו יג) במשנה (בפירוט א ד) מבאר, שגור שמביא בפורים אינו קורא את פרשת הפורים, שכן אינו יכול לומר: "אשר נשבע ה' לאבותינו", ואולם מאידך פסקו בעלי התוספות שבתפלת 'שמונה עשרה' יכול הגר לומר: "אלקינו ואלקי אבותינו" [כדעת הגר"תא שהובאה בירושלמי שם]. ויש להבין את פשר החלוק.

פרש רבי יצחק פ"ץ חתן המהר"ל מפראג:

בתפלה יכול הגר לזכור בתבות: "ואלקי אבותינו", על אדם ונח - אבותיהם של כל אמות העולם, ובתבות הבאות: "אלקי אברהם, אלקי יצחק ואלקי יעקב" יזכור על אבותיהם של כלל ישראל. ואולם בפרשת הפורים, התבות: "אשר נשבע ה' לאבותינו", אינו יכול להתפרש אלא על האבות הקדושים, שכן רק להם נשבע ה' לתת את הארץ. לכן אין הגר יכול לאומרו, לפי שאינו מצאצאיהם.

בעלי התוספות על התורה; הנהגות ר"י פ"ץ על 'פענח רזא'

'ולא שכחת' - מתוך גאון

"ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקדש מן הבית... ככל מי צותך אשר צויתני לא עברתי ממצוותיך ולא שכחת" (כו יג) אמירה זו מכנה במשנה (סוטה לב ב): "ודוי מעשרות". ולכאורה יש להבין היכן מצינו בפרשה זו ודוי על חטא, אדרבה, האומרה מצהיר שנהג במעשרותיו כדיו?

פרש רבי דוד [בן רבי מאיר] אריק:

בראש השנה מסתימת ברכת האזנונות בשבח: "כי זוכר כל הנשפחות אמה... ואין שכחה לפני כסא כבודך". והנהגה לכאורה נראים הדברים ככפל לשון? ופרש רבי ישראל מרז"ן, שהדבר בא ללמדנו שה' זוכר לאדם רק את המצוות והעונות שהשיכח מלבו; את המצוות שישכח ולא התנאה בהן, ומאידך את העונות שישכח ולא שב עליהן בתשובה. אך העונות שהאדם זוכר ומתקרט עליהם, וכן המצוות שהוא זוכר ומתנאה בהן, אינם נזכרים לפני ה'.

לדבריו אפשר לפרש, שה'ודוי' טמון בתבות: "לא עברתי ממצוותיך ולא שכחת" - שלא קיימתי את המצוות מתוך ענוה, אלא הייתי מתפאר ומתנאה בהן.

של תורה הקדש'

ברכה בלתי נשכחת

"לא עברתי ממצוותיך ולא שכחת" (כו יג)

וברש"י: "ולא שכחת" - מלברך על הפרשת מעשרות". באר הבית ישראל מגור:

שנת תשס"א. בליל שבועות, חג מתן תורתנו, נפטר בבני ברק אברהם חשוב, שקדן ומתמיד עצום, רבי משה הורוביץ זצ"ל. לאחר פטירתו התגלה בחלום לחברותא שלו מכולל 'חזון איש', שאלו החברותא: "התוכל לגלות לי מה רוצים מן השמים שנתקן...?", אמר לו רבי משה: "להקפיד על עניית אמן בהלכתה! בשמים מקפידים מאד על מי שאינו נזהר בכך".

עשרה ראשונים (ב)

ומשחרי ימצאנו...

לצרו, "לשקד" - שפדי לזכות להיות מעשרה ראשונים צריך שקידה יתרה: "לשמור מזוזת פתח" - לרוץ לבית הכנסת עוד בטרם יפתחו שעריו. אולם תנאי לדבר צריך שיהיה האדם פן "יום יום", שאם לא כן, הקדוש ברוך הוא שואל (ישעיה ג): "מדוע באתי ואין איש?!" - "איש" ראשי תבות 'אמן' יהא שמה רבא, שפשאין עשרה אין משבחים אותו בכך.

מה שכרו של המקפיד על כך? "כי מצאי מצא חיים ויפק רצון מה", המקדים לבא לבית הכנסת, זוכה למצא בו את ה' ויתברך, ויפיקו ממלא הוא זוכה לחיים טובים ותפלותיה מתקבלות.

האלשיך הוסיף ובאר את המשך הפסוקים במשלי (שם פס' לה): "כי מצאי מצא חיים ויפק רצון מה", כי שלא כמי ששוקד על דלתות רופא בשר ודם למצא מזור למחלתו, שאף אם בכך הוא מוצא חיים, לא יגרם לו הדבר לשאת חן בעיני הרופא, אלא אדרבה הלה ירש מקומו שכן כפול ומשולש, ואלו הקדוש ברוך הוא, מלבד שהוא נותן חיים למשכים לבוא לבית הכנסת, מזכה הוא אותו בשל כך אף בנשיאות חן מיוחדת - "ויפק רצון מה" (דב פנינים' משלי טס).

מקום שלבי אוהב'

במכילתא (יתרו יא) דרשו על לשון הפסוק (שמות כ ג): "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיה"; "דבי אליעזר בן יעקב

אומר: אם תבוא לביתי, אבא לביתך, ואם לא תבא לביתי, לא אבא לביתך; מקום שלבי אוהב, שם רגלי מוליכות אותי. מכאן אמרו, כל עשרה בני אדם שנוכסין לבית הכנסת, שכינה עמיהם, שנואמר (תהלים פב א): 'אלקים נצב בעזת א-ל'."

באר בברכת הנצי"ב (שם), שכיין שהקדוש ברוך הוא אוהב את בית הכנסת, ככבוד רגליו מוליכות אותו לשם, ומי שמשכים לבא לשם, מדה כנגד מדה אף הקדוש ברוך הוא משנה ברכתו בביתו.

וכתב 'בעל הטורים' (שמות טס,

וכע"ז ב'ארחות חיים' מגילת תפלה עה) כי תבת "אבא" היא בגימטריה עשרה, ומכאן שהברכה נתונה לכל עשרה הראשונים, שאם הם נמצאים בבית הכנסת, אזי: "אבוא אליך וברכתיה".

בגמרא שבה פתחנו את המאמר (ברכות מז ב) הפליגו בשכרם של עשרה הראשונים, ואמרו שאפלו מאה באים אחריהם, הם נוטלים שכר כנגד כלם. בסבת הדבר שבה הפליגו במעלת המשפכים לבית הכנסת מצינו כמה הסברים:

בדברי הזהר הקדוש (שמות קלא א) מבאר שהמקדמים לבוא לבית הכנסת לפני שאר המתפללים, מראים כי אינם עושים את המצוות רק 'לצאת ידי חובה', אלא מתוך אהבתם לה' ויברך. ומשלו על כך משל למלך שיצא למסע ממשך מחוץ למדינתו, וכאשר שמעו בני המדינה כי הוא עומד לשוב, מיד עזבו מקצת מהם את כל עסוקיהם ומהרו לצאת אל ההרים שפחוץ למדינה כדי להמתין לו טרם בואו. לעמדתם, רבים אחרים התאחרו מלבוא עד שסימו את ענייניהם, וכך הגיעו למקום המפגש לאחר שכבר הגיע המלך למקום. והנה, אף שאלו גם אלו באו לקדם את פני המלך, את הראשונים שהקדימו לבוא כנה המלך כ'אוהביו', ומתוך כך הרעיו עליהם רב טובה וגדלה, ואלו לאחרונים היטיב כ'אזרחים מן השורה'.

לענייננו, המקדמים לבוא לבית הכנסת, מראים בכך את אהבתם היתרה למלך, ועליהם הכתוב אומר (משלי ח ט-י): "אני אהבי אהב ומשחרי ימצאנו; עשר וכבוד אתי הון עתק וצדקה", לעמדת המאחרים שאינם זוכים למעלה זו.

בדבריו שם כתב הזהר, פי ככל שמקדים האדם להשפיע לבית הכנסת, כך הוא זוכה להתחבר ולהדבק יותר בשכינה, ומתוך כך להתעלות לדרגת 'צדיק' הנמצא במחצת השכינה. וכתב על כך מהר"ם די לינאנו (שמי דות - דרך חיים עמ' צז), כי אלו היו העולם מבינים מה משמעותה של דרגת 'צדיק' שאודותיה מדבר הזהר, "היו מתפללים ותמיהים על גדלת המקדמים לבית הכנסת, והיו בכל יום העברים נציים כדי להכנס כל אחד קודם חברו".

'פי מצאי מצא חיים'

בגמרא (ברכות נא) הוסיפו והסמיכו לכך את הפסוק במשלי (ה לז-לח): "אשרי אדם שמעלי לשקד על דלתתי יום יום לשמר מזוזת פתחי; כי מצאי מצא חיים ויפק רצון מה". באר מהר"ם די לינאנו (שם): "אשרי אדם שמעלי" - ולא

חלומות שנפגשו לאחר עשור

הספור המיוחד שלפניכם ספר לנו מפי בעל המעשה, הרה"ג ר' יהושע וקספרס שליט"א מחשובי חסידי בעלזא בבני ברק, ויש בו כדי לחזק ולעורר את הלבבות על חשיבותה של תפלה הנאמרת כדבעי, במתינות ובישוב הדעת, אשר כחה רב במרומים.

וכך מספר הרב וקספרס:

בחדש אדר תש"ס נפטר עלי אבי מורי הרה"ח ר' חיים וקספרס זצ"ל. זמן מה לאחר פטירתו, מיד לאחר חג הפסח, שבת לארץ הקודש לאחר כחמש עשרה שנים שבהן דרתי בארצות הברית, כדי שאוכל לסעד את אמי שנותרה לבדה באלמונתה.

היתה ברשותי דירה בבני ברק, אולם כיון שבאותה עת היתה היא משכרת, שכרתי לבייתים דירה בשכונה אחרת, וכך הצרכתי להתפלל מדי בקר לפני העמוד בבית הכנסת המרקיז באותה שכונה - מקום שבו מתקיימים מנגינים רבים מדי יום.

שמחתי לגלות כי באחד מהמנגינים המקומים אין שליח צבור קבוע, והחלטתי לקבוע את תפילתי במנגן זה מדי יום. כיון שטמטבעי אני רגיל להתפלל במתינות, כך נהגתי גם במנגן זה.

ככל שחלפו הימים שמחתי לגלות שלא מעט אברכים יקרים בחרו לקבוע בו את תפילתם ודוקא משום כך, תוך שהם מביעים בפני את הנאתם הרבה מהקצב שבו התנהלה התפלה. חזק נוסף להנהגתי קבלתי זמן מה לאחר מכן, כאשר התקשרה אלי אמו של ילד כבן שנים עשרה שהתפלל באותו בקר במנגן שלי.

האם ספרה בצער שבה הנמצא עתה בעצומה של הישנה' לפטירת בעלה ז"ל, התקשה עד עתה למצא מנגן שבו יצליח לומר את הקודש' כדבעי; כמעט בכל יום היה הוא מתלונן בפניה בשבטל מהירותם של החגנים, הוא מתקשה לומר את הקודש כראוי. ורק עתה, לאחר תקופה ממשכת שבה 'התגלגל' ממנגן למנגן, מצא את המנגן שבו שמשתי כשליח צבור, וסוף סוף עלה בידו להתפלל ולומר את הקודש כדבעי.

האשה התקשרה כדי לשאל האם אסכים שבה משיר' להתפלל ולומר עמי את הקודש מדי יום באופן קבוע, וכמוכן עניתי לבקשתה בשמחה רבה ובחפץ לב. הודעתי לה כי מיום זה ואילך אקח את בנה תחת חסותי ואדאג שכל יום הוא יאמר את הקודשים בקצב המתאים לו, והיא הודתה לי בהתרגשות רבה.

כך, מיום זה ואילך, מדי בקר התיצב הילד בבית הכנסת דקות ספורות לפני התפלה כשהוא אומר עמי את הקודש שלפני התפלה, ואף בקודשים שלאחר התפלה עמד לצדי כאשר אני מקפיד לומר את הקודש בקצב מתון לשמחתו הרבה. כיון שהתפללנו בצוותא מדי יום נקשרנו זה לזה, ואף לאחר שנפרדו דרכנו - הן משום ששנינו סימנו את הישנה, והן משום שבו בזמן התפתה דירתי ועברתי לגור בה - המשכנו למשך תקופת מה לשמר על קשר; שנה לאחר מכן השתתפתי בשמחת בר המצוה שלו, וכמה שנים לאחר מכן זכיתי להיות שותף בחתונתו, אולם מאז ואילך לא שמעתי על אודותיו.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

סליחות תשע"ט - ימים נוראים תש"פ ♦ עלון מס': 27

השגחה שבועית

"תגיד לי", שאלתי אותו בבדיחות, קיבלת רוח הקודש? ראית מה פסקו לך למעלה?

באחת השנים, למחרת ראש השנה, פגשתי בדיד קרוב. הוא היה נראה לא מרוצה בלשון המעטה.

"תגיד לי", שאלתי אותו בבדיחות, "קיבלת רוח הקודש? ראית מה פסקו לך למעלה?"

"אוי אוי", הוא ענה לי, "נגעת לי בדיוק בנקודה הנכונה. תכננתי ב'כתרי' לבקש על רוח הקודש, אבל בסוף לא היתה לי טיפת יישוב הדעת. שכחתי מהכל... לא הרגשתי ראש השנה". המסכן גולל בפניי את התקלות שלו אחת לאחת. "לא התפללתי במקום הקבוע של כל שנה, לא היה לי את הנוסח שאני רגיל אליו, לא את האווירה. השנה לא היה לי ראש השנה. לך תדע איזו שנה תהיה לי". הוא סיים בצער.

סיפרתי לו ששמעתי פעם מיהודי יקר, שבאחת השנים כשהיה ילד, העיר אותו אביו לפני עלות השחר. "אתה יודע", אמר לו האב בהתרגשות, "היום ראש השנה!" "אבא", התנצל הילד, "אני בכלל לא מרגיש שזה נוגע לי".

האב ניגש לילד הצעיר שלו, טפח לו על השכם ואמר לו, "ילדי יקירי, תכניס עמוק לראש, לא מעניין את אף אחד אם אתה מרגיש או לא מרגיש, אם אתה מתחבר או לא מתחבר, אם אתה באורות או לא באורות. היום זה ראש השנה! זאת עובדה, זאת מציאות!"

אכן, היהודי מעיד שדברי אביו נכנסו לו לתוך העצמות, והוא לא ישכח זאת לעולמים.

אדם מתכנן את הימים הקדושים בצורה מסוימת, ובסוף, מהשם מצעדי גבר כוננו. הקדוש ברוך יחליט בדיוק איזה ראש השנה יהיה לו. אם ירגיש או לא ירגיש, אם יהיה כאן או יהיה שם. הימים אינם נמדדים בהרגשות שלנו, לא באורות ולא בכיסופים. הימים הם ימים קדושים, ימים שבהם פוסקים את השנה הבאה. צריך רק להאמין ולהיכנס לזה במצב שהקדוש ברוך סידר לנו, לקחת את זה בשמחה, ולזכור, היום ראש השנה! בבית, בבית הכנסת, ובכל מקום אחר, נזכה בעזרת ה' על ידי האמונה והשמחה לשנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה.

כתיבה וחתימה טובה
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטהון"

רוצים שנה טובה ומתוקה? יש מתכון בטוח!

כתוב, "יהא רגיל איניש למיכל בריש שתא" - שיהא אדם רגיל לאכול בראש השנה את הסימנים, וזה יהיה לו סימן טוב לשנה טובה. לעומת זאת בהוריות (דף יב ע"א) כתוב "יהא רגיל למחזי" - שיסתכל על הסימנים.

זה דבר שחשוב מאד לדעת, כי יש כאלה שנבהלים אם הילד לא רוצה לאכול מהסימנים. זה לא טעים לו, והוא לא מסוגל לאכול את זה, ואז נכנסים ללחץ, איך תהיה לו שנה טובה? לכן טוב לדעת שמספיק לו רק להסתכל. לראות את הסימנים ולהגיד "יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שירבו זכויותינו".

בשולחן ערוך, סימן תקפג ס"ק ה' כתב המשנה ברורה, שיזהר מאד שלא יכעוס בימים האלו, מלבד גודל האיסור, כדי שיהיה לסימן טוב. רק יהיה שמח לבו ובטוח בשם עם התשובה ומעשים טובים. השמחה הפנים המאירות הן הסימן הטוב ביותר לשנה טובה. דווקא בימים שיש כל כך הרבה עבודה והכנות, ואחר כך התפילות בראש השנה בבית הכנסת, והסעודות בבית או בדירת האירוח או באיזו אכסניה, כמה צריך להישמר מהכעס! אלו ימים שיכולים להיות בהם הרבה ניסיונות עם האוכל ועם הדירה ועם המקום בבית הכנסת, שיהיה מספיק מאוורר אבל שהמזגן לא ידפוק; שהמקום יהיה קרוב לחלון אבל לא קרוב מדי כדי שהרעש מבחוץ לא יפריע; פה החזן ממחר מדי ופה הוא אטי מדי, המאשרים מדי ארוכים, הבעל קורא לא מסתכל מספיק את הפזר, הבעל תוקע - תוקע נמוך מדי; פה הספסל חורק וכאן הכיסא מתנדנד, שלא לדבר על מצב שאין בכלל איפה לשבת.

בראש השנה צריך להיות בשמחה, חדות ה' היא מעוכם, שהלב יהיה שמח. אין עצבות כלל, תדחה את העצבות מעליך ותשאיר אותה לשונאי ישראל. אנחנו סמוכים ובטוחים שהאב הרחמן אתנו, והוא מנהל אותנו הכי טוב. ומתוך אמונה זו אפשר לעבור את כל אלפי הניסיונות בשלום. ועל ידי זה יושפע שפע רב ברכות והצלחות, שנה טובה ומתוקה לחיים טובים ולשלום, ונאמר אמן.

(מתוך שיעור 30)

אי אפשר להסתדר לבד בעולם. אנשים מחפשים בני אדם שיוכלו לסמוך עליהם, מישהו שאפשר לפנות אליו, ולקבל אצלו מענה לכל צורכי החיים.

הוא צריך להיות אדם שמרחם עלי תמיד, מישהו שאף פעם אינו מתעלם ממני, תמיד עונה לטלפונים, לא נעלם לאיזו נסיעה בלי פלאפון מוטען, לא הולך לישון בדיוק כשאני צריך אותו, אחד שהוא חכם ומבין בדיוק את כל הצרכים שלי, מישהו כזה שיש לו כוח רב, אי אפשר לנצח אותו, והוא תמיד יוכל להעניק ולתת לי הכל. תמיד - הכוונה כל החיים. מתניוק בעריסה ועד סוף החיים ממש. וכייר אותי כל כך טוב, שאפילו מה שבעצמי איני יודע אם הוא טוב או לא, הוא כן יודע.

יש בן אדם כזה? הנמצא נדיב גדול בעל מידות נאצלות וכישרונות מיוחדים כל כך? אין אדם כזה בעולם. רבינו בחיי אומר **ששבעת התנאים שצריכים להיות במי שראוי לבטוח עליו אינם נמצאים כלל בברואים**, כי האדם הוא מוגבל. הכוחות הגופניים והנפשיים שלו מוגבלים.

היחיד שאפשר לבטוח עליו בכל העיניים, הוא הבורא יתברך. בסוף פרק ב' בשער הבטהון, רבינו מביא פסוקים שמוכיחים איך כל התנאים מתקיימים בו יתברך בשלמות.

עכשיו, כשאנחנו מגיעים למשפט בראש השנה, אנחנו יודעים מי הוא השופט שלנו, אבינו שבשמים, שאפשר לבטוח עליו ולסמוך עליו, להישען עליו בהישענות מוחלטת, ולהיות בטוחים שיגזור עלינו גזירות טובות! שירחם עלינו ויושיע אותנו, ויוריד לנו רוב שפע טובה וברכה.

הכל הולך אחר החיתום. אם מתחזקים באמונה בסוף השנה, זו סגולה מספר אחת, שנתברך בשנה טובה. כל העניין של האמונה הוא, שמתחזקים בהרגשה שמלך העולם מנהל אותנו, והכל גלוי וידוע לפניו, והוא מבין ומאזין מביט ומקשיב לכל יהודי באשר הוא שם, וכך מקבלים הכל ברוגע ובשמחה.

עכשיו, כשמכנינים את הסימנים לראש השנה, כדאי לדעת שיש שני מקומות בגמרא שבהם מובא העניין. במסכת כריתות (דף ו ע"א)

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

מי שהיה במשרד ניצח

שמי אברהם, ואני עוסק בבוררות. אנשים שיש להם סכסוך ביניהם מגיעים אלי, מקבלים קנין, וחוזמים שיקבלו את ההכרעה של הבורר. בכך אנשים חוסכים דיונים ארוכים בבית הדין, ומצליחים להגיע להסכמה מבלי להגיע לדין תורה. כמובן, כל תהליך הבוררות הינו לפי דיני התורה הקדושה, וברוך השם זכיתי לסייע ליהודים רבים ליישב את הסכסוך ביניהם.

במשרד שלי מופיעים יהודים מכל שכבות הציבור, גם כאלו שעדיין אינם שומרי תורה ומצוות. בסייעתא דשמיא קניתי נאמנות גם בקרב אנשים כאלו. הם השתכנעו שאם רוצים צדק אמתי ודין של אמת, כדאי להם לדון על פי דיני התורה. המעשה שאני רוצה לספר לכם עוסק בשני בעלי דין כבדים, שני עשירים בסדר גודל, שכל אחד מהם טען בעלות על שורה של בניינים. הטענות שלהם סבבו סביב רווח או הפסד של עשרה מליון דולר. לאור גורליות הפסק הם החליטו לבוא אלי, כדי שאכריע ביניהם.

החומר הכיל המוני מסמכים, ראיות, חוזים, אסמכתאות, ואני הוצרתי לקרוא את כל החומר, בלי לדלג על שום פרט, ואחר כך לערוך את הפסק בכובד ראש, ולהוציא לאור דין אמת. חישבתי פחות או יותר כמה ימי עבודה אצטרך להקדיש לכך, ובסופו של דבר הודעתי ללקוחות שעד סוף החודש, שיחול ביום שישי, יהיה הפסק מוכן.

קבעתי תאריך כזה, שאוכל לעמוד בו, כיוון שהיה לי חשוב מאד לעמוד בדיבורי. הרבה מהמוניטין שיצא לי, בסייעתא דשמיא, קשור לזה שאני מתאמץ לשמור את מוצא פי, ולעמוד בזמנים. עבדתי קשה. קראתי את כל האותיות הקטנות, הסעיפים והכוכביות, למדתי את החומר היטב ואחר כך ניגשתי לעומק העניין ההלכתי. אכן, בסופה של עבודה מייגעת ערכתי את הפסק, שדרש גם הוא ניסוח שקול ומחושב, ובאותו יום שישי, כפי התאריך שנקבעתי, ניגשתי אל המדפסת במשרד, ונתתי לה פקודה, "הדפס". עוד רגע קט, והפסק יצא לאור.

אפס. המדפסת אינה מגיבה. אני בודק את המכונה, והכל נראה תקין. אולי יש משהו שתקוע בפנים? אני מרים את החלק העליון של המדפסת, אבל אז נחות עיני על השעון. עכשיו חצות היום. בדיוק.

יום שישי, ערב שבת בחצות, ואני עומד במשרד וצריך להקדיש רק עוד כמה דקות כדי לשכנע את המכונה לעבוד. מצד שני, יש לי קבלה שאני עומד בה כבר כמה שנים, מאז שלמדתי מסכת פסחים, דף נ' - העושה מלאכה בערבי שבתות וימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם. אחרי שלמדתי את כל העניין שמובא שם, בגמרא, ועיינתי בדברי הפוסקים בשולחן ערוך, החלטתי החלטה נחושה - בערב שבת ויו"ט, מחצות ואילך, אני סוגר את המשרד ופונה להכנות לקראת שבת קודש. ברוך

שתי תפילות בבית כנסת אחד

חבר טוב שלי ערך בר מצווה לבנו. הוא הזמין אותי לשמחה בחמימות רבה, ואני הרגשתי מוכרח להשתתף. בעיה אחת היתה לי: אני גר בבית שמש, והבר מצווה התקיימה בירושלים, אי שם ברחוב מרוחק, שמצריך כמה אוטובוסים להגיע אליו, ואני - אין לי כסף להוצאות הנסיעה.

במעריב, בתפילת שמונה עשרה, הפלתי תחינה לפני הקב"ה, וביקשתי משומע תפילה שיתן לי את הדרך להגיע לבר מצווה. תפילת מעריב הסתיימה, והנה, אני שומע את אחד המתפללים שואל, "יש כאן מישהו שנוסע לירושלים?"

אף אחד אינו עונה.

"יש כאן מישהו?" הוא שואל שוב.

"אני רוצה לנסוע לירושלים", ענית, "אבל איני יודע אם אסע".

"תשמע", אמר לי השואל, ותוך כך הוציא שטר של מאה שקלים, "אני נותן לך כאן שטר של מאה שקלים להוצאות הדרך, ובבקשה ממך, תעביר בשבילי סכום כסף. זה דחוף להעריב".

"מאה שקלים? כל כך הרבה?" התפלאתי.

"הכתובת שאתן לך היא באזור מרוחק, ותצטרך לנסוע בכמה אוטובוסים". להפתעתי הוא נוקב בשם הרחוב הסמוך לאולם שבו נערכת שמחת הבר מצווה. התחייכתי משמחה ומהתרגשות שתפילתי נענתה, והוא שואל אותי, "מה מצחיק אותך?"

"זה לא מצחיק. זה מרגש. עכשיו בשמונה עשרה ביקשתי מה' שישלח לי דרך להגיע לבר מצווה, והנה אתה מביא לי כסף, ושולח אותי עד קרוב לאולם".

"ואני", המשיך המשלח, "ביקשתי בשמונה עשרה שהקב"ה יזמן לי שליח הגון, כדי שהכסף יגיע ליעדו עוד היום".

אתם יכולים לשער בעצמכם באיזו הרגשה מרוממת יצאתי לבר מצווה. עשיר ורש נפגשו - עושה שניהם השם.

(יום שני פרשת כי תצא תשע"ט, מהדורת בוקר, אידיש)

הגרפולוג עשה עבודה יפה

באותה עת עסקתי במשא ומתן כשדכן. הצעתי הצעה, וחיכיתי שהברורים יתקדמו. אבי המועמדת ביקש ממני שאבקש מהצד השני את כתב היד של הבחור, כדי שיוכל לתת אותו לגרפולוג.

אני מכבד את הבקשה, ועם זאת, יודע שיש דברים שגם הגרפולוגיה לא תגלה. צריך כל כך הרבה רחמי שמים שישכון שלום בין בני זוג. לפעמים הכל נראה מתאים, ופרט ממש שולי, שלא חשבו עליו בכלל, יכול להיעמד במרכז הבית ולהפריע. לעומת זאת, יכול גם לקרות הפוך. פרט שנראה מפריע, אין לו כלל ביטוי בחיי המעשה, והזוג חי בשלום ובשלווה.

"יומה אתך?" אני שואל את האב, "אתה מוכן לתת את הכתב שלך לגרפולוג?" האב צוחק, ומספר לי סיפור ששמע אתמול מאברך בבית הכנסת. "האברך סיפר לי שבימים האחרונים הגיע אליו חמיו והראה לו דף שבו כתוב סיכום של סוגיה. "אתה מכיר את הדף הזה?" שאל השווער.

"כן", ענה האברך.

"הדף הזה התחבא בתוך גמרא שלך, ואני, ברשות אביך, ביקשתי מחבר שלך שיביא לי אותו כדי שאגיש אותו לניתוח גרפולוגי לפני השידוך. ברוך השם, מהכתב עלו דברים כל כך טובים, ועד היום איני מתחרט".

צחק האברך למשמע הדברים ואמר: "הכתב בדף הזה אינו שלי. הוא של חבר שלי. למדנו יחד את הסוגיה וסיכמנו אותה. הוא כתב את הדברים, לא אני".

ומה זה משנה מי המליץ טוב? הכתב של החבר או הכתב שלו? העיקר שבסוף נמצא הזיווג למזל טוב.

(יום חמישי פרשת שופטים תשע"ט, מהדורת ערב, סיפור מס' 2)

כונע בצד הדרך

ביום רביעי פרשת ראה, חזרנו מהצפון הרחוק, הגליל המערבי, והתקדמנו לכיוון הצפון הקרוב, אל מקום מגורינו במושב ליד חיפה. נסענו בטנדר בכביש

השם, מאז שקיבלתי זאת על עצמי, אני עומד בזה שבוע אחרי שבוע. גם השבוע?
בתוכי מתגוששות שתי דעות. העורך דין של הלקוח שלי, שמחכה לפסק, והנאמנות שהשגתי ביושר על ידי העמידה בזמנים. הרי העבודה הזאת משולמת כהוגן, ואני צריך להוכיח שהתשלום שווה את העבודה, ומצד שני יש לי כבר קביעות, להפסיק בחצות.

משהו בתוכי דחק בי להתעסק עם המדפסת רק עוד כמה דקות, הן בלי להדפיס את הפסק ולחתום על כל עמוד אין ערך לכל העבודה, אבל הקב"ה ריחם עלי, ואל מוחי נכנסה מחשבה טהורה. חשבת, הן העורך דין לא נמצא אתי כאן בחדר ועומד עלי שאגיש לו את הפסק הערוך, אבל הקב"ה נמצא גם נמצא! הוא כאן, רואה הכל. יודע את השעה ואת ההחלטה, רואה אותי ומתבונן בי, מעמיד אותי בניסיון ומבקש ממני לעמוד בו, כמו קורא אלי "אברהם! אברהם!" ואני, מה אומר? "הנבני!"

באותו רגע מופלא הפניתי עורף אל המשרד, ונעלתי את הדלת, כשאני מניח מאחוריה את כל ענייני העבודה. יהיה מה שיהיה, אחרי חצות לא עובדים. אחרי כשעה התקשר אלי העורך דין לשאול מה עם הפסק. התנצלתי שאכן סיימתי את מלאכת הכתיבה, אבל המדפסת קרטעה. ביום ראשון בע"ה הוא יקבל את כל החומר. סבר וקיבל.

שבת קודש פרשה את כנפיה, ואני זכיתי לחוש הפעם כי הקרבתי קרבן להשם. בהרגשה זכה וטהורה קיבלתי את פני שבת המלכה.

ביום ראשון העורך דין מתקשר אלי, ואני אומר לו, "כן כן, כבר כבר ניגש להדפיס את זה", אבל העורך דין עונה לי בחזרה, "רגע רגע, אל תמהר להדפיס. אני בדרך ללוויה של הלקוח שלי, העשיר שאתה פסקת בדיון שלו. הוא נפטר בשבת מדום לב, ובקשר ליורשים זה סיפור חדש".

הייתי המום. דום לב! כמה ארעי הוא אדם. מתעקש על עשר מליון דולר, ואינו יודע אם יוכל להנות מהם. העשיר הזה שנפטר היה בצד המפסיד! הוא היה אמור לדעת על ההפסד כבר ביום שישי. אתם יודעים מה זה אומר? אם הפסק היה מתפרסם אז, מה היו אומרים? העשיר המפורסם מת בגלל האכזריות של הבורר. הוא ראה שהוא הפסיד עשר מליון דולר, ומרוב הלם וצער נדם ליבו. הלקוח ז"ל היה אדם מפורסם מאד, ואין ספק שהתקשורת היתה עושה מטעמים מהסיפור הזה, עוד היו מזמנים אותי למשפט על גרימת מותו של אחד מעשירי תבל. הייתי עלול לאבד את הנאמנות שלי, ולסגור את המשרד אחת ולתמיד.

אבל הקב"ה ריחם עלי, ואיש לא חושב שיש קשר בין הפסק למותו של העשיר. המדפסת לא עבדה, ואני זכיתי לעמוד בניסיון באותו רגע גורלי של חצות היום בערב שבת.

למדתי פרק חשוב בחיים. קל ונעים לקבל קבלות טובות, אבל כשיש סיוע מן השמים חזקים גם לעמוד בהן עד הסוף, רואים את ההצלחות שהן מביאות. ברוך השם שזכיתי לראות את הברכה.

(מתוך שיעור 49 בשער הבטחון)

4 עם ילדים גדולים וקטנים. הנסיעה היתה מעייפת, הכביש היה עמוס עם הרבה פקקים בדרך, ומידי פעם נפתחה הדרך ויכולנו לנסוע במהירות עד הפקק הבא. פתאום, באמצע הנסיעה המהירה, נפתחה הדלת האחורית. זהו פחד נורא, סכנה גדולה מאד, הן מישוה היה עלול ליפול החוצה אל הכביש, ח"ו.

מיד סגרנו את הדלת, ראינו שכולנו חיים וקיימים ובריאים, ברוך השם, אבל אחרי שתי דקות התברר שנוק כלשהו כן קרה. מישוה מהנוסעים העיר שחסר כובע. ברכב היו שלושה כובעים, ועכשיו יש כאן רק שניים. אכן, חסרון כיס, אבל לא נורא. זהו כובע שמיצה את עצמו בכמה שנות שימוש טובות וארוכות. הרעיון להגיע עד לצומת, לעשות פרסה ולחזור ולחפש את הכובע שוודאי נרמס מזמן תחת גלגלי המכונית והמשאיות, נראה לי חסר טעם, מה גם שהיינו עייפים, מתגעגעים ממש לביתנו הנעים. אמרנו, שיהיה לכפרה, והמשכנו הלאה. למחרת מתקשר לביתנו אדם ושואל אם איבדנו כובע. "כן", אני עונה.

וכאן מגיע סיפורו של המוצא, נהג משאית מהעיר עכו: "אבא שלי, עליו השלום, נפטר לאחרונה, וחברים אמרו לי שצריך להגיד קדיש אחריו. 'אתה צריך למצוא אבא שלך במשך כל החודש. ככה צריך לעשות במשך השנה הראשונה'. החברים, יודעי דבר, אמרו שמוכרחים לעשות את זה, אבא שלי מחכה לקדיש הזה, ואני צריך להתאמץ ולמצוא מישוה שיעשה את העבודה. אבל איך אני מוצא אחד כזה? אני גר בעכו, ולא יוצא לי לפגוש חרדים בכלל. אין לי הכרות אישית עם איש מהם. אתמול נסעתי בכביש 4 וראיתי כובע מונח בצד. חשבת לעצמי, זה נראה כובע של חרדים, אולי דרך הכובע הזה אמצא איזה יהודי טוב שיסכים להגיד קדיש על אבא שלי?"

עצרתי, ירדתי מהמשאית, הנהגים מסביב צפרו כהוגן, אבל אני עשיתי את זה. עליתי עם הכובע, ומצאתי את השם שלכם כתוב בפנים. חיפשתי את הפרטים בספר הטלפונים, וככה בסופו של מחקר, הגעתי אליכם. סיפורו של הנהג נגע ללבי, ומיד אמרתי כי אני מוכן לקבל על עצמי לומר קדיש לעילוי נשמתו של אביו. בסופו של דבר התברר שכל המעשה המוזר שקרה לנו, הדלת שנפתחה באמצע הנסיעה והכובע שפך החוצה והונח בצורה כל כך אלגנטית בצד הדרך, היה בשביל הקדיש של אביו של הנהג. הוא זכה לקיים מצוות השבת אבדה, ויהי רצון שיזכה גם לשוב בעצמו אל אבינו שבשמים.

(יום שני פרשת שופטים תשע"ט, מהדורת ערב, סיפור מס' 4)

עד שהמזוודות יצאו

אני מתגורר בלונדון, ומבצע נסיעות לשדה התעופה. אחד מהלקוחות הקבועים שלי הוא יהודי חשוב שיש לו עסקים מסועפים בעולם, והוא טס פעמים רבות לשהות של יום או יומיים מחוץ לגבולות המדינה. כדי לזרז את הכניסה למטוס, ובעיקר את היציאה מהטרמינל, הוא לוקח אתו רק תיק יד קטן וקומפקטי, כדי שלא יצטרך לחכות למסוף המזוודות.

בשבוע שעבר הוא נסע לאמריקה, והפעם, לשם שינוי, לקח עמו שתי מזוודות גדולות. היה זה אחרי למשפחה שמחנתת בן ביקשה ממנו בתחוננים, שיואל להעביר את המזוודות ליעדן. הוא ראה שאין לו בררה, כי המשפחה כל כך זקוקה לעזרה הזאת, ואין לה שום רעיון אחר איך להעביר את המזוודות, ולכן, למרות אי הנוחות, לקח אותן אתו.

החלק הראשון עבר בשלום. הוא נכנס למקומו במטוס אחרי שהמזוודות עברו את הביקורת בקלות, אבל כאשר נחת באמריקה, הרגיש טוב מאד מה זה לחכות למזוודות שתצאנה. הוא עמד וחיכה זמן רב. המסוף הסתובב והמזוודות לא נראו, עוד דקות יקרות עברו, עוד חצי שעה. בינתיים הוא פתח את תיק היד שלו, ואז גילה להותו שהמחשב איבדו.

המחשב שמכיל בתוכו את כל ענייני העסק, ובלי החומר שבתוכו אין לו מה לעשות באמריקה, נשכח במטוס. מיד יצר קשרים עם פקידים. אלו הכירו אותו מנסיעותיו הקודמות. הוא הצליח לעורר את רחמיהם באומרו כמה המחשב דחוף לו. הן הגיע לכאן רק ליום אחד, ומה יעשה בלעדיו?

בסופה של שעה לחוצה נמצא המחשב, ברוך השם, ומידענו יצא את הטרמינל עם מזוודות החסד והמחשב היקר.

אם לא היה עומד ומחכה למזוודות שתגענה, לא היה בודק את תיק היד, ולא היה שם לב לחסרונו של המחשב. סביר להניח שהיה מגלה את השבר רק בהיותו באכסניה. בשלב כזה כבר מסובך מאד מאד להשיג מחשב שנשכח במטוס. לחפש אחריו זה כמו ברכה לבטלה.

בזכות החסד שעשה עם המשפחה, בזכות שעמד וחיכה למזוודות, נושע במציאת המחשב. עכשיו נשאר רק לברר, מי עשה חסד עם מי.

(יום שני פרשת נשא (חול' במדבר) תשע"ט, מהדורת ערב, סיפור מס' 2, אידיש)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש אלול -

הרה"ח ר' יחזקאל ליבוביץ שליט"א
לנחת מהצאצאים והצלחה בכל מעשי ידיו

עלונים ל-280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק

רבי שלמה בן יוסא זצוק"ל הי"ד **מקל"ן**
לזכר הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה זצוק"ל
מקערסטי

לזכות **עידן ישראל בן טרו**

וזוג' **איריס** בת **סוליקה** ויוצ"ח שיחיו

לע"נ הילדה **מרים חנה** הי"ד

בת יבלחטי"א הרב **יעקב** שליט"א

נרצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג

לזכות **עובדי מרים פינסיס**

עלונים ל-100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת

הרה"ג ר' מאיר בן הרה"ג ר' ישראל זצ"ל

עלונים ל-45 בתי כנסת

נתרמו לזכות **שמואל הילמן בן פערל**
להצלחה בכל העניינים

עלונים ל-30 בתי כנסת

בעיר הקודש צפת

נתרמו על ידי החפץ בעילום שמו

לזכות להשכיר את הדירה בצפת בקרוב

המעוניינים להפיץ את העלון
בבתי כנסיות, חנויות וכדומה

מזומנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"י

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת

023011300@GMAIL.COM

הבטיחו לעצמכם שנה טובה!

אנו קרובים ל-100,000 עלונים. 1-3,333 בתי כנסת

חטוף וזכה בכמה מהם.

חדש!

מוקד הצטרפות לזיכוי הרבים העולמי
24 שעות ביממה מענה אנושי • תרומה אוטומטית

02.6313.742

את האמת, לא האמנתי מה יכל עלון בן 4 עמודים לחולל. רק לאחרונה הגיע העלון לבית הכנסת שלנו. כל בני הבית קראו בו בהשתוקקות, וכבר הרגשתי איך שהשיח בין הילדים משתנה.

י. פסי - בית שאן

מצד המקבלים
מצד הנותנים

הרבה זמן שאני מחפש לעשות משהו שיתקן כל מיני חשש גל שאני חושש שעשיתי, שהתיקון הוא, כדברי חז"ל, לעשות צרכי רבים. חיפשוני משהו של צרכי רבים שמגיע לכל יושבי תבל, עכשיו עשיתי הרי"ק לתקן את חטאי. תודה לכם על שנתתם לי את הזכות.

החפץ בעילום שמו - ירושלים

להשארת טיפוסים למודרן זה

פקס 02-545888 | במייל 023011300@gmail.com | הודעה קולית במשרד המכון 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה אחת, בתוספת שמות וערים להנעים את הקריאה.

הנכם מזומנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (בשלושה מס' 2)

אף פעם לא קרה לי דבר כזה, באתי לבית הכנסת, והנה, מישהו אחר יושב על המקום שלי

שאיך רע יורד מלמעלה. הרי מי שלא בטוח במאה אחוז שהכל לטובה, עלול ח"ו לבוא בטרוניות, ולכן לא מספיק לדעת שהכל משמים, אלא חשוב להדגיש שהכל לטובה והכל צודק. שמעתי בשיעור של ר' דוד בעניין מהפכת סדום ועמורה, שכתוב "וה' המטיר". ה' - זה מידת רחמים. המטיר - זה מטר, גשם, שהוא ברכה לעולם, אבל מה קרה לזה כשזה הגיע לארץ? "גופרית ואש". לכאורה, היה צריך להיות כתוב אלוקים - מידת הדין, אלא שהכל תלוי במקבל. הסדומיים במעשיהם הרעים גרמו לכך שהרחמים יתהפכו לדין, אבל אם המקבל מכין את עצמו לקבל את טובתו של הקב"ה, אזי הוא אכן זוכה שירד אליו רק טוב.

כתריאל יוסף מאנטוורפן: הרי צריך לומר 'כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד'. הרה"ק מרוזין ז"ע אמר לפרש, שכל מה שה' עושה הוא לטב עביד - שהיהודי יעשה ויתעבד ליהודי טוב יותר, שיהיה קרוב יותר לה' יתברך. בכל דבר שקורה לנו, אנחנו צריכים לחשוב איך זה מקרב אותנו, איך אנחנו יוצאים מפה יותר מחוזקים ויותר דבקים בהשם אלוקינו.

ירמי מעפולה: וכשאדם זוכר שכל מה שה' עושה זה טוב, אל הוא שרוי בשמחה. שמעתי מהמשפיע ר' אלימלך בידרמן שליט"א, שהאמרי אמת מביא על הפסוק "עבדו את ד' בשמחה" את דברי הזוהר על "ישמח ישראל בעושו", שבעת שאדם עושה שמחה, כמו למשל חתונה, יורדים אבותיו ושמחים יחד עמו. ממשיך האמרי אמת ואומר, כי לא רק בשעת שמחת הצאצאים מגיעים האבות, אלא בכל עת שיהודי בשמחה, באים אבותיו מלמעלה לשמוח עמו.

ברוך מרדכי ממונסי: מזה נשמע, שעל ידי השמחה הוא מביא על עצמו סיוע מיוחד להתעלות ממצבו. אנו מתפללים שיהיה "שבענו מטובך". אינו דומה סומא שאוכל, לפיקח שאוכל. כדי לשבוע צריך לראות. יהי רצון שנזכה לראות בעינינו בטוב ה', חסדים נראים ונגלים, שנשבע מהם, שהשנה תהיה טובה ומתוקה עם כל הסוכריות הקטנות...

(הוורטים השבוע נאמרו
בחודש תשרי תשע"ט)

שמעון אהרן מלונדון: רבי יהודה פתיה זצ"ל ישב בראש השנה בראש השולחן, ופתאום, לא ברור איך זה קרה, אחד מהאורחים שפך שמן על המפה הצחורה. השמן זלג על הרצפה וכולם נבהלו, אבל רבי יהודה אמר - שמן שנשפך זה סימן טוב! בהמשך הוא קם להביא את הדג לסימנא מילתא, שנהיה לראש ולא לזנב, וכשהוא חזר לחדר שבו נערכה הסעודה, התגלש על השמן כשהדג בידו. מה אתם חושבים, שהוא נבהל שעכשיו אי אפשר לאכול את ראש הדג, ומי יודע אם יהיה לראש או לזנב בשנה הזאת? לא ולא. הוא אמר: זה סימן שתהיה שנה טובה. ואתם יודעים למה זה סימן כל כך טוב? כי אם קורים כאלו דברים ואנחנו לא כועסים, אז אכן זה סימן מופלא ביותר לשנה טובה ומתוקה.

ישראל מאיר מלייקוד: שמעתי את הסיפור הזה באחד מהשיעורים בקו, ואין לכם מושג איך זה חיזק אותי. כבר חיתנתי ילדים, ואף פעם לא קרה לי דבר כזה. ברוך ה', הגיע יום טוב. באתי לבית הכנסת, והנה, מישהו אחר יושב על המקום שלי. חוץ מזה, היו לי עוד כמה ניסיונות שלא להיכנס לכעס. עבר עלי יו"ט מלא מבחנים, כל כמה שעות הגיע לי מבחן בעניין הכעס. במשך שני ימי ראש השנה, התחזקתי בסיפור על רבי יהודה פתיה. אמרתי, גם זו לטובה, וחשתי בעצמי שאמונה, זאת המתקת הדינים הגדולה ביותר.

אלעזר מנחם ממודיעין עילית: הכעס מגיע מזה שחושבים שמישהו עשה לי משהו רע, ומשם הדרך לשנאת חינם - קצרה. הגאון מוילנא אמר, מדוע שנאה מכונה "שנאת חינם"? הרי אדם ששונא את חברו, זה בגלל איזה דבר שחטא כנגדו. אלא שמי שיש לו אמונה יודע שהכל משמים, ולכן השנאה היא שנאת חינם.

יוסף חיים מירושלים:
כשיודעים שהכל
מ ש מ י ם ,
צ ר י כ י ם
לזכור

GOOD NEWS!

Line השגחה פרטית

in english

Press 3 in the main menu

שמעו ותחי נפשכם!

הצטרף גם אתה לרבות ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל - 400 / 300-11-30-02

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

תן לו מתנה לשנה החדשה!
בשר לו שנפתח
שלוחה באנגלית
שלוחה 3 בכניסה למערכת

יש לך
מכר
בחוו"ל?

קו השגחה פרטית

להתמודד. להתחזק. להשתנות.

הבטיחו לעצמכם שנה טובה ומבורכת!

דברי הזוהר הקדוש בפרשת תרומה:

הַמִּזְכָּה אֶת הָרַבִּים אִם עַל יְדֵי זֶה
שָׁב אַחֲזַד מִיִּשְׂרָאֵל
בְּתִשְׁבּוּבָה שְׂלֵמָה,
בְּמִצְאָה שְׁעַר יָדוֹ כָּל
הָעוֹלָם גְּדוּזָן לְכַף זְכוֹת

ומבטיח

וּשְׁכַרוּ יְהוָה
שְׂיִזְכֶּה לְרֵאוֹת
בְּנֵי וּבְנֵי בְנֵי
יְרֵאִים וּשְׂלָמִים

(מובא בקב הישר פרק ק"א)

שנה לעלון!

כבר הגענו ברוך ה'
ל - 93,000
ב - 3100 בתי כנסיות
בארץ הקודש

לקראת השנה החדשה
מגיעים בסייעתא דשמיא ל
100,000 ואלונים

קונים

מליץ טוב
לשנה החדשה

זוכים

להכריע את
העולם לכף זכות

ומובטחים

בבנים ובני בנים
יראים ושלמים

בהשתתפות של 18 שקלים לחודש
בלבד - זכות זיכוי הרבים של בית
כנסת נוסף בארץ הקודש - שלכם

חדש!

מוקד הצטרפות
לזיכוי הרבים העולמי

24 שעות ביממה

מענה אנושי ■ תרומה אוטומטית

02.6313.742

גליון

298

פרשת כי-תבוא תשל"ט

ונועם הליכותיו. והנה, לאחר מספר שנים הופיע הבחור בישיבה הקטנה בה למד בנערותו, ונכנס לביקור בחדרו של אותו מגיד שיעור, אשר היה קשור אליו כל כך. מגיד השיעור שמח לקראתו עד מאוד, והנה מניח הבחור לפניו על השולחן קונטרס נאה של חידושי תורה על מסכת יבמות. הרב עלעל מעט בקונטרס, ומצאו מלא וגדוש בחוכמה ובעמקות נפלאה. מלבד הבהירות וההסברה היפה בהצעת הדברים, ניכר היה כי המחבר ניחן בכוח חידוש נדיה, כתלמיד-חכם מופלג!

"מי הוא הרב המחבר?" שאל, "כנראה מדובר בתלמיד-חכם חשוב ביותר!".

הבחור לא הבין את השאלה: "מה זאת אומרת מי חיברו? הרי אני כתבתי וערכתי את הקונטרס בס"ד מרובה, ובשביל כך באתי הנה אל הר"מ היקר, להגיש בפניו את פרי ביכורי. שלאחר ההשקעה הרבה שהשקיע בי להצלחתי, חשבתי כי בוודאי ישמח לראות בפרי עמלו!".

הרב עמד נפעם, אינו מאמין למראה עיניו: "אתה הוא המחבר?! הרי רק לפני שנים מספר, בהיותך כאן בישיבה קטנה, לא הבנת כמעט כלום! 'תוספות' אחד לא הצלחתי להכניס בראשך על בוריו, וכיצד התחולל שינוי אדיר כזה מקצה לקצה?".

בחיוך צופן סוד סיפר הבחור לרב דברים כהווייתם: "בתחילת לימודי בישיבה הגדולה באמת לא הבנתי כמעט כלום, כהרגלי מימים ימימה. חבריי עולים ומתגדלים בתורתם מדי יום ביומו, ואילו אני תקוע במדרגת תורתית כמעט כשל ילד בחיידר... והנה לקראת סוף 'הזמן' יצאה הישיבה לנסיעה למקומות הקדושים בצפון. היה זה ביום ה', ערב ראש חודש מוקדם, והבחורים חפצו להגיע לתפילת 'יום כיפור קטן' במירון ולשאר מקומות הקדושים בגליל. הטיול נמשך עד שעה מאוחרת בלילה, וכשחזרתי לביתי בשכונת רמות בירושלים, הייתה השעה מאוחרת מאוד. ישבתי עם הוריי ושוחחתי עמהם בניחותא על חוויות הנסיעה והיום, ולא שמתי לב כלל איך השעון מתקדם ומתקדם. לפתע תפסתי את עצמי בבהלה: עדיין לא התפללתי מעריב! מחוגי השעון הראו על השעה 3:00 בלילה! זכרתי היטב את הקבלה שקיבלתי על עצמי, ע"פ הוראת הגר"ח שליט"א, שלא לוותר על תפילה בציבור בשום אופן, אבל לא ידעתי מה ניתן לעשות בשעה שכזו.

וּבָאוּ עִלְיָךְ כָּל הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה וְהַשְׁלִיכֶךָ כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ (כז, ב)

באחת מהישיבות הקטנות החשובות שבירושלים, ישב בחור בן טובים, שלא הצליח בתלמודו. מוחו היה סתום ושכלו קלוש ושום לימוד לא נקלט בראשו, אך רצונו היה עז ונחוש. הוא ניסה את כוחו שוב ושוב, אך ללא הצלחה. על אף היותו בחור ירא שמים, נעים הליכות ובעל מידות טובות, לא עלה תלמודו בידו. אחד מהר"מים הטובים בישיבה נקשר עד מאוד בנפש הבחור, והשקיע בו רבות. מדי יום היה יושב עמו לאחר השיעור כדי לשנן עמו את הגמרא עם התוספות והמפרשים, אך ללא הועיל...

מגיד השיעור המסור היה אובד עצות; זוהי תופעה נדירה למדי, שכן על פי רוב מי שמשקיע ומתייגע בתלמודו הרי הוא מתעלה ומצליח, לכן החליט מגיד השיעור לנסוע עם הבחור אל מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ולבקש עצה וברכה. בהגיעם אל הרב, פתח מגיד השיעור בדברי שבח על הבחור הניצב עמו, על תפילותיו והליכותיו ועל יראת שמיים שלו, וציין כי למרות כל זאת - אין תלמודו עולה בידו כלל.

התחייך רבי חיים למשמע השאלה, ואמר: "כנראה צריך קצת יותר יגיעת התורה, שאין התורה נקנית אלא בעמל ויגיעה קשה!".

מגיד השיעור אמר, כי יכול הוא להעיד מקרוב שיגיעה רבה יגע אותו בחור, ומנסה בכל כוחו, אך הראש חלש ואינו מצליח לקלוט ולהבין!

רבי חיים פנה אל הבחור, ושאלו ברוב חיבה: "האם הנך מתפלל ומבקש על הצלחת התורה?".

"בוודאי!" - ענה הבחור - "תמיד בוכה אני ומבקש על כך, אבל, לצערי, עדיין לא נענית".

"תקבל על עצמך להתפלל תמיד תפילה בציבור, ושלא להפסיד תפילה בציבור גם אם תצטרך לזה מסירות נפש!" חתם רבי חיים את השיחה, ובירכם לשלום.

חלפו ימים, הבחור סיים את לימודיו בישיבה קטנה, והתקבל לאחת הישיבות הטובות והגדולות ביותר, הודות ליראתו

"בתפילת שחרית, משהגעתי לברכת 'אהבה רבה', נפתח ליבי כאולם: 'אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם עלינו, ותן בליבנו בינה ל-ה-ב-י-ן ו-ל-ה-ש-כ-י-ל וכו' ו-ה-א-ר-ע-י-נ-י-נו ב-ת-ו-ר-ת-ך. ושוב, כשהגעתי לברכת 'אתה חונן' גאה ליבי בבכי נורא. עמדתי בברכה זו זמן ארוך מאוד, עד שהבכיות של מעריב דאתמול לא היו אלא כמשל לעומת שחרית זו!"

"לאחר תפילת שחרית חזרתי לביתי, סעדתי פת שחרית ונכנסתי תיכף לחדרי. הוצאתי את הגמרא והתחלתי ללמוד בחשק רב והתלהבות עצומה ללא הפסק, עד כניסת השבת, אז יצאתי אל ביהכ"נ לתפילת מנחה קבלת שבת ותפילת ערבית של שבת.

"לאחר התפילה חזרתי עם אבי לסעודת שבת קודש, שהייתה מלאה שמחה ואושר עצום לכל בני המשפחה כולה. לאחר הסעודה פנה אלי אבי בבקשה, שהגיעה העת לפרוש למיטתי ולישון מעט, שזה כבר למעלה מיממה וחצי שלא נתתי תנומה לעפעפי, "אמרתי לו: 'אלמד נא עוד מעט ואחר כך אלך לישון...' אך אותו 'מעט' נמשך כל אותו ליל שבת עד שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית... לא הייתי מסוגל לעזוב את תלמודי מרוב שקיקה.

"בשחרית של שבת הלכתי עם אבי לביהכ"נ לתפילה ולאחריה לסעודת שבת מלאה זמירות בשמחה עצומה. לאחר הסעודה כבר ראה אבי שאני מותש וחלוש, והכריח אותי ללכת מיד לישון כדי צרכי..."

"מאותו היום ואילך נפתחו לי שערי אורה, שערי תורה, נעשיתי מתמיד גדול, בעל הבנה עמוקה וסברה ישרה בכל דבר, וזכיתי, בסייעתא דשמיא מופלאה, להתעלות עצומה בכתרה של תורה!". [ברכת דוד-מתוך הספר 'התעלות']

כִּי תִשְׁמַר אֶת מִצְוֹת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ

בְּדַרְכָּיו (כוז, ט)

והלכת בדרכיו. להיותך 'עם קדוש' תלוי בתנאי כשרון מעשה החסידות, והיא ההליכה בדרכי ה' - מה הוא חנון אף אתה חנון וכו' (הכתב והקבלה)

באלול, כהכנה ליום הדין, תלה ה'סבא מקלם' רבי שמחה זיסל זיו זצ"ל מודעה על דלת הישיבה: "חודש אלול - ראשי תיבות: אהוב למעלה ונחמד למטה". אדם שהוא אהוב למטה - אוהבים אותו גם למעלה! רבי שמחה זיסל הרבה לדבר בדרשותיו בחודש אלול, על הצורך להתחזק בענין של סבר פנים יפות. אף המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל, היה נוהג לזרז בשיחה הראשונה שמסר בחודש אלול, כל שנה ושנה: "באו תלמידים חדשים - צריך להאיר להם פנים!"... זה היה החיזוק הראשון, שדאג לחזק לקראת חודש אלול והימים נוראים!

בכל שכונת רמות, על כל בתי הכנסת הרבים שבה, לא ניתן למצוא מנין לתפילת מעריב בשעה זו!. האפשרות היחידה למצוא מנין בשעה כזו היא רק בביהכ"נ הגדול שבשכונת 'זכרון משה', במרכז העיר... אך כיצד מגיעים עתה ל'זכרון משה'? התחבורה הציבורית כבר מזמן אינה פועלת...

"החלטתי לעשות השתדלות בדבר. יצאתי מהבית והרחקתי לכת עד כביש רמות המרכזי [שדרות גולדה], בניסיון למצוא טרמפ, אך הכביש היה כמעט ריק. מכוניות בודדות שחלפו על פני שעטו ביעף ולא עצרו כלל. לאחר המתנה ממושכת בקור הירושלמי העז, החלטתי: אם בתוך עשר דקות מוצא אני דרך להגיע ל'זכרון משה' - הרי טוב, ואם לאו - הריני חוזר הביתה, ובלית ברירה אתפלל ביחידות, וההכרח לא יגונה..."

"והנה כעבור שבע וחצי דקות בדיוק, נעצרת לידי מכונית, ובתוכה יהודי שהכרתי משכונתנו.

'להיכן?' - הוא שואל אותי בחביבות.

- 'לזכרון משה!', עניתי.

- 'טוב מאוד! גם פניי מועדות לתפילת מעריב ב'זכרון משה!'."

משהגענו לביהכ"נ כבר המתינו שם 5 אנשים שעדיין לא התפללו, יושבים ומצפים למניין שיתאסף. לאחר שהגענו, עדיין חסרו שלושה למניין. חלק מהאנשים, בראותם כי אין מניין, רצו ללכת לביתם, אך אני ביקשתי והתחננתי שימתינו עוד מעט, כיוון שמוכרח אני להתפלל בציבור!.

"ולבסוף היה גם היה, ב"ה, מנין שלם!. תיכף החלה תפילת ערבית. עבורי הייתה זו תפילה מיוחדת במינה. התפללתי ברגש ובכוונה רבה מילה במילה, אולם משהגעתי בתפילת שמו"ע לברכת 'אתה חונן', נפתח ליבי בפתע פתאום. פרץ דמעות אדיר ניגר מעיני ללא הפוגה! בכיתי ובכיתי שם בפינת ביהכ"נ. מעולם לא חוויתי חוויה שכזו, מעולם לא בכיתי בכי שכזה... עמדתי שם בפינתי בברכת 'אתה חונן' בלבד בערך כשלושת רבעי שעה, כשציבור המתפללים סיים זה מכבר את תפילתו והתפזרו איש לביתו. יצאתי מתפילה זו כאיש אחר לגמרי, והרגשתי כבריה חדשה!.

"בהיות שהשעה הייתה כבר סמוכה לזמן תפילת שחרית בוותיקין ודרך חזרה לביתי עדיין לא הייתה לפני, החלטתי להישאר בביהכ"נ ולהמתין עד אור הבוקר. בינתיים שלפתי גמרא סנהדרין מן הארון, והתחלתי ללמוד בה. והנה, להפתעתי העצומה אני מרגיש שפתאום אני קולט ומבין!!! בבת-אחת נפתח לי הראש! חשתי בלימודי טעם מתוק וערב עד מאוד, כפי שמעולם לא הרגשתי. בפעם הראשונה בחיי קראתי את המילים ב'תוספות' והבנתי את עומק משמעותן!..."

ראש ישיבת מיר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל היה ידוע, הן בגדלותו העצומה בתורה, והן בענוותנותו המופלגת. הוא היה מתמיד גדול, וגם ידע את כל הש"ס בעל פה. מסופר עליו, שכאשר שהה עם בני הישיבה ביפן, נמצא ברשותם ספר 'קצות החושן' שאחד מדפיו היה חסר, ורבי חיים שמואלביץ השלים מזיכרונו את כל הדף ההוא! עם כל גדלותו, היה רבי חיים נוסע באוטובוס, בקו 15 בשכונת גאולה, והיה עומד ומחזיק למעלה, ולא הסכים שבחורים צעירים יפנו לכבודו מקום.

פעם אחת, בראש חודש אלול, הבחין רבי חיים בבחור חדש, שהגיע לישיבה עם מזוודה ביד. ראש חודש אלול, "דגים שבים רועדים..." ורבי חיים שקוע בהרהורי תשובה ונתון באימת הדין. אך כל זה לא מפריע לו לתת דעתו על הבחור החדש, ולפנות אליו בלבביות גדולה: "ברוכים הבאים! במה אפשר לעזור לך?"

"אני רוצה להבחן", אומר הבחור. "איפה נמצא הרב הבחון?"

הגאון רבי חיים שמואלביץ עונה לו בסבר פנים יפות: "אני אראה לך איפה הרב הבחון".

לקח אותו רבי חיים לבנין השני, סחב עבורו את המזוודה לקומה השניה, ואמר לו: "פה נמצא ראש הישיבה הבחון".

הבחור הביט בו נבוך: "אני אכנס עם המזוודה? מה יגיד הרב, שאני בטוח שאתקבל פה?! זה לא נעים. אבל מה אני אעשה עם המזוודה, אשאיר במסדרון? אם מישהו ייקח את המזוודה, אני אשאר בלי כלום, וגם לא אוכל ללכת למקום אחר. מה אעשה?"

רבי חיים ראה את מצוקתו, ואמר: "אני אשמור לך על המזוודה!"

הבחור נכנס להבחן, ולאחר זמן מה יצא ופניו זורחות: "התקבלתי! עכשיו צריך לסדר לי חדר!"

אמר לו רבי חיים שמואלביץ: "בבין הזמנים התחתן בחור אחד, שהיה ישן בקומה השלישית. מיטתו פנויה כעת, בוא ואראה לך היכן היא".

עלה איתו רבי חיים שמואלביץ לקומה השלישית, הראה לו את החדר ואת המיטה, הראה לו את התאים המיועדים לו בארון, והדריך אותו איך מגיעים לבית המדרש.

"אה, רגע, שכחתי לשאול", נזכר הבחור. "אתה, מה התפקיד שלך פה?"

הגאון רבי חיים שמואלביץ ענה לו, בענוותנותו: "אני השמש פה..."

אמר לו הבחור: "באמת שמש מסור מאוד. אני ארד למשרד ואמליץ עליך. שמש מסור מאוד..."

במשך חצי שעה התארגן הבחור, ואחר כך ירד לבית המדרש. הוא ראה את ר' חיים עומד בכותל המזרח, וסביבו חצי גורן עגולה של בחורים, ששואלים אותו בלימוד. והוא משיב להם: "ראית את ה'פני יהושע' הזה? הסתכלת ברמב"ם ההוא? תעיין ב'קצות החושן' הזה והזה..."

הבחור משפשף את עיניו בתימהון. פעם ראשונה שהוא רואה 'שמש' שהוא כזה תלמיד חכם, יודע 'פני יהושע', יודע 'קצות החושן'...

לא היה יכול להתאפק, טפח למישהו על הכתף, והעיר: "איזה שמש תלמיד חכם יש פה!"

- "שמש?? זה ראש הישיבה שלנו!"

רעדה אחזה את הבחור... "הוא סחב את המזוודה שלי לקומה השלישית, וגם שמר לי עליה במשך עשרים דקות! הוא האיר לי פנים כל כך, ראש הישיבה הגדול!"

אותו יום - יום ראשון של אלול - נותר חקוק בליבו של הבחור כל ימי חייו. על אף יראת החטא הגדולה של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ועל אף אימת הדין של 'אלול' - היה ליבו הקדוש של הגאון פנוי לזולת, להיטיב עמו בחביבות גדולה ובמאור פנים. **[דורש טוב, אלול-ר"ה]**

מספר בעל המעשה: השכנים שלנו, בבניין בני ברק טיפוסים, ידעו שאנחנו עומדים לנסוע לחו"ל, להשתתף בשמחה משפחתית. בא השכן, דפק בדלת ביתנו, ובקשתו בפיו: "אנו זקוקים לדירה לשבת אופרופ, וכיון שאתם תשהו בחו"ל באותה שבת, אולי נוכל לקבל את דירתכם לשבת זו?"

אמרתי לו שאחשוב, ועוד מעט אחזיר לו תשובה. מצד אחד רציתי לתת את הדירה. זו מצווה גדולה ועזרה של ממש, וגם בסופו של דבר ארוויח מכך, בחינת 'שמור לי ואשמור לך'. היום אני נותן לו את הדירה, ומחר, כשאני עושה שמחה, הוא נותן לי. מצד שני, והצד השני הזה היה חזק מאד - איננו עוזבים את הדירה רק למשך שבת אחת. אנו עוזבים לחו"ל למשך שבוע ימים, מתאמצים לצאת מבית מאורגן ומסודר במיוחד, כדי שיהיה לנו נעים לחזור. כשעוזבים בית למשך שבוע, רוצים לדעת שנחזור לבית בדיוק באותו מצב שעזבנו אותו.

חשבתי, חשבנו, שקלנו את הצדדים ולבסוף החלטנו שהצד הראשון יגבר. אנחנו ניתן את הדירה, נזכה במצווה, ונרוויח גם יחסי שכנות משופרים.

באותו שבוע פיזזו כולם. אנחנו רקדנו בחתונה בחו"ל, ושכנינו ואורחיהם בחתונה בבני ברק, ואחרי שבוע עמוס חוויות חזרנו אל ביתנו עייפים אך מרוצים. רק פתחנו את דלת הבית וריח עז היכה באפנו. עמדנו משתוממים, מסתכלים זה על זה ולא יודעים מה לחשוב. הבית נראה מסודר להפליא. האורחים שהיו כאן השאירו את הדירה ממש כמו שקיבלו אותה, אבל הריח, הריח... מאיפה הוא?

התשובה הגיעה מהמקרה. גל ריח נורא נדף ממנו ברגע שפתחנו אותו. התברר שהמקרה היה מנותק מחשמל במשך חמישה ימים. כל המאכלים התקלקלו ונרקבו, ואת כל הבשרים הקפואים הוצרכנו לזרוק. אמדתי את ההפסד בכארבע מאות שקלים. עם ההפסד התמודדתי איכשהו, שיהיה לכפרה, אבל הריח... הוא לא מיהר לעזוב את ביתנו.

ניסינו כל מיני רעיונות להתמודדות עם התופעה. המפעלים למפיצי ריח התעשרו על חשבוננו, ועם כל זה החלטנו החלטה נחושה: לא מספרים לשכנים את מה שקרה. הם לא יודעים שהאורחים ניתקו לנו את המקרה בבלי דעת, ואנחנו לא נלך ונעכיר את מצב רוחם אחרי השמחה ששרתה במעונם. בסייעתא דשמיא, גם לסבל של הריח נגזרה קצבה, וכעבור כמה חודשים (!) נעלמה התופעה.

והנה, כעבור חצי שנה מאז, מתקשרים אלינו מארגון חסד שעורך הגרלה סינית, ארגון שפועל גדולות ונצורות, ומציעים לנו להשתתף בזכויות העצומות שנעשות על ידם. הציעו לי לקנות כרטיס הגרלה שנכנס לכל הפריטים המוצעים, וקניתי. לא כי חשבתי שאגריל משהו, אלא כי רציתי לזכות במצוות צדקה.

אחרי שבועיים מתקשרים מארגון החסד. "כבר תרמנו", הזכרתי. "איננו מתקשרים להתרים", עונים לי, "עכשיו מבשרים לכם על הזכייה המאושרת. זכיתם בפריט 408, מקרה מדגם חדש בשווי אלפי שקלים!"

נדהמתי. איני רגיל לזכות בהגרלות. אין לי מזל לעניין זה. אבל הפעם הזאת, ידעתי כי לא המזל שיחך כאן, אלא החלטתנו האיתנה לשמור על שתיקה, לקבל את הנזק שהוסב לנו מניתוק המקרה, ולא להעיב על השמחה של השכנים. זכות השתיקה עמדה לנו, מקרה כנגד מקרה, בהשגחה פרטית מופלאה. [מתוך 'השגחה פרטית']

תַּזוּת אֲשֶׁר לֹא עֲבֹדָתָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ

בְּשִׁמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב (כזו, מז)

יש להבין על מה יצא כ"כ הקצף, ומה העוון הגדול בזה שלא עובדים את ה' בשמחה?

מסביר ר' שמחה זיסל מקלם: עבודת ה' מצד טבעה ומהותה מביאה היא למצב של 'שמחה וטוב לבב', ואם לאדם אין שמחה בקיום המצוות אות הוא שאינו עובד את ה' אלא עובד את עצמו... מטפח הוא את גאוותו או לומד על מנת לקבל שכר או שבח, אך אין זה עבודת ה', כי אם היה עובד ה' - הלא היה שמח בכל מצווה, ואיזו עבודה היא, שהאדם עובד את עצמו ולא את ה'!?

מסופר על האחים הקדושים, רבי אלימלך מליז'ענסק ורבי זושא מאניפולי זצ"ל, שהלכו מספר שנים בגלות לטהרת נפשם. באחד ממסעותיהם, מצאו עצמם מושלכים לבית

הסוהר העירוני בעוון שטפלו עליהם ערלים. שם, בתא אחד עם עוד מספר גויים מלאי משטמה ומלאי זדון, כשעתידם נראה ממש לא טוב, החל אחד האחים לבכות. אמר לו אחיו: "אל תבכה. תתחזק באמונה בה' שיושיע אותנו גם מצרה זו!"

אמר לו: "איני בוכה על זה. אלא על ששמו כאן באמצע התא שני דליי שופכין, המשמשים לעשיית צרכים, ועתה איני יכול ללמוד!"

לאחר מספר דקות שאל האח שוב: "למה אינך יכול ללמוד?"

אמר לו: "כבר אמרתי לך. זהו דין תורה שבמקומות מטונפים אסור ללמוד!"

הביט בו אחיו וצחק: "לא רק לימוד תורה זה עבודת ה', כאן דווקא על ידי אי לימוד תורה - אתה מקיים את רצון ה', עצם אי הלימוד שלך זה מצווה. ושמע לי, לא רק מצוות שאתה נהנה מהן אתה צריך לקיים בשמחה, אלא גם מצוות שאתה לא נהנה מהן צריך לעשותם בשמחה!"

תפס את אחיו בידו והחל לרקוד עמו.

שאלו האסירים: "למה אתם רוקדים?"

ענו: "כי יש כאן שירותים!"

סוף דבר היה, שהצטרפו עוד אסירים לריקוד, והרעש גרם למנהל הכלא לשלוח לברר על מה המהומה והריקוד, כששמע את הסיבה ציווה להוציא את הדליים מהחדר...

סיפר יהודי נכבד, שבצעירותו עקב לפעמים אחר תפילתו של הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, בזמן שלמד בבני ברק. באחד הפעמים הוא הסתתר בבית הכנסת, והביט על תפילתו של ר' דן, שכבר בצעירותו היה משתפך בתפילה. שעה ארוכה לאחר שהסתיים המנין וכל המתפללים הלכו. לאחר שר' דן סיים תפילתו, רואה האיש איך שהוא מסתכל היטב סביבו, לראות כי אין איש, וכאשר ראה שהמקום ריק - החל לרקוד... מספר האיש: "לא היה זה ריקוד קטן וקצר, אלא ממש ריקוד סוער מלווה במנגינה וקצב, והשמחה שורה על פניו!"

שמחה על זכות קיום רצון הבורא, מדגישה את המקום האמיתי שבו נמצא האדם. וכפי שמובא בגמרא (ברכות ט:): שאמר רבי אלעא לעולא: 'תשאל בשלומי של רב ברונא אחי במעמד כל החבורה, כי הוא אדם גדול ושמח במצוות, והוכחה לך, שפעם אחת סמך גאולה לתפילה, ולא הפסיק לחייך כל אותו יום'. וידוע מה שמובא בספר 'ממעיונות הנצח' בשם רבי אלעזר אזקרי, שגילה האריז"ל לאיש סודו שכל מה שהשיג, שנפתחו לו שערי חכמה ורוח הקודש, זה בשכר שהיה שמח בעשיית מצוות, בשמחה גדולה לאין תכלית.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב מרדכי שטוב]

לתגובות והערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 18:20

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:15

ר"ת: 19:51

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 419 20.9.2019 - כ' אלול תשע"ט

זו השנה לה' צדיקים יבואו בו

פְּרִשֶׁת - כִּי תָבֹא

וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וַיֵּרְאוּ מִמֶּךָ (כח,י)

חז"ל דורשים (ברכות ו'): שהתפילין הם עוז (חזוק) לישראל, כי על ידי שרואים הגויים את התפילין שבראש אצל יהודי, הם מפחדים. ועל זה מסופר, שפעם נסע לדרכו הגאון בעל ה'שאגת אריה' (רבי אריה לייב גינצבורג) ובדרך, ישב הרב בעגלה כשהוא עטור בתפילין ועסק בתורה, לפתע יצאו מהיער קבוצת גזלנים חמושים ברובים ואיימו על העגלון לעצור ולתת להם מיד את כל כספו. נבהל העגלון מאד וצעק: רבי! בסכנה אנחנו! שמע הגאון בעל ה'שאגת אריה' את הצעקות והוציא ראשו כדי לראות מה פשר הצעקות, והנה כאשר ראו הגזלנים עזי הנפש את הגאון, נפל עליהם פחד גדול ונסו על נפשם...

ושאל העגלון: רבי, מדוע ברחו הגזלנים ממוך ולא ממני, הרי אני צעיר וחזק ממוך? וענה לו: שהם נמלטו לא מפני כוחי, אלא מפני התפילין שבראשי. ושאל העגלון: הלא גם בראשי היו תפילין ומדוע לא נמלטו ממני? וענה לו: חז"ל אומרים על הפסוק וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממוך אלו תפילין שבראש, והואיל ואצלך העגלון שהתפילין נמצאים רק "על הראש" מזה הגויים לא מפחדים, אך אצלי התפילין נמצאים - "בראש" בתוך הראש יש לי את קדושת התפילין - לכן ממני הם פחדו.

אֵלֶּה יַעֲמְדוּ לְבָרֶךְ אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים... וְאֵלֶּה יַעֲמְדוּ עַל הַקְּלָה בְּהַר עֵיבֵל (כו,יב-יג)

מדוע לעניין הברכה נאמר: "יעמדו לברך" ואילו לעניין הקלה לא נאמר: "יעמדו לקלל" אלא: "יעמדו על הקלה"? בספר "בן פורת יוסף" פרש זאת הרב יוסף ברבי זצ"ל על פי מה שאמרו חז"ל (ברכות ז, ע"א): "כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה הוא לטובה, אפילו על תנאי לא חזר בו". ברכה שיצא מפי ה' - לעולם היא מתקיימת. לכן, לגבי הברכה על הר גרזים נאמר "לברך את העם", כי ודאי הברכה תחול ותתקיים. לעומת זאת, קללה שמבקש ה' לקלל את ישראל, אף אם כבר יצאה מפי ה', בקל היא מתבטלת. השי"ת בחסדו ובטובו הגדול מפשפש למצוא איזו סיבה כדי לחזור בו ולבטלה. לפיכך לגבי הקללה בְּהַר עֵיבֵל לא נאמר "לקלל את העם" בפועל, אלא רק "יעמדו על הקלה", ואם תימצא איזו סיבה לבטלה הרי היא תתבטל מן העולם.

אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת (כז,כו)

מעשה שהיה כך היה: בחור ירא שמים הלך ברחוב, ולפתע עצרו יהודי זקן שישב על הספסל: "בחור יקר, אני מתאכסן בבית האבות שממול, האם תוכל לעשות עמנו חסד גדול?", הבחור השיב בחיוב, והזקן המשיך: "מידי בוקר, מתאספים בבית הכנסת שבבית האבות תשעה מתפללים בלבד, וחסר לנו עשירי למניין. צער נורא נגרם לנו מביטול מצוות תפילה בציבור, קדיש קדושה וקריאת התורה.

אנא יקירי, האם תוכל לעשות מאמץ ולהצטרף אלינו?". "בשמחה רבה", השיב הבחור, "כבר מחר אגיע למניין בלי נדר". וכך היה. הבחור לא זיכה אותם רק בתפילה במניין, אלא גם קיים חסד עצום, משום שגרם לישישים קורת רוח ושמחה. והנה, ספר התורה בבית הכנסת (של בני אשכנז), היה גדול וכבד מאוד, כך שלא היה שייך שאף אחד מהישישים יקיים 'הגבהה' לאחר קריאת התורה. ניגש אפוא אחד הזקנים (שמשמש כגבאי המקום) אל הבחור, וכיבדו בהגבהת הספר תורה. וכאן הבחור (שהינו בן ספרד) הסתבך מאוד, משום שמעולם לא הרים ספר תורה שכזה. הוא ניסה כך וכך, אך לא הצליח. רק לאחר כמה דקות הצליח סוף סוף להרימו, אך מאחר ועדיין הספר לא הוחזק בצורה יציבה, נאלץ שלא להסתובב עמו, אלא הורידו בחזרה מחשש שיפול חלילה.

בתום התפילה, לאחר שכל הזקנים יצאו, פנה הגבאי הישיש אל הבחור: "ידידי היקר, דע לך שהבעיה שלך אינה חולשה, אלא ה'טכניקה' של ההגבהה של הספר תורה והביטחון העצמי. גש נא והוצא את הספר תורה אל הבימה, ועתה, כשאינך לחוץ מחמת עיני המתפללים הנוצרות בך, אלמדך בדיוק כיצד להגביהו. לאחר כמה אימונים אתה תראה שתוכל להגביה את הספר בקלות..."

ניגש אפוא הבחור אל ארון הקודש, אך כשאחזו בספר התורה, לפתע אחזתהו רעדה... "רק רגע, וכי מותר להוציא את הספר תורה הקדוש ולהתאמן עליו?! "זה בסדר יקירי", אמר הזקן בביטחון, "הלא אם לא תלמד לא יהיה אף אחד אחר שיעשה הגבהה..."

אך טענה זו לא שכנעה את הבחור, והוא ביקש לגשת ולעשות 'שאלת רב'. ובכן, מה הדין במקרה שכזה, האם מותר להתאמן בעשיית הגבהה על הספר תורה, כדי שתתקיים במניין מצוות הגבהה, או שמא אין לנהוג כן, משום שיש בכך ביזיון לספר תורה, שמוציאים אותו שלא בזמן הקריאה בו, ועורכים עליו תרגולים, והרי אנו חייבים לנהוג בספר תורה כבוד גדול?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: שמעתי ממורי חמי, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל לאיסור, כי הוא ביזיון לספר תורה שהופך להיות 'מכשיר של אימונים'! ויש לבאר דבריו, שמאז מתן תורה עד היום הזה, למדו המגביהים היטב להגביה מבלי להתאמן על הספר תורה, ולכן אין לנהוג כן.

והנה, כתב החתם סופר, שמצות הגבהת הספר תורה כדי להראות חזותו לעם, היא 'קרובה לדאורייתא', וכמו שכתב הרמב"ן על הפסוק "אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת" (דברים כ"ז, כ"ו): "ולי נראה, על החזן שאינו מקים ספר תורה על הציבור, להראות פני כתיבתו לכל, כמו שמפורש במסכת סופרים שמגביהים אותו ומראה פני כתיבתו לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפניו ולאחריו, שמצוה לכל אנשים והנשים לראות הכתוב ולכרוע ולומר וזאת התורה אשר שם משה וגו', וכן נוהגים".

ומבואר שאי קיום ההגבהה חמורה כל כך, עד שכאשר אין מקיימים אותה, מקוללים חלילה ב'ארור'. ולכן, אם מדובר באופן שאין בציבור אף אחד שיכול להגביה את הספר תורה, עליהם לחפש ולהביא אדם שיוכל להגביה.

ואם אין זה אפשרי, נוכל לייעץ למתפללי בית הכנסת, שיוציאו את הספר תורה כדי ללמוד בו, או לקרוא בו 'שניים מקרא', ויקרא הבחור הנ"ל כמה פסוקים מתוך הספר תורה, ולאחר מכן יוכל להגביה, ולמחרת ישוב ויעשה כך.

ואמנם שמעתי ממו"ח זצ"ל שאין לבחורים צעירים להוציא את הספר תורה כדי להתלמד בהגבהה, אפילו באופן כזה כשקוראים בו תחילה, מכל מקום נראה שבנידון דנן שאין אדם אחר שיכול להגביה, אין בזה ביזיון לתורה, ומותר לבחור לנהוג כך. ואז יאמר עליו 'אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד'! (והערב נא)

אַרְוֹר מִכֵּה רַעְהוּ בַּסֶּתֶר וְאִמֹר כֹּל הָעַם אִמֹן (כז,כד)

וברש"י: "על לשון הרע הוא אומר". כדאי להתעכב קצת על עניין הדיבור. ידועים דברי הגר"א באיגרתו, וזה לשונו שם: "ועד יום מותו צריך האדם להתיישר, ולא בתעניתים וסיגופים רק ברסן פיו ובתאוותו, וזהו התשובה, ולזה כל פרי העולם הבא, כמו שכתוב (משלי ו, כג): 'כי נר מצוה וגו'', אבל 'ודרך חיים תוכחות מוסר', וזהו יותר מכל התעניתים וסיגופים בעולם. וכל רגע ורגע שהאדם חוסם פיו זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער... ובזה יכופר לו כל עוון וניצול משאול תחתית". מוירעדיג! לאחר מכן הוא ממשיך וכותב: "אבל העיקר לזכות לעולם הבא בשמירת פיו, וזהו יותר מכל התורה והמעשים... כי הפה קדש קדשים".

בירושלים התגורר רבי חיים ברלין זצ"ל, בנו של הנצי"ב. הוא כתב בצוואה שלא יספידוהו, ולאחר פטירתו דנו חכמי ירושלים האם לקיים את צוואתו, או בכל זאת להספידו. הגיע רבי איצ'לה פטרבורגר זצ"ל ואמר: נעשה פשרה, לצאת ידי כל הדעות. כתוב בתורה (בראשית כג, ב): "ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה", הרי ש'בכיה' ו'הספד' שני דברים הם. אמנם הוא צווה שלא להספידו, אבל על 'בכיה' הוא לא צווה, ולכן אומר דברי התעוררות שיביאו את העם לבכיה. ואכן כך עשה, הוא דיבר בבית הכנסת שעתיים, וגעו כל העם בבכיה.

כתב רבי איצ'לה בעצמו, שרבי חיים ברלין נגלה לו בחלום והודה לו על שני הדברים, גם על כך ששמע בקולו ולא הספידו, וגם על דברי ההתעוררות שהשמיע ופעלו רבות בעולם האמת. שאל אותו רבי איצ'לה: מה קורה בעולם העליון? השיבו ר' חיים ברלין: עומק הדין קשה מאוד, אם כי לתלמידי חכמים יש הקלה כי מתחשבים בתורתם. אבל חטא הלשון נורא מכל.

יש לכך שתי נוסחאות:

האחת – עומק הדין נורא וחטא הלשון נורא, אבל לתלמידי חכמים ישנה הקלה. והשניה – עומק הדין נורא ולתלמיד חכם יש הקלה, אבל לא בעונש הלשון.

חטא הלשון קשה בכפליים: ראשית – זהו עוון חמור מאוד, יותר מג' עבירות. ושנית – הניסיון קשה עד למאוד. יש איסור לאכול בשר חזיר, וכי היכן ימצא האדם בשר חזיר? ילך ליפו, אל הנוצרים? הוא 'הפוך את העולם' כדי להשיג בשר אסור? החטא אינו מזומן לפניו. לעומת זאת, חטא הלשון זמין כל העת, כי בתנועה קלה של הלשון, כבר עלולים להיכשל בחטא הנורא, שעליו נענשים ב'ארור' מבורא עולם. (יחי ראובן)

וְאָמַרְתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּעֶרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת (כו, יג)

האמירה שאומרים בעת ביעור מעשרות נקראת בלשון חז"ל 'וידוי מעשרות', כפי שאומרת המשנה במסכת ביכורים (ב,ב): "שהמעשר והביכורים טעונים וידוי". ולכאורה, 'וידוי' משמעותו הכאה על חטא, וכיצד שייך לשון 'וידוי' לביעור מעשרות?

כתוב ב"ספורנו": "בְּעֶרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת – בחטאינו ובעוונות אבותינו הוסרה העבודה מהבכורות אשר להם היו ראויות תרומות ומעשרות", היינו שלולי חטא העגל, היו נותנים את התרומות והמעשרות לבכורות, נמצא שכל אחד היה לו 'כהן' בבית, הוא הבכור, ולא היה צריך לבער את הקודש.

אבל בגלל חטא העגל, ניטלה הכהונה מהבכורות וניתנה לכהנים, ולכן נוצר מצב בו יש צורך בביעור מעשרות. נמצא כי מבער המעשרות מתוודה על חטא העגל, לכן זה נקרא 'וידוי מעשרות'.

מסופר על האדמו"ר מסאטמר זצ"ל שבא לבקר את האדמו"ר מויז'ניץ בעל ה"אהבת ישראל". אמר לו רבי ישראל וורט נפלא בשם הרבי מברדיטשוב זצ"ל: בתפילת ראש השנה אומרים על הקב"ה שהוא "זוכר כל הנשכחות", ובפשטות הכוונה שהקב"ה זוכר הכל. אך באמת אין הדבר כן. אם יהודי עושה עבירה ושוכח ממנה – על זה נאמר "זוכר כל הנשכחות", אך אם הוא עושה עבירה וזוכר אותה כל העת, בבחינת "וחטאתי נגדי תמיד" – אזי הקב"ה שוכח את העבירה. אם אתה שוכח – הוא זוכר, ואם אתה זוכר – הוא שוכח.

כך גם במצוה: אם יהודי עושה מצוה וכל הזמן הוא זוכר אותה ומתפאר בה, הנה עשיתי כך וכך – הקב"ה שוכח אותה. לעומת זאת אם יהודי עושה מצווה ואינו מתפאר ומתגאה בכך אלא שוכח ממנה – השי"ת זוכר לו את המצווה.

אמר הרבי מסאטמר בדרך חידוד: עתה מבין אני מדוע האמירה בעת ביעור המעשרות קרויה 'וידוי מעשרות', שהרי הוא אומר "לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי", אני כל הזמן זוכר את המצווה, אם כך, באמת עליו להתוודות על כך... (יחי ראובן)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוֹל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

כִּי תָבוֹא

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 546 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 432 שנה ט' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל ט"ו אלול תשע"ט

929 פ' 2918

בתחילת הפרשה מופיעה מצות הבאת הביכורים. השורש של הלימוד בהבאת הביכורים היא הכרת הטוב לבורא העולם. אומר המדרש (בראשית רבה פא, פד): רב הונא בשם רבי מתנה אמר בזכות ג' דברים נברא העולם בזכות חלה ובזכות מעשרות ובזכות בכורים. ומה טעם, בראשית ברא אלקים... ואין ראשית אלא בכורים שנאמר ראשית בכורי אדמתך... רבות כתבנו ונכתב על משמעות הכרת הטוב ואפילו לדומם, כי אין לך מידה מגונה יותר מאשר חוסר הכרת הטוב - כפיות טובה.

המסגל לעצמו מידה זו של הכרת הטוב במה שמקבל מחברו, יודע גם להכיר בטובות הבורא.

וכותב ה"חינוך" (מצוה לג) ביסוד מצות כיבוד אב ואם: "מְשַׁרְשֵׁי מצוה זו שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה; ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלקים ואנשים; ושיתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, וגם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו".

וכתוב בגמרא (מסכת ברכות נח): "אורח טוב, מהו אומר? כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי, כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא לפני, כמה גלוסקאות הביא לפני; וכל מה שטרח, לא טרח אלא בשבילי. אבל אורח רע מהו אומר? מה טורח טרח בעל הבית זה? פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחד שתיתי; כל טורח שטרח בעל הבית זה, לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו".

וננסה להבין, אם מדובר שבאמת לא טרחו במיוחד עבור האורח, אם כן מהו העוול בדברי מי שמכונה "אורח רע"? ואם אכן טרחו במיוחד עבור האורח - מה המקום לשבח את ה"אורח טוב" על דבריו? אך לפי האמור יתבאר היטב, שכן מי שהוא מכיר טובה אינו מסתכל אלא על מה שקיבל. ומכיון שקיבל, שוב אין זה משנה כלל, האם טרח בעל הבית בשבילו, או האם בעל הבית עצמו נהנה מן הטרחה; שהרי אפילו אם המהנה הוא חפץ דומם, יש מקום להכרת הטוב. ולכן למרות שלא טרחו בשבילו במיוחד, משנן לעצמו האורח הטוב: "כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי", ומפרט את הטובה לפרטי פרטים כדי להסתגל למחשבה ההפוכה מן התפיסה הפשוטה והמציאותית ולהגיע להרגשת הלב בתחושת חובת ההודאה, כאילו היה זה באמת - "כל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי". לעומתו, האורח הרע מדכא כל שמץ של התעוררות להכרת הטוב על ידי המעטת ערך הטובה שקיבל ולכן הוא אומר: "פת אחת אכלתי..."

אך בזה לא די, שהרי סוף סוף קיבל משהו, ולכן הוא מוסיף ואומר: "כל טורח שטרח בעל הבית זה, לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו". כלומר, שבסופו של דבר אין כלל על מה להודות, שכן המעט שקיבל, הגיע אליו ללא מאמץ מיוחד שנעשה לכבודו, ולדעתו, אין כל צורך להודות על דבר זה. הגר"א מפרש את דברי הגמרא בברכות על אורח טוב ואורח רע שהם עוסקים בהכרה בחסדי הבורא יתברך. בעל הבית הוא בורא העולם, ואורח טוב הוא האדם האומר שכל מה שברא ה' בעולמו, לא ברא אלא בשבילו. יחד עם זאת הוא מכיר בזה שלא מגיע לו מאומה, בגדר "שלי שלך ושלך שלך". כלומר לא מגיע לי מאומה - לא מאת ה' ולא מבשר ודם. לעומתו, אומר האורח הרע "שלי שלי ושלך שלי", הכל מגיע לו לדעתו. ולפיכך גם כן אין הוא צריך להודות, ובמיוחד מאחר שהקב"ה בעצמו יש לו הנאה בזה שמטיב.

929 פ' 2918

המסגל לעצמו מידה זו של הכרת הטוב במה שמקבל מחברו, יודע גם להכיר בטובות הבורא. מי שאינו מכיר טובה לחברו על מה שקיבל ממנו, סופו שלא יכיר בגודל וברוב החסדים והטובות שמקבל מאת הקב"ה, עליו נאמר: "כל הכופר בטובתו של חברו, לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה".

מאת אלה

כִּי תָבוֹא - תוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- מצות הבאת פירות הביכורים לבית המקדש (כו, א-יא).
- מעשר עני, ביעור וידידי מעשרות (כו, יב-טו).
- את ה' האמרת היום - וה' האמירך היום.
- צווי ה' שביום הכניסה לארץ, יכתבו את כל התורה על אבנים גדולות, וכן יבנו שם מזבח ויקריבו שלמי שמחה (כז, א-ח).
- סדר אמירת י"א ברכות ו-י"א קללות, בהר גרזים ובהר עיבל ביום שבני ישראל יעברו את הירדן (כז, יא-כו).
- וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל ה' - הברכות (כח, א-יד).
- וְהָיָה אִם לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל ה' - צ"ח קללות (כח, טו-סט).
- חסדי ה' עם בני ישראל ביציאת מצרים ובמדבר, לפני כניסתם לעבר הירדן המערבי ומשם לארץ (כט, א-ט).

"וְהוֹתַרְךָ ה' לְטוֹבָה בְּפָרֵי בְּטֶנְךָ" (כח, יא)

כאשר היה רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל (בעל "מנחת יצחק") צעיר, הוצע לו שידוך. שני הצדדים ביררו זה על זה, וכיון ששמם הטוב הלך לפניהם, הם באו בקשרי שידוכים בלא שאמו של החתן והחתן עצמו יראו את הכלה. מועד החתונה נקבע, ובטרם הגיע המועד נסעו משפחת החתן לעיר הכלה לחגוג שם את החתונה ושבעת ימי המשתה. אך כאשר ראתה אמו של הרב וייס את הכלה, חשכו עיניה; הנה היא רואה כי היא בעלת מום! טענות רבות היו לה על השדכן שרימה אותה ולא סיפר לה על מצבה הבריאותי של הכלה, והיא גמרה בלבה לשבור את השידוך. פנתה ואמרה לבנה: 'בוא נשוב לביתנו לפני מועד החתונה. אינני רוצה שתינשא לבעלת מום זו', בנה בעל ה"מנחת יצחק" אמר לה: 'אמא יקרה! יודע אני כי טובתי עומדת נגד עיניך, יתכן גם שדבר זה הינו בטעות, על סמך דבריו השקריים של השדכן, אבל איך נעשה כך לבייש נערה בישראל, היא הרי מכינה את עצמה לקראת החתונה שאמורה להתקיים בעוד כמה ימים, הרי בושה וכלימה נוראה תהיה לה אם נעזוב את השידוך בעת הזאת.' 'אני נשאר כאן ומתחתן איתה!' קבע הבן בנחרצות. 'אם לא תהיה ברירה' - המשיך ה"מנחת יצחק" - 'אגרש אותה לאחר החתונה, אבל כעת לא אביישנה'.

החתונה התקיימה כמתוכנן, ולאחר שנה נולד להם בן. לאחר כמה שנים פרצה מלחמת העולם השנייה. אשת ה"מנחת יצחק" נספתה במלחמה, לאחר המלחמה נשא המנחת יצחק אשה שנייה. ולאחר שגם היא נפטרה נשא אשה שלישית. משתי הנשים האחרונות לא היו לו ילדים. לימים אמר ה"מנחת יצחק": 'לאחר נישואי התברר לי שעפ"י דרך הטבע לא היו אמורים להיות לי ילדים, ברור לי מעל לכל ספק שבזכות כך שלא גרמתי בושה לבת ישראל זכיתי לזרע של קיימא מחוץ לדרך הטבע! [דרשו]

"ובאת אל הפהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו..." (כו, יא)

וברש"י: "ואמרת אליו" - שאינך כפוי טובה (ספרי רצט).

הכרת הטוב לבלן

בשנת תרע"א היה רבינו מרן החפץ חיים זצ"ל לבדו בבית המרחץ, ופתאום התעלף עד שכמעט שלא נותרה בו רוח חיים. בסיעתא דשמיא הגיע למרחץ ר' יוסף הבלן, שלאחר מאמצים רבים הצליח להציל את חייו של מרן הח"ח. במשך כל ימיו, היה מרן הח"ח מכיר לו טובה עצומה על מה שהציל את חייו, והיה מעמידו בבית הכנסת בסמוך למושב, ובחגים אף היה מזמינו ושותה עמו 'לחיים'. ולא הסתפק בזה, עד שבירכו שיאריך ימים יותר ממנו, ואכן זכה הבלן להיפטר בשיבה טובה, כמה חודשים לאחר פטירתו של רבינו מרן החפץ חיים.

הכרת הטוב למארח

כששהה ראש ישיבת 'אור ישראל' הגאון רבי יעקב נימן זצוק"ל בארה"ב לצורך איסוף כספים, הגיע לפגישה בביתו של אחד הגבירים, אבל לצערו הגביר לא שהה ביתו. רבי יעקב, שלא ידע את שפת המקום, לא ידע אנא יפנה ואיך יסתדר. בסיעתא דשמיא עבר במקום יהודי שידע קצת אידיש, הביאו לביתו ואירחו בכבוד עד שחזר אותו הגביר לביתו. כשנפרד מהמארח, שאל אותו רבי יעקב: "מה חסר לך בחיים"? ענה לו היהודי שהוא נשוי כמה שנים ולא זכה עדיין לזרע של קימא. עמד רבי יעקב וברכו מכל הלב, שבעז"ה לשנה הבאה יזכה לבן זכר, וכן הווה. כשסיפרו מעשה זה למרן שר התורה הגר"ח שליט"א, נענה ואמר: "כשהברכה נובעת מהכרת הטוב - יש לה תוקף וכת, כמו שמצאנו אצל יצחק אבינו, שביקש שיביאו לו מטעמים ורק אח"כ יברך, וזה בכדי שהברכה תנבע מהכרת הטוב ותחול ביתר שאת".

הכרת הטוב על פירוש רבנו חננאל

הגאון רבי מאיר דן פלוצקי זצוק"ל, בעל ה'כלי חמדה', הגיע לביקור בלונדון. לאחר יום של הרבצת תורה ועיסוק בריבוי כבוד שמים, חזר עייף לאכסנייתו ומיהר לצאת להמשך מסעו לבלגיה, ומשם לארה"ב. באכסנייתו המתין לו יהודי, שבא להקביל את פני הרב בשליחותו של אביו הישיש, שמפאת גילו לא יכול היה לבוא בעצמו. כששמע בעל ה'כלי חמדה' שאותו ישיש בצעירותו, גילה את כתב היד של רבינו חננאל על מסכת פסחים, ומסרם לאלמנה 'ראם' על מנת שתדפיסם בש"ס וילנא - מיד עזב הכל ויצא לבקר את הרב הישיש, באומרו: "כולנו חייבים ליהודי זה הכרת הטוב, על שהעניק לעם ישראל את פירוש רבינו חננאל!!!"

הכרת הטוב על שעזר עם החבילות

מרן החזון איש זצ"ל נסע לתל אביב לבר המצוה של בנו של ר' מנדל דייטש, משום הכרת הטוב על שעזר למרן החזון"א וזוגתו ברדתם מהאנייה כשהגיעו ארצה, לסחוב את מזוודותיהם. וכשפעם הגיע לביתו של מרן החזון"א, והרבנית סירבה להכניסו בטענה שהדבר מפריע ללימוד של בעלה, אמר לה מרן החזון"א: "הלא זהו ר' מנדל שעזר לנו עם החבילות, וצריך לתת לו להיכנס!"

"ועתה הנה הבאתי : ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך" (כו, י-יא)

אומר ה'אור החיים' הקדוש במתיקות לשונו: "בכל הטוב" - ירמוז אל התורה כאומרם ז"ל (ברכות ה'). ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם. דרש רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: הרב אברמסקי זצ"ל סיפר לי, שכאשר נתמנה לאב בית דין בלונדון, החל לפעול לקרוב הצעירים לחיי תורה. החל למסור שיעור בגמרא לסטודנטים יהודיים - ומי ששמע את ההסברה הבהירה שלו, ומי שמכיר את האבחנות המדויקות שלו, איך הגדיר וחילק, איך האיר את הדברים באור יקרות, מבין ששבה את לב השומעים וקרבים בנעמו לתורה ולמצוות.

עד שהגיעו לסוגיית אשת יפת תואר במסכת קידושין. ולדברי הגמרא, שלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע. כשם שמוטב לשחוט בהמה גוססת מאשר לאכול מבשרה כשתמות ללא שחיטה, כך אמרה התורה שבהתלהטות הקרבות לא יוכלו לבלום התגרות היצרים והתירה בדוחק ובקושי דבר שראוי להימנע ממנו. איזו סערה וריגוש עוררו הדברים! אם התורה מתירה איסורים מפני התגעשות היצרים, אוהו, הותרה הרצועה. אצל האחד אלו מאכלות אסורות, רחמנא לצלן, אצל האחר איסורי שבת, ה' ישמור. נענה הרב אברמסקי בפקחותו ואמר: זו שאלה שהייתי מוכן לשמעה מפי פשוטי עם. לא מפיקם. אתם הרי אקדמאים, אינטלקטואלים, אנשים הוגים וחושבים - הלא תבינו, שאם נתן לנו הבורא יתברך תרי"ג מצוות, ובאחת מהן, אחת בלבד, קבע שבסיטואציה מסוימת, כיוצר האדם ומכיר את טבעיו, יתקשה לעמוד כנגד יצרו הרע, ולכן מראש הוא מתיר אותו באותו הקשר, אם כן מוכח שבכל שאר הציוויים והאיסורים ידע יוצר האדם וכוחותיו ונותן התורה, "קורא הזרות מראש", שביד האדם לעמוד מול יצרו, להתמודד עם הקשיים ולנצח!

ואספר בעניין זה: פעם שאלני אדם, 'מדוע אינכם מתאימים את התורה לזמן'. שאלה טובה... אמרתי לו: בוא ונסכים על דבר אחד. כשהילד גדל והנעל לוחצת, יש שתי ברירות. או להרחיב את הנעל, בזמני היו פותחים פתח קדימה, להוציא את הבהון, או שקונים נעליים חדשות. יש עוד שתי ברירות, או שהולכים יחפים, או שזה לוחץ וקשה ומכאיב. למה לא חושבים על אפשרות חמישית, לקצוץ את אצבעות הרגליים? התשובה פשוטה, משום שהרגל היא העיקר, והנעל באה לשרתה.

מוסכם? הן. עליך ועלי, כעת תבין, שאנו חלוקים בינו מה הנעל ומה הרגל? אנו יודעים שהתורה קדמה לעולם, והקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם על פיה, ואחד היסודות ביהדות שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולכן אין מחשבה לפגוע חלילה בתורה. יש להתאים עצמנו אליה. ואנו מותאמים לה, כי נבראנו על פיה. אצלך, האדם עיקר והתורה כנעל. ואם היא לוחצת מחליפים אותה...

לא ולא, מחה האיש. אבל להקל פה ושם... אמרתי לו: יתכן ואפשר, אבל לא אני נותן התורה, וגם לא אתה. אם תמסור לי את שמך ושם אמך, אומר להקב"ה שאתה רוצה לעלות אליו ולהציע הצעה - החליט שלא למסור, והמצב נותר בעינו... [והגדת]

מייגע הגעתי למספר הטלפון של האדם שהיה אחראי על המופע המוסיקלי, ולאחר שהצגתי את עצמי שאלתי אותו האם יוכל לומר לי כמה כנרים היו אמורים להופיע בקונצרט שנערך אתמול. תמתין על הקו ואסתכל ברשימה השמית שלי, ביקש האדון. המתנתי על הקו, מספר הסופר, ובתוך דקה הגיעה התשובה: 14 כנרים. אך אני רואה שהופיעו רק 13... אחד הכנרים כנראה לא יכול היה להגיע... הייתי המום. הנחתי את השפורפרת במקומה, והלכתי מיד לביתו של טוסקניני. אדוני הנכבד, אמרתי לו, אני חייב להתנצל בפניך. אכן צדקת! בדקתי מה שאמרת לי, ונדהמתי לשמוע שאכן כנר אחד היה חסר. אני מצטער שצחקתי עליך... אבל, המשכתי, אני רוצה שתסביר לי איך... איך הצלחת לגלות את זה...

טוסקניני הרים את עיניו ונתן בי מבט חודר. בוא תבין, אמר. הרי ברור שלמרות שכל הכנרים מנגנים את אותו הלחן, לא כתבתי תווים אחידים לכל 14 הכנרים, שהרי אם כן אינני זקוק לכולם... די היה באחד או בשניים, ולכל היותר בשלושה או בארבעה. לכל אחד ואחד מהכנרים יש רשימת תווים שהיא ייחודית רק לו, כזו שנכתבה במיוחד עבורו. כל תו נכתב בשינוי קטן, מהתו המופיע אצל האחרים. ואז - כאשר כל הכנרים עולים אל הבמה ומנגנים יחדיו, נוצרת סימפונייה נפלאה, יצירה של ממש, המורכבת משילובם של כל התווים! והנה, במשך ההופעה הבחנתי שחסרים לי תווים מסויימים ביצירה הסימפונית, ולפי מספר 'הסימנים המוסיקליים' החסרים הבנתי שכנר אחד נעדר. אמנע, הציבור הרחב שהאזין לקונצרט לא הרגיש כלל בהיעדרו של הכנר ובחסרונם של התווים שהיו אמורים להצטלצל מכינורו, והנגינה היתה נשמעת להם ללא כל דופי, אבל אני, המנצח שכתבתי את התווים, לא יכולתי להסתדר בלעדיהם והדבר גרם לי צער רב... וכאן פונה הת"ח לבן שיחו, אתו יהודי יקר המצר על כך שאינו מצליח ללמוד אלא כמה שורות, ואומר לו: עד כאן סיפורה של הכתבה שקראתי אתמול. אם תתעמק בעניין, תראה שיש לכך הקבלה של ממש למצב שבו אתה נמצא. אולי בעיניך נדמה שאין חשיבות כל כך גדולה לאותן שורות שהינך מצליח ללמוד, אבל הקב"ה, המנצח הגדול, שכתב את השורות הללו, רוצה וחפץ בכל אחד מהן, כי הוא כתב אותן במיוחד עבורך! ואם לא תלמד את השורות הספורות הללו, ולא תשמיע בפניו את התווים הייחודיים שלך, הם יחסרו לו, כביכול.

בעל התשובה התעורר מאוד למשמע הדברים, ועשה רושם כמי שקלט את המסר בצורה הנכונה. כעבור מספר חודשים פגש הת"ח את בנו של היהודי ההוא, והתעניין בשלום אביו. הבן נאנח וסיפר שלמרבית הצער האבא נפטר לבית עולמו, אבל, המשיך הבן, יכולני לספר לך שהדברים שאמרתם לו בשיחתכם השפיעו עליו עד מאוד, והוא החל ללמוד את השורות הספורות שלו בשמחה גדולה. עד הרגעים האחרונים שלו, ממש כך, הוא לא מש מהגמרא וניצל כל רגע ללימוד תורה. מדי פעם, שמענו אותו אומר לעצמו, "הקב"ה שהוא המנצח הגדול של העולם כולו, רוצה לשמוע את התווים שלי"... וכשהיה קם בבוקר, היה אומר פרק תהלים הפותח במלים "למנצח מזמור", ופירש לעצמו את הדברים באומרו "אני בא עתה לשיר לפני המנצח הגדול והנורא שהוא השם יתברך".

כן, לכל אחד יש תווים משלו. שנכתבו במיוחד עבורו. באופן אישי! למרבה הצער יש לומדי תורה המתקשים לשמוע ולהשמיע את שירת חייהם. הם חושבים שאינם מצליחים בלימודם, וסבורים שהקב"ה לא מחבב אותם, ואינו מעוניין בלימוד התורה שלהם. הם זקוקים ליד תומכת, מלטפת, ללב חם ואוהב, שיסביר להם, תוך כדי ליטוף, שהקב"ה כן אוהב אותם, וכן רוצה לשמוע אותם כשהם לומדים. במאמץ קטן נוכל להיות שותפים להצלחתם של הבנים היקרים הללו. זה יקרה אם לא נחסוך במאמץ, נעודד אותם וניתן להם את ההזדמנות להבין שבשמים תפרו תווים מיוחדים ואישיים עבורם, ורק עבורם. ואם הם לא ינגנו אותם, הסימפונייה כולה תהיה חסרה - לא תהיה הרמוניה מושלמת. ננסה להחדיר למוחם את הידיעה שהקב"ה, המנצח הגדול, רוצה את התווים שלהם, גם אם הם מעטים, בדיוק כפי שהוא רוצה את התווים של כל לומדי התורה האחרים.

[ברכי נפשי]

אמר הגר"מ פיינשטיין: לכל אחד מעם ישראל יש תפקיד משלו, לפי תכונותיו ולפי כישוריו, ורק בצירופו של כל אחד ואחד אל הכלל, נגיע ל'כל עדת בני ישראל', דהיינו אל השלימות של עם ישראל. ללמדנו את חשיבותו של כל יהודי, המצטרף אל הכלל, כאשר שילוב התכונות והמידות של כולם, יוצר הרמוניה מושלמת בבריאה, וזה היסוד לאחדות בעם ישראל, והיסוד לצאת זכאי ולהצליח במשפט ביום הדין הקרב ובא.

דבריו של הרב יובנו היטב באמצעות הקטע דלהלן. מעשה במרביץ תורה חשוב שנכנס לבית המדרש במקום מגוריו ומצא יהודי היושב ליד הגמרא ומתאמץ להבין את הסוגייה שלפניו, ופניו נפולות. הרגשתי חובה לגשת אליו, ולשאול מדוע נפלו פניו, ולעודדו במידת האפשר.

ואכן, האיש היה במצב רוח לא טוב, ושפך את מר שיחו לפניי. אני חזרתי בתשובה לפני כמה שנים, סיפר לת"ח, ומאז אני מנסה 'להדביק את הפער' שיש לי בלימוד התורה, וללמוד וללמוד ככל יכולתי. אבל, אינני מצליח בכך. לאחרונה, הוא ממשיך, מטרידה אותי המחשבה, שאתם - שגדלתם על ברכי תלמידי חכמים, והחילותם ללמוד מגיל רך, גורמים להקב"ה נחת רוח בלימודכם. בידי הרב שהצלחתם לצבור בשנות הלימוד המרובות, בהבנה הגדולה שיש לכם בעת הלימוד, בבקיות ובחריפות שרכשתם במשך השנים - על ידי כל הדברים הללו הינכם גורמים נחת רוח לאלוקים. אבל אני?... הרי הלימוד שלי איננו חשוב... ובכלל, הרי אני מצליח ללמוד בקושי רק כמה שורות בודדות ביום, ומה כבר יכול לצאת מזה... הדבר מטריד את מנוחתי, ומה אוכל לעשות כדי להתעודד? - שאל בעל התשובה, ופרץ בבכי נסער. ואם לא די בכך, המשיך לספר ברגשה, לפני מספר שבועות נודע לי שאני חולה במחלה קשה, והרופאים קצבו לי זמן קצר 'עד שהכל ייגמר', רח"ל, בתקופה כזו אני רוצה להספיק כמה שיותר, אבל במציאות אינני מצליח ללמוד יותר מכמה שורות ביום. והדבר מציק לי מאוד. הת"ח השיב לו בדברים מאלפים ומיוחדים במינם, בהיזכרו שבהשגחה פרטית הזדמן לו לקרוא בלילה הקודם כתבה מסוימת, שיש בה תשובה לשאלתו של הנ"ל.

מסופר על אחד המנצחים והמלחינים הגדולים בעולם שחי לפני כמה עשרות שנים. מנצח זה, טוסקניני שמו, היה מפורסם מאוד בכל רחבי תבל, ונחשב למנצח הגדול שליווה את התזמורות המובחרות באירופה ובאמריקה.

איש זה מת בגיל 95, ובשנותיו האחרונות היה מגיע אליו סופר מיוחד לכתוב את קורות חייו. פעם, כאשר הגיע אליו הסופר, אמר לו טוסקניני ש'היום אין לי אפשרות לשבת איתך על הזכרונות'. הוא הסביר את סירובו בכך שאחת התזמורות הידועות עורכת ממש עכשיו קונצרט גדול במדינה מרוחקת, ולצורך זה היא התאמנה אצלי במשך חודשים ארוכים. מנהלי התזמורת שלחו לי כרטיס טיסה, אבל מפאת גילי המבוגר אני מנוע מלטוס למדינה ההיא. ברם, כיון שמאוד חשוב לי לשמוע את הביצועים של התזמורת, אני מתכוון לעשות זאת באמצעות התקשורת. כשהם יתחילו לנגן, אתחבר אליהם באמצעות התקשורת ואאזין לביצועים המוסיקליים, אמר טוסקניני לסופר. אם תשב בשקט ולא תשאול שאלות, תוכן לשבת לידי בעת ההאזנה לקונצרט, הוסיף, וכך היה.

הסופר ישב והביט במנצח המפורסם, ותיעד את צורת האזנתו לביצועי התזמורת. לימים יתאר הסופר ויכתוב ש'האדון היה מרותק כולו לניגונים שהושמעו באוזניו באמצעות התקשורת, כולו קשוב, בודק ובוחר כל תו. כאשר הסתיימה ההופעה, החמיא הסופר לטוסקניני וחילק לו שבחים מרובים באומרו שעל פי צורת ההאזנה שלו רואים שמדובר במנצח גדול, העומד מאחורי הניגונים הללו. אבל, המנצח החמיץ פנים. 'כן, הכל היה טוב ויפה, אבל הצטערתי מאוד לשמוע שבמקום 14 הכנרים שלהם כתבתי את התווים, היו שם רק 13. חבל, חבל מאוד'...

הסופר מתאר את הצחקוקים שעלו בליבו למול 'דמיונותיו' של המנצח, הטוען שהצליח להרגיש בחסרונו של כנר אחד... שהרי איך אפשר לשים לב לכך באמצעות קן התקשורת ועוד עם אוזניים של קשיש שעבר מזמן את גיל 90. הרי זה פשוט לא יתכן! למחרת, ממשיך הסופר בתיאוריו, החלטתי בכל זאת לבדוק את המידע שהעביר לי המנצח... לאחר סבב טלפונים

“אַרְיָה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא” (עמוס ג, ח)

“אריה” ראשי תיבות - אלו, ראש השנה, יום הכפורים הושענא רבא.

ימים אלו שואגים לכולנו, עורר התעוררו מי לא יקרא!!! יראה ופחד, חיל ורעדה אחזו בדורות הקודמים, שאגות האריה המיסו כל לב לחשוב חשבוננו של עולם לסור מרע ולעשות טוב. מדוע בימינו שאגת האריה אינה מחרידה, מרעידה ומבעיתה את לבות העם, מדוע לא נראה כל שנוי במהלך החיים של המוני ישראל, מדוע החיים השגרתיים הולכים ונמשכים אצלנו כרגיל כתמול שלשום?

נכון הדבר כי שאגת אריה מטילה יראה ופחד רק כאשר האריה מסתובב חופשי כאוות נפשו, ואילו אריה הכבול וסגור בכלוב, שאגתו אינה מרשימה במאומה, אך מה השינוי שחל בנו מהדורות קודמים?

ונראה שהסיבה לכך היא טעונה במרוץ אחר שיגרת החיים והשגת תאוותיה, יש בה כדי להשכיח מאתנו מה עברנו בשנה החולפת, אילו עצרנו לרגע לחשוב את מאורעות השנה החולפת, בפרנסה, בהצלחה בעסק, בבריאות, בשידוכי בנינו, בשמחה, נחת, עצב, היינו מסיקים כי כל שנה אינה דומה לחברתה, והיא שונה לחלוטין מהשנה שחלפה לה. שנה שהרבינו בתפלה ובמעשים טובים הרי שההצלחה האירה לנו פנים, ואילו שנה שהמשכנו כשיגרה ללא כל שנוי הרי שגם תוצאותיה ברורות.

אילו ניקח זמן לחשבון נפש, לעצור את המרוץ אחר השיגרה, הרי שאולי נצליח במעט להרגיש את שאגת האריה כבדורות הקודמים.

“וְעֵתָה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִי ה' וְהִנַּחְתּוּ לִפְנֵי אֱלֹקֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ” (כו, א)

ומבאר ה'אור החיים' הקדוש: “ואמר לך” - לשלול זולתו לא מלאך ולא שרף יזכה לזה, גם ירמוז במאמר בכל הטוב אל התורה... כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם, עכ”ל.

סיפר הרה”ג שלמה לוינשטיין שליט”א סיפור מדהים ומפעים: “ידיד, שהכרתי לאחרונה, חשף לפני את סיפור חייו המופלא: זוגתי ואנוכי ישבנו בחדרו של הפרופסור, מנהל מחלקה בבית החולים ‘סורוקה’, שנינו תלינו בו זוג עיניים מקוות ומייחלות, לאחר טיפולים ארוכים ומתישים, אולם הפרופסור הניד ראשו ואמר בשקט: “השלימו עם המציאות הכואבת; לעולם לא תזכו לילדים משלכם!” הדבר נפל עלינו כרעם ביום בהיר. כיהודי מאמין החלטתי לחפש רב גדול שיברך אותנו בפרי בטן. הרב שלי שלח אותי אל הרב חיים קניבסקי שליט”א. נכנסתי אל הרב ושפכתי לפניו את אשר בליבי. הרב קניבסקי התבונן בי ושאל: ‘אתה קובע עיתים לתורה?’ השבתי בחיוב, אך הרב לא הרפה והתעניין במה בדיוק אני לומד, וכאשר שמע כי קביעות הלימוד שלי מסתכמת בפעמיים בשבוע, אמר לי: “אם תקבע עיתים לתורה בכל יום - תזכה לבנים”. יצאתי משם מלא בתקווה ושמחה. החלטתי לקיים את דברי הרב ולהפסיק לבקר אצל רופאים. מקום עבודתי היה בדימונה, ובסמוך אליו היה כולל. ראש הכולל ששמע על הסיפור שלי הצמיד לי אברך שילמד איתי בכל הפסקת הצהריים שלי. לאחר חודש שלם שהקפדתי על סדרי הלימוד התבשרנו... מזל טוב! נפקדנו. הרבינו בהודאה לה’ מרוב אושר. המשכתי לשמור על קביעות לימוד התורה בקפדנות, ושמעו מה אירע...

4 חודשים אחר הבשורה הטובה, טרדות רבות בעבודה גרמו לי שלא להגיע לשיעורים, והנה מצב העובר הסתבך, היה צורך לאשפוז בבית חולים. כששמע זאת ראש הכולל הוא ביקש ממני להתחזק בקביעות הלימוד, המשכתי את השיעור, וברוך ה’ המצב הסתדר. מעתה ואילך הקפדתי בכל כוחי להגיע לשיעור בכל יום, עד ללידתו מלאת האושר של בני הבכור. לאחר שנה נפקדנו בבן שני! לאחר זמן מה התגלה במוחו של העובר ממצא מחשיד והרופאים אמרו שקיימים סיכויים שהעובר לא יהיה ילד בריא. נסעתי שוב אל בית מרן הרב קניבסקי, סיפרתי לו את דעת הרופאים על המום במוחו של העובר. הצדיק ברך אותי והורה לי להמשיך בקבלה של לימוד התורה. קיימתי את דברי הרב וב”ה לאחר ארבעה חודשים זכינו בחסדי ה’ לחבוק את בתנו - תינוקת בריאה ושלמה.

זמן קצר לאחר מכן גבר עלי היצר והפסקתי את הלימוד הקבוע בימי שישי. ואז גם הבשורות הטובות נעצרו. לאחר שנתיים נוספות, התעוררתי שוב מתרדמתי ומהעצלנות שתקפה אותי, חזרתי לקביעות הלימוד, והנה זמן מועט לאחר חזרת הקביעות... נפקדנו בפעם השלישית בבן נוסף. לאחר תקופה נוספת, נפקדנו בפעם הרביעית, אך הפעם טענו הרופאים כי התינוק בעל מום בלב. רצנו אל הרב קניבסקי שאמר שאם אמשיך בלימוד יהיה טוב! המשכתי ללמוד בהתמדה וב”ה זכינו ונולד לנו בן רביעי, בריא ושלם! סיים הרה”ג שלמה לוינשטיין ואמר: “ראו עד היכן מגיע כוחו של לימוד התורה, כנגד כל תחזיות הרופאים בסורוקה, כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם. [עונג שבת-1922]

בברכת התורה ברינה רון

“לְאָדָם מַעֲרִי לֵב וּמַה' מַעֲנָה לְשׁוֹן” [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו”ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורג’י בן שמחה יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה

סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן עזיה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: גוליה חיה בת גריסה מרים בת עזיה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
זיווג הגון - זהבה בת אטו: ג’ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט”א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת חוה: לילך בת מרגלית מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת נארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית: אושר בת אורנה יהודה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי בת מזל: חן בת דלילה (מז)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מאוצרות הפרשה

ולקח הטנא מידך (כו, ד)

פסק הרמב"ם (פ"ב מהל' ביכורים הי"ז): "הביכורים אין להם שיעור מן התורה, אבל מדבריהם צריך להפריש אחד משישים". ועל אף ששיעור זה הוא מדבריהם, מצא הגאון רבי אליעזר קופעשקער, בעל "יעיר קינו" בפסוק שלפנינו: לשון הפסוק הוא "ושמת בטנא". מהו שיעור "טנא"? במסכת כלים (יבג, ג) מצינו ששיעורו של טנא הוא חצי סאה. והנה, במשנה במסכת ביכורים (א, יב) נאמר שהשיעור הקטן ביותר לחיוב ביכורים הוא אילן וקרקעו. ובמסכת כתובות (קיא, א) מצינו: "אין לך אין סרק שבארץ ישראל שאינו טוען משוי של שתי אתונות". וכמה משאו של חמור? זאת למדנו במסכת ב"מ (פ, ג), שם נאמר שמשא חמור או אתון הוא ט"ו סאין, ואם כן משא של שתי אתונות הוא שלושים סאין, מעתה, מאחר ומן התורה אפילו אילן סרק חייב בביכורים, בשיעור של טנא שהוא חצי סאה, הרי החשבון מורה ששיעור ביכורים הוא אחד משישים! (כמוצא של רב)

וחליים רעים ונאמנים (כה, נט)

רעים בשליחותן ונאמנים בשבועתן. (ע"ז דף נ"ה ע"א)
במכתב מופלא שכתב מרן ראש הישיבה הגר"נ פרצוביץ זצ"ל לידיד בעיצומן של שנות מחלתו הקשה והיסורים הנוראים שאפפוהו, כותב הוא דברי התעוררות נשגבים בחוכת קבלת היסורים וידיעת תכלית היסורים: מצב בריאותי עתה הוא בערך בלי שינויים, ב"ה שהייתי יכול להמשיך באמירת השיעורים, וכמו שאמרנו חז"ל (בראשית רבה יד, ט) על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבוראו, והרי כבר אמרו חז"ל רעים בשליחותן ונאמנים בשבועתן, שבשעה שמגרים את היסורים על האדם, משיביעין אותן שלא תלכו אלא ביום פלוני ולא תצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית ועל ידי פלוני ועל ידי סם פלוני, שהכל ניתן במידה קצובה בדיוק. אמנם אף אם אנחנו יודעים זאת, מכל מקום קשה לצייר ולהרגיש ככה, ובפרט כשהזמן הולך ומתארך, ועוד הרי אמרו אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים, כי לא כלו רחמיו. ממשיך מרן רה"י הגר"נ וכותב בתמצית לבו, כי עיקר הקושי הוא כמו שאמרנו חז"ל (ברכות דף ה.) אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו, זאת אומרת שלא מספיק לקבל באהבה דין שמים, דהרי אם נאמר כן הרי יתכן לחשוב שמן השמים שולחים יסורים ומחלות על האדם בלי הסבר, וזה איננו נכון, אלא כל מטרת היסורים היא כדי שאנו נבין ונדע שהכל תלוי במעשינו ולא לחינם באו יסורים אלו, וחובה על האדם לפשפש במעשיו ולהבין עבור מה באו ולתקן מה שאפשר, כי זוהי התכלית הנרצה בזה, וזו עבודה קשה, אף שכמובן לא חסר במה לתלות, אבל עיקר הענין בזה הוא לתקן את מה שצריך, על מנת שעל ידי כך יסורו היסורים מעליו, וקשים הידיעה והתיקון מאד מאד, אבל זוהי חובת ותכלית היסורים, ובלי זה הרי כל היסורים הם לשוא. ובפרט בימי הדין המשמשים ובאים, שכל הפרטים באים בדין מחדש, ודאי שהחובה גדולה מאד.

ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כו, ב)

יש להבין: הרי את הביכורים יש להביא מפירות שבעת המינים שרובם גדלים על עץ, מדוע אפוא נאמר כאן 'פרי האדמה' ולא 'פרי העץ'? באר הראשון לציון רבי משה בן חביב: הלכה היא כי ניתן להפריש בכורים אפילו בזמן שהפירות עדיין בגדר 'בסר', כפי ששינו (בכורים ג א וראה רע"ב שם): "יורד אדם בתוך שדה ורואה תאנה שבכרה... קושרו בגמי ואומר 'הרי אלו בכורים'", כיון שעל אכילת פרות בסר מברכים 'בורא פרי האדמה (שו"ע או"ח רב ב) לפיכך נקט הפסוק לשון: 'ולקחת מראשית' – יכול אתה להפריש את פרותיך אפילו בעודם בראשית גדולם, בזמן שברכתם 'פרי האדמה'. (חומת אנך, הובא ביכול מאמנים)

ולקחת מראשית כל פרי האדמה... ושמת בטנא (כו, ג)

לתורה חשוב שתשים את זה בטנא בכלי!!! התורה מדגישה פה את הדבר הטכני הזה ששמו-כלי!!! ללמדך: יש לך כישורים...? יש לך כוחות...?? יש לך אדמה טובה... שאתה יכול להוציא ממנה פירות טובים...?? אם ככה תכין כלי!!! לא באויר!!! צריך להכשיר כלי קיבול שהוא יכיל את הכוחות האלו... בימים אלו... ערב יום הדין... כל אחד מאיתנו פתאום נתקף ברגשות... בהתלהבות... בהחלטות טובות... באאורות... חכה! ושמת בטנא!!! תכין כלי!!! לא באויר... מה זה הטנא של עבודת ה'? קבלה אחת קטנה ויעילה!!! אני רוצה לגלות לך סוד: כל כלומניק שמסתובב ברחוב ש... שתכל'ס... לא עשה כלום בחיים... שיהיה לך ברור שהיו לו רגעים מרוממים לא פחות ממך!!! והיו לו רגעים שהוא הרגיש מממזה קרוב לקב"ה... וממזה החליט שמהיום הוא טוב... נו... אז למה הוא נשאר כלומניק?? היה מחסור בטנא!!! הוא לא עשה מזה כלי!!! הכלי הזה נשמע שולי... הטנא הזה בטל בששים לעומת הביכורים שהם תרומה... הם קודש... אבל לא!!! הטנא זה התנאי הכי מעכב... אם לא היה לו את הטנא הוא לעולם לא היה מצליח להגיע לפה... זכור: קבלה קטנה היא הטנא של הביכורים שלך - של הרצון שלך להשתנות... קח לתשומת לבך... (אז נדברו)

ועצה מועילה ליום הדין, אומר לנו מרן המשגיח רבי ירוחם ליכוביץ זצ"ל, לעשות עסק מדברים קטנים. הנה רואים אנו בפרשת הביכורים כי כל העסק הגדול בהעלאת הפירות לירושלים בקול המון חוגג אינו אלא עדי לעמוד בעזרה ולומר שאינו כפוי טובה, כל הטרחה סביב הבאת הביכורים אינה אלא בשביל דבר הנראה לעינינו לכאורה קטן וחסר ערך – להכיר טובה. ואמנם באמת זהו יסוד כל התורה כולה, כי כל פרט בעבודת ה' גדול הוא ונשגב עד

מאד. (דעת חכמה ומוסר ח"א מאמר פ"ג)

ואמרת אליו הגדתי היום (כו, ג)

ואמרת אליו שאינך כפוי טובה (רש"י). הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל מדקדק מדוע לא אמר שהנך מכיר טובה, למה אמר בלשון השלילה שאינך כפוי טובה. אלא מבאר הגר"א ב"ב זצ"ל שבאמת אין אפשרות להכיר בטובתו של הקב"ה, כי הרי מי יכול לרדת לעומקה ופרטיה של כל טובה וטובה, וכפי שאנו אומרים בתפילת נשמת כל חי 'אילו פיננו מלא שירה כים וכו' אין אנחנו מספיקים להודות ולהלל על אחת מאלף אלפי וריכי רבבות, א"כ כל שבאפשרותנו הוא רק להיות בגדר שאיננו כפויי טובה.

במוצ"ש אנחנו ניגשים לאמירת הסליחות: נצייר לעצמנו אילו אנחנו צריכים בעוד כמה שעות לגשת לחבר לבקש סליחה על מה שחטאנו לו, בוודאי שהיה זה דבר בלתי נעים בעליל והיה יוצר אצלנו מתח גדול. וזאת הדרך שצריכה להיות בקשת הסליחה שלנו מהקב"ה, להכיר מול מי אנחנו נמצאים, מה המחויבות שלנו כלפיו. ואז נוכל יותר להרגיש: 'ולנו בושת הפנים' וכך מבקשים סליחה.

נמשיל זאת לסיפור שהיה בשואה: היה יהודי בודד ומיוסר שיום אחד התעלף ונטה למות. ברגע האחרון הזדמן לשם יהודי אחר, וכשראה את מצבו סיכן את עצמו להצילו, הניחו במקום סתר ופרס לו מלחמו עד ששיקמו. לאחר השואה דאג להשיאו אשה, וכשפתח עסק גדול דאג למנותו כמנהל העסק, ולא עוד אלא ברבות הימים העניק לו סכום כסף שיהיה לו כבסיס להקמת עסק משלו. ומה עשה הניצול, הלך והקים עסק מתחרה למטיבו כשהוא גונב ממנו בדרך את כל הפטנטים שלמד שם, ועי"ז התמוטט כל העסק של מטיבו עד שהפך לפושט רגל. אומר התומר דבורה, אותו דבר בדיוק אנחנו מתנהגים. כי הקב"ה מטיב עמנו נותן לנו חיים, בריאות וכח לדבר – ומה אנחנו עושים עם כח הדיבור שלנו? אנחנו מדברים דיבורים אסורים, אנחנו משתמשים במה שהוא נתן לנו, להילחם נגדו יתברך, ר"ל, ולא עוד אלא שכל עבירה שאדם עושה הוא בורא משחית, והמשחית זקוק למזון לקיומו, והיה מן הראוי שהקב"ה יאמר אתה בראת את המשחית אתה תפרנסו, והקב"ה לא כך אומר אלא הוא מפרנס את המשחית, והוא זה שדואג לו. היש לאדם בושת פנים גדולה מזו?

עוד מבט על ההרגשה שצריכה להיות בסליחות ראיתי שמביא רבי ברוך רוזנבלום שליט"א בשם רבי נפתלי טרופ: הנה בסליחות אנחנו אומרים כדלים וכרשים דפקנו דלתך, ולאחמ"כ אומרים שוב דלתך דפקנו רחום וחנון. היינו שאנחנו אומרים לפני הקב"ה שבאנו לפניך כדלים שדופקים בדלת לבקש מטבע מיד בעל הבית כעני המתחנן על נפשו שבעל הבית יועיל בטובו לפתוח לו את הדלת ושיחוס עליו ויזרוק לו איזה מטבע. והקשה רבי נפתלי מה זה שוב האמירה הזאת דלתך דפקנו? עונה רבי נפתלי, יש שני סוגי עניים, יש עני שיש לו כסף, רק מה? הוא סוחר, בקושי גומר את החודש, הוא מזמן היה רוצה לקנות איזה מזגן נוסף לבית, ואולי גם לשדרג את הרכב הטרנסה שלו, וגם לא היה אכפת לו אם יהיה לו כסף לאוכל קצת יותר משודרג וכדו'. אותו עני כשהוא דופק בדלת הוא דופק בעדינות, יפתחו מה טוב, הוא יבקש בעדינות וינסה לא יותר מידי פעמים וכו', כי מקסימום אם לא יתנו לו, אז יהיה לו פחות לוקסוס ויצטרך להידחק קצת. לעומת זאת יש עני שמלבד בגד קרוע לגופו אין לו כלום, אין לו פת לאכול, ובוודאי לא בגד ללבוש, ומקום להניח את הראש, אין בכלל על מה לדבר. הוא צריך כסף בשביל לא לגווע מרעב. לאותו עני אין נימוסים, אין סבלנות וכשהוא דופק בדלת ולא פותחים, הוא דופק עוד יותר חזק, ולמה? כי הוא יודע שאם לא יפתחו לו, זה לא שלא יהיה לו מזגן בבית אלא הוא יגווע ברעב, הוא יודע שהחיים שלו תלויים בבעל הבית שפותח או לא פותח, כזה אדם ידפוק ויחזור וידפוק. אומר רבי נפתלי, אדם שמגיע לפני ר"ה ומבקש הטבה מהקב"ה מה הוא צריך לבקש? הוא צריך לבקש כמו אותו עני שאין לו כלום, כי הכל נפתח מחדש. החיים, הבריאות, הנחת, הפרנסה, הכל יכול להשתנות ברגע, חסר אנשים שהתבשרו בשנה האחרונה בבשורות איוב ששינו להם את כל החיים? חסר ילדים קטנים שמתו באופן טרגי ופתאומי? חסר אנשים שאיבדו את פרנסתם כשבר"ה שעבר הם ישבו על הרבה כסף ועתידי מבטיח? הכל נקבע בר"ה. וזה מה שאנחנו אומרים דפקנו דלתך... דלתך דפקנו, אנו חוזרים ודופקים, כי אנחנו מרגישים שאנחנו בלי כלום, ולא רק באים לבקש השלמת הכנסה, וכאותו עני שאין לו כלום ואז כשהוא דופק הוא דופק בשביל לחיות, וכשבאים בהרגשה כזאת אפשר לבא לבקש מחילה יותר בתחנונים יותר בשפתיים דולקות. וכל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה. (הרב שלמה קולדצקי שליט"א)

פינת ההלכה

הוציא פרוסה מכר לחם לפני התשלום ושכח ליטול את הכר ולשלם עליו

שאלה: מעשה באדם שהיה בסופר מרקט עם בנו הקטן, והיה הילד רעב וביקש לאכול. נטל האב פרוסה מתוך לחם פרוס שהניח בעגלתו על מנת לשלם עליו, ונתנה לילדו. אך כשהגיעו לקופה והניח את המוצרים על השלחן נשמטה הכר מעיני הקופאי ונשארה שם ולא שילם עליה ולא נטלה. כשהגיע הקונה לביתו ושם לב שהכר איננה נבהל שגזל בידו שהרי נטל פרוסה ולא שילם עליה. מיהר לחנות ושם נתברר לו שאדם אחר קנה ככר זו בלי לשלם לב שחסרה בה פרוסה. האם אדם זה חייב לשלם לסופר מרקט או לקונה?

תשובה: כמה פוסקים השיבו לי שהאיש חייב לחזור אחר הקונה ולשלם לו על הפרוסה, דמכיון שהחנות קיבלה תשלום מלא עבור הכר אין כאן גזל בידו כלפי החנות שהרי לא נגרם לחנות כל הפסד ממה שעשה, אלא ההפסד נגרם ללוקח זה ששילם מחיר מלא וקיבל פרוסה פחות, ומכיון שהוא הפסיד ע"י המעשה של האיש הזה צריך לשלם לו מה שהפסיד. ואמר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שאם אינו יכול למצוא את הקונה יעשה בכסף זה צורכי רבים כדין מי שגזל ואינו יודע ממי גזל. וכן הסכים הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א. והגאון רבי אברהם דירנפלד שליט"א אמר שאין לאיש זה כל חוב כלפי הקונה אלא כלפי החנות בלבד, שהרי הוא נטל פרוסה מכר שהיתה שייכת לחנות ולא שילם עליה. והקונה קנה ככר שהיתה שייכת לחנות ולא לאיש זה, והחנות מכרה לו ככר חסר במחיר של ככר שלם. וא"כ החנות צריכה לחזור אחר הקונה ולשלם לו מה שהפסיד, וזה שנטל את הפרוסה צריך לשלם לבעל החנות את שווי הפרוסה, ואין זה מעניינו מה עשתה החנות בככר זה לאחר שהוציא ממנה את הפרוסה ואם נגרם לה הפסד עי"ז או לאו. והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א השיב כנגדו, דמכיון שהחנות קיבלה תשלום מלא עבור הלחם אין כאן דין גזל כלפי החנות, ומכיון שהקונה קיבל פרוסה אחת פחות בגללו יש לדון לחייבו משום מזיק שגרם לו הפסד ונזק וחייב לשלם לו. וכן הורה הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א. (וישמע משה)

חידה שבועית

צ' ספסל אחד ישבו ארבעה ילדים: אהרן, אריאל, יונתן ואליעזר. לכל אחד מהם תואר אחר: אלה, רנה, מנוח ונחמה. ידוע: 1. הילד המנוח נמצא לי הילד השחורחור פלפד. 2. הילד הנכה הוא המאלי ביותר. 3. אריאל יושב בין אליעזר למנוח. מי אט כן הוא הילד הנכה?

תשובה לחידה פר"ש: אם קיימת מצות שלוח הקן, סופך לבנות בית חדש ותקיים מצות מעקה שמצוה גוררת מצוה (רש"י כב, ח). **תשובה לחידה השבועית:** גדי הגבנ. תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד. **שם הזוכה:** אלון כהן י"

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת יעקב להולדת הבן
משפחת כהן לאירוסיהן אלעד ני"ו
משפחת בלומר לאירוסיהן הבת
משפחת שבתאי להולדת הבן
משפחת גולדשמיד לנשואיה הבן
משפחת פינקוס - יעקבסון להולדת הבן הנכד
משפחת אילון- ארו להולדת הבת הנכדה
משפחת מונק לאירוסיהן הבת
משפחות בוסו לנשואיה הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

היחידה לחינוך חרדי
ותרבות מורשת ישראל
רמי גרינברג, ראש העיר

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

כי תבא

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי ישראל סלנטר זצ"ל היה אומר הימים בין ראש חודש אלול ויום הכיפורים דומים ליריד, ביריד של לייפציג, היו באים הסוחרים פעם אחת בשנה, לכמה שבועות, והיו קונים ומוכרים שם את סחורותיהם, בשביל כל השנה, ומי שמחמיץ את ההזדמנות, ואיננו מנצל את הזמן בשביל עסקיו, מפסיד את פרנסתו, בשביל כל השנה הבאה, כי הלא בגמר היריד, נוסעים כל הסוחרים הביתה, ואין לו כבר אפשרות לעשות עסקים, והנמשל הוא מובן, בארבעים הימים האלו, פותחים את השמים, וניתנת לכל אחד ההזדמנות, לרכוש לו אמונה ויראה, בשביל כל השנה הבאה, אולם אחרי יום הכיפורים נסגרים השערים, ומי שלא ניצל את הזמן הרי הפסיד בשביל כל השנה. (רבי חיים פרידלנדר זצ"ל)

וכה מעיד כ"ק אדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל על אותו דור שהיה לפני השואה: על עבודת הקודש של החסידים הנעלים, שהכרת פניהם ענתה בהם, שהגיעו ימי התשובה, ואש ההתלהבות שבערה בקרבם, היתה מורגשת היטב, בכל צעד וצעד, וכל אחד עשה הכנה גדולה, לקראת הימים הקדושים, וחדר לעומק נפשו, להתבונן, היכן נתרשל בעבודת השי"ת, ובאילו ענינים, צריכים תיקון, גם בעלי בתים פשוטים שכל ימות השנה היו מזדוים בכל בוקר, אחר התפילה, לחנותם ולעסקיהם, התעכבו בחודש אלול בבית המדרש, עד חצות, ועסקו בתורה ובעבודה וכל רצונם ומאוהיהם לתקן נגעי בתי הנפש, ולהכין את עצמם שיהיו ראויים לקבל פני מלכם ובוראם בימים הנוראים. (פרי הכרם)

מסופר על מרן החפץ חיים שהיה לו מקום בעלית ביתו ששם היה עושה חשבון נפש, ורבי ירוחם ליבוביץ ורבי נפתלי טרופ זצ"ל שהיו בראדן רצו לשמוע כיצד עושה מרן החפץ חיים את החשבון, ועלו לעליה והחביאו את עצמם שלא יגלה אותם ושמעו אותו מתחיל ואומר לעצמו "ישראל מאיר ישראל מאיר מה עשית היום" וכך עבר על כל רגע ורגע מה עשה בו, והיה חסר לו שלש עשרה דקות שלא זכר מה עשה בהם והתחיל לבכות בכיות גדולות ונוראיות! ישראל מאיר מה עשית אם אותן 18 דקות", ובכה עד כרי כך שהם ברחו מהבכיות שחשבו שירדפו מהבכיות שלו. וזוהי הגדלות של מרן החפץ חיים, כמאמר הפסוק בתהילים "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב" (פרק ל"ד י"ג), וביאור הפסוק הוא שדוד המלך בא ללמדנו מהו הדבר החשוב ביותר שיש לנו בחיינו הוא מי ש"אוהב ימים" אוהב את הזמן ומנצל כל רגע ורגע. האדם צריך לידע בבירור ובלא כל פיקפוק שהדבר החשוב ביותר בחיו זה ניצול הזמן. (הגה"צ ר' חיים פנחס שיינברג זצ"ל)

כותב רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל: ידוע הוא ומפורסם לכל, וגם אני ראיתי בשנים קדמוניות לפני עשרות שנים, כאשר אמרו ליהודי פשוט, מהקהילה, שכעת נמצאים בחודש אלול, התוצאה היתה או שהחל לבכות, או שנשתנה פניו מחמת אימה ופחד. (דרשות ושיעורי שבט הלוי)

והנה בא היצר הרע ואומר לנו "ממילא לא תספיק להיות צדיק כמו הבעל שם טוב, אז כבר לא כדאי להשקיע". לא. לא. אינו צודק. צריך לחשוף, יש להספיק מה שאפשר. העיקר לקחת משהו ביד, ומה שנספיק לעשות, כולו רווח, עוד שיעור גמרא עם הבנה עוד הימנעות מחטא והרווחים גדולים מאד. החכם מכל אדם אמר כבר "כל אשר בכוחך עשה" - תעשה מה שבכוחך עוד ועוד "כי אין חשבון ודעת ומעשה בשאול אשר אתה הולך שמה" בחנות מכולת יודעים אנו כי אפשר לקנות בתשלומים, גם כאן נקנה בתשלומים קצת ועוד קצת ועוד מעט. וזה שווה הון רב. כל פסיעה. ואז נוכל לבקש "למענך אלוקים חיים..(רבי יעקב גלינסקי זצ"ל)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וְהָיָה כִּי תָבֹא... וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבֹד אָבִי. יש הטוענים כי שנאת האומות לישראל נובעת בשל התבדלותם של ישראל מכלל האומות, אם היו ישראל מעורבים יחד עם-טוענים הללו, "שוב לא היתה שנאה" על כן באה התורה ללמדנו כי "ארמי אויב אבי" לבן הארמי, אף שהיה חותנו של יעקב ואחי אמו ויעקב, עובד היה אצלו בנאמנות ובמסירות, עם כל זאת לא הועילה קרבה זו להסיר את השנאה, וביקש לבן לעקור את הכל (ישאל ומשיב)

וְהָיִיתָ מְמַשֵּׁשׁ בְּצִהְרִים כְּאֲשֶׁר יִמַּשֵּׁשׁ הָעוֹר בְּאֶפְלָה אמר רבי יוסי כל מי הייתי מצטער על מקרא זה (דברים כח-ט) והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה וכי מה אכפת ליה לעור בין אפילה לאורה עד שבא מעשה לידי פעם אחת הייתי מהלך באישון לילה ואפלה וראיתי סומא שהיה מהלך בדרך ואבוקה בידו אמרתי לו בני אבוקה זו למה לך אמר לי כל זמן שאבוקה בידי בני אדם רואין אותי ומצילין אותי מן הפחתין ומן הקוצין ומן הברקנין: (מגילה כד, ב)בדרשה שנשא רבי ישראל סתם זצ"ל מקלם, לפני אנשי קהלתו באמריקה, למען תמיכה כספית בישיבות, התייחס לדברי הגמרא הללו, וכה אמר: יתכן פעמים שגם עיור ילך בדרך ולא יכשל, כאשר הדרך סלולה וחלקה, והוא מכיר ורגיל בה, וגם נזהר ללכת עקב בצד אגודל. לא כן בדרך שלא הלך בה מעולם, והדרך אינה סלולה, והוא 'ממהר לרוץ, אשר ודאי יכשל ויפול. בימים אשר דרך היהדות היתה סלולה לפני העם, המסורת היתה חזקה ובטוחה, ואילו החיים שקטים ונינוחים, לא היה קושי לשמור את נפש האומה והדת. לא כך בתקופתנו, אשר גברה המבוכה בסערות הימים, החיים נעשו רועשים ותוססים, והדרך שוב איננה סלולה, רק מלאה תחתים ומכשולים, כל יום שונה מקודמו, היאך נוכל להבטיח לבל נמעוד וניפול. עצה אחת ויחידה מצאנו לכך, הכריז רבי ישראל. שעה שהעיוור הולך והאבוקה בידו, אף שהוא עצמו בין כך אינו רואה, אבל יבוא אחרים שיראוהו ויזהירוהו. הישיבות הן הגה האבוקות המסלקות את חשכת חיינו, הן המגדלות תלמידי חכמים גדולי תורה, העומדים על משמר יהדותנו, ומנתבים את דרכנו. אם נטיב להחזיק בה באבוקה ולא נרפה, אזי אפילו אם אנחנו לא נראה טוב יותר, על כל פנים בני הישיבות וחכמייהם יראו אותנו, והם שיכוונו וידאו לנו הדרך בה נלך. אבל אם לא כן, מי יודע אשורנו באפילת התקופה. (פנינים משולחן גבוה:דברי ישראל)

וְאָכַלְתָּ פְרִי בְשֶׁנְךָ בְּשֶׂר בְּנִיךָ וּבְנֵתֶיךָ אֲשֶׁר נתן לך ה' : מסופר על אדם שביקר פעם אצל אדמו"ר מפורסם, ושאל אותו בקשר ליריבו הזוהר שכתב שבכל דברי התוכחה רמוזה גם ברכה, כיצד יתכן למשל שקללה של "ואכלת פרי בשנך בשר בנך ובנותיך" רמוז בזה ברכה? והרי אין לך קללה גדולה מזה? אמר לו האדמו"ר: יש לך בנים? השיב האיש בשפה רפה ובכובר ראש: אמנם יש לי בנים, אבל לצערי אינם שומרי תורה ומצוות, ואפילו כשרות אינם שומרים, ולכן נמנע אני מלאכול בביתם. זוהי כוונת הזוהר - נענה לו הרבי - לעתיד לבוא בנך ובנותיך יחזרו בתשובה, ותהיה ראשי לאכול אצלם בשר ושאר מיני מאכלים שיגישו לפניך, וזהו שכתוב "ואכלתם בשר ובניכם ובשר בנותיכם תאכלו"...(לבוש יוסף)

וְעִבְדֶתָ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עִץ וָאֶבֶן: וְהָיִיתָ לְשִׁמָּה לְמַשֵּׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכָל הָעַמִּים אֲשֶׁר יִנְהַגְךָ ה' שְׁמָה:התאונן משומר אחד לפני רבי חיים מוולוז'ין: משך ימים רבים היו שכני הערלים לועגים לי ומכילימים אותי בפרהסיא, עד שגמלה החלטתי להתחבר עמהם, והתחלתי לאכול ולשתות בחברתם, אך גם עתה לא אהבתי והמשיכו לזלזל בי. הוספתי להתיידד עמהם, ואף לחלל השבת מחמתם, אך עדיין ללא הועיל. לסוף השתמרתי, וגם זה לא הצילני.השיבו רבי חיים, אין זה אלא שנתקיימה בך התוכחה הנזכרת במקרא "ועבדת שם אלהים אחרים עץ ואבן", וסמך לו המקרא "והיית לשמה למשל ולשנינה בכל העמים וגו'". למדך הכתוב, שככל שתבקש להתדמות להם ולהתחבר עמהם, עד שתסכין אפילו לעבוד את אלוהיהם עץ ואבן, תהיה אתה למשל ולשנינה בכל העמים. (פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

פי הנה החשד יקשה ארץ וערפל לאמים ועליך ירח ה' וכבודו עליך יראה: בזמן השואה היתה קבוצה מחתרנית שכונתה בשם "מתיסובצים" מנהיגים היה מתתיהו גלמן, מוינא, הוא היה ממשפחה חילונית אבל בגיל 15 לאחר שהכיר את הרבי מטשורטקוב הוא חזר בתשובה, הוריו לא הסכימו עם דרכו, והוא ברח מביתו לפולין, ולבסוף נעשה מנהיג של כל החבורה שם, כאשר הגרמנים כבשו את פולין, יצאה גזירה, שכל יהודי צריך לגזור את זקנו ופיאותיו, אחרת לא יקבל מנת לחם, ויוכרח לחלל שבת, הוא פסק לבני חבורתו אנחנו לא נכנע הגרמנים, לא רוצים לקחת רק את הגוף שלנו, אלא בעיקר את הנשמה, ואת התורה שלנו, אנחנו בין כה וכה נמות, לכל הפחות נמות עם הגמרא ביד, אנחנו לא נכנע, הוא פסק שזו גזירת שמד, וכל הקבוצה שלו ירדה למחתרת, ושם המשיכו ללמוד תורה, הם היו האחרונים שנשארו בגיטו וורשא הבווער, והם קפצו מתוך המקלטים שלהם אל תוך האש, כשהגמרא בידיהם וקריאת שמע ישראל על שפתותיהם, וקידשו שם שמים, ביומן שכתב אחד מאחרוני השרידים של המתיסובצים הללו נמצא כתוב: נשארתי לבד אין כבר אף אחד הסבל והיסורים כבר בלתי נסבלים זה עניין של שעה שעתים עד שהאש תגיע לכאן הכל כבר אפוף עשן, לפי ההלכה מותר לי כבר לקפוץ לאש, ובכך לחסוך מעצמי את כל הייסורים האלה, הוא מתדיין אם כן לקפוץ או לא לקפוץ אל האש, אעפ"י שלפי ההלכה זה מותר, והוא ממשיך וכותב, נזכרתי בסיפור שהיה בספרד בזמן האינקוויזיציה, עשיר אנוס, שסודו נחשף, ונאלץ להפקיר את כל רכושו, ולברוח עם כל משפחתו, אל מחוץ לספרד כדי להנצל, וכך הוא התגלגל והתגלגל, ולאחר גלגולים ונדודים, הגיע לגיברלטר, שם הצטרף לאחד ממחנות הפליטים, יום אחד פרצה מגיפה במחנה, שהפילה חללים רבים, יום אחד מת אחד מבניו, ולאחריו בן נוסף, אך העשיר לא מתייאש, לא אומר מילה, יום אחד גם אשתו נפטרה, ורק אז הוא פנה אל הקב"ה, ואמר, "רבנו של עולם מה עוד יש לך לקחת ממני, מה עוד תנסה לקחת ממני, כדי שאפסיק להאמין בך, ואפסיק לאהוב אותך, כך אמר אותו עשיר אנוס, רבנו של עולם למרות כל מה שעבר עלי עוד עכשיו, לא הפסקתי להאמין בך, 120,000 איש נהרגו בגירוש ספרד, אבל אני המשכתי להאמין בך, ולאהוב אותך, הייתי במחתרת שמרתי מצוות וכל זה לא הצליח לשבור אותי ברחתי עזבתי את כל רכושי ולא נשברתי המשכתי להיות כמו יהודי רציני עוד יום אחד לשמור מצוות ואז התחלת לקחת לי בן אחרי בן ולא נשברתי, ועכשיו לקחת גם את אשתי ועדיין לא נשברתי, אני עוד מאמין בך, עוד אוהב אותך, מה יש לך עוד לקחת ממני, שיגרום לי להפסיק לאהוב אותך ולהאמין בך, נשארו רק שני דברים, רבש"ע, דבר אחד זה החיים שלי והדבר השני זו האמונה שלי אם אתה רוצה לקחת את החיים שלי בבקשה, זה לא שלי, זה שלך, הנשמה לך והגוף פעלך, אבל האהבה שלי את האמונה שלי זה לא, אם אתה רוצה לקחת ממני את הגוף והנשמה אני אחזיר את זה ביחד עם אהבתי ועם אמונתי לאחר שהוא מביא את המעשה הזה, הוא כותב, אני מתדיין האם לקפוץ לאש, ובכך לחסוך ממני שעה שעתים של ייסורים, או שמא לא לקפוץ, אבל הרי אלה הם הרגעים הכי יפים, אתה נמצא פנים אל פנים עם הקב"ה, ואומר לו, פה אני אוהב אותך, פה אני ממליך אותך, פה אני משתייך אליך, אז בדיוק עכשיו אני אקפוץ לאש, לא, אני החלטתי שאני אלחם עוד רגע ועוד רגע, ובכל רגע כזה אני אוהב אותך.

(פרקי מחשבה מר' עזריאל טאובר זצ"ל)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל: זקני רבי חיים מבריסק זצ"ל השתתף פעם אחת באסיפת רבנים שהתקיימה בימות החורף וכאשר נשלמה האסיפה, עמד והגיש לכל אחד מהנוכחים, את מעילו, כשהוא קולע אל השערה, וכל אחד מקבל מידו את המעיל שלו שאלו אותו האם ידע כל זה ברוח הקודש? השיב רבי חיים: אין פה רוח הקודש, אלא שכל פשוט, כי הנה ישבנו פה בצוותא, שעות אחדות, והספיק לי הזמן להכיר את האנשים, והנה יש דברים שפשוט לזהות אותם, כמו מה שרוב פלוני בעל קומה, וממלא מעילו גדול, ומשנהו נמוך, ומעילו בהתאם, ויש דברים שבהתבוננות ניתן לזהותם, פלוני יוצא אשכנזי, ייקה ומסודר באופיו, על כן הניח מעילו מקופל, בקפידה, בזווית מסוימת, ומשנהו "עילוי" מפוזר, על כן מעילו זרוק סתם כך בפניה, וכן הלאה, ממלא, ידעתי לזהות בנקל, איזה מעיל שייך לכל אחד ואחד. (הואיש משה).

"ענין של טעם"

טעם התקיעה משכנעם אלול, לזהויר ולזרו את העם לתשובה, משל למלך כשבא לצור על עיר, וכן הצופה על המגדל, כשרואה חילות באים על עיר, דרכם להרעיק לתקוע לזהויר העם שיהיו עומדים על משמרתם (מדרש"ל מנגנים ה' ימים הנוראים)

"מפי כתבם"

חלק נכבד מחיי האדם הוא במצב של "מחכה". בחיי היומיום אדם מחכה לאוטובוס, בבנק וכדומה. ילד מחכה לבר מצוה שלו אחר כך להתנותו ואחר כך לילדים. השאלה היא כיצד מחכים? יש אדם בשעה שמחכה, מרמיץ לעצמו איך צריך להיות ביתו וחושב שבוה יצא ידי חובת הכנה. בדרך כלל הוא יושב שלושים שנה ואינו מתחנן מכיוון שלא מוצא את מה שדמיין לעצמו. אך יש שמתבונן איזה מידות צריך כדי לבנות בית ובכך הוא מכין את עצמו. כמו כן מי שממתין לקבל משרה יש מי שמדמיין איזה משרה מתאימה לו, אך חז"ל אומרים אין אדם יודע במה ישתכר" וצריך להיות מוכן לכל. כשם שהדבר הוא בחיי הפרט כך הוא בחיי הכלל. "ממקומך מלכינו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך" אנו מחכים כבר אלפיים שנה שהמשיח יגיע. צריך לדעת איך לחכות למשיח. כלל ישראל עם התורה, חי יותר עם המשיח מאשר הוא חי עם העולם הזה. כמה וכמה ברכות אנו מתפללים על הגאולה בשמונה עשרה. אנו מתפללים "ותחזינה עינינו" - אנו מבקשים לראות בעינים שלנו, אך העינים האלו מקולקלות כי ראינו הרבה דברים שלא היינו צריכים לראות, האדם צריך להכין את עצמו שיהיה ראוי וכשאנו מתפללים למשיח אנו צריכים להיות ראויים לביאתו, כשיבוא משיח יתבטל היצר, כל ממשלת הודון תעבור מן הארץ ומי שכל חייו תאוה של ממון ואכילה, ושאר דברים איך יעבור את תקופת ביאת המשיח, כל מה שיש לו יתבטל. משיח הרי בא בהיסח הדעת, איננו יודעים מתי יבוא, איך נעבור את ביאת המשיח עם המידות הרעות שלנו? צריך האדם להיות ראוי לביאת המשיח כי גם הקב"ה מחכה לגאול אותנו. כמו בחיי הפרט אין ענין סתם לחכות אלא צריך להכין עצמו, גם בחיי הכלל מחכים אנו עד שנגיע לשלמות ונהיה ראויים ומוכנים לביאת המשיח, ואם כך נחכה לבואו אז נקבל שכר - אשרי כל חוכי לוי". (המשנה רבי שלמה ורבה זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: הדין הוא שמותר להתייר ציצית מטלית אחת ולקשור אותה בטלית אחרת, איך יתכן שיהיה אסור לקשור ציצית בטלית, שהתיירו אותה מטלית אחרת?
תשובה: כתב במשנה ברורה (סי' ט"ז ס"ק א') שאין להתייר ציצית מטלית של גדול וליתנה בטלית של קטן, כיון שהחויב של הגדול הוא מדין תורה והחויב של הקטן הוא מדברי חכמים, והדין הוא שלא מורידים דבר שקדושתו חמורה לדיבר שקדושתו יותר קלה.

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

המחילה בעת היכולת להרע, ענוה. (המאירי).

החכם יודע ערך נפשו, ולא יאבדנה בדברי הכל. (כתר חוכמה).

השגחתו יתברך, הוא לפי מדת הבטחון שהאדם משליך יתבו, על בוראו יתברך. (חזון איש)

אור האמונה

פרשת כי תבוא

שבת קודש ❖ כא' אלול, תשע"ט

גיליון מס. 700

פסוק

כל מטרתנו בהפצת העלון היא זיכוי הרבים.

קחו חלק בהפצה ותזכו למתנות הנפלאות
שמבטיחים חכמנו זכרונם לברכה:

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"
(פירקי אבות)

"כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו
ואינה סרה ממנו" (הזהר הקדוש)

מותר להדפיס, לצלם, לשכפל ולהפיץ את העלון כנאמר:

"אין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות"
(חסד לאברהם)

"וְהָיָה, כִּי-תָבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ... וְלָקַחְתָּ מִרְאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה"...

(כו, א-ב)

כי תבוא אל הארץ, אתה צריך לקיים מייד מצוות ביכורים. ותמוה מאד, הרי קודם צריך לרשת את הארץ, להתיישב בה, לטעת עצים, הרי לוקח כמה שנים עד שרואים פירות?! ברם, הכוונה היא להורות לנו גודל מעלת ההשתוקקות והציפייה לקיים המצוה, שעל ידי השמחה וההשתוקקות למצוות ביכורים, יהיה נחשב להם כאילו כבר קיימוה (באר משה).

התחדשות

יהודי רוצה את ה', כוסף ומתגעגע אל ה', אז הכל אצלו חדש. עבודת השם שלו הופכת לדבר החי והמתחדש ביותר. שום דבר לא חוזר על עצמו, כל דבר שעושים זה פעם ראשונה, כל רגע זה מציאות חדשה, אף פעם לא עשית מה שהינך אמור לעשות כעת, רק נדמה לך. אדם קם בבוקר, הוא בן אדם חדש. כל יום זה יום חדש. אתמול היו בלבולים, אתמול היו שטויות, אתמול היה כעס, אני לא זוכר כלום, הכל מתחיל מחדש, אני לא הולך עכשיו עם הכאב של אתמול ועם הבלבולים של אתמול ועם הכעס של אתמול, אני מתחיל מחדש.

אנחנו חלק אלוך ממעל. "בצלם אלוקים ברא אותנו". אנחנו כל הזמן נמשכים למעלה, רוצים להרגיש אלוקות. מודדים אותנו בדיוק בדברים האלה, כמה אנחנו מצליחים להתרומם, לנתק את עצמנו כחוט השערה מהצרות, מהשטויות, מהמלחמות, מההקפדות, מכל הרגעים המבוזבזים האלה של החיים. כל רגע ורגע יש לנו בחירה להניח הכל בצד ולהתרכז בדברים האמיתיים, אלה שמקרבים אותנו אל ה'.

להיות יהודי זה להיאבק על החיבור עם ה' בתוך החושך, בתוך הכבדות, בתוך השיגרה, בתוך כל הדברים שלא מסתדרים לנו, מנסים למרות הכל להתרומם קצת, להרגיש משהו, להתחבר. תחזיק ברצון, תעשה תשובה, בשמים אוהבים את העבודה הזו, הנפילה וההתחלה מחדש.

העיקר שממשיכים. העיקר שלא מתייאשים. כי אם אדם מתייאש, זה יותר קשה מכל העוונות שהוא עושה. כי כשאדם מרים ידיים, מתייאש, עוזב את הרצון שלו, אז הוא מתנתק מכל הפנימיות שלו, הוא מתרחק מעצמו, הוא מאבד את כל החיות שלו, הוא הופך לשבר כלי, אין עם מי לדבר. יאוש זה לאבד לגמרי את הרצון ואז האדם מתנתק מהקב"ה ובלי הקב"ה מה נשאר? אי אפשר לעבוד את ה' בשמחה אם אנחנו סוחבים איתנו את הכשלונות של העבר ואת הדאגות של העתיד. אדם צריך לחיות את ההווה, לשמוח עם ההווה, להיות שמח תמיד. צריך להתבונן באלפי חסדים וטובות שאנחנו מקבלים מהקב"ה רגע רגע ולהודות.

כשם שאדם שמקבל טובה מחברו, הרי הטובה הראשונה שהוא יכול להשיב לו, היא לקבל את הטובה שלו בפנים מאירות, להראות לו שהוא שמח על המתנה שקיבל, כך אנחנו, כאשר מתהלכים כאן בעולם עם פנים מאירות שמחות ומאושרות, זה היישר כוח והשבח הכי גדול שאפשר לתת לרבנו של עולם.

אדם צריך לשמוח, לשיר, להודות לה' תמיד, לפני שתגיע צרה חס ושלו, לא לחכות שתהיה צרה ואחרי זה להשתחרר ממנה כי אם תשמח, תשיר לה', תודה לה', אז גם צרות לא יגיעו.

יהודי צריך כל הזמן להתחדש, אסור לו ליפול לשגרה אפילו שגרה זה לא דבר רע בכלל, שהיא עושה לנו סדר בחיים, עושה לנו סדר בראש, עוזרת לנו להספיק דברים, לעמוד בהתחייבויות, להשיג הישגים.

יהודי לא מסתכל אחורה, רק קדימה. ביהדות יש רק מעשיו. ה' מצפה ממך להתעוררות קטנה עכשיו ממש, וההתעוררות הזו חשובה ויקרה בעיניו מעבר לכל מה שהיה, ואפילו אם ניסית כבר עשרות פעמים להתחיל מחדש ולא הצלחת, ונפלת לאן שנפלת, אסור לך להסתכל על זה, כי הרגע הזה שאתה עומד בו עכשיו לא היה מעולם ומי יודע מה אתה יכול לזכות דווקא עכשיו.

הקב"ה רוצה שנישאר קצת ילדים. עם תמימות, עם שמחה, עם סקרנות, "כי נער ישראל ואוהבו" (הושע יא). היינו מעלתם של ישראל שבגללה ה' אוהב אותם היא "כי נער ישראל" שבכל עת הם בבחינת נער. שאין אהבתם את ה' מתיישנת אלא תמיד מתחדשת והולכת. את החיות שלי אני לא מקבל מזכרונות העבר או תוכניות לעתיד, החיות שלי, השמחה שלי, היא ברגע הזה ממש, בחיבור שיש לי עם ה' ברגע הזה, בכל דבר ודבר שאני עושה.

חנה התפללה שנים ארוכות על שמואל, וכשנולד אמרה "אל הנער הזה התפללתי". שיהיה נער כל החיים.

התחדשות מקבלים אצל הצדיק, שהאור שלו כל כך זך, כל כך צח, ששום זיקנה ושום שיגרה לא יכולים להכהות אותו. ומי שזוכה להתקרב אליו זוכה גם בימי זקנה ועייפות להתחדש כמו נער. הצדיק נותן לנו רצונות, מגלה לנו את האלוקות שנמצאת בתוכנו, מראה לנו כמה ה' אוהב אותנו, מחמם לנו את הלב, נותן לנו תקווה, שוטף אותנו במים הזכים שלו, מבעיר אותנו בלהבה שלו.

תשובה זה משהו כזה פלאי שבהרהור אחד של תשובה אדם יכול להפוך את כל המציאות. כי תשובה יש לה כוח אפילו במחשבה, כלומר, אדם עשה משהו, אדם קילקל, מי יודע כמה הוא קלקל, פתאום הוא יכול לקבל אור אלוקי, מן אור נקי וזך, "הקב"ה פותח את כל השערים, כי ככה ה' ברא את העולם, כי התשובה נמצאת במקום עליון כל כך, שהחטא והקלקול לא יכול להגיע למקום הגבוה הזה. "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". עוד לפני שיש בריאה, יש כבר מים, והמים זה התשובה. שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'. מים טהורים, זכים, קדושים, שכל הדברים שאדם קילקל, הם לא יכולים לגעת במים האלה, לא יכולים לגעת בתשובה. כי התשובה היא מעל העולם.

אנחנו מתקרבים לראש השנה. אין אפשר להבין את זה שבכל שנה ושנה אנחנו מקבלים מתנה נשגבה ועצומה כזו, שה' מוכן לכפר ולמחול על כל החטאים שלנו? שהוא מוכן לקרב אותנו אליו שנית, אחרי שכל כך התרחקנו? רבינו הקדוש מגלה לנו שהסוד הזה טמון בנקודה ניסתר שאליה שום פגם לא יכול להגיע, והיא נקודת האהבה הנצחית של הקב"ה אלינו. אין יהודי יכול לעורר מחדש את הנקודה הזו? אחרי שפגם כפי שפגם? אחרי שלא הצליח להתגבר על היצרים שלו? אחרי שכל החיות שלו כל השנה היתה מהתאוות שלו? לפחות שיתבייש. שידקור לו בלב.

הקב"ה מוכן לחזור ולעורר את האהבה ולמחול על הכל, אך בתנאי שנתבייש במה שפגמנו, שבאמת נרצה לתקן. "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עוונותיו" (ברכות יב ע"ב). כי עיקר התשובה היא הבושה כותב רבי נתן "וכל מה שאנו מתביישים בעצמנו ביותר כמו כן הוא יתברך מרבה לסלוח ולמחול חטאינו ביותר" (ליקו"ה נשיאת כפיים ה, יח)

רצון זה שמחה, מתי אדם יכול להגיע לשמחה אמיתית? כשהוא רוצה, לא כשהוא עושה בכפייה, כשהוא רוצה, כשהוא אוהב, אז הוא מרגיש את השמחה.

שמעת איזה דרשה ובאה לך התעוררות? אל תזרוק את זה בגלל שכבר

ניסית בעבר ולא הצלחת. תעמוד באיזה פינה שקטה ותגיד כמה מילים: "בורא עולם, שמעתי עכשיו דרשה על קדושה של צדיק פלוני, גם אני רוצה, אני רוצה, תעזור לי אבא", תתפלל, תתחנן, כל מילה ומילה חשובה אצל בורא עולם! אדם יהיה חזק ברצון, הוא יגיע לכל! כל מה שה' רוצה ממך זה שתתעורר. שזה יבוא ממך. אפילו שאנחנו יודעים שהכל מה'. כשאדם נמצא למטה למטה ומהמקום הזה הוא מתעורר ואומר: נכשלתי בעבירות, נפלתי לאן שנפלתי, אני לא יודע איך להסביר את זה אבל אני רוצה אותך השם. רק אותך אני רוצה. זה הנחת של השם.

כל הזמן לרצות, כל הזמן לכסוף, העיקר זה הרצון והכיסופים. יש לאדם התעוררות, אז הוא מרים את הראש וצועק לה', אפילו צעקה פנימית, צעקת הלב, בלי קול. כשהוא נרגע, הוא ממשיך ללמוד, ממשיך לעשות דברים אחרים כי אי אפשר כל הזמן לבעור ולצעוק.

אדם קם בבוקר עם רצון לעשות טוב, אז יש לו תפילות טובות, אז הוא יודע להגיד מילים טובות לסביבתו, אז הוא יודע לעודד את עצמו. הרצון הפנימי הוא האדם. ה' אוהב את הרצון שלך יותר מאשר את ההצלחות שלך. ההצלחות הן של הקב"ה. ההצלחה שלנו שאנחנו קמים ומתחילים מחדש. כשאדם מחפש איזה חפץ שהלך לאיבוד אז אין ערך לזמן הזה של החיפוש. מה שחשוב זה הרגע שבו הוא מצא את האבידה.

ברוחניות הדברים שונים. החיפוש הוא עצם המציאה, הגעגועים לאור, זה האור. אומנם עוד לא הגעתי, עוד לא זכיתי, אבל אני רוצה, אני מרים את הראש, אני מדבר עם ה', אני צועק לה', אני מתחנן, אני מבין שרק ה' יכול לעזור לי. מי אתה? אתה זה הרצון שלך.

אין לך דבר שמקשר ומייחד את האדם עם בוראו כמו הדיבור. הדיבור מסוגל לברוא מציאות חדשה לגמרי. מציאות של קירבת ה'. תיכף ומיד כשאדם פותח את פיו לדבר עם ה', נדלק אצלו ניצוץ אור נשמתו והוא מקבל חיות חדשה. רבינו הקדוש לימד אותנו את הכוח של התפילה האישית, שזה נקרא לדבר עם השם. הקב"ה ברא את העולם בשביל אותו יהודי קשה יום שבתוך חיי השיגרה המעייפים לפעמים יעצור לרגע וירי את הראש לשמים, ויגיד כמה מילים לבורא עולם.

הקב"ה לא מסתפק בחיבור החיצוני שזה החוקים שבתורה, ההלכות, הגדרים, דברים שאי אפשר לזוז מהם, דברים קבועים, מה שאנחנו קוראים דעת תורה, עם זה אין לנו בד"כ בעיה. הקב"ה רוצה שנגיע מחיבור חיצוני לחיבור פנימי. אחרי שזכינו לדעת שיש ה' בעולם, שיש תורה, שיש חוקים, שצריך לקיים אותם, שאסור לזוז מהתורה ימין ושמאל, אחרי כל זה צריך להגיע לפנימיות של הדברים, לנשמה שיש בכל דבר ודבר. למה קשה לאנשים לקיים מצוות? כי הם לא זוכים לגלות את הפנימית של התורה, את התענוג הזה שאתה מחובר אל ה'. כשהכל חיצוני אז אין לי חיות ואין לי כוח, אז אני מדלג, אני מקצר, ואז יש לי עוד פחות חיות, ואז עוד יותר מתרחקים.

להתחבר עם ה' זה להתחבר עם האור של העולם. עם המתיקות של העולם. עם הנועים שלו. כל העניין שלנו זה לשמור על החיבור, לשמור על הקשר. זה ישמח אותנו יותר מכל דבר אחר. גם אם יש לנו כל מיני תענוגות אחרים שהרי אנחנו לא מאלה שנמצאים בפרישות מן העולם, ברגעים נדירים של קירבת השם אנחנו מבינים שהתענוג הכי גדול זה כשאוהבים את השם. שאז לא צריכים שום דבר נוסף.

כשאדם בתוך כל הכשלונות שלו, עכשיו לא הצלחתי עם הילדים, ועכשיו לא הצלחתי עם התפילה, ועכשיו לא הצלחתי עם הבן זוג אבל אני אוהב

את ה', אני אוהב את הקדושה, כמה אני אוהב את הרגעים הנפלאים האלה שנמצאים בתוכי, אפילו שזה רגעים קטנים, כשאדם זוכר בתוך התווה ובוהו של החיים את רגעי האהבה האלה, הוא נרגע, הוא מתחבר.

אי אפשר להתחדש אלא עם אמונה. אם מבינים לגמרי שאין עוד מלבדו, אז אסור להיות עצובים, צריכים לחייך, צריכים לשמוח, צריכים לדעת שהכל זה נסיונות, עם הבן זוג הזה, עם הילדים האלה, עם הבניין הזה, עם השכנים האלה, עם הפרנסה הזאת, עם הבריאות, כל אחד עם מה שיש לו, זה הכל צמצומים. אני רוצה לשוט במרחב ואני פתאום מוגבל בזמן, בבעיות, בצרות, איך יוצאים מהצמצומים? עם אישזהי הבנה שאם אני אסתכל על הדבר בעיניים של אמונה אז הכל יהיה אחרת. מה זה עיניים של אמונה? שהכל ה' עושה והכל לטובה. שכל מה שקיבלתי זה מושלם, כי זה בדיוק מה שאני צריך לעבור כדי להגיע לשלמות שלי. שזה מהאהבה של השם אלי כל מה שקורה לי. שאין טעויות בהשגחה של ה'.

התחדשות היא אמונה בהירה ותמימה בבורא עולם שהוא כל יכול, שמחיה בכל רגע ורגע את הטבע, ממילא הכל בידיו והוא יכול לשנות כל דבר כרצונו. אומנם רצון הקב"ה שיהיה דבר זה מוסתר, לכן עשה לעולם הרבה סדרים טבעיים, כדי שלא יבחינו שהוא הוא המחיה את הכל, שכל החיות לכל העולם נשפעת ממנו בכל רגע מחדש. רבינו הקדוש אמר באחד הימים: "אני חייתי היום חיים שלא חייתי עדיין מעולם! כי יש כמה מיני חיים, והכל נקרא חיים, אבל היום חייתי חיים טובים שלא חייתי מעולם חיים כאלה (חיי מוהרן ת). רבינו התחדש תמיד. כשחיים עם אמונה, לא מפסיקים להתחדש, כמו בסיפור הבא:

הצלקת

אמנם זמן רב עבר מאז קרה הסיפור, אך עדיין קשה לי לספר אותו.

הייתי אז ילדה בת תשע. התארחנו בחג הסוכות בבית הארחה במושב דתי בצפון הארץ. בית הארחה היה די מבודד. מסביבו היה נוף מדהים, הרבה עצים ושבילים שהשתרעו על שטח גדול. באחד מימי חול המועד, הלכתי לטייל עם אחותי הקטנה שישבה בעגלה. עצרנו ליד עץ די גבוה. ספרתי לה סיפור, שיחקתי איתה. היה נעים.

לפתע הגיעה חבורת נערים. הם לא היו מבית הארחה. הם היו פראיים וקולניים, ונראו משועממים מאד. מייד כשראיתי אותם, החלטתי לטפס על העץ ולהתחבא מפניהם. התחלתי לטפס, אך הם קלטו אותי והחלו לרוץ לכיוון שלי. אני כבר הספקתי לטפס די הרבה, ואז נזכרתי ששכחתי את אחותי למטה בעגלה. אבל הם כבר הגיעו, הקיפו את העץ והחלו לנדנד אותו. אני לא חושבת שהם חשבו על מה שהם עושים. העץ היה די דק ושבייר, ואני פשוט התנדנדתי מצד לצד בפראות, צורחת מפחד ומתחננת שיפסיקו. בשבילם זה היה משחק קונדסי, בשבילי זו היתה סכנת חיים, אחזתי בכל כוחי בעץ. ידעתי שאם ארפה אעוף למטה ואמות. זה ברור לי עד היום.

ואז הגיע לשם ילד, כבן 12, לא יותר. הוא רץ לכיוונם ואמר להם: "תפסיקו". אחד הנערים היכה אותו ואמר: "לך מכאן, זה לא העסק שלך." הילד הסתכל עלי וראה את הפחד שלי בעיניים. "תקרא לעזרה", צרחתי אליו, ובינתיים הם המשיכו בנענועים. שמעתי אותם אומרים: "בסוף היא תיפול, היא לא תחזיק מעמד". הילד החל להפריע להם. הוא בעט להם ברגליים, משך אותם בחולצה, הציק להם, היכה אותם באגרופיו. הם, מצידם, נתנו לו מכות חזקות, אבל הוא המשיך. פתאום, הוא כנראה נתן

נשיכה ביד של אחד מהם. הנער פלט צרחה: "זה כבר יעלה לך ביוקר". הם עזבו את העץ והתנפלו עליו כולם. הוא התחיל לברוח וסימן לי לרדת מהעץ. הם תפסו אותו והתחילו להכותו בקרש. מיהרתי לרדת מהעץ, תפסתי את העגלה וברחתי לבית הארחה. שם צרחתי: "תעזרו לוי", ושלחתי כמה אנשים לכיוון החורשה. כעבור כמה דקות, הם חזרו. הם נשאו על ידיהם את הילד שהציל אותי. כבר לא ראיתי את הפנים שלו, הן היו מלאות דם. ניסיתי להתקרב, אך אימי משכה אותי לחדר, כדי להרגיע אותי. לא יצאתי מהחדר עד למחרת. התעניינתי בגורלו של הילד. הייתי בטוחה שהוא מת. אבי חזר ואמר שהעבירו אותו לבית חולים, והוא רק נפצע. האמנתי לו. אבל כמה ימים לאחר מכן, התחלתי לפקפק בדבר, מכיוון שלא ראיתי אותו בסביבה.

הרבה שנים עברו מאז. כשגדלתי והתבגרתי, חשתי צורך עז לדעת מה עלה בגורלו. נידנדתי להורים שלי, והם התקשרו למנהלי בית הארחה (שכבר נסגר בינתיים). הם לא ידעו בכלל על מה אנחנו מדברים, אבל הסיפור נשאר חרוט בליבי.

עברו מאז הרבה שנים. בגיל 19 התחלתי לשמוע שידוכים. זה לא כל כך הלך, בעיקר מצידי. ארבע שנים הייתי בשידוכים. יום אחד הציעו לי בחור אחד. ביררנו עליו, וכולם התלהבו ממנו. לא הבנתי מדוע עדיין לא התארס (הוא היה בן 26). נפגשתי איתו. ברגע שראיתי אותו, הבנתי מדוע קשה לו בשידוכים. הוא היה באמת מיוחד. הבחור הכי טוב שפגשתי. הוא היה נבון, פיקח, בעל מידות, למדן – הכל. אבל היתה לו צלקת נוראה על הפנים. צלקת ממש דוחה, שהתחילה מהעין והגיעה עד לסנטר. פנים טובות ועדינות – והצלקת הזו שהורסת הכל. השדכן, יחד עם ההורים שלי אמרו: "תנסי, אולי תתרגלי". נפגשתי איתו עוד פעם. התלהבתי מאישיותו, אך הפריעה לי הצלקת הזו. זה קרה כנראה לכל אלו שנפגשו איתו. מתלהבות מהבן אדם – אבל הצלקת היתה מברחה אותן.

בסוף הפגישה הוא הודיע לי שמצידו זה בסדר והחל לגשש מה אני אומרת. התחלתי להתפתל. אמרתי שהוא בסדר גמור, והוא בחור מצויין וכו' וכו'. אבל... לא ידעתי מה לומר ואין. "אני יודע על מה ה"אבל" שלך", הוא אמר. ה"אבל" הזה גרם לי להישאר רווק עד היום". שתקתי. לא ידעתי מה לענות. הוא קם ממקומו והציע שנסיים את הפגישה.

חזרתי הביתה, והודעתי לשדכנית (שהיתה גיטתו) כי התשובה שלילית. פתאום שאלתי בלי טיפת טאקט: "איך היא נגרמה לו, הצלקת הזו?" "זה סיפור ארוך", אמרה. הוא היה אז בן 12, וחמישה נערים הרביצו לו עם קרש. הבעיה היא שהיה נעוץ בו מסמו, וזה מה שהרס לו את הפרצוף. אני לא יודעת למה אני מספרת לך את זה", הוסיפה. "בטח תחשבי עליו שהיה איזה מופרע, שאוהב ללכת מכות". העולם הסתחרר סביבי. "איפה זה היה?" שאלתי. היא נקבה בשם המקום. "איך הוא הגיע לשם?" המשכתי לשאול. השדכנית לא ידעה לענות. אמרתי לה שאני מוכרחה לדעת באופן מיידי את הסיפור כולו. היא נשמעה מאד מופתעת, אך הציעה לברר את העניין בתנאי שיש בזה תועלת. הבטחתי לה שיכולה לצאת מזה תועלת רבה. היא חזרה אליי כעבור חצי שעה.

"הדודים שלו היו שם בבית הארחה", היא סיפרה, "והם באו לבקר אותם. היתה איזה חורשה. היו שם כמה נערים שהפחידו ילדה קטנה. הוא רק ניסה לעזור והם היכו אותו באכזריות. זהו. במהלך השנים כבר הספיק לשכוח מהעניין הזה, אבל השידוכים הזכירו לו את זה. כבר חמש שנים הוא בשידוכים, וכמעט בכל יום דואגים בשמיים שיזכרו את הסיפור הזה". "כל כך כואב לי עליו", אמרה. "הוא כזה בחור מיוחד, ובגלל איזה מעשה טוב

אני מתרגשת מאד, כשאני כותבת את המילים הללו. האמת היא, שחוץ מהמשפחה הקרובה - איש לא יודע על הסיפור המופלא הזה. אבל לאחרונה התעורר בי הצורך לכתוב על המקרה השמח שלי. אין מקריות בעולם. הכל מאת ה' יתברך. אני מודה לקב"ה על הזיווג הנפלא ששלח לי. על הדרך המופלאה שבה שלח לי אותי. ואולי תתפלא, אבל הכי מודה לקב"ה על הצלקת של בעלי. היא זו ששמרה עליו כל השנים - למעני. אני מבינה את כל אלה שנתנו לו תשובה שלילית בגלל הצלקת, נו טוב, זו לא היתה הצלקת שלהן. זו היתה הצלקת שלי!

(חיים ולדו, אנשים מספרים על עצמם 1)

שעשה פעם.. "הקול שלה רעד כשאמרה את זה. ניתן היה להבין, שהיא ממש נאבקת שלא לבכות. היא גם הצליחה. אבל אני, אני לא הצלחתי. התחלתי למרר בבכי. היא לא הבינה מה קורה לי. היתה שתוקה ארוכה, ואני בוכה בקול. בקושי הצלחתי לומר לה, שזו אני. אני היא הילדה שהגיס שלה הציל. היא לא האמינה. אבל אני הוספתי פרטים מזהמים, והיא נוכחה שאני צודקת. אין מילים שיתארו את האושר שחשתי אז. פתאום נעלמו לי כל הספיקות. ולא רק נעלמו. הצלקת שגרמה לי לומר "לא" היא זו שגרמה לי להחליט "כן", הודעת לי מיידית, שאני מוכנה להתארס. מאז, כמו שאומרים, אנו חיים באושר ועושר. יש לי הבעל הכי טוב בעולם. בכל בוקר, אני מודה לקב"ה על החסד הגדול שעשה איתי.

תפלה

רבונת של עולם!

תן לי רצון עז. רצון חזק. רצון אמיתי. כי רק עכשיו הבנתי שבעצם אין לי כזה רצון.

נכון, אני רוצה להתקדש, ואני רוצה ללמוד הרבה תורה, ואני רוצה להסתכל בעין טובה על כל בני האדם, ואני רוצה ענווה כמו של משה רבינו, ואני רוצה להיות הצנור שדרכו אתה מוריד את השפע לעולם ולעזור לכל מי שקשה לו, ועוד הרבה דברים טובים. אך זה לא מספיק.

פתאום הבנתי אבא שרק אם יש רצון כנה ואמיתי להגיע למשהו, רצון עז, רק אז אפשר להגיע. כי כולם רוצים את כל הדברים הטובים האלה שהזכרתי ועוד הרבה דברים טובים אחרים. אך לא מוכנים כנראה לעשות מסירות נפש עד הסוף כדי להשיג אותם.

כבר ראיתי בחיים שאם אני באמת רוצה משהו, אז אני אלך עם זה עד הסוף, אני אהיה מוכן לוותר על כל דבר שיש לי ובלבד שאשיג

את הדבר הזה. אני אהפוך את העולם בשביל זה. לא אפסיק להתפלל על זה, להתייגע, להרים את הראש למעלה אלפי פעמים ביום ולהתחנן, ולהיות מוכן באמת באמת לוותר על כל מה שיש לי בשביל זה.

אבל עם רב הדברים הטובים האלה שאני רוצה אותם זה לא ככה, זה לא עד הסוף. רבונת של עולם, תן לי רצונות חזקים כמו פלדה, כנים ואמיתיים, כי כל מה שיש לי בחיים זה הרצון.

שמר שנות והזמן!
מנחם אזולאי

בכל נושא אישי - ניתן לפנות לכותב העלון בפקס. 02-6242148

בכל נושא אחר - ניתן לפנות לטלפון 050-4178148

העלון טעון גניזה

להורדת העלון: מאתר "אור האמונה" - ohraemuna.com

מאתר "לדעת" - <http://ladaat.info/gilyonot.aspx>

להצטרפות לרשימת התפוצה: r.m.azolai@gmail.com

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

ריבוי השכר על המצוות - על ידי קיומן בהתחדשות תמידית

היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך (דברים כו, טז).

פירש רש"י: "בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאילו בו ביום נצטוית עליהם... ושמרת ועשית אותם - בת קול מברכתו, הבאת בכורים היום תשנה לשנה הבאה".
הקשה כ"ק מרן מהר"י ז"ע, הרי פסוק זה כתוב לאחר מצות וידוי וביעור מעשרות, ומה ענין "הבאת בכורים היום" לכאן?!

ויש לפרש על פי אמרו ז"ל (מכילתא יתרו בחודש השלישי פ' ב) "שכל ההתחלות קשות", והיינו, שכאשר יהודי מקבל על עצמו עול תורה ומצוות, בתחלה הדבר עולה לו בקושי רב וביגיעה עצומה, ולאחר מכן השי"ת מטעימו מנועם מתיקות התורה והעבודה.

לאור זאת היה הדין נותן שעל תחלת העבודה יקבל האדם הרבה שכר, מחמת הקושי והיגיעה, ואילו על המשך עבודתו לא יהא שכרו מרובה כל כך, שהרי "לפום צערא אגרא" (אבות פ"ה מכ"ב).

אמנם, כשהאדם מקיים את המצוות בהתחדשות תמידית - בבחינת "בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאילו בו ביום נצטוית עליהם" - שכרו הרבה מאד גם על המשך העבודה, כי אצלו גם המשך העבודה נחשבת כמו התחלה.

ואף שלא שייך בזה הטעם ד"כל ההתחלות קשות" (כי הקושי הוא רק בהתחלה ממש), עם זאת, הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מעלה לו לאדם את ההתחדשות התמידית בעבודת ה' כמו התחלה ממש, גם לענין ריבוי השכר.

והנה מצות בכורים היא המצוה הראשונה שמקיימים בפירות, ולאחר מכן מקיימים את שאר המצוות, והיה מקום לומר, שעל מצות בכורים מקבלים הרבה שכר, משום שמצוה זו היא ההתחלה, והיא באה בקושי, ואילו על שאר המצוות אין השכר מרובה על כך.

על כך פירש רש"י: "בכל יום יהיו בעיניך חדשים", ולכן כל יום הוא התחלה חדשה, ומהאי טעמא "בת קול מברכתו הבאת בכורים היום" - השכר על מצוות וידוי וביעור מעשרות שאתה מקיים היום שוה לשכר שקבלת על מצות בכורים **שהיא ההתחלה**, כי כל מצוה ומצוה נחשבת כהתחלה חדשה ממש.

(סעודה ג תשן)

"ובאו עליך כל הברכות האלה" והשיגוך" - הן לצדיקים והן לבעלי תשובה

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע בקול ה' אלקיך (דברים כה, ב).
הקשה כ"ק מרן מהר"ד ז"ע, הרי לעיל מיניה (כה, א) כבר נאמר "והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך", ומדוע כפל שוב "כי תשמע בקול ה' אלקיך".

ונראה לפרש בהקדם דברי ה"אור החיים" הק' (כאן) בביאור לשון הכתוב "והשיגוך", שגם לאחר שכבר נתרצה הקב"ה להריק לך טובה וברכה, עדיין יתכן שהשפע יתעכב אצל הממונים למטה, ולא יגיע אליך בפועל, ולכן הוצרכה התורה להבטיח הבטחה כפולה, הן "ובאו עליך כל הברכות האלה" שהשפע ירד מלמעלה למטה, והן "והשיגוך" שהשפע יגיע אליך, ולא יתעכב אצל הממונים למטה.

והנה, כשהשפע יורד עבור צדיקים ובני עליה, נהיר ומובן שהשפע ירד מלמעלה, והצדיקים ישיגוהו באין מונע ומעכב.

אולם, כשהשפע יורד עבור בעל תשובה שקיבל על עצמו שלא לשוב לכסלה, עלולה להתעורר קטרוג, כי יהיו שיבואו לטעון טוען: "מאן יימר שהבעל תשובה אכן יקיים את הקבלות שקיבל על עצמו?! הבה נמתין עד שקבלותיו יתקיימו בפועל, ואז תגיע השפע אליו!" ואולם, הקב"ה אינו שומע בקול מקטרגים אלו, והוא פועל שגם על בעל תשובה זה יבואו הברכות האלה וישיגם.

לאור זאת מיושבים הפסוקים הפלא ופלא: "והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך" פירושו שמיעה ממש, דהיינו, שתקיים את כל המצוות והחוקים מעיקרא, אז פשוט וברור שיתקיים "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך".

אמנם, כאן מוסיף הכתוב דבר-חידוש "כי תשמע בקול ה' אלקיך", שמיעה זו היא מלשון קבלה, אף אם רק תקבל על עצמך להיטיב מעשיך מכאן ואילך, כבר תזכה שיתקיים בך "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך" (על אף שעדיין לא קיימת את הקבלה בפועל).

(סעודה א תשסב)

על ידי קריאת פרשת התוכחה - "תכלה שנה וקללותיה"

עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבתשנה תורה קודם ראש השנה... כדי שתכלה השנה וקללותיה (מגילה לא, ב).

יבואר על פי דברי כ"ק מרן מהר"י ז"ע, שכמו שאמרו רז"ל (מנחות קי, א) "כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת", כך גם כשהאדם עוסק בפרשת התוכחה, ומתוך כך הוא מתמלא בפחד ה' והדר גאווה, נחשב לו כאילו נתקיימו אצלו הקללות בפועל ממש, וממילא אין לו לחשוש שיבואו עליו כל הקללות האלה בפועל. ע"כ.

זהו שתיקן עזרא הסופר "שהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבתשנה תורה קודם ראש השנה" כדי שעל ידי העסק בהן ייחשב לאדם כאילו נתקיימו אצלו הקללות בפועל, וממילא יוכל להיות סמוך ובטוח "שתכלה השנה וקללותיה", ולא יתקיימו אצלו בפועל ממש.

(קידושא רבה תשלח)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגליון

לעי"נ האשה החשובה מרת ניסל ב"ר אביגדור ע"ה
אשת יבלחט"א הרה"ח ר' סנדר פריד שליט"א
כ"ה אלול תשע"ג
הנוצחה על ידי נכדה הרה"ח ר' ישראל אביגדור פריעד שליט"א

הרב אליעזר וינד שליט"א
גבאי ונאמן בית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנכדה
אצל בנו הרה"ח ר' אליהו שמואל שליט"א

ברכת מזל טוב למע"כ חברנו היקר הרה"ג ר' יוסף פויגל שליט"א
לרגל שמחת התמנותו לראש כולל גמרא בקריית גת
ידידי: יחיאל מיכל ברא"י פונפזר, יונה זאב זיגלמן

לעי"נ הרה"ח ר' יצחק זאב ב"ר מרדכי זמן ז"ל
כ"ט אלול תשנ"ה
הנוצח ע"י בניו שליט"א

הרה"ח ר' מרדכי פיליפ שליט"א
לעי"נ אביו הרה"ח ר' חיים זעליג בהרה"ח ר' יוסף אלימלך ז"ל
כ' אלול תשע"ה

בחודש אלול אנו בורחים מאש הדין והמשפט אל אבינו מלכנו

כתב הרמ"א (א"ח תקפא, א): "עומדים באשמורת לומר סליחות ביום א' שלפני ראש השנה, ואם חל ראש השנה ב' או ג' (ביום שני או שלישי), אז מתחילין מיום א' שבוע שלפניו".

בעלי המוסר משלו משל אודות התעוררות התשובה בחודש אלול. למה הדבר דומה, לעיר אחת שפרצה בה שריפה, והשריפה מתחילה להתפשט מבית לבית ומרחוב לרחוב, וכל התושבים נסים על נפשם ובורחים מן האש. היה שם אדם אחד שישן על מטתו במנוחה ובשלוה, ולא ידע מאומה מכל המתרחש בעיר. כששמע את הפעמונים מצלצלים ומתריעים על דבר השריפה, התעורר משנתו, אך חשב לעצמו, שיש לו עוד כמה דקות לשכב על מטתו. באותו רגע הוא שומע את אביו דופק בדלת בחזקה וצועק לו: "בני היקר! מדוע אתה מתעכב כאן?! האש בוערת, ברח מכאן תיכף ומיד".

הנמשל הוא: אנו נמצאים בחודש אלול, האש של ימי הדין והמשפט מתקרבת אלינו, ופעמון השופר מתריע לנו "רבותי! גיוואלד אין געשריגען! האש מתקרבת, נוסו על נפשכם", הרי בוודאי אסור לנו להתעצל, עלינו תיכף לנוס על נפשנו.

להיכן ננוס? להיכן נברח? ננוס ונברח אל אבינו מלכנו, נשוב בתשובה שלימה, ונתקן את מעשינו, ובכך נתקרב אליו, והוא יקבל אותנו באהבה ובשמחה, ויגן עלינו מאש הדין והמשפט על ידי שיכתבנו ויחתמנו לאלתר לחיים טובים ולשלום.

אמנם, לפעמים איננו מריחים את האש המתקרבת, איננו קולטים כלל את מצבנו השפל העלול למנוע את זכאותנו בדין, וזאת, מחמת הגוף הגס והחומרי המקיף אותנו המונע מאתנו לדעת עד כמה אנו מרוחקים מהש"ת מחמת עוונותינו המבדילים בינינו לבין קונינו (עי' ישעי' נט, ב).

אולם, שבת קודש היא "יומא דנשמתא" (זה"ק ח"ב רה, א), בו הכח החומרי מתמעט, וכח הנשמה מתעצם, ולכן שבת הוא זמן תשובה (ראה "מאור עינים" [פר' תצא] שבת אותיות תשב), כי בו ניתן לקלוט אם אנו רחוקים מהש"ת או קרובים אליו, ועל פי זה נוכל לשער בנפשנו עד כמה גדולה ומסוכנת היא אש הדין והמשפט עוברנו.

לכן דייקא לאחר השבת אנו מתחילים באמירת הסליחות, כי בימי המעשה לא ידענו עד כמה התרחקנו, ועד כמה עלינו לחשוש מאש הדין והמשפט, ואילו תיכף לאחר השבת - יומא דנשמתא - אנו מודעים למצבנו, ואנו מתחננים להש"ת, שרצונינו לנוס אליו, ורצונינו שיקרבנו אליו, ויצילנו מאש הדין והמשפט, על ידי שיוציא כאור משפטנו, איום קדוש.

המורם מן האמור:

א. התקיעות בחודש אלול הן כמו האבא שדופק על דלת בנו בשעת שריפה, וצועק לו שינוס על נפשו ויברח מן האש, כך הקב"ה מתריע לנו על אש הדין והמשפט הקרב ובה.

ב. הדרך לנוס מאש הדין והמשפט הוא על ידי ההתקרבות להש"ת בתשובה שלימה ותיקון המעשים, כי בכך נזכה לצאת זכאי בדין.

ג. לפעמים הגוף החומרי מעכב ומונע מן האדם מלהבין את שפלות מצבו וריחוקו מהש"ת, וממילא אינו קולט עד כמה אש הדין מסוכנת עוברו.

ד. שבת הוא יומא דנשמתא, ואז הגוף אינו שולט כל כך, וממילא אז יכול האדם להבין את מדת התרחקותו מהש"ת, ומתוך כך ישכיל להבין שעליו לברוח מן האש ולהתקרב להש"ת. וזהו טעם התחלת אמירת הסליחות ביום ראשון.

(סעודה ג' תשסג)

מענינא דיומא

מעמד "לחיים" נדיר - במוצאי שבת סליחות

פעם, במוצאי שבת סליחות, הורה כ"ק מרן מהר"ש זי"ע למשמשו, שיביא עגלה ויאמר לעגלון שיכין את הסוסים לנסיעה קצרה, עד לקצה תחומה של העיר.

כשעלה מרן על העגלה, הדרך את העגלון לביתו של אחד החייטים דמתא, איש פשוט שבקושי קרא ומעולם לא שנה. נדיר היה לראותו בבית הכנסת או בבית המדרש, שכן מרבית ימיו היה מעביר באחוזותיהם של הפריצים, שם היו מקצים לו קיטון שישב בו ויתפור מחלצות.

כשהגיעו לביתו של החייט, ירד מרן יחד עם המשמש מן העגלה, ונעמד מאחורי חלון הבית כדי להביט פנימה ולעקוב אחר מעשי החייט.

והנה ראו את החייט מניח על השולחן שתי כוסות גדולות ומוזג לתוכן יין שרף. עשה עצמו כמושיט ידו לומר 'לחיים', מלמל כמה מלים כלפי חללו של החדר ולאחר מכן הוריק אל גרונו את אחת הכוסות. לאחר מכן נעמד בצדו השני של השלחן, ונטל את הכוס השניה, שב והושיט ידו כבאמירת 'לחיים' ולאחר שאמר כמה מלים גמע אף את תכולתה. עוד בטרם ניגש החייט אל החלון כדי לשאוף אויר שיפיג את אדי היי"ש, הסתלק משם מרן בלוויית משמשו, עלו על העגלה ושבו לביתו נאוה קודש.

לקראת עלות השחר, כשנאספו יהודי בעלזא לאמירת סליחות בבית הכנסת, הבחין השמש באותו חייט שנמנה על המתפללים הרבים. התקשה המשמש להתאפק ויגש אל החייט וביקש שיספר לו את פשר ה'לחיים' שארע אמש בביתו. סיפר לו החייט:

במשך השנים התפרנסתי יפה אצל הפריצים, שהיו תופרים אצלי את כל בגדיהם, עבורם ועבור כל באי ביתם. אף אני נוהג הייתי לתת תודה לבורא עולם על הפרנסה שהוא משגר לי. למרות שלא ידעתי לשנות פסוק במקרא, שלא לדבר על פרק משניות או דף גמרא, הרגלתי עצמי באמירת תהלים ומעמדות ולא הייתי מדלג עליהם אף לא יום אחד.

לימים, הפסיק אחד הפריצים להזמין אצלי בגדים וביכר עלי חייט אחר. משראיתי שפרנסתי מתמעטת, אמרתי: "רבנו של עולם, אם אתה ממעט את פרנסתי, אף אני אמעט באמירת מעמדות". וכשם שאמרתי, כך עשיתי והחילתי לקצר באמירת המעמדות. לא חלפה תקופה ופריץ נוסף עזב את חוג לקוחותיי ובחר לו חייט אחר. ראיתי שכך, הודעתי לרבנו של עולם שאפסיק לגמרי לומר מעמדות. כשעזבו הפריץ השלישי והרביעי, זנחתי גם את אמירת התהלים, ולימים גם חדלתי מלהתפלל ולהניח תפילין. כשנטש אותי הפריץ האחרון ונותרתי בלי כל מקור הכנסה, חדלתי לגמרי לנהוג על פי דת של תורה.

כשערכתי חשבון נפש, גיליתי שכשילתי ואיבדתי נחלת שני עולמות, שכן גם התרוששתי והפכתי עני ואביון, וגם זנחתי את מעט הרוחניות שהיתה בי. ראיתי, שלמרות שעזבתי את דרך ה', מוסיף הקב"ה לקצוב את מזונותי כבימי קדם. כיון שכך, החלטתי להתפייס עם הקב"ה לקראת ראש השנה, על מנת שיקצוב לי מזונות ברווח לקראת השנה הבאה עלינו לטובה.

והלא מנהגו של עולם, כששני יריבים מתפייסים, מוזגים כוסות יין שרף ושותים 'לחיים' ואגב הלגימה מקרבת הלבבות מביעים דברי פיוסין. מזגתי אפוא את הכוס הראשונה, הושטתי יד ואמרתי: "לחיים, רבנו של עולם, מהיום והלאה נחיה בשלום. אני אשוב לנהוג כיהודי כשר, ואתה תתן לי פרנסה אצל הפריצים כפי שנתת לי בשנים עברו". ככלותי לשתות, הוספתי ואמרתי: "רבנו של עולם, מאחר ואינך שותה, אשתה גם בשבילך". שתיתי את הכוס השני והכרזתי: "לחיים, רבנו של עולם, אני מוחל לך על כל שעוללת לי, ואף אתה מחל נא לי על שנטשתי לתקופת מה את אורחות תורתך".

משכילה החייט לגולל את סיפורו התמים, נכנס המשמש לקודש פנימה וכשהוא אחוז השתאות סיפר למרן את ששמע מן החייט. השיב לו מרן: "הלא לשם כך נסעת, לפי שכל הפמליא של מעלה באה לראות איך החייט מתפייס עם הקב"ה בערב ראש השנה. השתוקקתי לחזות באותו מחזה שכל הפמליא של מעלה יוצאת לראות".

(מוצאי צום גדליה תשל)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **ציפורה פייגא** ב"ר **יהושע ז"ל כהנא**
נפטרה י' אלול תשע"ח
הנוצחה על ידי בני משפחתה שיחיו

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **משה אברהם**
ברה"ח ר' **שלום רייזמן ז"ל**

לעילוי נשמת העסקן הדגול
הרה"ח ר' **אברהם יהודה**
ב"ר **ישעיה עקיבא פיינר ז"ל**

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **חיה סאסא** ע"ה בת הרה"ח ר' **אברהם ז"ל**
נפטרה י' סיון תשע"ט
אשת הרה"ח ר' **יעקב נחום לאנג** שליט"א

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל**
מרת **ביילא** בת הרה"ח **אהרן זאב** ע"ה
שוורץ

{ אז נדברו }

פרשת כי תבא תשע"ט | גליון מספר: 435 | לסדר: "להיות לו לעם סגולה"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:** בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

אלו דברים שאין להם שיעור... והביכורים...

כתוב בספרים הקדושים: שכיום שאין מקדש... ואין תרומה... ואנחנו לא יכולים להביא ביכורים... אז כיום אפשר לקיים את הבאת הביכורים בצורה אחרת... לא פחות ולא יותר **בביכורי הבוקר!!!!** שעות הבוקר הם ביכורים!!! מה הקשר???

פשוט מאוד: העניין של ביכורים זה **ראשית פרי האדמה!!!** ואילו הבוקר הוא **ראשית היום!!!** ממילא מי שאין לנו ביכורי פרי האדמה... יכול לבא לקב"ה ולהגיד לו: רבש"ע: ראשית פרי האדמה אין לי... אבל ראשית היום יש לי... אני מקריב לך את ראשית היום שלי... רבנו של עולם: אני לא יודע מה יהיה איתי במשך היום... אבל מה שכן... את **ראשית היום** אני נותן לך... את הבוקר אני נותן לך... אני בעזה"ש מקבל על עצמי לשנה הקרובה להתחיל לקום מוקדם בבוקר... להתפלל כמו יהודי... מה הלאה... לא יודע... מה שבטוח... התחלתי את ראשית היום על רגל ימין... עם ביכורים!

ואם תשאל השאלה: כמה??? כמה מהבוקר אני צריך לתת לקב"ה בתור ביכורים??? אז בשביל זה... יש משנה שאנחנו אומרים אותה מידי בוקר... **אלו זכרים שאין להם שיעור הפאה ו... והביכורים... לביכורים אין שיעור!!!** אתה יכול מצד אחד לתת כל שהוא ביכורים!! ומצד שני אתה יכול לעשות את כל השדה שלך ביכורים!!! תלוי מי אתה... כמה אפשרויות יש לך... כמה קשר יש לך עם הרבש"ע...

אותו דבר בראשית היום: רבש"ע: אני נותן לך את ראשית היום!! את הבוקר!!! נו... כמה???

תלוי... ישנם כאלו שהתחדשות של הבוקר מסתיימת אצלם באשרי ובא לציון... יש כאלו שזה נגמר אצלם בברכת המזון של ארוחת בוקר... יש כאלו שזה מסתיים אצלם שעה אחרי תחילת הסדר... ואז הם מתחילים לנקר על הסטנדר... וישנם כאלו שמחזיקים מעמד עוד קצת... אבל זה כבר לא משנה... אם זה מגיע מכוונה טובה... אם זה מגיע עם נכונות ורצון להקריב ביכורים לה'... אז כאן כבר לא עליך המלאכה לגמור... בדיוק בשביל זה לביכורים אין שיעור... כבר לא משנה מתי זה יגמר... העיקר תתחיל!!! העיקר תתחיל את היום מתוך נכונות של ביכורים!!! רבש"ע: את ראשית היום אני נותן לך!! אני לא נשאר במיטה... לא גורר את עצמי... אני דבר ראשון נותן לך!!! את המנה היפה והמשובחת של היום אני מקדיש לך... אחר כך... אחרי שאני אתחיל להתעייף ולפקח... אחרי שיתחיל להיות חם ומעיק... אז אני אחשוב לצאת ולהתעסק עם כל מיני סידורים אחרים שצריך לעשות בחיים...

כשהייתי בחור... באמצע זמן חורף... הרגשתי עייפות נפשית... רציתי לנסוע לטיול באמצע הזמן... ניגשנו לראש ישיבה ואמרנו לו: אנחנו מרגישים תשישות ואנחנו רוצים לצאת לטיול... אבל אנחנו לא יודעים אם זה נובע באמת כי אנחנו צריכים לצאת... או שזה סתם עצת היצר?? איך נדע מה עומד מאחורי הרצון הזה??

ענה לנו הראש ישיבה תשובה מעניינת: אין בעיה!!! תצאו לטיול... אבל היות ולא מספיק ברור לכם האם זה עצת היצר או שאתם באמת צריכים... אז יש לי עצה!!! תצאו לטיול... אבל רק בשעה **שבע בבוקר!!!!** לא שתים בצהריים... ולא עשר בערב... אלא מתי?? **שבע בבוקר!!!!** יצאנו מאושרים... אין בעיה... יוצאים לטיול מחר... על הבוקר בשעה שבע בבוקר... **תנחש מה קרה בסוף???** למחרת הגיע שבע בבוקר... אני משפשף את העיניים... מה... עכשיו לצאת לטיול?? מה הקשר?? טוב... דחינו את זה... למחרת שוב... קמים בבוקר... שותים כוס קפה... מה... עכשיו טיול?? מה עשיתי?? יש לציין: שעד היום... עד היום עדיין לא מימשתי את הזכות לאותו טיול... עד היום אני עדיין מתכנן את אותו טיול... ועדיין לא זכיתי לבצע אותו. **אתה יודע למה?**

כי "בוקר יודע ה' את אשר לו"!!! בבוקר אנחנו רציניים!! בבוקר אנחנו אמיתיים!!! בבוקר אין לנו סבלנות לשטויות... אם הייתי באמת צריך לצאת לטיול... אז אין ברירה... כמו שיש הרבה אנשים שנתלשים מהמיטה בשעה שבע ויוצאים לעבודה וגם לפני כן... ככה גם אני אפקה פיהוק גדול... ואקום... ואצא לטיול בשעה שבע בבוקר... ההכרח לא יגונה... מה אפשר לעשות... צריך לטייל ויהי מה... אבל דא עקא... שלטיול המדובר אני לא ככזה הייתי צריך לצאת... ולכן עד היום לא זכיתי עדיין לצאת לטיול בכזו שעה מוקדמת...

בוקר זה ראשית היום!!! בבוקר אנחנו נפגשים עם נקודת האמת שלנו!!!

בא נחליט שאת הבוקר אנחנו מקדישים לה' יתברך... את הביכורים של היום ניתן לה'... נעטר את הביכורים של היום בתפילה בכוונה ובריכוז... ברהמ"ז בכוונה... ובשעה ראשונה של סדר א' עם כל החשק... ונאמן הוא בעל מלאכתך... שיזכה אותנו לקיים את המשנה: אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והביכורים... ואותו ביכורי היום... שחשבנו שלא יחזיק מעמד יותר מהשעתיים הראשונות של היום... כן יתן ה' וכן יוסיף שזה יתרחב וימשך וישפיע לכל היום... ללא שיעור... וללא הפסקה... קח זאת לתשומת לבך... זה יכול להיות קבלה טובה ליום הדין.

ניתן לקנות את הקונטרס

אחות קטנה

ובו מאמרים בענייני ימים הנוראים והמסתעף.

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל

הנציגים הממונים שבישיבות

כמ"כ: נשארה כמות מצומצמת

מהחוברת "בשובי לירושלים ימים

הנוראים", משנה שעברה, ניתן להשיג

במוקדי המכירה בבני ברק בלבד.

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית ונן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב - 0527171721

רמות רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

גבעת שאול: רחוב יונתן בן עוזיאל - 0548491554

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

חזון איש 34 (מית דסלר - דריימוס) - 0527117271

(ניתן לקבל גיליונות יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מוש' צויבל.

אשדוד - 0504120311

אלעד - 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד - 0533109169 (כולל עטרת

שלמה)

גריץ פארק - 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות - 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניטה 81 משפחת זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' משפ' קריגלר לתאם

0548415410

כרמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת - 0548449816 משפחת יעקובוביץ.

מה בחוברת???

א. מה היחס המיוחד של אותה אחות שאיתה פותחים את ר"ה?? ואם כבר אחות... אז למה אחות קטנה???

ב. למה כ"כ קשה לנו להרכיב ממשלה עם הקב"ה ברה"ה??

ג. צריך להרבות בתפילה. השאלה איך?? האם לחזור על אותה בקשה מלא מלא פעמים...?? מה העניין??

ד. מאמר מיוחד לעוייבדים... הלחוצים בימים הנוראים מהרגע והשניה שבה הכל נגזר... האם זה באמת ככה??

ה. האם אפשר לחזור בתשובה גם באמצע השנה??

הסקרים האחרונים והתנודות ערב יום הדין... כל קול קובע...

הבחירות מתקרבות... והסקרים משתנים מיום ליום... דווקא בהתחלה... באמצע בין הזמנים אב... היה יתרון גורף לגוש החובות... כל הסקרים כמעט נתנו לו רוב מוחלט... אבל מא' באלול ואילך משהו התחיל להתייצב ולזוז ימינה... וכל יום זה עוד קצת זז... ועד ז' אלול כבר התהפך המצב והסקרים התחילו ממש להחמיא לגוש הזכויות...

אבל!!! אי אפשר לדעת... המצב תמיד יכול להשתנות... ואז... לקראת ט' באלול פתאום הורגשה נסיגה... יענקלה התחיל להתעסק עם הבחירות... הוא כבר פחות לולמד... יותר מדבר דברים בטלים... והסקרים התחילו להתנדנד... אז כאן כבר תלוי... יש סקרים שמתמקדים יותר בעבודת המידות... בהם יענקלה לוקח בטוח!!! אבל בביטול תורה ובכוונה בתפילה... שם הסקרים ע על הפנים... יש כאלו שמורידים אותו לספרה אחת...

גם יש דבר נוסף שמטריד את מנוחתנו... שבאופן כללי יש חשש שהולך להיות אחוז הצבעה גבוה במיוחד... כי יענקלה מאוד אוהב לדבר... ודיבור זה כח שיש לו תאוצה!!! תוך יום אחד אפשר לצבור המון זכויות וגם באותה מידה המון חובות... כך שכמה שתנסה לקרא את המפה... אתה לא יכול לדעת עד הרגע האחרון... אפשר בסדר א' אחד להביא כ"כ הרבה קולות לגוש הימין... ומאידך אפשר לבילי שיש אחד של נייעס להכניס כ"כ הרבה קולות לגוש השמאל... כך ששום דבר לא ידוע ואסור להיות אופטימי... כי גם אם תראה כמות מצביעים גדולה בימין... אתה לא יודע מה קורה בצד השני...

עכ"פ אנחנו פה תמיד נשוב ונעדכן אתכם עם ההתפתחויות...

שלום רב... ביומיים האחרונים מפלגה חדשה מתחילה להמריא בסקרים!!! יענקי התחיל לעשות שטייגן עצום בסדר ג' וזה כמובן מצטרף לחיזוק כללי שהיה לו בשנה האחרונה בסדר הזה... וככל הנראה הסדר הזה הולך להיות **הפתעת הבחירות!!!** הוא הולך להיות הלשון מאזניים שיכריע את הגוש... ולכן גם כולם לוטשים עיניים על הסדר הזה... היצר הרע מפעיל כעת את כל כובד המשקל לפסול את הסדר הזה מלרוץ לבחירות... ולכן הוא מביא על יענקי כל מיני מפריעים שונים ומגוונים... כי הוא יודע ששם נמצא המשקל האמיתי!!! אבל גוש הימין לא טומן ידו בצלחת ויענקי מבין שהסדר ג' הזה הוא באמת הזכות הגדולה שלו להינצל מיום הדין ולכן הוא משתדל להחזיק אותו בשיניים למרות הקשיים...

אנחנו איתך יענקי... מעודדים אותך בכל עת... נותנים לך את הגיבוי... אנחנו אפילו נעשה איתך הסכם עודפים... אם ערב אחד לא תצליח ללמוד את הקביעות שלך... אנחנו ננדב לך איזה שעה על חשבון בין הסדרים... העיקר שלא נפסיד את הקולות היקרים האלו...

עכ"פ אנחנו פה איתכם לאורך כל הדרך... אנחנו כל הזמן נעדכן על ההתפתחויות...

ובכן: בשעה האחרונה הגיע עוד נתון מעודד... שמורגשת האטה באחוזי הצבעה בגוש החובות... והפעם זה כתוצאה מ"המעבר על מדותיו מעבירים על כל פשעיו" שיענקי החליט למחול ולא להקפיד... זה גרם להאטה ומיתון בהרבה מאד חובות שהיו לו עד כה וכעת הם נהיו לא רלוונטיות... כי "מעביר ראשון ראשון..." וכתוצאה מזה יש כעת איזושהי צבירת פער מסוים חיובי לטובת גוש הזכויות... **אבל עדיין!! אסור להקל ראש!!!** הקערה תמיד יכולה להתהפך על פיה... אנחנו נשוב ונעדכן...

לאחר כמה שעות... ובכן: נתונים מדאיגים מגיעים כעת מהמטה של גוש הימין... כמה פליטות פה לא במקום והתבטאויות מקוממות בגוש הימין גרם לזליגת קולות לגוש השמאל שחוגג על זה... ועושה על זה קופה... כן... יענקי ביומיים האחרונים מפטפט כל סדר א' על התוצאות של הבחירות ואז גם בצהרים הוא לא ישן... ובסדר ב' הוא נרדם... הביטול תורה הגדול הזה לא הטיב לתדמית שלו בסקרים... והיצר הרע לאט לאט התחיל להמריא בסקרים... והוא שותה את הקולות של גוש הימין... יוצאת מכאן קריאת חירום לגוש הימין לצאת בתעמולה רצינית כדי להחזיר את הבוחרים הטבעיים בחזרה לגוש... זה ייעשה באמצעות לימוד מוסר והתחזקות **קיצונית** לצד השני כדי להתאזן חזרה כנגד הריפיון...

כן בחור יקר... תענית דיבור בדורנו זה לא מומלץ!!! אבל יום אחרי הבחירות אולי זה כן מומלץ... ואם זה לא עוזר... יתכן שצריך לעשות משהו דרמטי יותר... ולהיכנס לתוך איזה בית מדרש וללמוד שם שש שעות רצוף בשביל להחזיר את האיזון לשליטה... אין ברירה!!! חוץ מזה חייבים לצאת עם איזה הכרזה בומבסטית ומרשימה שתחזיר את הזרקורים לגוש הימין... יענקי חשב על רעיון שיכול להביא לו קולות מהשמאל... ואז נפל לו רעיון מבריק... הוא פשוט ירד לעם... תפס כמה בחורים משיעור א' והתעניין בשלומם... דאג להם... דבר כזה עושה רעש גדול בשמים... הכנסת אורחים לפעמים חשובה יותר מהשכמת בית המדרש והזרקורים חזרו לגוש הימין בגדול... וברוך ה' שוב הסקרים מחמיאים...

אבל עדיין!!! יש כמה מפלגות קטנות שאין להם שום סיכוי לעבור את אחוז החסימה... ומשום מה הם מתעקשות להמשיך לרוץ... כמה שהסבירו להם שאין להם סיכוי... אין עם מי לדבר!!! כן... כמה שיום הדין מתקרב וכולנו מבינים שצריך לחזור בתשובה... אבל יש לי כמה "בייבי" שאני מתקשה להיפרד מהם... אמנם הרגלים קטנים... אבל שליליים!!! שאני לא מצליח להתנתק מהם גם בימים אלו... אבל ככל שיום הדין הולך ומתקרב... והמתח גבר... ככה הנתונים מתחדדים!!! וב"ה ברגע האחרון גם המפלגות האלו גילו אחריות והסירו את עצמם מהרשימה... קבלתי על עצמי לפרוש מכמה חברים רעים... או להכניס לרשימת הדחיה כמה מספרים לא סימפטיים... בשביל שלא לאבד קולות יקרים...

והנה יום הדין לפקוד על כל צבא מרום בדין!!! פחד!!! פחד פחדים!!! מלאכים יחפזו... סופרים קולות... מודדים אחוזים... מעמידים זכויות מול חובות... מה יהיה?? דאגה... מתח... ואחרי שעות מורטות עצבים... ברוך ה' עברנו... ממש על חודו של קול... היה לנו רק שלוש עשרה שורות גמ' יותר בשביל לעבור!!! האמת היא שיש הרבה כאלו שלא עברו בראש השנה... אבל זה עדיין לא מאוחר!!! כי במטה הבחירות הכללי ניתנת אפשרות להגיש ערעורים ולפסול קלפיות שלמות שנמצאו מזויפות... כך שגם אם אחרי ר"ה לא עברת... אתה תמיד יכול לחזור בתשובה... ופשוט לפסול קלפיות של חובות...

עד כאן פטפטת סביב יום הבחירות... אבל להוי ידוע לך בחור יקר!!! זה הרבה הרבה יותר מלחיץ מיום הבחירות!!! זה הרבה יותר נוגע אלינו מיום הבחירות!!! כל קול קובע!! ואפשר!!! יש לנו המון המון כח בידיים... המון כח בפה... ואנחנו יכולים!!! אנחנו יכולים לשנות את המצב ולהכריע את גזר הדין לטובה... רוצו... רוצו לחדרי תורה... כל קול תורה קובע...

לא משנה התוצאות...

בין כך ובין כך--

שורות אלו נכתבות לפני יום הבחירות... כך שאין לי שום צפי... אני לא יכול לכתוב שברוך ה' הצלחנו והכל כמובן בזכות וכו'... ואני גם לא יכול לכתוב שהפסדנו והכל בגלל חטא זה וזה... אין לי מאמר מוכן בצד... לא בנוסח הזה ולא בנוסח הזה... הכל פתוח!!! **אבל מה כן יש לזי?** יש מאמר למצב של בין כך ובין כך... מה שיהיה... בין תוצאות טובות ובין לא... הדברים הנכתבים כאן הם תמיד יהיו נכונים...

עכשיו אפשר לדבר!!! אחרי שכל אחד כבר עשה את חובת ההשתדלות שלו... וכעת כבר אין חשש להרפות את ידי כל מי שיכול להשתדל בעניין זה... כעת זה הזמן לדבר על ה"כצעקתה..." בינינו... התחושה בשבוע האחרון הייתה ממש היסטוריה... גיוואלד... אוי ואבוי... מה יהיה אם חס ושלוש אנחנו נפסיד בבחירות ואז שונאי התורה ירימו ראש...

זה נכון!! אנחנו עדיין זוכרים את ממשלת לפיד שנלחמה בנו ועשתה צרות צרות לעולם התורה... וכל משפחה חרדית הרגישה את זה עד הכיס... זה היה כואב... ובדאי צריך לעשות הכל שזה לא יקרה שוב... אבל עכשיו!!!! אחרי כל הטאראאם של הבחירות... אחרי שעשינו מה שיכולנו... **כעת אני רוצה לשאול אותך שאלה תיאורטית נוקבת:**

לפניך שני שודדי ים!!! שני אויבים שמאיימים עליך באופן אישי!!!

אחד מאיים לקחת לך 2000 שקל

בחודש!!!

והשני מאיים לקחת לך 2000 דקות

בחודש!!!

ואני כעת עומד ושואל בכנות: מי אויב יותר גדול? מי אויב יותר מר?? זה שעושק ממך 2000 שקל בחודש או זה שלוקח לך 2000 דקות בחודש??

אם ניקח את תוצאות הבחירות הכי קודרות שיכולות להיות... תאר לעצמך ששונאי תורה חלילה מרימים ראש... והם מתחילים לקצץ לנו בכל התקציבים... ותאר לעצמך חס ושלוש שכל בית אב חרדי נכנס לגרעון חודשי של 2000 שקל בחודש... (אגב: אל דאגה... גם בממשלות הכי גרועות זה מעולם לא הגיע לגרעון בסדר גודל הזה... אבל נניח...) 2000 שקל זה המון!!! ללא ספק!! זה כואב... זה קשה... זה איום ונורא... מי שיועד מה זה מעגל הכנסות של משפחה של בני תורה זה קריטי... **אבל עדיין!!! כמה שאלפיים שקל גרעון זה קריטי...** תעמיד מול זה אלפיים דקות של הפסד כל חודש!!! **ואני שואל אותך: מה יותר גרוע???** 2000 שקל הפסד? או 2000 דקות הפסד???. נו... מה אתה אומר???. לא יודע... לא ברור...

ועכשיו אני שואל אותך: אנחנו כעת מסכמים שנה שלימה של בחירות!!! כמעט ולא היה חודש ימים בשנה הזו שהוא לא היה בתוך אורת בחירות... כמה

שעות של פטפטת... כמה שעות של קווי נייעס... כמה שעות של קריאת עיתונים והתעסקות סביב הבחירות היה לנו בשנה האחרונה?? תנסה לעשות חשבון חודשי אישי!!!! מפיח לחשוב!!! אני אומר לך ש- 33 שעות בזבוז זמן לחודש בנושא הזה זה... זה מתחת לממוצע!! (תבדוק...) ועל מה?? על מה בזבזנו את הזמן הזה?? על אוי אוי... מה יהיה... איזה ממשלה תקום... מי מתחזק בסקרים?? ומי לא עובר את אחוז החסימה?? והאם הנציג שלנו יכנס או לא יכנס וכו' וכו'... **ואני שואל אותך: הההההה הכי גרוע!!!** מה יקרה?? תקום ממשלת לפיד ש... שמה יהיה?? מה היא כבר יכולה לעשות?? תקצץ לך בתקציבים... ו... ויהיה לך גרעון של... של כמה?? של אלפיים שקל בחודש? **האלפיים שקל הפסד הזה... זה אולטי!!!!!!!**

אבל לבנתיים אתה הפסדת אלפיים דקות (ויותר) כל חודש!!!!!!

חבל עליך... בזמן הזה היית כבר הולך להיות נאמן כשרות באיזה חנות פלאפל... ואז היית מכניס לכיס שלך אותו כסף ממה שהממשלה הכי גרועה הייתה לוקחת ועושקת ממך... גם היית יוצא עם כסף... גם עם פחות בלבולי שכל... והכי הכי... היית נשאר ממוקד ועסוק סביב הבעיות האמיתיות שלך... ולא מוטרט בשטויות מבחוץ...

מה אני בא לומר???

כולנו יודעים לסמן את האויב הרשמי הזה שנלחם בחרדים... ורוצה לקחת לנו תקציבים ולהכריח אותנו לעבור על רצון ה'...

כולנו יודעים לצאת עליו לרחובה של עיר ולדעת שעת צרה היא ליעקב...

אבל מהדלת האחורית מגיע היצר הרע ונכנס למטבח ומטגן שניצלים על **הראש שלך...** על הדעת המוסחת שלך... האויב האמיתי שלנו זה בכלל לא הם!!! הם אפילו לא קצה הקרחון... הם הסיפור הפיזפון פה... מה כל הרשעים האלו יכולים לעשות לנו? הם יכולים להכאיב לנו בתקציבים... יכולים לנסות להזכיר לנו שאנחנו במדינה לא יהודית... (כאילו שאנחנו לא יודעים את זה) אבל האויב של ההסחת דעת שלנו... האויב שמסיט לנו את התשומת לב מהבעיות האמיתיות שלנו ועושק לנו את הזמן ואת החיים זה!!! זה האויב הגדול באמת... דא עקא שאף אחד לא יוצא למלחמה נגדו... אף אחד לא רואה בו אויב...

אני מתאר לעצמי שיש כאלו שלא מבינים על מה אני מדבר... אז למה ללכת רחוק... למה לספר לך סיפורים כאלו מוזרים שצריך להאמין להם???. בא לא נלך רחוק... בא נדבר על אדון אז נדברו שליט"א... כן... אני בעצמי... כבוד קדושי ישב ביום ששי האחרון וקראתי במשך חצי שעה עיתון יתד נאמן... תבין... מאוד מאוד סיקרן אותי מה... מה הולך להיות... מה הסקרים האחרונים... מי נגד מי וכו' וכו'... לאחר שקמתי "מן הספר..." אשתי העידה בפני **שבמשך עשר דקות על השעון הבן יחיד שלי!!!!!!!** **משך לי בחולצה ו ה ת ח נ נ לפני שאני אתן לו "בקבוקי" עם מים...** אבל אני הייתי באמצע... לא יכולתי לקום מהמקום... הוא בכה... הוא משך לי

בחולצה... הוא התחנן... אבא... תביא לי מים... (אפילו לא מיץ...) אבל מה אני יכול לעשות... אני צריך לדעת מה עם כחול לבן ומה עם הליכוד... עכשיו תסתכל לי בעיניים: האם רחמנות על הילד שלי או לא?? **ממש ממש לא!!!! המצב שלו זהב!!!!** כי בני היקר... נכון... עשר דקות לא עניתי לך כי... כי הייתי עסוק בדברים מאוד חשובים... אבל עדיין... בני היקר... אבא שלך כבר לא מכניס שום עיתון הביתית... לא יתד, לא המודיע, (המבשר כן... בתיבת דואר של השכן... לפעמים זה אורך כמה דקות...) אני לא קורא שששום שבועון חרדי... לא מחובר לשום וואצפ ולשום קו מידע אפילו מה שלא חסום... רק מה?? בסה"כ פחות משבוע לפני הבחירות... רציתי לדעת את ה"דעת תיירה..." מה הסקרים ומה הולך לקרות... ובדיק הייתי אצל מישהו שהיה לו עיתון והבן יחיד שלי עומד עשר דקות ומתחנן לבקבוק מים ו... ומה נעשה... ליברמן ולפיד וכל ההיפופוטמים האלו חשובים יותר ממנו... **אתה מרחם על הבן יחיד שלי???** כן... אני מרחם עליו... **אז מה תגיד!!!! מה תגיד על שבעה ילדים... פיצקאלאך...** שאבא שלהם יושב על בבוחטה של עיתונים מידי שבת!!!! (תספור רק את מספר הדפים...) מה תגיד על אשה שבעלה צובר מאות מאות דקות מידי שבוע על קווי נייעס... והיא צריכה לחזור לרשימה של הודעות שלא נקראו במכשיר... ואני הרי לא מגזים... היום הכל מתועד... (אפשר לספור בשיחות אחרונות כמה דקות דברת וכמה פעמים התקשרת...) מה תגיד על יהודי שבמקום להיות עסוק וטרוד באלף ואחד דברים שבאמת צריכים להטריד אותו בשליחות הפרטית שלו בעולם... הוא כעת עסוק בכל מיני נושאים ושטויות שלא נוגעים אליו בכלל זה לא נפ"מ לו לכלום... עכשיו!!!! שלא תבין לא נכון!!!! אני כעת לא מדבר בגנותם של אותם יהודים שלא עומדים בפיתוי ומצאו את עצמם נגרר וצובר שעות ע"ג שעות בקווי הנייעס... אני לא מאשים ולא לועג...

אני בסה"כ מדבר כעת על הגזירות הקשות!!! על מלחמת הדת!!! שהאויבים האמיתיים שלנו באמת נלחמים בנו לעשוק את הזמן שלנו... נלחמים להסיח את דעתנו... נלחמים לקחת מאיתנו את האושר ואת הקן המשפחתי והם מצליחים ובגדול!!! מי כמוך יודע כמה הסיפור עם הילד שלי שלא התייחסתי אליו במשך עשר דקות... מי כמוך יודע עד כמה הסיפור הזה הוא צחוק ילדים לעומת הנתונים האמיתיים איך שזה נראה... והאויבים האלו מסיטים את תשומת לבנו ומסיחים אותנו מהעולם האמיתי שלנו והם מצליחים... הם מנצחים אותנו לא בקלפי... לא בצורה ממלכתית... אלא ככה!!!! כמו כלום... **על זה אני זועק!!!! למה על זה אנחנו לא יוצאים בחבר וחנית???** למה על זה אנחנו לא יוצאים בתעמולה של "ברגע האמת"???. למה על זה לא מביאים תמונה של מרן זיע"א שאומר "זה כואב לי"? למה רק כשנלחמים על היהדות והחילונים רוצים לקחת מאיתנו 2000 שקל בחודש... למה רק אז אנו נזעקים בגנוחי וילולי... ואילו כשמגיעים כאלו שרוצים לקחת לנו 2000 דקות בחודש ובינינו הרבה יותר מזה... זה קול קורא במדבר???

שלך... העיקר שאתה תשאר בתוך הבור...

איזה סוג אויב נלחם בנו??? האם זה סוג האויב שהיה בשואה שנלחם נגד החיים של יהודי... או שזה סוג האויב של אמריקה שנלחם נגד העבודת ה' של יהודי? הבנת את השאלה??? התשובה היא:

היום יש את שניהם!!!! יש חלוקת עבודה ברורה!!

החילונים... השמאל... הם נלחמים נגד העבודת ה'!!!! הם נלחמים נגד ההפרדה... נגד הקדושה... נגד השבת... נגד הישיבות והכוללים...

אבל זו המלחמה הקטנה... זה מאבקים נוסח אמריקה...

אבל יש מאבק הרבה הרבה יותר עקוב מדם!!!
מאבק נוסח השואה...

הרשת והאון ליין והמידע... הם נלחמים נגד החיים של יהודי!!!

הרשת לא כ"כ נלחמת נגד עבודת ה' גם אם היא מאוד מזיקה לעבודת ה'... **לא זה הנקודה...** מי שחושב שאינטרנט זה ניאוף ולשון הרע הוא פשוט מתבלבל... **כי לא זו ההתנהקות!!!** הרשת האלחוטית נלחמת בעיקר על המוח שלנו!! על עצם החיים שלנו! היא לוקחת לנו את החיים!!! **זה הנושא!!** וממילא אם אני מתחיל להתמכר למידע ולקווי הנייעס ולאינטרנט... המלחמה פה היא על החיים!!! הההלו... תעריך את החיים!!! אבא שבשמים קורא לך: בני היקר: אל תאבד לך!! אתה יקר!! תחיה!! תהיה!! תשהה פה!!! תהיה איתי!!! תסתכל לי בעיניים... לא מבקש ממך קרבנות... לא בקשתי ממך מצוות מרשימות... לא ביקשתי ממך לשבת וללמוד כל היום... **רק תהיה איתי!!!**

זה הקבלה שאנחנו צריכים לקבל!!! אני מקבל על עצמי להיות!!!! אני מקבל על עצמי לברוח מכל מי שרוצה לקחת לי את החיים... אני מקבל על עצמי להיות פרטיזן ולהילחם על החיים שלי... להישאר בחיים!!!

למענך אלוקים חיים!!!! אז רק לסיכום... אינני יודע מה יהיו תוצאות הבחירות... אבל מה שיהיה ומה שלא יהיה... הבחירות העיקריות עדיין לפנינו... והם לבחור בחיים!!!! ראה נתתי לפניך... אתה תבחר... אתה תקבע... אבא שבשמים: אני בוחר לתת דעתי ולא להסיח דעת מהחיים!!!

מתוך הקירבה שזכיתי לקשר עם ר' עזריאל טאובר זצ"ל בשנתים האחרונות... זכיתי והוא סיפר לי מכלי ראשון את הויכוח המתוק והמפורסם שהיה לו עם ר' שמשון פינקוס זיע"א... פעם... בסעודת שבת אחת משותפת... ר' שמשון לפתע התנער ושאל את ר' עזריאל: תגיד לי מה קורה אם מתברר שאתה גוי... מה **אתה עושה באותו רגע??** ר' עזריאל נענה מיד: אני מיד רץ להתגייר!!!! ר' שמשון ענה: אני לא!!!! אני קודם הולך ובונה מזבח ומקריב עליו קרבן... (לגוי מותר לבנות במה) ורק אח"כ אני אלך להתגייר... **ר' עזריאל חלק עליו בתוקף:** אני שום דבר!!! לא קרבן ולא מזבח ולא כלום!!!! אני רץ על מאה ששים קמ"ש להתגייר ולהיות בן של הקב"ה... כל רגע שאני יכול לחיות בתור יהודי זה חשוב לי יותר מאלף עולות שר' שמשון יקריב ע"ג המזבח בתור אינו יהודי... עד כאן סיפור מפורסם... **אבל ר' עזריאל זיע"א הסביר לי במתיקות:** שתדע לך שאני ור' שמשון לא חלקנו!!! אין פה שום ויכוח!!! רק מה?? כל אחד דיבר לפי הרקע והחינוך והמציאות שבה הוא גדל... ובכן: מה ההבדל ביני לר' שמשון? **אני נולדתי בשואה!!! ור' שמשון נולד באמריקה!!!!**

אני נולדתי בשואה... היינו נרדפים כל הזמן... רצו כל הזמן להרוג אותנו... ממילא לי החדירו בראש כל הזמן... אתה חייב לחיות!! אסור לך למות!! אתה יהודי!! אתה בן של הקב"ה!! אתה יקר!! אתה חייב לשמור על החיים שלך... זה היה הערך הכי קדוש שעמד לנו בראש... לא תורה לא מצוות... לא מזבח ולא קרבנות... תשאר בחיים... אתה בן של הקב"ה ואתה יקר לו!!!! **לעומת זאת ר' שמשון נולד באמריקה...** מישוה רצה להרוג אותם?? הם היו צריכים להילחם על החיים?? לא!!! אדרבה... באמריקה יש חיים... לך... תהנה... תהיה אמריקאי ותעשה חיים... וכאן ר' שמשון קיבל חינוך יהודי הפוך במאה שמונים מעלות... אל תעשה חיים!!! אל תהיה אמריקאי נהנת... תקריב למען הרבש"ע... תקריב קרבנות... תבנה מזבח... תשפוך ותקח קצת דם למען הרבש"ע... **סיים ר' עזריאל:** אני לא קבלתי חינוך להקריב קרבנות למען הרבש"ע... כי אני כבר בלאו הכי קרבן... אני כבר עקוד על המזבח ומחכה למוות... כאן היה צריך להגיד לי: לא!!! תחיה!! תעריך מה זה חיים של יהודי!! אבל אצל ר' שמשון החיים זה אמריקה... הוא קיבל חינוך ש... שמה שיום החיים אם אתה לא עובד ה' ובונה לו מזבח ומקריב למענו... הבנת?? **במילים אחרות... בא נגדיר את זה ככה:**

בשואה נלחמו נגד **החיים של יהודי!!!!**

ואילו באמריקה נלחמו נגד **עבודת ה' של יהודי!!!**

ממילא בשואה... עיקר העבודה הייתה **להעריך את החיים של יהודי!!!** ואילו באמריקה עיקר העבודה **להקריב את החיים ליהדות!!!**

עד כאן ויכוח מתוק בין שני אנשים גדולים ששניהם אינם איתנו כעת...

ותרשה לי לעמוד כעת ולשאול: כעת!!!! איפה שאנחנו נמצאים עכשיו!!!!

צריך לזכור ולשנן את המשפט שהקב"ה אמר לאדם הראשון בר"ה הראשון: **תן דעתך!! אל תקלקל ותחריב את עולמך!!** מה כתוב כאן???

כתוב כאן שבשביל לקלקל ולהחריב את העולם לא צריך לקחת פטיש עשר קילו ולשבור ולנתוץ כל אבן שלימה... לא!!! אין צורך!!! **מספיק הסחת דעת!!!** אם אין "תן דעתך"!! אם בן אדם מסיח דעתו מהמשימות שמוטלות עליו... והוא בוחר להעסיק את עצמו בכל מיני נושאים שלא נוגעים אליו... אוטומטית הוא מקלקל ומחריב את העולם...

סליחה על הביטוי אבל תינוק בן שנה... לא צריך להרוג אותו... מספיק רק להסיח דעת ממנו ולשכוח אותו ברכב או לא לעקוב אחריו מה הוא מכניס לתוך הפה או לאן הוא זוחל וכבר ש... ש... ש ה' ירחם... הגיע הזמן שנבין **שהיסח הדעת הוא נשק הכי מסוכן!!! שהוא לבדו כמות שהוא מקלקל ומחריב יותר מכל נשק אחר!!!** כך זה בייחס לעולם הפנימי שלנו... בשביל להחריב את העולם הפנימי שלנו לא צריך את כל אלו שנלחמים בדת כמו כל הפרצופים האלו מהבחירות שהלכו נגדנו חזיתית... **מספיק הסחת דעת!!!** מספיק שאתה **בעצמך מוסח מעצמך** ופוזל כל הזמן להתעסק בנושאים שלא שייכים אליך וזהו... אתה כבר מקלקל ומחריב את עצמך יותר "טוב" מכולם!!!! **זה אנחנו היום!!!** אנחנו מקלקלים ומחריבים את עצמנו ואת העולם כולו... במה?? בהסחת דעת!!! אנחנו מוסחים... אנחנו כל הזמן עסוקים בכל מיני דברים שסביב הנקודה... רק לא בנקודה שבאמת נוגעת אלינו... וההההרהר הגדולה ביותר שבינינו... יש כאלו שלא מבינים מה אני רוצה במאמר הזה!!! אני חושש ברצינות שחלק מהקוראים יעשו פרצוף ג... ו... ולא יבינו... מה הוא רוצה... מה רצה המשורר... לאן הוא חותר... (בשלב מסוים כמעט החלטתי למחוק את המאמר הזה מחוסר עניין...) כן... יש כאלו שכשאני מדבר איתם בנושא הזה... הם פשוט מסתכלים עלי בעיני עגל ולא מבינים מה אני רוצה... תסביר... מה הבעיה... מה הנושא שלך היום... אתה רוצה לדבר בגנות הליצנות... לשון הרע... ניאוף... מה?? תצביע על סעיף קטן מסוים במשנה ברורה... תגיד שזה הבעיה... על זה אתה רוצה לדבר... ואז נדע... אבל עכשיו?? מה אתה רוצה? מה הבעיה?? כן!!! לך תסביר לכן אדם שאם הוא מסתובב שלושה חודשים מוטרד מבחירות שתכל"ס... בלמעשה זה נוגע אליו כמעט כמו השגל שלא היה אשתקד... בו בזמן שיש לו רשימה ארוכה של מחדלים ומשימות בעבודה הפנימית שלו שהוא עדיין לא התפנה להגיע אליהם... (כי מאיפה יש לו זמן לעצמו) מי שלא מבין שההסחת דעת הזו היא האויב הגדול של חייו שמחריב ומקלקל את העולם הפנימי שלנו... מי שלא קולט את זה... **אז הוא בעצמו האנדרטה הראשית לחללי תן דעתך!!!!** חללי היסח הדעת של דורנו... כן... צריך לדעת שעם כל החשיבות לנושא של הבחירות... הפרופורציות והלחץ והבלגן שעושים סביב זה... הוא חלק מדגמי בלבד לבעיה אחת גדולה שקוראים לה **היסח הדעת**... תטפל בכל הבעיות האפשריות... תהיה מוטרד מכל נושא שלא באמת באמת נוגע אליך... העיקר תהיה מוסח מהנקודה!!! זה הכל! תנצח בכל המערכות שסביב הבעיה האמיתית

לחטוף... לחטוף מצוות בעשרת ימי תשובה... מכל הכינונים...

המשפחה שלנו לשם שינוי עולים לרגל כבר לראש השנה... אנחנו כמו אלקנה וחנה... אנחנו כבר מגיעים לבית המקדש לראש השנה... בדרך כלל העוילים מגיעים רק לסוכות... ויש הרבה שמגיעים כבר ליום כיפור... אבל לראש השנה?? רובם נשארים בבית... אדרבה... מתכוונים... לקראת העליה לרגל... אגב!!! כל זה בשנים רגילות... אבל בשנה שחל ראש השנה להיות בשבת... אז יש עוילים גדול מאוד שמגיע לבית המקדש... כי כיון שחל ר"ה להיות בשבת אז חז"ל תקנו שלא תוקעים בשופר... ורק בירושלים... בבית דין הגדול! רק שם התיירו לתקוע!!! ממילא... מי לא רוצה לזכות לקיים מצוות תקיעת שופר... לכן בשנה כזו כנכולם עולים לירושלים כבר לראש השנה... **וכאן אולי ההזדמנות!!! לנצל את הבמה הזו ולפנות לכל קוראי גיליון זה...** אנא מכם... תתפללו דחוף דחוף!! שהשנה!!! השנה משיח יגיע ויבנה בית המקדש... זה חייב לקרות השנה... אתם יודעים למה?? כי קניתי לוח שנה... ואתה יודע מה גיליתי שם?? ששנה הבאה ראש השנה אכן חל בשבת!!! זאת אומרת: אם חלילה משיח לא מגיע... אז שנה הבאה אנחנו לא תוקעים בשופר... אי לכך: בא ניציב לעצמנו יעד!!! עד ראש השנה הבא זה חייב לקרות!!! אנחנו חייבים לראו עד ראש השנה של שנה הבאה... שבת המקדש יבנה... ואז יהיה לנו תקיעת שופר אפילו בשבת... לכה"פ במקדש...

(אגב: קצת מיותר מה שאני אומר... אני בוכה על השופר שאולי לא יהיה לנו בעוד שנה... שתהיה בריא... מה עם לוב שבוע ימים במקדש עוד החודש... מה עם ראייה חגיגה ושמחה עוד בסוכות הקרב... מה עם עבודת כהן גדול בשבועות הקרובים?? בקיצור: יש עוד המון המון מצוות חביבות וערכי קודש שאנחנו מפסידים על כל יום נוסף שביהמ"ק לא נבנה... לא צריך להגיע ללוח שנה של תשפ"א)

נחזור לעניינינו... עכ"פ המשפחה שלנו עולים כבר לפני ראש השנה... ולמה?? כי אבא שלנו קנה שדה מקנה באזור יריחו... ונטע שם דקלים בשביל שיהיו לולבים בחג הסוכות!!! חוץ מזה עיקר עונת הגידוד של התמרים היא באזור ראש השנה... ולכן אין טעם לגדל דקלים בשדה אחוזה הטבעית שלנו בדרום... כי... כי ידענו מראש שהקטיפה תמיד יתנגש לנו עם החגים... לכן אבא הלך בדרכה של דבורה אשת לפידות וקנה שדה מקנה בקעת יריחו במיוחד בשביל לגדל תמרים (עיי'ן רש"י שופטים ד' תמרים היו לה ביריחו וכרמים ברמה זיתים בבקעת בית אל) ובאמת כל שנה אנחנו עולים לירושלים... אנחנו מגיעים לראש השנה לבית המקדש... ואז ביום ב' וג' בתשרי... זה יום העבודה שלנו!!! כן... צריך לחזור אחר מצוות... אנחנו הולכים כל המשפחה ללקט את הדקלים... וזה מעניין!!! מלאכת הלקיטה שלנו מתחלקת לשתי תחומים ושתי מצוות שונות לגמרי!!! יש את הקטיפה של התמרים... ויש את הקטיפה של הלולבים...

את הלולבים אנחנו מלקטים בשביל ארבעת המינים!!! זה... זה הסיפור הקטן... אבל חכה... יש תמרים... ואתה יודע מה זה תמרים?? תמרים זה אומר ביכורים!! זה אומר לקט שכחה ופאה!! ולא סתם... אלא פאה של דקל... אתה יודע מה זה מצוות פאה של דקל?? זה לא כמו מצוות פאה של השדה... בשדה אתה משאיר חלק מהשדה לא קצור... והעניים מגיעים ולוקטים... אבל כשמדובר בדקל... אל תשכח שדקל הוא גבוה... כמעט עשרים מטר... וברגע שאתה משאיר פאה בראש הדקל... וכל העניים כבר מחכים לרגע... וכולם רצים במהירות ומטפסים על הדקל... ו... ואז מתחילים דחיפות בגובה של עשר... עשרים מטר... זה סכנת נפשות!!! אז ברוך ה'... בשביל זה חכמים תקנו שבפאה של דקל לא משאירים את זה על העץ... אלא סורידים ומחלקים לעניים... (ואז מתחיל הפוליטיקה... האם לחלק בשווה או בצורה של ביה... והיות זה כבר קצור... אז אפילו מאה אומרים לבזו אחד אומר לחלק, לזה שומעים שאמר כהלכה...) אה... איזה זכות... להתחיל את עשרת ימי תשובה עם מתנות עניים... אבא משתדל מאוד לכבד את העניים... הוא נותן ביד רחבה... הרבה יותר מאחד מששים... סיימנו עם מתנות עניים... עכשיו חכה!!! מפרשים דבר ראשון ביכורים!!!! (אמנם פרי אחד שנים אבא כבר הפריש לפני כמה חודשים שהוא עבר פה וראה תמר שביכר... אבל זה רק בשביל המינימום... בשביל הגרעין של ראשית) אבא תמיד מפרש כמות נכבדה ביותר לביכורים... אה... איזה זכות... הוי... כמה שזה שונה מהביכורים שאנחנו מביאים מהבית הרחוק שלנו... כאן זה מרחק של דקות נסיעה מירושלים... אתה לא צריך לעשות חשבונות של שיוע... לכן אבא מפרש בכמויות... הלאה... אחרי שאבא הפריש ביכורים... עושים כעת כרי וגמר מלאכה... מתחייבים בתרומה גדולה ובמעשר ראשון... אנחנו נזכה היום לתת לכהן גדול אחד מארבעים תרומת תמרים... וגם הלוי יקבל מאיתנו עשר אחוז של תמרים שזה המון!!! זה ממרח תמרים לכל השנה! וכמובן... מעשר שני... איזה תענוג... אנחנו כ"כ קרובים לירושלים... שאנחנו אפילו לא צריכים לפדות את המעשר שני... אין פה "כי ירחק מסך המקום"... אנחנו לוקחים את התמרים כמות שהם ומעלים אותם לירושלים... אין חשש לטומאה... כי אין לאף אחד אינטרס להרטיב אותם במים... טוב... את כל זה רשימת המטלות האלו אנחנו עושים ביום ב' בתשרי... ואז ככה בשעות אחה"כ... אנחנו מתארגנים... הכהן כבר קיבל את התרומה שלו, הלוי גם קיבל, העניים גם נמצאים פה לכבוד המעמד עם כל המתנות עניים שהם ליקטו, וכעת אנחנו אוספים את כל היבול, ומחלקים את התהלוכה לשלוש קבוצות!!! על השור המקושט אנחנו מעמיסים את התמרים של הביכורים... ועל השור השני, הקצת פחות מקושט אנחנו מעמיסים את המעשר שני של התמרים, ומאחורה יש לנו כמה וכמה חמורים שעליהם אנחנו מעמיסים את כל שאר התמרים חולין... אנחנו מעלים אותם לירושלים... שיהיה לחג... שיהיה בשפע... לכל עם ישראל בתאבון...

ומתחילים לעלות!!! אנחנו אמנם עולים לירושלים בשירה ובזמרה... אבל גם במהירות... כי אין זמן... חייבים להזדרז... תנחש למה?? כי היום לקראת ערב יש מעמד מאוד מאוד מיוחד בירושלים!!! היום בשעת דמדומי חמה הכה"ק פורש מבייתו ללשכת פרהרדין... וכל כלל ישראל מליים אותו בכבוד גדול... ומאותו רגע שכה"ג נכנס למקדש... כל האוירה בירושלים נכנסת למצב של ערב יום כיפור... יש אוירה מחשמלת...

בקיפור: חייבים להזדרז... בעוד שלוש שעות זה קורה... עוד שניה אנחנו כבר מגיעים לוואדי סילואן (תמרים) ומשם נכנסים לירושלים... אבא נכנס והגיש לכהן את הטנא... ארמי אובד אבי... אין כאן המקום להאריך בתיאור איזה שמחה עצומה... איזה דבקות... לזכות לקיים מצוה כ"כ יקרה ועוד בעשרת ימי תשובה... אשרי עין ארתה כל אלה... קל התפנינו להתכונן למעמד הנשגב של ליווי הכה"ג למקדש...

כן... כאמור... זה לא רק ללוות את הכה"ג... זה להתחיל את עבודת ההכנה... במעמד הזה גם כולם... כולם פורשים מטומאת מת... כעת מתחילה ספירת תורה הראשונה לקראת יום הכיפורים... כל מי שרוצה לזכות לעמוד בעזרה ביום הכיפורים... כעת זה הזמן להתחיל לפרוש!! כלומר: להתחיל להקפיד ולשים לב שלא להיטמא ולא להסיח דעת מזה... המעמד היה נשגב... הרבה דמעות נשפכו בו... חרטת וידי ועזיבת החטא... לאחר שדמותו של הכה"ג נעלמה בתוך קיתונו שבלשכת פרהרדין... כעת שוב... חוזרים ליריחו... שוב לדקלים... מה יש עכשיו?? ההלו... שכחתי... עוד שבועיים סוכות... צריך לולבים!!! ולכן מחיל אל חיל... סיימנו עם כל המצוות התלויות בתמרים... כעת נגשים לפסולת!!! פסולת גורן ויקב!!! כעת אנחנו מתחילים לברור לולבים כשרים... גם ענפי דקל אנחנו לוקחים איתנו לסיכון... אשרי העם שככה לו... אשרי העם שה' אלוקין... מי יתן ונזכה ביירח האיתנים הזה להיות מוקפים ואיתנים בכל המצוות שציוונו אבינו שבשמים.

"למען לא נבוש..." - מושגים בסיסיים בהלכה.

כת הנפנים!!! אסור להיות 'הנפי'!

זה לנו כבר השבוע השלישי שאנחנו מתמקדים בנקודות מהותיות בעבודת ה' שצריך לשוב עליהם בתשובה... נקודות מתוך ספר שערי תשובה חלק ג... כידוע רבינו יונה מאריך שם לבאר את הארבע כתות שאינם מקבלים פני שכניה! ולדעת רבינו יונה זה ממש כפשוטו שאין להם חלק לעוה"ב... כת שקרים, כת הנפנים, כת ליצינים, וכת מספרי לשון הרע, או ככה: לשון הרע מאוד צבר תאוזה... היום כולם יודעים שלשון הרע זה דבר חמור!!! וזה כמובן בזכות מרן החפ"ץ חיים שמסר את נפשו להחזיר את העוון החמור הזה... אבל צריך לדעת שחוץ מלשון הרע יש עוד שלוש כתות של אנשים והתנהגויות שמאוד מאוד מצויות אצלנו... לא פחות מלשון הרע... **וצריך לתת עליהם את הדעת!!!**

הפעם מושג מה נפתח **בכת הנפנים**... (ואם תשאל למה לא בכת ליצינים או שקרים?? אענה לך בכנות... מרוב שיה מסובך... אין לך מושג כמה שזה מסובך, מה הגדר של שקר אסור ומה זה ליצינות ואכמ"ל...) על כל פנים!!! עיקר החנופה האסורה בתכלית!!! זה למדוד מול אדם שעושה מעשים שלא יעשו... ובגלל שאתה מופחד ממנו או לא נעים לך ממנו... אז אתה כביכול מסכים איתו ומגובה אותו... **וזה איסור חמור מאוד!! שעליו נחתם גזר דין בית שני!!!** וזה פחד פחדים כ"י... **מי מאיתנו לא נכשל בזה???**

זה הרי מעשים שבכל יום... בא... בא נעשה כעת סריקה קצרה... חשבון נפש כללי... תעביר לנגד עיניך כמה דמויות שאתה צריך "לרצות" אותם... אם זה הבוס בעבודה... זה יכול להיות אפילו אישיות תורנית מסוימת שיש לך סיבה לשמור איתה קשרים טובים איתו (או שאתה מקבל ממנו צ'ק בסוף חודש...) ויש דברים ש... שלא תמיד בסדר... ואם התברר שלך מהשטיבלאך היה עושה ככה היית עושה לו פיצוץ... ובגלל שהוא אדם חזק!!! ואתה צריך אותו! אז אתה פשוט מרצה אותו... ואם הוא יגיד איזה משפט לא במקום או ידבר בגנותם של גדולי ישראל או יזלזל באיזה מצוה אתה תחייך אליו כזה חיוך מסכים... ותוסיף איזה משפט ליוזי...

וזה חנופה!!!! כן... הדוגמא הקלאסית שהגמ' מביאה זה מאגרפים המלך... רק שתביין: אגרפים זה היה מלך צדיק!!! באמת צדיק!!! היה מגיע לו תמיכה... והכמי ישראל איתו עליו כמקום של העזרה שהגיע לו ביושר... ובכל זאת ברגע שהוא קרא בתורה "לא תוכל לתת עליך איש נכרי..." וזלזל עניו דמעות כי הוא הבין שעל פי תורה הוא לא ראוי להיות מלך... ברגע שהחכמים טפחו לו על השכם ואמרו לו אחינו אתה... **זה היה עוון חמור מאוד!!!** ולמה?? כי מה נעשה... זו האמת!!! אי אפשר למהוק פסוק בתורה בשביל לרצות בן אדם...

ואין לך מושג כמה שזה תובעני!!! הרי אנחנו חיים אחד עם השני... ויש בינינו כל מיני חילוקי דעות... אני סבור שמי שחזיק אייפון לא מסונן בכלל **זה לא בסדר!! נקודה!!** והרי יש לנו הרבה התחכמויות עם כל מיני אנשים ש... שיש להם את זה... וכאן מתחיל ההבדל הקיצוני: יש את אלו שהולכים עד הסוף! הם לא מוכנים לדבר עם מי שיש לו אייפון... לא רוצים לצרף אותו למנען וכו' וכו'... ואני אומר לך עם די על הלב: זה לא נכון!!! זה לא גישה נכונה!! בתורה שלנו יש כללים ברורים איך מתמודדים עם אנשים לא לגמרי כשרים... ויש מקום למשא ומתן איתם... זה לא בום בום בום!!! רק מה?? כאן מגיע הצד השני... אה... יש לי עסקים עם בן אדם שיש לו אינטרנט ואני כן מתנהל מולו באנושות ואדיבות? אז אנחנו חברים... ואז מגיעים כל מיני רגעים של חיכוך שהוא עושה משהו שלפי העקרונות שלי אסור לעשות... וזה לא נעים... ואז בשלב מסוים אני טופח לו על השכם ואומר לו: אחינו אתה... זה בסדר... לך זה מותר...

אבל לא!!! את המשפט הזה אסור לי להגיד!! כי זה אסור!!! להגיד לך שמתור לבוזה אותו באמצע הבית מדרש ולא לצרף אותו למנען?? **לא!!!** אבל להגיד לו... אתה בסדר בזה?? **זה גם לא!!!** וזה מאוד קשה!!! מאוד קשה מצד אחד לחיות עם בן אדם בייחסי שכנות טובים... להיות נחמד... והכל טוב... אבל כשמגיע נקודת חיכוך לא נעימה... בסיטואציה שהנשיא לפתע צף... אין לך רשות לחייך במבוכה ולהגיד לו... לך מותר... אתה משלנו... זה קל?? ממש לא!!! אבל יש כאלו שיה לחם חוקם... זו התמודדות יומיומית שלהם... אם זה במשפחות המורחבות שנפגשים ושומרים קשרי משפחה טובים... ולכל אחד יש את המצב הרחני המסוים שלו... ולמחות הרבה פעמים לא צריך... אבל גם לא לתמוך!! **עכ"פ זו סוגיה!!! מהסוגיות הקשות ביותר בדורנו...** מי שמתחזק עם ההתמודדות הזו הרבה מומלץ לו בחום ללמוד בעיון את ביאור כת הנפנים של רבינו יונה והלחסיק מסקנות הביאור איך מתנהלים... זה לא חזק!! זה מהעברות החמורות ביותר... כמובן שיש כל מיני פרטים בעניין זה... יש מקומות שבהם מותר להחניף... ויש מקומות שזה בכלל לא בגדר חנופה אבל אכמ"ל...

לא סותמים את הפה!! ממלאים את הפה!!

אחת החולשות הגדולות שלי בחיים... שאני לא מסוגל לשתוק... כל היום אני מדבר... פקה פקה פקה... ומה אתה חושב... בן אדם שכל היום מדבר... אוטומטית יש לו גם פליטות פה לא תמיד במקום... ואז אני אוכל את הלב... למה אמרת את זה... ולמה הייתי צריך להגיד את זה... אבל מה אפשר לעשות... זה האופי שלי... ו... ושל עוד כמה אנשים.

עכשיו! תנחש למה נזכרתי בזה דווקא עכשיו?? כי תמיד שמגיע חודש אלו... אני נזכר בדמויות הוד של בעלי המוסר שהיו עושים תענית דיבור כל הארבעים יום שמראש חודש אלו ועד יום הכיפורים!! ותמיד כשמגיע חודש אלו אני נתקף בקנאת סופרים... גם אני רוצה לעשות תענית דיבור!! גם אני רוצה לשתוק אחת ולתמיד!!! ואני לא היחיד שחולם על זה... כל בחור ישיבה בעל שאיפות... כשמתחיל חודש אלו יש לו שאיפה לעשות את התענית דיבור הזו... ובפרט אנשים כמוני שזו החולשה שלנו אז השאיפה שלנו לעשות תענית דיבור באלול זה ממש חלום שנים אני כבר רוצה להגשים אותו!!! אבל כמה שניסיתי להתחיל... זה לא החזיק מעמד יותר מכמה שעות... ואז בבת אחת הקאתי את הכל... והתחלתי לדבר מהר מהר מהר... בקיצור: כך תמיד שאפתי וחלמתי והתאכזבתי וקיויתי שאולי בשנה הבאה... אולי עד אז אני כבר אהיה מסוגל...

עד!!!! ששנה אחת למדתי שערי תשובה חלק ג'... ושם הוא מדבר אש וגפרית על חומר העיון של לשון הרע... הוא מדבר שם בחריפות על פגם הדיבור... ושם!!!! באמצע! באמצע האש והגפרית... הוא פתאום אומר שם איזה משפט... שהייתי בהההלהם!!! המשפט הזה שינה לי את כל הגישה בנושא הזה... אני מקריא את לשוננו... תקשיב טוב טוב...

והאמנו כמותי: "כנסת יצראל כקולה אהוה וקולה שנהא. כקולה אהוה שנהא" 'השמיני את קולך כי קולך ערב, וקולה שנהא שנהא' וכו'... ומה שנהא' מות והייס ביד לשון ואהוה יאכל פניה, ופיושו - ואהוה יאכל פניה ואהוה לשון והוא האיש החפץ לדבר תמיד, העצה הנכונה אליו שיאכל פניה שלא ידבר בדברי בטלה, אך בדברי תורה ומוסר והנבאת שלום בין אדם לחבירו. להלדיק הרבים ולשכח הטוב ולגנות את הרע ולקנא אל האמת.

כי זכיות אין קץ ויכול לקנות לנפשו כלשוננו, וכאשי הקדים כי הייס כלשוננו... אתה מבין מה רבינו יונה אומר במשפטים האלו?? רבינו יונה פשוט מדבר עלי ועל חברים שלי! על אותם אלה שלא יכולים לשתוק!! על האיש "שחפץ לדבר תמיד!!" על אותו אחד שלא מסוגל לסגור את הפה!! נו... מה אומר רבינו יונה?? העצה הנכונה אליו **שיאכל פריה!!!!** שלא ידבר בדברי בטלה **אך בדברי תורה** ומוסר וכו' וכו'... רבינו יונה אומר פה יסוד מאוד מאוד חשוב שצריך לדעת אותו:

אין לסתום פיות!! מי שיש לו טבע לדבר הרבה... **לא סותמים** לו את הפה... רק מה?? **מ לא ים לו את הפה בדברים חיביים...**

אתה קולט?? זהו! רבינו יונה סתם את הגולל... הוא הודיע לי חד משמעית: אתה לא תעשה תענית דיבור!!! אף פעם לא!! אז מה כן??

אתה תהיה נדבר... אתה תדבר ותדבר... רק תדבר דברים טובים... זה הכל... שמעת?? אתה... כן... אתה שכל היום אוכל את הלב שאתה לא מושלם ואתה כל היום מדבר ומתי אזכה כמו אותם קדושים ששתקו...

לא!!! אתה אף פעם לא תהיה כזה!!! כי הקב"ה לא רוצה שתהיה כזה!! הקב"ה נטע בך תכונה שאתה "רוצה לדבר תמיד"!! והוא עשה את זה בשביל שאתה תאכל פריה... אתה תדבר כל היום דברים טובים.

אל תנסה להתחיל לעשות תענית דיבור!!! אתה סתם מתעלל בעצמך... וסתם מנסה להילחם בתכונה קדושה שהקב"ה נטע בך!!

מאז שקלטתי את המהלך הזה!! שיניתי את כל הגישה שלי במאה שמונים מעלות... במקום לנסות כל שנה מחדש לעשות תעניות דיבור כושלות... בדיקו הייפך!!! התחלתי לעשות כל מיני עסקנויות רוחניות שיגרמו לי לדבר בעבודת ה'... הייתי אז בחור צעיר... התחלתי לכתוב כל יום שאלה יומית בלימוד ותליתי את זה מול הנטילת ידיים... ואז שמתי לב שככל שהשאלה יותר מעצבנת ככה הציבור יותר קוראים וניגשים להתנווכח איתי... אה... ככה?? אין בעיה... לעצבן זה הבעיה האחרונה שלי... התחלתי לכתוב כל מיני קושיות כאלו מעצבנות כאלו... וכולם ניגשים אלי ומתנווכחים איתי בלימוד... ואני עומד כולי אדום ומנסה להסביר את עצמי... ופתאום אני מגלה שאני כל היום מדבר ו... **ובלימוד!!** ואז פתחתי גמ"ח של אוכל... הכל גמילות חסדים... החלטתי שאין רווחים!! הכל קודש לחזק עמלי תורה!! ופתאום מצאתי את עצמי כל היום מדבר... או סביב הלימוד... בקומה של הבית מדרש... ואילו בקומה של הפנימיה יש שם איזה גמ"ח של בייסקוויטס... ובדיקו יש כמה שאמרו לי שהם מעדיפים שאני אקנה ופלים במקום בייסקוויטס... מצאתי את עצמי מדבר כל היום או בתורה או בגמילות חסדים!!! ומה אתה חושב... באותה תקופה היה בדיקו בחירות... ויש לי הרבה הרבה מה לומר בקשר לבחירות... (כמונן שאני תמיד צריך להגיד הפוך מכולם... ולהצדיק את מי שכולם לא מצדיקים... אחרת... אחרת למה זה אנוכ... אבל אין לי זמן!! אני לא מגיע לזה!! אני באמצע להתנווכח על ההלכה המוזרה שכתבתי שלשום שהצלחתי להעלות את חמתו של המו"צ של השכונה שניגש לברר מה המקורות של הדברים... ואני באמצע לאסוף שלוש וחצי שקל בשביל קיסמי אזניים לגמ"ח צרכי רבים שהספקתי לפתוח...

ומה אתה חושב??? היה לי חבר שניגש אלי ושאל אותי: מה זה השטויות האלו? מה זה הבלגן הזה שאתה עושה?? אתה לא יכול לשבת כמו בן אדם וללמוד דף גמ' ועוד דף... אתה חייב לעשות כל היום פרובוקציות בלימוד?? **וכי ככה יוצאים גדיילים???** ענית לו: אדוני היקר... אתה... לפי התכונות שלך ולפי האופי הממוזג והמסודר שלך... אתה מסוגל לעשות תענית דיבור מא' אלו ועד יום כיפור... אבל אני?? **לי אסור!!** אני בן אדם **שחפץ לדבר תמיד!!** אני לא יכול לסתום את הפה!!! והיות ואני לא יכול לסתום את הפה... אז אין לי

ברירה!!!! אני חייב **למלאות** את הפה!!!! אני לא סתם עושה עקשן בתורה ובגמילות חסדים... יש לי פה מפגע!!! יש לו פה פתוח... שאם אני לא ממלא אותו במשהו... הוא מתחיל להשמיע כל מיני רעשים מוזרים... אני חייב כל הזמן להאכיל אותו בדיבורים של תורה ועבודת ה' ועקשן של חסד... אתה?? אתה תעשה תענית דיבור!!! זה החלק החזק שלך!! אתה מסוגל!! אני לא!!

כל אחד צריך למלאות את התכונות שלו!! טיפוס מאופק... יכול **למלאות** את התכונה שלו בהספק והישג אדיר של תענית דיבור כל אלו... אבל אחד כמוני שמדבר כל היום... אדרבה... אני צריך למלאות את התכונה שלי בכמה שיותר דיבורים ורצויים של תורה ועבודה...

זכור: לא סותמים תכונות!!! ממלאים תכונות!!!

הגישה הזו נכונה בכל תכונה... לא דווקא בדיבור או בשתיקה... יש אנשים שיש להם טבע רגוע... ויש כאלו שהם היפראקטיביים... ומשום מה היות והחולשה של ההיפראקטיבי ש... שהוא לא יכול לשבת על המקום... אוטומטית כל השאיפות שלו מתמקדות בחסר הזה!! הוא תמיד חולם ומדמין... שאני רוצה לשבת שמונה שעות רצוף על המקום... כן... תמיד חלמתי שאני אהיה הרב אלישיב שאני אוכל לשבת עשר שעות על המקום וזה פשוט לא נכון!! אתה לא תשב אף פעם על המקום!! לא!! אל תשאף לזה!! כן... צריך שאיפות... השאלה איזה שאיפות...

אתה צריך להתאים את השאיפות **לתכונות!!!** שים לב: שלא תתבלבל... יש משפט מוכר שצריך להתאים את השאיפות לכוונות... ליכולות... אבל אני לא מדבר על זה... אני מדבר שצריך להתאים שאיפות לתכונות!! הסיבה ש-לי אסור לשאוף להיות כמו הרב אלישיב... זה לא רק בגלל שאני מאוד רחוק ממנו... וזה לא המדרגה שלי... לא!! (אם זו הייתה הבעיה... היה כן מקום לשאוף... שלאט לאט אני אגיע למדרגה הזו...) אבל כאן!! זה לא התכונות שלי!! ממילא זה לא שייך אלי!! אדרבה... אני צריך לחפש דמות אחרת שכן מתאימה לתכונות אלו... ובאמת... אני לגופו של עניין... מאוד התחברתי לשאיפה להיות כמו הרב עובדיה... אצלי באופן אישי זה הרבה יותר התאים לתכונה שלי... כמונן בתור שאיפה... כי אני מאוד רחוק מהמדרגה שהוא אחז... אבל לפחות בכיוון!! זה התכונה! לעומת זאת... יכול להיות לך בחור ספרדי... שהתמונה של מרן הרב עובדיה מתנוססת אצלו בסלון... אבל מה נעשה שהבחור הזה מטבעו... טיפוס עקבי ומסודר... יש לו סדר לימוד מאוד מסוים... דווקא הוא צריך לשאוף להיות כמו הרב אלישיב... הבנת את הרעיון??

כל אחד צריך להתאים את השאיפות לתכונות שלו!!!

לא משנים תכונות!!! אסור לסתום תכונות!! צריך למלאות תכונות!!!

ותדע לך: זה לא פשוט... אורך זמן לעכל את זה... לי זה היה רעידת אדמה... אני כ"כ התרגלתי לשאוף להיות השתקן הנציח!! כ"כ רצייתי בזה פסגת השלימות... שארץ לי זמן להחליף דמויות בראש... להפסיק לשאוף להיות כמו הגדולי עולם האלו שכל מילה שלהם הייתה בסלע... אדרבה... אני דברן ואני לא אפסיק לדבר... אבל אני אדבר טוב... אדבר דברים טובים... ואם אתה בחור שתקן בטבע... ואתה כל היום מקנא ומייחל מתי תתחיל לדבר כמו הדברן הגדול ביותר... לא!!! למה?? לא בכל מחיר... יש מעלות גדולות לתכונה של השתיקה... תבא אצלי... אני אספר לך כמה כדאי לשתוק... כמה קש אוכלים מהדיבור...

אתה טיפוס לא מסודר?? תפסיק כל היום לייחל מתי אני אהיה המרובע הגדול... הנה לך... רבי עקיבא... הכינוי שלו בלימוד התורה זה אוצר בלוס!! הלימוד שלו לא היה מסודר... לא בשיטה!! הוא היה אוסף פה מימרא ושם מימרא ומהבליה הזו יצא ר"ע... זה סוג מסוים של צורת לימוד!! זה מתאים לאנשים מסוימים... לעומת זאת יש לך את רבי אליעזר שהוא קופת הרוכלים... הכל מסודר... כל דבר עומד במקומו... יש לך את הסיני ויש את העוקר הרים... אין שום עניין לסיני להיות עוקר הרים בכח!!! ואין שום עניין לאחד שיש לו ראש של הלכה... להתאמץ בכח לדבר בלומד'ם הישיבתי... (ניסיתי... לא הלך לי...) יש אחד שיש לו גישה לנוער... ויש אחד שיש לו גישה לדרשנות... זה שתי שליחויות שונות לגמרי בעבודת ה'!! יש לך אחד שיש לו משיכה לפנימיות התורה... בכל דבר הוא נשאב לרובד הפנימי יותר... ויש אחד שיש לו נטיה להיאחז בפשט והמוח שלו פשוט לא נתפס לנסתר... אז כל אחד ושליחותו הוא!! יש אחד שיש לו נטיה לעסקנות קודש וזה מכניס לו צבע בלחיים ויש אחד שהוא לא בסגנון הזה בכלל ובשבילו להתעסק בצרכי ציבור זה עונש... בקיצור: הקב"ה מתאים לכל אחד את השליחות שלו!! וכל מה שנדרש מאיתנו זה לזהות מה התכונות שלי ולפי זה להתאים שאיפות!!!

זו תכונה שיכולה לעשות סדר גם לקראת הימים הנוראים... סוף סוף כל אחד מאיתנו עומד מול עצמו בימים אלו ומקבל על עצמו לעשות את הוראת חיו... אז זהו!! אני מפסיק לפזול לדשא של השני!! אני מפסיק להתאמץ בכח להיות מה שלא אני!!! אני רוצה לעשות את ההכי טוב בתוך!! בתוך התכונות היחודיות שהקב"ה נתן לי... אנא ה'... הדריכני באמתך ולמדני!!! תורה לי מה השליחות היחודית שלי... במה אני יכול לקדש שם שמים... למענך אלוקים חיים... תן לי את הכוחות ואת החיים ואת המרץ ואת האמונה בשליחותי... ושאעשה את תפקידי באופן המושלם והרצוי ביותר לעבודתך...

מספורי המגיד

"חוכמת יהונתן"

פרק ב' "קנאות לא במקום"

[ח"ג] "אסור ליטול מהכלל את זכותו למצווה".

תקציר מורחב: להגאון ר' יהונתן אייבשיץ ישנה חברותא בשם ר' פינחס, אברך עילוי תוסס מאד ששקוע מאד בלימוד, אך קצת לא מאוזן בנפשו, באחד הימים תוך כדי לימוד גילה אותו אברך כי שיקוץ ע"ז נורא נשקף מבעד חלון בית הכנסת, מאותו רגע לא נחה נפשו, הוא מדמה בנפשו כי כל הלימוד שלו הולך לחיצונים, מאותו רגע הוא נהפך סהררי, הוא לא מסוגל להתרכז בלימוד, כל מוחו נתון בביעור הע"ז מהעולם, ר' יהונתן מנסה להרגיע אותו ולהמעיט מערך העניין כדי למנוע אסון כבד אם חלילה וחס יעשה מעשה נואל לנתץ את הע"ז, הוא מצליח במעט, כלפי חוץ הוא נרגע אך בליבו פנימה חגש סער, איך אפשר להותיר כזו שיקוץ שמכשיל את הרבים ומרבה את כוחות הטומאה בעולם. הוא מחשב איך להוציא לפועל את תוכניתו בלי שאיש יתפוס את הדבר. לאחר הרבה מחשבות החליט לעשות עבודת מחקר אימתי הזמן המתאים לביצוע המשימה הכבידה.

בשעה 4 לפנות בוקר, שעה שכל העיר שקועה בתרדמה כבידה, יצא ר' פינחס אל הרחוב כשקרחו מלוטש ביז, לאחר תפילה חרישית שנשא למיגור כוחות הטומאה מן העולם כרת את ראש הפסל, הראש נפל והקים רעש גדול שגרם לשומר העיר לחוש למקום, הוא תפס את ר' פינחס בסוף העבודה כאשר הפסל מחוסק לחתיכי חתיכות, הוא תפס אותו בכוח אזקו ומסרו לידי כמרי הכנסיה שחרצו את משפטו למות בשריפה, תדהמה נוראה שררה בין כל מי ששמע את הגזירה הנוראה, בפרט זעזע הדבר את ר' יהונתן חברו המסור. שני אברכים הלכו לכומר הראשי וביקשו ממנו לשחרר את חברם תמורת סכום כסף גדול, אך הכומר למרות שתמיד היה חמדן גדול כבש את יצרו וסירב לבקשה, הוא היה מוכן להרשות לאברכים להיפרד מחברם (וגם זה תמורת סכום כסף גדול) בכלא פגשו את חברם שבור ורצוץ ומלא רגשות חרטה על מעשהו הנמנהר שנעשה בלי מחשבה מספקת. האברכים חיזקו את ידידם במאמר חז"ל, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתיימש מן הרחמים, צריכים לצפות לנס של הרגע האחרון.

בצאתם מן הכלא ראה אותם אחד הסוהרים הראשיים, הוא הריח עסקה טובה שיכולה להכניס סכום עתק לכיסו המזדלדל. הוא ביקש מהם להיפגש עמו בסתר בשעת לילה מאוחרת. בפגישה אמר להם שיש לו את האפשרות לשחרר את חברם אך תמורת זאת דרש סכום עתק עשרת אלפי חבלי כסף טהור, את הסכום הזה עליהם להמציא לו עד למחרת בלילה, באם לא יוצא חברם להורג למחרת.

למרות העוני והמחסור מוכנים היו האברכים לעשות את המאמץ הכביר תוך יום אחד, רבי יהונתן שקיבל את הידיעה החליט לקחת על עצמו את כל ההוצאות, הוא מיהר לביתו והוציא את כל הנדוניה שקיבל מחמיו שעמדה על הסכום הנ"ל ומיהר לפגוש את הסוהר החמדן תוך שהוא מבטח את העניין שלא ייטול פעמיים וגם שלא יתחרט ונמצא מוחזק בלי לתת תמורה. רבי יהונתן ידע שעשה מעשה לא פשוט, הוא לא יוכל להיות בביתו לאחר כזה מעשה, כי אין לו מה להסביר לרעייתו מפני מה מיהר לתת את כל הונם ולא המתין לראות מה יאספו האחרים וישלים עליהם.

כשבאו האברכים לבית המדרש עם כל הכסף שהצליחו לאסוף באותו יום התברר שהגיעו לסכום של כשמונת אלפי חבליים, הם היו לחצים כי חסר עדיין חלק גדול מהסכום ושאלו את רבי יהונתן אם יוכל לעזור להם ביתרת הכסף, להפתעתם מודיעם ר' יהונתן כי נתן את כל הסכום עבור הפדיון. האברכים היו נדהמים הם ביקשו ממנו שיתן להם את הזכות להיות שותפים במצוה, אך ר' יהונתן מיאן למכור את המצוה שבידו בעד כל חללי דעלמא, לבסוף הוחלט שכל הכסף שנאסף ישמש לקרן צדקה עבור עניינים כאלו ואחרים, הסוהר עמד בהטחתו, הוא המציא לידי האברכים את חברם בשעת לילה מאוחרת.

~~~~~

עד שלא ראה רבי יהונתן איך ר' פינחס עוזב בסירה מהירה את העיר לא נרגע, לפני שנפרדו הבטיח ר' יהונתן לחברותא שידאג לבני המשפחה שנותרו מאחור בעירום ובחוסר כל לכל מחסורם, הוא ביקש את ר' פינחס שיעביר לו מכתב [בדוך לא דוך] היכן הוא נמצא, כדי שיוכל לסדר בהמשך את מעבר בני הבית למקום.

לאחר שסיידר את כל העניין על הצד הטוב ביותר, עבר ר' יהונתן לשלב השני של תוכניתו. עוד באותו יום ארז את חפציו במזוודה קטנה, הוא צייד עצמו במעט מזון ושתיה כדי שלא יסבול מחרפת רעב, בנדודיו הגיע לכפר ניחח בו התגוררו מעט

מספורי המגיד

יהודים בעלי השגה דלה שלא ידעו על העילוי מהעיר הסמוכה, שם ישב בבית המדרש שהיה כמעט ריק מספרים ולמד בהתמדה עצומה, הוא לא נזקק כמעט לספרים, התורה הייתה פרוסה וערוכה לפניו, כך לא חש בביטול תורה.

היעלמו המסתורי של רב יונתן מביתו בלי להותיר כל הודעה, נחת על בני ביתו בצורה קשה מאד, איש לא ידע להסביר למה עזב את ביתו, אמנם היו מספר אברכים שידעו שרב יונתן מסר סכום כסף אסטרונומי לפדיון שבויים, אך איש מהם לא חשב לרגע שהדבר נעשה על דעת עצמו ובשל כך נעלם, קשה היה לחדת לחקר דעתו של גאון גדול שדעתו עמדה גבוה מעל כולם, לפיכך איש לא קישר את ההיעלמות עם מסירת הפדיון הגבוה, איש מהם לא טרח לספר לבני המשפחה על כל המעשה שאירע עם ר' פינחס ושביגנו שוחרר. אשתו והוריה היו מבוהלים מאד מההיעלמות המסתורית, מעולם לא נהג רב יהונתן במסתוריות כה רבה, הם בושו לעשות מזה עניין גדול שמא ירכלו הבריות, על כן עשו חיפושים שקטים ביותר, שלא יעוררו את תשומת לב הבריות, אך כיון שהכל נעשה בסודיות קשה היה להתקדם בחיפושים.

הפחדים אותם עברה הרבנית הצעירה היו גדולים, היא פשפשה בכל מעשיה, האם חלילה וחס פגעה בבעלה האהוב שבשל זה עזב את הבית, אך מיד נרגעה, היא ידעה היטב כי לא היה שמץ מריבה ביניהם, שניהם היו בעלי מידות מיוחדות ונאצלות ביותר, מעולם לא נאמרה איזו מילה בהקפדה ולא הייתה טרזניה על פרט מצרכי הבית שלא נעשה כראות, תמיד היה ר' יהונתן מגיע לביתו מחייך, כל שיחו ושיגו עמה היה באהבה גדולה, כך שלא היה לה ספק שלא מחמת זה עזב את הבית, אבל על מה ולמה עזב את הבית למספר ימים, בלי להותיר שמץ הודעה? זה כל כך היה חזק מכל התנהגותו וזה רבץ על לבה

לאחר מיכן חששה אם לא היה משהו עגום למדי, בטוחה הייתה שאולץ על ידי איזה כוח מסתורי לעזוב את הבית, אך לא הצליחה להבין, מי יכול להתאנות לאבדך הצעיר שחוץ מלימוד תורה אין לו כל קשר עם איש, מי יכול לרצות לעשות לו רעה?! היא לא מכירה בעיר אנשים רעים שיכולים להתאנות לאיש בצורה כה חמורה, הפחד שלה היה שאולי איזה גוי ליסטים מזיזין חטף את בעלה בגין איזו סיבה, אולם גם תשובה זו לא התקבלה על דעתה, וכי מאימתי התעסק ר' יהונתן עם גויי הסביבה? וכשאין למה להיערך, הפחד הוא נורא, היא חששה לגרוע ביותר, שאולי נסע מחוץ לעיר בשל איזו שהיא סיבה ואנשים רעים שמצויים שם פגעו בו ביער ו... הם ה' ישמור עשו לו דבר לא טוב, הס מלהזכיר.

לאחר שעברו יומיים בלא ידיעה, חשבה שאולי צריכים לעורר את רחמי הגדולים שיתפללו עליה, שלא תשב בעגינות ימים רבים.

באותו לילה כשהיא מתכוננת לנום מספר שעות, לאחר שנדדה שינה מעיניה כיומיים תמימים, לפתע שומעת היא דפיקה חרישית על דלת ביתה, לבה יצאה מקרבה, אולי זה בעלה האהוב, היא מיהרה אל הדלת ולתדהמתה הרבה רואה היא בפתח הבית עומד גבר עטוי רעלה כבידה, היא נבהלה מאד וזעקה חנוקה יצאה מגרונה, מי יודע אם עתה לא רוצים להרגה.

"סליחה שאני לבוש כך ומראי מפחיד מאד, נשמע קול צרוד שבקע מבעד לרעלה הכבידה, לא באתי חלילה וחס לעשות דבר רע, באתי לומר לך משהו חשוב ביותר. לפני מספר ימים נתפס אבדך אחד מקהילתכם שעשה מעשה חמור ביותר, הוא ניתץ את אחד הפסלים החשובים לדתנו, באמצע מעשהו נתפס על ידי שומר העיר שמיהר למסור אותו לכמרים, לאחר דין ודברים קצר ניזון האבדך למוות בשריפה, היות וידעתי שאנשיכם אמונים על מצוות פדיון שבויים ומוכנים לתת עבור זה ממון רב, החלטתי לעזור להם ולביתי בפרנסה הקשה. הצלחתי להוציא את האבדך הנ"ל מבית האסורים ומסרתי אותו לידי שני אברכים שדאגו להבריחו מן העיר. ידעתי שנטלתי במעשה שעשיתי סיכון רב, אבל נצנוץ המטבעות נטל את שיקול דעתי, לא ידעתי כי הפעם הכמרים לא יהיו מוכנים לעבור על כך בשתיקה, הם החלו להתחקות אחרי צעדי כל הסוהרים והחלו אפילו לענות אותם, כדי להוציא הודאה, יד מי הייתה במעל. הערב שמעתי כי מתהדק סביבי חבל החנק, אני יודע שבעוד מספר שעות יבואו אל ביתי לערוך חיפושים לעומק, כדי למצוא ממצאים חשודים שיוכיחו את אשמותי, בידי צבור הון רב שקיבלתי מהרבה טובות שעשיתי לאנשים במשך שנות שירותי כסוהר בכלא, עתה חושש אני שמא יגלוהו, לפיכך החלטתי לברוח לפני שיתפסו אותי ואז גורלי יהיה רע ומו. אבל אין ביכולתי לברוח עם כל הרכוש כי אני עובר דרך מסוכנת מאד, לפיכך החלטתי להפקיד אותו ביד אדם הגון שלא יקח את הכסף לעצמו.

לפני מספר ימים יצא לי להכיר את בעלך היקר ונוכחתי לדעת שהוא אדם מיוחד במינו, הוא הלך והביא לי בעצמו סכום כסף אסטרונומי כדי להציל את חברו מהגרדום, לפיכך החלטתי קודם כל, להחזיר לו את כספו בחזרה, כי אני רוצה ליהנות מכסף של אדם קדוש כמוהו, מעבר לזה אני מעביר לפיקדון, סכום של כמה וכמה אלפי רובלים שהצטברו אצלי במשך עשרות השנים שניהנתי כאחד הסוהרים הראשיים וקיבלתי מאנשים שביקשו ממני טובות עבור יקיריהם שהיו שוהים בכלא, בטוח אני שבעלך שהוא צדיק מאד וזהיר בממון אחרים לא יקח מזה פרוטה אחת.

מספורי המגיד

הגוי הראה לה על שני שקים שהיו בידי, באחד מהם היה סכום של עשרת אלפי רובל כסף אותו קיבל מבעלה הצדיק, ובשק השני היו מונחים עוד כמה אלפי רובלי כסף ודינרי זהב שונים. לאחר שראה כי בעלת הבית סוגרת את השקים ושמה אותם במקום המשתמר, פנה הגוי לדרכו, לא לפני שהודה לה מאד וביקש שתתפלל עליו שיעבור בשלום את הגשר המסוכן שעליו לחצות במעבה החשכה.

עתה הבינה הרעייה למפרע את הסיבה שבעלה ברח מן העיר ללא הסבר, הוא בטוח היה שתכעס מאד על המעשה שעשה, לתת את כל כספו עד לפרוטה האחרונה בלי לדאוג למחר. "כנראה הוא פוחד מהתגובה שלי ושל הורי, הוא יחכה עד יעבור זעם" לבה רווח בקרבה, עתה בטוחה הייתה כי שוב ישוב בעוד מספר ימים, אמנם היא לא תפסיק להתפלל להקב"ה לרחמיו וחסדיו, אבל הפחד הגדול מפני הנעלם עזבה, עתה ידעה כי לא אירע עמו כל דבר רע.

למחרת הבוקר נפוצה שמועה בעיר, הגויים לא פסקו מלהשיח בידעה הסנסציונית שהתפשטה בעיר כאש בשדה קוצים, על אחד הסוהרים הבכירים של בית הסוהר המרכזי שבעיר שנראה נמלט אל מחוץ לעיר, החיילים דלקו אחריו כדי לתופסו, הם הקיפוהו מכל הצדדים, משראה שלא יוכל להימלט מידם, עשה מעשה נמהר, הוא דילג מעל גבי הגשר וקפץ אל מימי הנהר השוצפים, לא עבר זמן רב עד שטבע למוות. הידיעה הגיעה עד לבית משפחת אייבשיץ, הרעייה הצדקנית הבינה כי מעתה כל הכספים שהופקדו בידם עברו לרשותם.

לאחר ארבעה ימים החליט רב יהונתן, כי המעשה שעשה אינו ראוי, הוא ייסר את עצמו. "לא די לי שלקחתי את כל כספי הנדוניה בלי לבקש את רשותה של רעייתי הצדקת, אני מוסיף על כך עוד חטא כבד, כשאני מוסיף לה צער וכאב על היעלמי הפתאומי, עלי לשוב תיכף ומיד להסביר ולפייס על כל עגמת הנפש שנגרמה בעקבות הבריחה הפתאומית.

כשנכנס לבית התקבל בקריאות שמחה עצומה, אף אחד לא הזכיר לו את הצער העצום שנגרם עקב ההיעלמות המסתורית, אך ר' יהונתן חש עצמו מחויב להסביר את הצעד שעשה, תוך כדי שהביע חרטה עמוקה על שלא התייעץ עמה קודם לכן, הרבנית הביטה עליו במבט מפויס ואמרה לו: "אין כל ספק כי המצוה הגדולה שקיימת נחשבת בשמים מאד, עד כדי שהגיבה פירות בזמן קצר כל כך, כי לא רק שהכסף ששילמת עבור חברך לפדיון שבויים הושב אלך בחזרה, אלא שעוד קיבלת על כך שכר גדול משמים, כי נתנו לך עוד אלפי רובלי כסף נוספים".

רב יהונתן הביט בה משתומם לכוונתה, אבל רעייתו הצדקנית לא נתנה לחידה הזו להימשך זמן רב, היא הובילה אותו לחדר בירכתי הבית שכמעט ולא היה בשימוש הבית, היא פתחה את הארון והראתה לו את האוצרות הרבים שהיה בשק הגדול שנתן לה הסוהר לפני שברח מהעיר. מאות מטבעות נוצצות ואבני חן רבות נתגלו לעיניו המשתאות.

כשראה רב יהונתן זאת, חשכו עיניו ובכיה מרה פרצה מפיו.

אשתו נבהלה מהתגובה הפתאומית, בטוחה הייתה כי ישמח מאד באוצר הגדול שישמש אותם כדי שיוכל לשבת על התורה והעבודה במנוחת נפש גמורה, והנה הוא מצטער מאד על כך?

"מפני מה אתה מצטער, הלא קיבלנו זאת משמים ואין זו מתנת בשר ודם?" שאלה בעניין.

"איני סבור כן, אני רואה אות משמים, כי אין חפצים במצותי, לחינם נתתי את כל כספי לפדיון שבויים כי משמים הראו לי בזה ששלחו לי את כל הכסף בחזרה שאין מצוותי רצויה, הוי אומר שלא עשיתי טוב, אבל איני יודע במה חטאתי, הלא באמת חשבתי לשם שמיים, להציל את ידיד ממות איום ונורא".

רעייתו לא ירדה לעומק דעתו ושאלה: אם היית מקבל את כספך בלי כל תוספת הייתי מבינה, הוי אומר שלא החשיבו את זה כמצוה, אולי בשל זה שלא שאלת אותי ובשל כך נאלצת לברוח והיה לי צער איום ונורא, אבל אם קיבלת שכר על כך, יש לנו הוכחה שזוהי מצוה גדולה, שאם לא כן, למה קיבלת על כך שכר?

"ומה אם "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא"? שואל אותה ר' יהונתן בחיך מריר.

"אולי זה בגדר "פירותיהם בעולם הזה והקץ קיימת להם לעוה"ב" עונה היא בחיך מלא דרך ארץ.

"איני סבור כמך, שבשמים מרוצים מהמעשה ואיני חפץ בעושר שנרכש בדרכי מרמה, שהרי את כל כספו אגר אותו גוי בדרכי מרמה כשהוא עושה את כל האומללים, כביכול הוא רוצה לעשות להם טובות, אבל על כל דבר דרש טבין ותקילין ככל אשר יכול היה להשית".

כל אותו יום היה רב יונתן סוער ומלא צער, רוצה היה לדעת, מה רמזו לו משמים, האם עשה חלילה וחס איזו שהיא עבירה במעשה הזה, ועל מה השיבו לו את ממונו בכפל כפליים. הוא החליט לערוך מספר צומות ולעשות לאחר מיכן "שאלת חלום" אולי יענו לו משמים תשובה על כך.

מספורי המגיד

לאחר מספר ימים שהיה שקוע בצומות וסיגופי תשובה, חלם רבי יהונתן והנה איש זקן בעל פנים מאירות ביותר מתגלה אליו ותשובה בהירה בפיו לשאלתו הקשה וכה אמר לו "חלילה וחס לחשוב כי עשית עבירה בנתינתך את כל כספך כדי להציל חבר מרדת שחת, אך היו בזה שני פגמים: א) תמיד יש להימלך בבני הבית, אם היית שואל אותה, הייתה נותנת לך את הסכמתה בלב שלם, כך היה נמנע ממנה עוגמת נפש מיותרת שעברה. ב) חבריך נמנו על המצוה, היה להם זכות גמורה להיות מנויים במצוה כבירה זו, אך אתה חפצת ליטול את כל המצוה הזו לעצמך ולא להותיר ממנה לאחרים כלום, אין זו הדרך ואין זו העיר, תמיד יש עניין לשתף במצוה את האחרים, בפרט שכבר נמנו קודם לכן, אבל כיון שלא נהגת כן, השיבו לך את כספך בחזרה, והכסף הנוסף היה בשל מסירות הנפש הגדולה להצלה, ואין אחד נוגע בחברו.

לאחר שקם משנתו הייתה דעתו נוחה שחלילה וחס לא נכשל, אבל למד מקד מוסר עצום, לכל כלל ישראל יש חלק במצוות ותמיד יש לשתף את הכלל, בשום פנים אין ליטול בעלות על המצוות.

סוף!

בעזרת הש"ת, הסיפור הבא יהיה "מתוך ההפיכה" סיפור מדהים ביותר על תקופה קשה ביותר, שמשתרעת על פני קצת יותר מחמש עשרה שנים, תחילתה נרקמת בעיר אמשינוב בפולין, טרום מלחמת העולם השנייה, הפחדים בטרם המלחמה והבריחה לארץ ישראל לפני המלחמה, שם מתרחשת עיקר העלילה בשנים הקשות של תחילת התקומות הישוב היהודי עד לשנת תשי"ג.

הסיפור מדהים ומאלף ביותר, שחוצה את גבולות הארץ עד לארה"ב ומערב בתוכו את אחד מגדולי הסנטורים של המפלגה הדמוקרטית, יהודי בעל לב חם שיוצא חזיתית כנגד הממסד הציוני שמצד את צעדי היהדות החרדית, כפי שענתה מתרחש, שהרי "סדנא דארעא חד הוא".

בתוך יש את שני הבחורים הצעירים ["גיבורי הסיפור"] עליונים מופלגים ביותר בתורה ויראת שמים, שעוברים טלטלות לא פשוטות שמעמידות את משפחתם לפני התמוטטות מוחלטת, עד לרגע בו מפציע אור הישועה.

הסיפור בנוי על סיפור אידישאי בשם "אונטערן פענסטער" (מאחורי החלון) שנכתב על ידי הסופר החרדי המוכשר רב שמחה יהודה גרוס מארה"ב, אולם הוא יעבור בס"ד עריכה שונה לחלוטין ברוח היצירה של "מסיפורי המגיד". בס"ד יהיה מרתק ומסחרר מאד עם מארג מחשבתי חזק ביותר, הסיפור ישמר במתכונתו (חוץ משינויים לוגיים מתבקשים ועריכה שונה למאורעות ולשמות האנשים) יושמטו ממנו כמובן חלקים שאינם רלבנטיים לסיפור (כדברי קנאות ופלפולים בדיני גאולת ארץ ישראל מידי הגויים שמתאימים לספרי הגות ופילוסופיה ולא לעלילה סוחפת).

לאחר מיכן בעזרת ה"ת בלנ"ד, יתפרסם הסיפור ההיסטורי "שידוך מהיכן" מתקופת השר רבי דון יצחק אברבנאל זצוק"ל. בתוכנית המקורית היה אמור הסיפור להתפרסם לאחר "חכמת יהונתן" אלא שלאחר שהגיע אלי הספר המדהים שקראתי אותו בבית הזמנים בנשימה עצורה ומצאתיו מתאים לרוח הסיפורת של "מסיפורי המגיד" החלטתי שאחרוג הפעם, בשל העלילה המרתקת שהיא כמעט עכשוויסטית.

ישר כוח לקוראים שמעניקים לי במייל ובעל פה, תגובות מחממות לב, להמשיך את התפקיד ולכתוב סיפורים שמטרתם היא, לעורר מסרים חשובים באידישקייט.

~~~~~

לקבל מייל זה נא ליצור קשר במייל w0533194197@gmail.com חנוך חיים וינשטוק נ"י

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

כי תבוא
גליון מס' 552

יציאת שבת: י"ם 19:14, ת"א 19:16

כניסת שבת: י"ם 18:03, ת"א 18:19

נלמד מהפרשה

רש"י בפרשתנו על הפסוק 'ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה' פירוש 'ולא נתן ה' לכם לב לדעת - להכיר את חסדי הקב"ה ולידבק בו'. רבים משתוקקים לדבקות ולקשר עם הקב"ה, רבים מנסים ליישם את הרעיון האלו של 'אני לדודי ולהתחבר אל המלך - והנה רש"י מגלה כאן את הסוד, רש"י חושף בפנינו דרך קלה ופשוטה להגיע לדבקות בה' - 'להכיר את חסדי ה' ולידבק בו...' האם כה קשה הדבר? האם נשגב מאיתנו להתבונן בחסד המקיף אותנו בכל עת, בתנאי החיים הנוחים ובאפשרות של עבודת ה' בארץ הקודש ללא שעבוד מלכויות - ולהכיר גם בחסד הפרטי של כל אחד מאיתנו? אולי הפסוק עצמו מרמז את התשובה 'ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה' והרי רש"י מפרש שהפסוק מתייחס להכרת חסדי הקב"ה, ולמדנו אפוא שלשם כך צריך לב! ולא זו בלבד, צריך נתינת לב מאת ה': פתיחת עינים ואזנים. באופן טבעי הן סתומות!

צריך פתיחת פתח במסך המסתיר את ראיית חסדיו: הטבע, השיגרה ומרוץ החיים, כל אלו מסתירים מאיתנו את חסדי ה', ויוצרים אוטם לב מהרגשתם. הטבע מעלים אותם תחת שמות של חוקים שהבורא ברא. השיגרה מקהה את ההתפעלות מהמכונה המופלאה הנקראת 'אדם' המתוחכמת יותר מכל מחשב על - ומתפקדת בכוחות עצמה כביכול, בשילוב מערכות מדויק הכולל טריליוני פרטים, או מהמערכת המורכבת של מזג האוויר והגשמים שאחרי כל התפתחות המדע לעקוב אחריה - איננו יכול לשנות אותה, ובנוסף לכל - מרוץ החיים פשוט מונע מאיתנו לחשוב...

לקראת סיום השנה, ובבואנו לקבל מאת הבורא שפע של חיים פרנסה ובריאות לשנה הבאה, הבה נרגיל מעט את עצמנו להתבוננות הלב בכל הטוב אשר עימנו, נפתח עינים להתבונן ב'יש' הנפלא ואזנים להקשיב לקול ה' בחסד - אשר בכל רגע של חיים בבריאות ובפרנסה.

ננסה לעצור רגע ממרוץ החיים על ידי שימת לב לברכות ההודאה לבורא המלוות אותנו לאורך היום, החל מברכות השחר וברכות על ההנאות הקטנות בכל משך היום, כל ברכה בריכוז היא רגע של התבוננות, והיא תזכורת ופקיחת עינים אל הטוב והשפע הרב שמרעיף עלינו מלך העולם.

ושמחת בכל הטוב

"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוקיך."

מבאר את הפסוק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, מתי אתה יכול להיות שמח, כאשר מקויים בך - "אשר נתן לך ה' אלוקיך", והיינו כל מה שיש לך הוא מה' אלוקיך, בבחינת "כי ממך הכל ומידך נתנו לו". ואפשר ללמוד יסוד זה מנוסח התפילה, שאנו מתפללים בכל יום. ונצייר לעצמינו אדם בריא ושלם בגופו, נכנס לרופא ומבקש תרופות לעצמו. שואלו הרופא: מה כואב לך? לא כואב לי כלום. שוב שאלו הרופא אולי אתה חש באיזה צער נפשי מסוים ולכן באת אלי? לא אדוני הרופא הוא משיב, הנני בריא ושלם בגופי ובנפשי ובכל זאת רוצה אני רפואה.

הרי אחד שכזה ייחשב לשוטה שנסתבשה עליו דעתו.

וכמו כן נצייר לעצמינו עשיר מופלג מושפע בנכסים לרוב, ניגש הוא לגמ"ח ומבקש תמיכה. שואלו בעל הגמ"ח: האם אתה נזקק ונצרך? עונה העשיר: לא, ב"ה יש לי הכל ולא חסר לי כלום ובכ"ז מבקש הנני תמיכה, הלא לשוטה ייחשב.

הבה נתבונן למי תיקנו אנשי כנסת הגדולה לומר בכל יום ג' פעמים ברכת "רפאינו", האם רק לחולה המוכה מכף רגלו ועד קודקודו בלבד? בודאי שלא, שהרי ברכה זו נתקנה גם לגיבור שבגיבורים ולבריא שבגופו, גם הוא מחוייב לעמוד כחולה ושבור ולבקש בלב נשבר: "והעלה ארוכה ומרפא לכל תחלואינו ולכל מכאובינו". וכן למי נתקנה ברכת הפרנסה "ברכנו בכל מעשה ידינו", לעני המחזר אחרי פת לחם בלבד? הלא גם לעשיר מופלג, גם הוא מחוייב לעמוד בתפילה לפני בורא עולם ולבקש על נפשו פרנסה ולחם לאכול. וכן ברכת "חונן הדעת" נתקנה גם לחכמים הגדולים ביותר. ואם כן למה כולם חייבים לברך ברכות אלו? והתשובה היא, כיון שאנו אין לנו משלנו כלום, כל מה שיש לנו, חכמה, גבורה ועושר, זה אינו אלא פקדון שהפקיד הבורא אצלנו, א"כ אחר שאנחנו מצידנו חסרים וריקים מכל, וטובתו היא מתמדת בהשפעתה עלינו מחדש בכל רגע ורגע ממש, א"כ מחובתינו לבוא כעניים חסרי דעה חסרי גבורה ופרנסה ולבקש על נפשנו שימשיך הבורא לקיים אצלנו את חכמתנו, גבורתנו וממונו כעבדים שאין להם משלהם כלום, הנושאים עיניהם אל אדוניהם שיחונם לתת להם משלו בכל עת ואף שלעין נראה כאילו אנו עשינו בכוחנו, עלינו לזכור מהיכן ההתחלה והכח הראשוני, הלא רק מחסדו יתברך וכן לאחר מכן בכל רגע ורגע השפעתו יתברך עלינו וכל אשר לנו הוא אינו מכוחנו אלא מכוחו שהוא הנותן לנו כח לעשות חיל.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

השחור הכי יפה / קובי לוי

עושה חלומות ורודים לקירות שלכם" שתקתי. אמר אמר. בקיצור, העמסנו את הגלונים, נסענו לווילה, הוצאנו שני סולמות, מכונת שיוף, שבע מברשות, גלגלת, ופתחנו את הגלונים בשביל להתחיל לעבוד. לא תאמין רבי לוי. נעשה לנו שחור בעיניים. גלון ראשון צבע שחור... גלון שני... צבע שחור, גלון שלישי כנ"ל. בקיצור יותר שחור מזה לא יכול להיות. בוילה הסתובב שמעון האינסטלטור מראש העין, שהחליף ברזים, קראתי לו שיתכלל. הוא התעלף, אמר לי: "אלברט, זה בטח טעות, תחזור לחנות, בטח 'מנחם משקפיים' התבלבל בערבוב..." דברתי בפלאפון עם 'מנחם משקפיים', מה עונה לי: "אל תבלבל ת'ראש זה הצבע שהזמינה גברת פרופסור". "שחור?" אני צועק לו, "שחור!" הוא צועק לי וניתק. החלטתי שאני לא נוגע במברשת עד שהיא מאשרת לי את הצבע. חייגתי - ענתה "אני כבר מגיעה". הגיעה הגברת, הציצה בגלונים, לא תאמין מה אומרת: "ביקשתי ממנו יותר כהה, עשה לי שחור בהיר... לא נורא אלברט, חבל על כל רגע צאו לצביעה..." שתבין אדון לוי, אני והצבע והקירות והווילונות, זה עסקת חבילה. בחיים שלי ובחיים של אבא שלי זכרונו לברכה, שעזרתי לו המון, לא צבענו קיר שחור ולא שמענו מצבעים ותיקים על משוגעים שרוצים לצבוע את כל הבית בשחור. זה היה חד פעמית. "את בטוחה?" אני מגמגם, "בהחלט!" עלתה עונה. "שלחתי לו הוראות במייל והוא פחות או יותר דייק". עלתה למכונית ונעלמה. התגלגלנו מצחוק אני והפועלים שלי, יותר שיגעון מזה אין בעולם. הייתה, אנחנו צובעים קיר ועוד קיר, מסדרון ועוד חדר ועוד מטבח, ועליית גג. אני חוזר הביתה מבלבל כולי, מדבר עם אשתי גרציה, אומר לה: "יש לי שחור בעיניים מהווילה הזו... אלו זוג אנשים שבוודאי זקוקים לטיפול נפשי... רחמנות עליהם. לי אין בעיה, הם משלמים... אבל בית שחור?" וגרציה, אתה יודע, אישה עם הבנה אומרת לי: "אלברט, הקב"ה לא עושה אנשים בשטן, זה לא פס ייצור של נעלים. כל אחד והצבע שלו". אחרי שבועיים של שחור בעיניים, אני מעדכן אותה ואת בעלה שהתגוררו כל אותה עת בבית מלון, שהכל צבוע גוטעגוטע. הזוג מגיע, ואז יש לו עוד בקשה משונה קטנה, שאמרח לה על כמה קירות פס כסף קטן, או פס מזהב... ועוד פס אדמדם במסדרון... צבענו. רשמה צ'ק יפה, ותחבה לי כמה שטרות אדומים בונס. "יופי של עבודה אלברט, אני ממש מרוצה". חשבתי שאני מתעלף. רבי לוי, ארבע חודשים לא יוצאת לי מהעיניים הווילה השחורה שלה. היו לי חלומות על הווילה, סיוטים, זיעה קרה... הרגשתי שעשיתי עוול, פשע. לא יודע מה. אתמול היא מתקשרת אלי, מבקשת: "אלברט, אני צריכה שתצבע לי את הפרגולה... יכול להגיע מחר?". איי-איי-איי, מיסטר לוי, שעה חמש אחר הצהריים, אני וגבריאלי הפועל שלי מזמזמים בפעמון, הפרופסור פותחת את הדלת מסמנת שניכנס... ואז!!! ואז!!! שוואוו, אין לי מילים להסבר לך, לתאר לך... תן לי לקחת כמה נשימות... אני רואה מול עיניי את הבית הכי יפה בעולם!!! אתה שומע, הבית הכי מדהים, מרתק, משעשע, מפתיע, מרהיב, ועוד כל מיני מילים מעניינות של יופי של אין דבר כזה בעולם!!! הכיצד? אתה שואל. ובכן, הגברת הזמינה רהיטים שונים ומשונים, וכולם בצבע לבן בוהק או לבן מט, או קרם. מתחה וילונות בהירים, ורודים ולבנים, שקופים וסרוגים, על פני הקירות והחלונות... בנוסף יצאו ספויטים, פנסים בעלי גוון מיוחד שיצרו ריחודי אור מעניינים והשחור כאילו נבלע ונעלם לו, והפך לרקע מעניין, מדהים... לא יודע איך להגדיר לך. הסתובבנו אני וגבריאלי, בוילה, בקושי נושמים, אטרקציה שכזו.. ארמון אליזה. לא שאני ממליץ לאנשים לצבוע בשחור חלילה, אבל רציתי להגיד לך שלמדתי דבר חדש מהסיפור הזה, שגם מה שנראה שחור בעיניים, מדכא, משפיל, חסר סיכוי, אבוד ובלתי נתפש... יכול להפוך לדבר הכי יפה ומשמח בעולם... ולמי שיש עיניים ורודות, גם שחור הופך לוורוד...

נו מיסטר לוי, שמעת סיפור יותר שחור מזה?

שלום לך רבי קובי לוי! "אני קוראים לי אלברט, והעסק שלי - השם שלו 'אלברט עושה חלומות ורודים לקירות שלכם'". אני ואשתי - גרציה שתחיה - חברה בע"מ, כי אבא שלי חייך אותי מקטנות לא להיות עבד לאף אחד... ואף פעם לא לחיות על תלוש משכורת. אתה שואל, למה? כי אבא שלי זכרונו לברכה, אמר לי שתלוש זה נתלש, מה פירוש? אז ככה, הבוס רואה שנשברה לך שן והחיוך שלך עקום, כותב לך מכתב פיטורין ותולש אותך ממקום העבודה, או את מקום העבודה תולש ממך. אתה מבין, בן אדם יכול לעבוד חמש עשרה - עשרים שנה במקום עבודה, ופתאום נעשה לו שחור בעיניים. היו לי כבר כמה חברים נשמתן בגן עדן שקיבלו מכתב פיטורין, והלב שלהם לא עמד בעומס. אתה יודע, כי אתה בטח מבין בכל הפסיכולוגיה שיש בתוך הלב של אנשים, שמקבלים בלי הודעה מוקדמת מכה נוראה וכואבת. אבל זה לא הסיפור אדון לוי, אתה רושם? יופי. אז ככה, בוקר אחד לפני ארבעה חודשים מתקשרת אלי אישה, אינטליגנטית, שמדברת עם מילים מהמוזיאון ומשפטים כאלה מסובכים שלא בדיוק מתאימים לאוזן של בעל מקצוע כמוני שגמר בקושי שמונה כיתות יסודי ויצא לשוק העבודה. אתה שואל מה אמרה בדיוק, משהו כמו: "אני רוצה צביעה הומוגנית, שיש בה אלמנטים של אוונגרד עם שילוב של ריאליזם, פופוליזם וקומוניזם...". אני, עם 35 שנות צביעה של בניינים ובעיקר וילות מכיר הרבה אנשים, אבל זו, עוקפת את כולם. לפי מה שהבנתי ממנה יש לה תפקיד פרופסור באוניברסיטה של מקצועות כאלה, כמו פילוסופיה, שמדברים הרבה ולא אומרים שומדבר. עשירה, וגם בעלה הוא דוקטור לכל מיני דברים שרק הוא מבין. לא משנה. ההיא מבקשת ממני לבוא לווילה שלה, אבל בדיוק בשעה ארבע אחר הצהריים כי בארבע וחמישה היא חייבת לזוז להרצאה באיזשהו מקום. בקיצור, לפי השיחה איתה הבנתי שמחכה לי עבודה לא סטנדרטית. כבר בשעה שלוש חמישים וחמש אני עומד מול הדלת עץ של הווילה שלה ארבע מפלסים, עם גינה ארבעה דונם. 10 שניות לפני ארבע מזמם בפעמון, בעלה והיא פותחים, עושים לי כבוד עם חיוך סימפטי ואומרים לי: "אלברט, ברוך הבא, שמעתי שחברת הצביעה שלך היא מהטובות בישראל". מה אגיד לך, אני אוהב מחמאות בעיקר מכאלה שעוד לא קיבלו ממני עבודה. בעלה ממשיך לספר לי שהוא קיבל עלי המלצות מדוקטור מנחם בוגרד, מפרופסור שמריהו שיינהרט, מהשגריר ההולנדי, מהקונסול הבלגי. בקיצור הרגשתי בעננים. אחרי הכל אמרו לי: "אלברט תעלה במפלסים, תסתכל על החדרים, המסדרונות ועל הסלון הענק, תן הצעת מחיר ולוח זמנים". מה אגיד לך אדון לוי, זה ארמון שלא נגמר, אבל הקירות שלו מוזנחים, יש סדקים, צבע מתקלף. בקיצור, ים של עבודה. דחפתי להם מחיר שמתאים לדוקטורט שלהם, והם אמרו אמן". לחצנו ידיים, קבענו ליום שלישי הבא שאני בא עם הפועלים שלי והייתה צובעים. לפני שאני יוצא היא מודיעה לי הפרופסור בזו הלשון: "אדון אלברט, אני הרי הסברתי לך שאני רוצה צבע אוונגרד שיש בו ריאליזם ופופוליזם, ולכן ביום שלישי בבוקר אתה נוסע לחנות הצבעים השכונתית, ושם יחכו לך 10 גלונים של צבע, שנעשה בהם ערבוב צבעים לפי ההוראות שלי. את כל הנחיות שלחתי להם במייל והם ימתינו לך שם. אני כבר אשלם להם על הצבע, אתה רק לוקח ונוסע". "אין בעיה" אמרתי לה, אני דווקא עובד הרבה עם 'מנחם משקפיים' בעל הבית של החנות, זה בן אדם שמערבב צבעים הכי טוב במזרח התיכון. בקיצור, יום שלישי בבוקר אנחנו יוצאים עם טנדר, גבריאלי הפועל הוותיק שלי וחיימקה הנמוך מאשקלון לחנות. 'מנחם משקפיים' מוציא לי מהמחסן 10 גלונים מעורבבים, נותן לי מכה על הכתף יחד עם ברכה משונה שאף פעם לא שמעתי ממנו: "אלברט, שאף פעם לא יהיה לך שחור בעיניים". חשבתי לעצמי, הוא מתכוון לגחך על הפתגם של העסק שלי "אלברט

פינת ההלכה - הלכות ראש השנה

- א. יש נוהגים להתענות בערב ראש השנה. ומי שנהג להתענות בערב ראש השנה, ועשה כן ג' שנים ורוצה לבטל מנהגו לגמרי מטעמי בריאות וכדומה, צריך לעשות התרה על מנהגו הקודם. אבל אם אינו מבטל מנהגו לגמרי, אלא רק לאותה שנה בלבד, אינו צריך לעשות התרה כלל.
- ב. המתענים בערב ראש השנה ואירע להם סעודת מילה, וכיוצא בזה, רשאים לאכול, וכל שהוזמן על ידי בעל הברית רשאי לאכול שם, ואינו צריך התרה, כי על דעת כן לא נהגו מעולם להתענות. וגם אין צריך לפרוע תעניתו.
- ג. בערב ראש השנה, אין אומרים וידוי ונפילת אפים בשחרית כמו בשאר ערב יום טוב. אבל באשמורת הבוקר בסליחות אומרים וידוי ונפילת אפים, אפילו הגיעו אליהם אחר עלות השחר, קודם הנץ החמה. וכל שכן שאומרים וידוי ונפילת אפים במנחה שלפני יום ערב ראש השנה. וכן אין אומרים בערב ראש השנה מזמור יענך ה' ביום צרה, ומזמור תפלה לדוד, וכמו שנוהגים כן בכל ערב יום טוב.
- ד. אין תוקעים בשופר בערב ראש השנה, ובמיוחד בבית הכנסת. ואם עדיין צריך התוקע להתלמד לתקוע, יעשה זאת בחדר סגור.
- ה. יש נוהגים ללכת בערב ראש השנה לבית הקברות להשתטח ולהתפלל על קברי הצדיקים. והמנהג בירושלים ללכת לבית הקברות בערב ראש חודש אלול [ובערב ראש חודש ניסן], נוסף על ימי פקודת השנה. ואף שיש מצוה להשתטח על קברי הצדיקים, היינו דוקא באופן שאינו מתבטל מעבודת ה' ומלימוד התורה. ויזהר שלא ישים מגמתו אל המתים, אלא יתפלל שהשם יתברך יתן לנו רחמים בזכותם, ושהנפטרים יהיו מליצי יושר עלינו, ויבקשו רחמים עלינו לפני הקדוש ברוך הוא.
- ו. יש להזהיר את הכהנים שאסור להם בהחלט ללכת לבית הקברות, ואסור להם להשתטח על קברות הצדיקים, כגון במירון וכדומה.
- ז. מנהג ישראל להסתפר בערב ראש השנה לכבוד החג. ולובשים בגדים מכובסים ומגוהצים לכבוד יום טוב, להראות שאנו בטוחים בחסדי השי"ת שיוציא לאור משפטינו לחיים טובים ולשלום.
- ח. נוהגים לטבול במקוה בערב ראש השנה לכבוד החג [משום קרי], וטבילה זו אינה מן הדין, ולכן אין צריך לדקדק בה שכל גופו ושער ראשו יהיו נקיים מדברים החוצצים בטבילה, וכן פשט המנהג, שאין בדבר אלא מדת חסידות ומנהג יפה בלבד, ולכן אסור לברך על טבילה זו, והמברך עון ברכה לבטלה בידו. ונכון לטבול אחר שעה חמישית, ולכל הפחות אחר שיאיר השחר.
- ט. אם אינו יכול לטבול במקוה מאיזה סיבה, נכון שישפוך על גופו תשעה קבין מים, והוא לערך שתים עשרה ליטר ושש מאות גרם. ואפשר לעשות זאת גם על ידי מקלחת, שיעמוד תחת הסילון של המקלחת כשהברז פתוח, עד שישער שכבר נשפכו על גופו מים בשעור ט' קבין, ואין צריך שיהיה כח גברא לזה. וברור שאין הבדל בזה בין במים צוננים למים חמים.
- י. אשה שהיא בתוך שבעה נקיים, וכן הבתולות, לא יטבלו לא בערב ראש השנה ולא בערב יום הכפורים.
- יא. נוהגים לעשות התרת נדרים ביום ערב ראש השנה, שהוא יום כ"ט אלול. ובערב יום הכפורים. וטוב לעשות ההתרה לכתחלה על ידי עשרה ששונים הלכות.

פרפראות לתורה

במצוות הביכורים המופיעה בפרשתנו, מביא בעל הפירות את ביכורי פירותיו אל הכהן ואומר שם "וידוי ביכורים". דבר מתמיה אנו מוצאים בלשון הפסוק, שכאשר מגיע היהודי אל הכהן, הוא אומר "הגדתי היום לה' אלוקיך", כאשר הכהן נוטל את הביכורים הוא מניח אותם "לפני מזבח ה' אלוקיך".

ויש להבין מדוע כל אחד מהם אומר בלשון יחיד "אלוקיך", ולא "אלוקינו". ובכלל, למה להתייחס לאלוקים של השני ולא לאלוקיך שלך? את השאלה שואלים מפרשים רבים, אולם ביאור נפלא במיוחד מוצאים אנו אצל רבי יעקב קראנץ, המגיד מדובנא, שכדרכו מפליא להשיב במשל. ואנו נוסף משל להבנת משלו ביתר ביאור:

אחד הרבנים העוסקים בהדרכה בענייני הבית, סיפר את המעשה הבא: באחד הבקרים נכנס רפאל לביתו, וביקש מנוות הבית להכין לו כוס קפה מהביל. כדי להרגיש נעים שהוא מבקש זאת ממנה ולא מכין לבד, הוא נימק את הבקשה: ברמב"ם מופיע במפורש שהאיש צריך להיות כמלך בביתו, והבית צריך להתנהל וללכת לפי רצונות לבו. בבקשה להכין לו קפה.

חכמת נשים בנתה ביתה, אף היא טענה בפיה: הבוקר ראתה במדף הספרים ספר שוכב היא ניגשה לספרייה וראתה שזהו רמב"ם. באחד הדפים היה קמט לסימן, והיא קראה שם הלכה מעניינת טרם שהחזירה את הספר למקומו: הבעל צריך לכבד את הרעיה יותר מאשר מכבד הוא את עצמו. ומכיוון שהיא חפצה בכוס קפה, הרי שעליו להכין לה קפה. משלא הגיעו לעמק השווה, פנו שניהם לרב כדי שיגיד להם מי מהם צודק. הרי שניהם מצטטים רמב"ם מפורש.

שמע הרב את טענות שני הצדדים, וחיוך עלה על פניו. "ברמב"ם שלך", הוא פסק לאיש, "לא כתוב שהיא צריכה לכבד אותך. ואילו ברמב"ם שלה לא כתוב שאתה צריך לכבד אותה..."

"לכל אחד יש הלכות הנוגעות אליו. מהי חובתו של השני והאם הוא מקיים אותה - זה לא ענייני. וזה לא מעלה ולא מוריד מחובתו שלו לקיום חובותיו כלפי השני". כעת נעבור לדבריו הנפלאים של המגיד מדובנא, ונביא את עיקרם: כאשר המלך רוצה להעניק פרנסה לאדם מסוים, והוא ממנה שליח שדרכו תעבור הפרנסה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו, הוא מעניק לשליח פרנסה בשפע, שכן לא חסר מאומה מבית המלך, וכך שניהם מתפרנסים בכבוד. אין ספק שהממונה הזה צריך להודות למקבל, שבזכותו הוא מקבל פרנסה בשפע.

ואם המלך רוצה לתת מתנה גדולה למישהו, אבל מבקש בתמורה שמתוך המתנה שניתנת יעניק המקבל סכום כלשהו לעני מסוים, בוודאי שהמקבל יסכים. כל בר דעת מבין שהמקבל צריך להודות לעני, שכן בזכותו הוא מקבל את המתנה.

ובנמשל: הקב"ה בחר בשבט לוי הכהנים לעבוד את עבודת הקודש, והוא מצווה את ישראל לפרנס אותם בתרומה ומעשרות ומתנות כהונה. כאשר מגיע היהודי לבית המקדש עם הביכורים, הוא מודה לכהן על כך שהוא נבחר להיות השליח לפרנס אותו והוא עצמו מתפרנס בזכות הכהן, והכהן צריך לדעת שה' אוהב את ישראל ומפרנסם, והסיבה שצוטטו לפרנס את הכהנים, זה כדי להקנות להם מידת הנדיבות. זו הסיבה שכל אחד מהם מצביע על השני ואומר "אלוקיך". כל אחד מדגיש את כבודו של השני ועושה אותו עיקר.

יסוד זה של המגיד מדובנא יכול לשמש אותנו רבות בחיינו: ההסתכלות על השני צריכה להיעשות רק לחיוב והערכה, לא לשלילה וביקורת.

שבת כא' אלול התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:24	19:13	19:58
18:21	19:11	19:54
18:23	19:12	19:56
18:23	19:13	19:56

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת כי תבוא

מאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

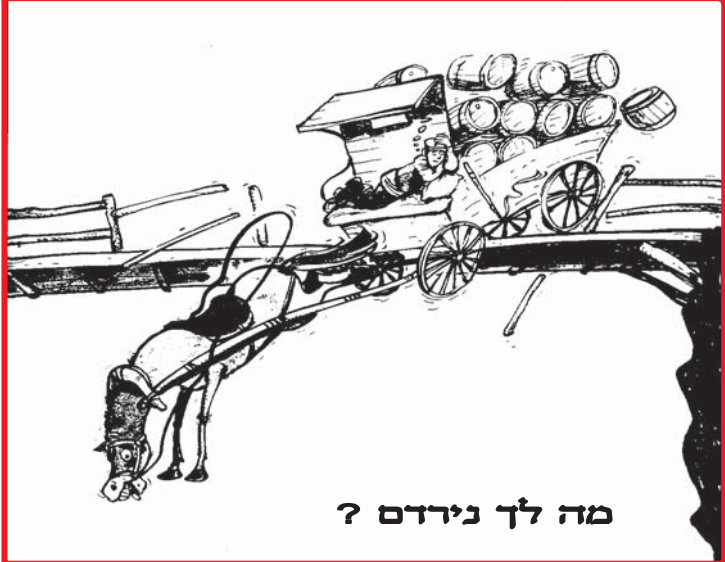
בנו של רבי בנימין זאב חשין, הרה"ה רבי **שלמה זלמן** שליט"א צייטט לאהר פטירתו את המובא בבבלי על אלישע שהחיה את בן השונמית: 'וישם פיו על פיו ועיניו על עינו וכפיו על כפו ויגהר עליו ויחם בשר הילד' וכן על המצב שלנו אפשר לומר- הוסיף בנו של רבנו, כי בזמן שעלו הרבה מעדות המזרח לארץ הקודש, היה מורנו בבחינת פיו על פיו, שהיה יורד לתוך האנשים **ושומע בעיותיהם** והיה מחיה את העצמות היבשות ומחזקם, והיה צריך לשמוע לפעמים דברים כאלו שמי שנמצא בקדושה זה ממש ייסורים בשבילו, אך היה מוסר עצמו כדי להחזירם בתשובה, ולבסוף **זיחם בשר הילד**, שחזרו בתשובה וראה את הפירות.

בכדי להבין את השיעור היטב אין לשאול שאלות יש להקשיב

לא אחת היה נראה נוסע בפשטות באוטובוס כאחד האדם מקורבו הג"ר **שמריה בן שלום** שליט"א מספר לנו כי פעם עלה לאוטובוס וראה את המקובל רבי **שלמה שרעבי** זצ"ל יושב בספסל הראשון ופניו למולו הלה ניסה **להגיד שלום** לרב שוב ושוב אך הרב לא משיבו משהגביה הלה את קולו והצמיד את פניו למול הרב נעור הרב ופרש בשלומו בשמחה רבה הרב הסביר אז כי בלכתו ברחוב הינו **משתקע בפסוק מסוים** ומנסה להחדש בו וממילא אין שם לב למתרחש.

סיפרו על רבי **יצחק דוד** זצ"ל כי כאשר היה ילד בן שנה וחצי לא נתן לאחיו הגדול ממנו בשנה וחצי, שמחמת הדחקות ישן עימו באותה מיטה, **לרדת מהמיטה** בבוקר בלי נטילת ידיים- מידי יום ביומו, מספרים בניו, כשהיה צועד לע"ץ החיים, היה בפשטות עוצם את עיניו ופוסע כעיוור כשהוא נצמד לקיר, כדי שלא ייכשל במראות אסורות, ומעניין כי הגר"ח **קרייזוויט** זצ"ל- רבה של אנטוורפן, התבטא פעם בעת שביקר בירושלים כי הגר"ד הוא אחד מל"ו צדיקים, או כדברי הרב **מבריסק**, "אם יש במקומותינו ל"ו צדיקים, רבי יצחק דוד זצ"ל הוא אחד מהם..."

הוריד את החתולה בעדינות... מגודל מידותיו ראוהו לא אחת, כי בעת שישב רבי **סאלם יעקב** זצ"ל ללמוד בחדרו, היתה החתולה מטפסת על ברכיו, והוא בעת שהבחין בכך היה מוריד אותה בעדינות פעם אחר פעם. **ומעולם לא גרשה בנעס**, מגודל רחמנותו על בריותיו של ה'.

אנחנו מוכרחים ללמוד להסתכל אחד על השני **בעין יתור טובה**, אנחנו צריכים לזכור שגם השני יקר מאוד בעיני ה'- כל יהודי יקר אצל ה'. מוכרחים **להתגבר** על הקנאה הרעה הזאת להפסיק לפסול. **להפסיק לחשוב** שאני מעל כולם פה.

כשאדם נכשל בעבירה, הוא מבלבל את קדושתו -

קדושת שבת גדולה מאד ובקושי התיירו לומר "שלום" בשבת, **ראה בדיבור אחת כמה החמירו.**

רבי שמעון שקאב זצ"ל דחף את תלמידיו להתרגל לחשוב ולעיין. והיה משנן לתלמידיו הקרובים שאפילו שמעינים בדברי אחרונים ישקלו היטב את כל הנאמר בהם. כאמן המחשבה העמוקה והריכוז, האציל על תלמידיו רוח של **התעמקות** ערה ופעילה ולכן הייתה הישיבה תמיד סואנת מפלפולא דאורייתא וברזל בברזל יחד. פעם שאלו אותו אם אין מן הראוי במקום **להתעמק בסוגיה** אחת רבות להספיק במקום זה יותר כמות השיב הרב במשל: "הורים מעדיפים שיהיו להם שלשה ילדים בריאים מעשר עשרה בני מומים".

פקודה למחשבת
בעיר אחת ברוסיה התגורר איש זקן בעל **לשון רעה וארוכה**. לשונו הרעה פשטה בכל הכפר, כאש בשדה קוצים פשטו המריבות מבית לבית, ובעיקר בסביבות ביתו של הזקן. חייהם של שכניו הפכו לבלתי נסבלים. השכן ממול ביתו של הזקן הרגיש שהוא לא מסוגל יותר. לשונו הרעה של הזקן פגעה בו קשות, והוא הרגיש שהאווירה בה הוא חי מורעלת ומזיקה. הוא ניסה **לדבר על ליבו** של הזקן, אולם האיש היה אטום. הייתה לו לשון ארוכה, אבל לא אונייים. והוא המשיך בתחביב היחיד שהיה לו, לסכסך ולעורר מריבות. בצר לו פנה השכן הסובל לביתו של ראש העיר וסיפר לו על הזקן שמרעיל את האווירה. אבל ראש העיר, לא סבל כל כך מלשונו הרעה של הזקן, והוא דחה את האיש ולא התייחס אליו: 'למה לך לבחוש בענייניהם של אחרים, **תחזור ותתעסק עם עצמך**. כאן כל אחד חי לו לעצמו, ואל לו להתערב בחיי זולתו'. השכן שיצא מאוכזב מביתו של ראש העיר חיפש את הדרך ללמד אותו לקח, ולהמחיש לו מה משמעות החיים לצידו של זקן שכזה. הוא חזר לביתו, לקח פרה גדולה, שחט אותה ותלה אותה על מוט גבוה בחצר ביתו. תוך יום יומיים החל בשר הפרה להעלות צחנה. הסרחון התפשט אט אט, תחילה באזור הסמוך לביתו, ואחר כך עלו **הריחות והתפשטו**, הם הגיעו כמעט עד ביתו של ראש העיר. 'מה אתה עושה?!' נוף בו ראש העיר שהוועק על ידי שכנים סובלים. והאיש ענה לו באותה מטבע לשון שבה השתמש: 'למה לך לבחוש בענייניהם של אחרים, תתעסק עם עצמך'. כאן בכפר כל אחד חי לו לעצמו, ואל לו להתערב בחיי זולתו'. 'אבל אתה מרעיל את האוויר בעיר!' מחה ראש העיר. - 'והוא, הזקן שממול בעל הלשון הרעה', השיב לו האיש, 'האם הוא לא מרעיל את כל העיר?! אתה פשוט עוד לא מרגיש את זה!'
גם מילים יכולות להזיק ולהרעיל, והשפעתם **אינה נשארת במקום** שבו נאמרו. הן מגיעות הרבה יותר רחוק כמה אדם צריך לישמור על עצמו וכן על הסובבים אותו מלדבר לשון הרעה(העורך)

המודה שהוא פחדן הוא בעל אומץ לא רגיל

אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש (רבי **דובער**, בנו של בעל התניא) היה נוהג לומר מאמרי חסידות עמוקים ביותר, מתוך הסבר רחב ומפורט. כשנערכה החתונה **הגדולה** בולובין, שבה נישאה בתו לנכדו של רבי **לוי-יצחק מברדיצ'ב**, הביע לפניו רבי לוי-יצחק את פליאתו, איך אפשר לעסוק בעניינים מופלאים כאלה בלי לצאת מהכלים.

פעם אחת ביקש רבי לוי-יצחק מאדמו"ר האמצעי לומר מאמר חסידות. אדמו"ר האמצעי הסכים בתנאי שרבי לוי-יצחק יתחייב שלא לצאת מהכלים, והוא הסכים. אולם כשהתחיל **נאמית החסידות**, התלהב רבי לוי-יצחק כל-כך, עד שלקח מגש ועליו כוסות ושברן. אמר לו אדמו"ר האמצעי: "הלוא הסכמנו שלא תצאו מהכלים!".

השיב רבי לוי-יצחק: "ומה אעשה שראיתי **מלאכים ושרפים** מקשיבים לתורתכם, והששתי שיקנאו בכם, ושברתי את הכוסות כדי שילכו..."

היתה לרבי **שמעון שקאב** זצ"ל אהבה עזה לשומעי לקחו וכוונה להקנות להם ידיעות ברורות ומבוססות, אם ארע שמאן זהו העיר **באמצע השיעור** בדברי טעם שלא עלו על דעתו לפני השיעור, לא היה נחפז להשיב, אלא אחרי השיעור היה מעיין ביחד עם השואל, בכדי להעמידו על אמיתת העניין. גם כאשר שאל התלמיד שאלה שניכר היה **שאינה לעניין**, ופעמים שהיו תלמידים אחרים מתרעמים על הפרעתו, היה הרב מאזין לטיעונו בנחת רוח.

אם אתה מכיר טובה במה שזכית, אז אתה בדרך הנכונה לצמיחה.

בלום ששכב רבי נתן **צבי זצ"ל** על ערש דווני בירושלים, קרה מקרה שאחד התלמידים ששימש אותו, טעה ובמקום למזוג לו כף מים מזג לו כף גדולה של ספרייט נקי מבקבוק שעמד במקרה על השולחן. הספרייט כמעט החניק אותו והבהילו מיד רופא, ורק לאחר כמה זמן חזר לאיתנו. התלמיד הסתלק מיד מן המקום **מרוב נושה** וצער. רבי נתן צבי הרגיש בהיעדרו ותוך כדי רגיעו הקשים ביותר דרש שיקראו אותו. כשבא אליו התלמיד למחרת, קיבל אותו **בצהלת פנים** ואמר, "הרי גרמת לי אמש שמחה, כי בתחילה נבהלתי מאוד ולאחר שהוקל לי ונוכחתי שאין בזה כלום, הייתה לי שמחה רבה".

בתורה שבעל פה מגדלים שמו יתברך, שדורשין על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות

מעשה שבא רבי **דוד פורקנס** זצ"ל עם הבעל-שם-טוב זצ"ל לקהילת-קודש קוסטונטין, וצווה הבעל-שם-טוב שיבוא השוחט להראות לו הסכין, ולא בא תכף, ועמד הבעל-שם-טוב להתפלל, ובא השוחט ולא רצה להמתין. וגער באשת בעל-הבית שתתן לו לשחוט ונתנה והלך. **ואחר התפילה** אמר הבעל-שם-טוב: עדיין לא בא השוחט? והשיבו לו: כבר בא ושחט העופות. והעופות עדיין היו מונחים במליחה, והביט בהם הבעל-שם-טוב ואמר שיאכל, ורבי דוד לא רצה לאכול, והבעל-שם-טוב **לא הקפיד** על זה.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

הרבי הרש"ב מליובאוויטש אמר לאחד מחסידיו ב'יהדות': כשם שמוטלת חובה על כל אדם מישראל להניח תפילין בכל יום, כך מוכרח כל יהודי שיהיו לו כל יום חמש-עשרה דקות להתבונן למי אפשר לעשות טובה.

כל חטא אחר יכול להתקיים רק על-ידי מעשה כלשהו - תנועת יד או רגל, תנופת ראש או עקימת שפתיים - **מלבד גאווה**. שוכב אדם במיטתו, אינו מניע אפילו אצבע קטנה, וחושב בליבו: כמה גדול אני...

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזריה, שולמית חיה בת אסתר, סניגיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוננים, יעקב בן טולי, רפאל בן סלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא **מרוך הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

קידוש ה' במעלה הגרדום דווארט, פולין, אב תש"ב מניין יהודים ניתלו על ידי הצוררים בעיירה דווארט, ביניהם גם ה"מרא דאתרא", הרב **אליהו לסקובסק** "הי"ד, מההשויבים בעיר סוכוצ'וב ומגדולי הרבנים בפולין. הוא ניתלה יחד עם תשעה יהודים נוספים ועם בנו ישראל הרש לסקובסקי, שנמנה עם טובי התלמידים בישיבת "**חכמי לובלין**". הידונים למוות צעדו לעבר הגרדום בתחושת התעלות של קידוש ה'. בצעדם אל המוות הכריז הרב: "גזירה היא מן השמיים וצריך לקבלה באבה. **סופו של עמלק** יבוא ועל היהודים לזכור ולא לשכוח!"

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

קרבים אנו בעדי ענק לקראת יום הדין הגדול והנורא, שבו כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון (ר"ה טז ע"א) לדין ולמשפט, ולא רק כל באי עולם אלא כל הבריאה כולה, העופות החיות והבהמות, כולם עומדים במשפט לפני בורא עולם ביום ראש השנה, "ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות" (מנוסח תפילות ר"ה), מי יחיה ומי ימות, מי באש ומי במים.

הגאון הצדיק רבי **אליהו דסלר זצ"ל**, מסר שיחה לתלמידי הישיבה ימים ספורים לפני ראש השנה, במהלך השיחה הוציא ספר עב כרס בו כתב את כל מאורעות החיים שקרו לו ולבני משפחתו מיום ראש השנה הקודם ועד היום, בין אם זה שמחות וגיל, ובין אם זה צרות ויסוריין חלילה, ומתי כל זה נגזר? בראש השנה! יכול להיות שאם הייתי מכין את עצמי יותר טוב בחודש אלול, הייתי נכנס לראש השנה יותר טוב וכל זה לא היה קורה! סיים הרב.

וכן ידוע המעשה שסיפר רבי **אלטר שמואלביץ זצ"ל** (אביו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל), פעם אחת נגשה אליו אשה אלמנה וסיפרה שבעלה התקרר בחודש טבת כתוצאה מהשלגים, ולאחר מכן חלה בדלקת ראות ונפטר לבית עולמו. אמר רבי אלטר לתלמידיו, אותה אלמנה חשבה בתמימותה שבעלה התקרר בחודש טבת, אך האמת היא שהוא התחיל להרגיש את הקור כבר בראש השנה ויום הכיפורים, וזאת מפני שבחודש אלול - חודש ההכנה הוא היה קר מאוד..

אם הוא היה חם בחודש אלול בלימוד התורה, בקיום המצוות, בתפילות מעומק הלב ובעשיית חסדים ומעשים טובים, חם לפני קרקרי, בהגיגי תבקר אש, הוא לא היה מתקרר בחודש טבת... אדם שחימם את עצמו היטב בחודש אלול, יבוא לראש השנה חם, כאשר כל כולו תפילה ודביקות בשכינה, ויזכה לצאת זכאי בדין.

זה הזמן, תכין לבם תקשיב אָזְנְךָ, לנעל את הימים שנותרו לנו מחודש אלול, ובזכות כך יזכרנו ה' יתברך לטובה ביום ראש השנה, ויתבוננו לחיים טובים, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

כלים לחיים הם יקרים יותר מכל מכונית, דירה, או טיול - הודה בכך

אחד מגיע לרופא עם האוזניים כוויית. שואל הרופא: מה קרה לך באוזן? אז הוא אומר: הייתי עסוק בגיהוץ כשהטלפון צלצל ואני בטעות שמתי את המגהץ על האוזן. מופתע, שואל הרופא: בסדר, אבל לאוזן השנייה מה קרה? עונה: אותו אחד **טעה במספר שוב!**

וכך היה מעשה בהכנסתו של בנו בכורו של רבי **שלמה קרייץ** זצ"ל בבריתו של אברהם אבינו ע"ה, אשר נערכה בירושלים עיר הקודש, בהשתתפותם של רבים וטובים מיקירי קרתא, ובראשם סלתה ושמנה של ירושלים. נוכחותם של גדולי ירושלים, הביאה את רבי שלמה לתכנן את כל מערך ה"כיבודים" על הצד היותר טוב, אך לפתע גילה רבי שלמה אדם אחד, אשר השתתפותו העלתה חשש בלבו, **שמה יפגע** לה באם לא יקבל ה"כיבוד", אך מאידך, לא היה אדם זה ראוי לקבל "כיבוד" במקומם של גדולי הרבנים. טיכס הרב עצה בנפשו, כדת מה לעשות למען לא יבוא הלה לכלל פגיעה, ובגאונותו עלתה מחשבה בלבו, לגשת לאותו אדם ולשתף אותו בקביעת ה"כיבודים". וכן עשה. הוא ניגש אל אותו אדם כשפיו בקשה: "אולי תוכלו לעזור לי בענייני הכיבודים?"

תוך כדי כך, הציע הרב בפניו את מה שנראה לו, לתת לזה כיבוד זה, ולמשנהו כיבוד זה וכן הלאה, כשעל כל פרט ופרט הוא שואל את איש שיחו: "מה דעתך ומה אתה אומר על כך?"

חייל בחמאס שקיבל עונש לא לצאת הביתה מנסה בכל מחיר למצוא פתרון כדי לקבל חופשה. הוא שולח הביתה חבילה ובתוכה רימון יד ופתק: אמא, אם תמשכי מהמסמר, **יתנו לי שבוע לצאת!**

hamaor.net
בילדותו למד הרה"ק רבי **אברהם מרדכי** מגור זיע"א עם הרה"ק רבי **גרשוניאמאורובא** זיע"א. יום אחד, באמצע הלימוד, העיר רבי גרשון משהו על **המדהשא**. לאחר ארבעים שנה הגיע רבי גרשון לגור ונכנס לרבי. **טיפס** הרבי על הסולם, הוריד ספר, פתח אותו ואמר: "כאן מצאתי את אשר הערת על המהרש"א בעת שלמדנו יחד! והחלו ללמוד..."

אין השגים ללא מאמץ

דפוס דרוקער

צבוי זמנו
בטל קיבנו

לוח שנה

כ"ג תשרי

לך זה לא יקרה

ב לרסומט

מזמינים בבוקר
ומקבלים עד הערב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00